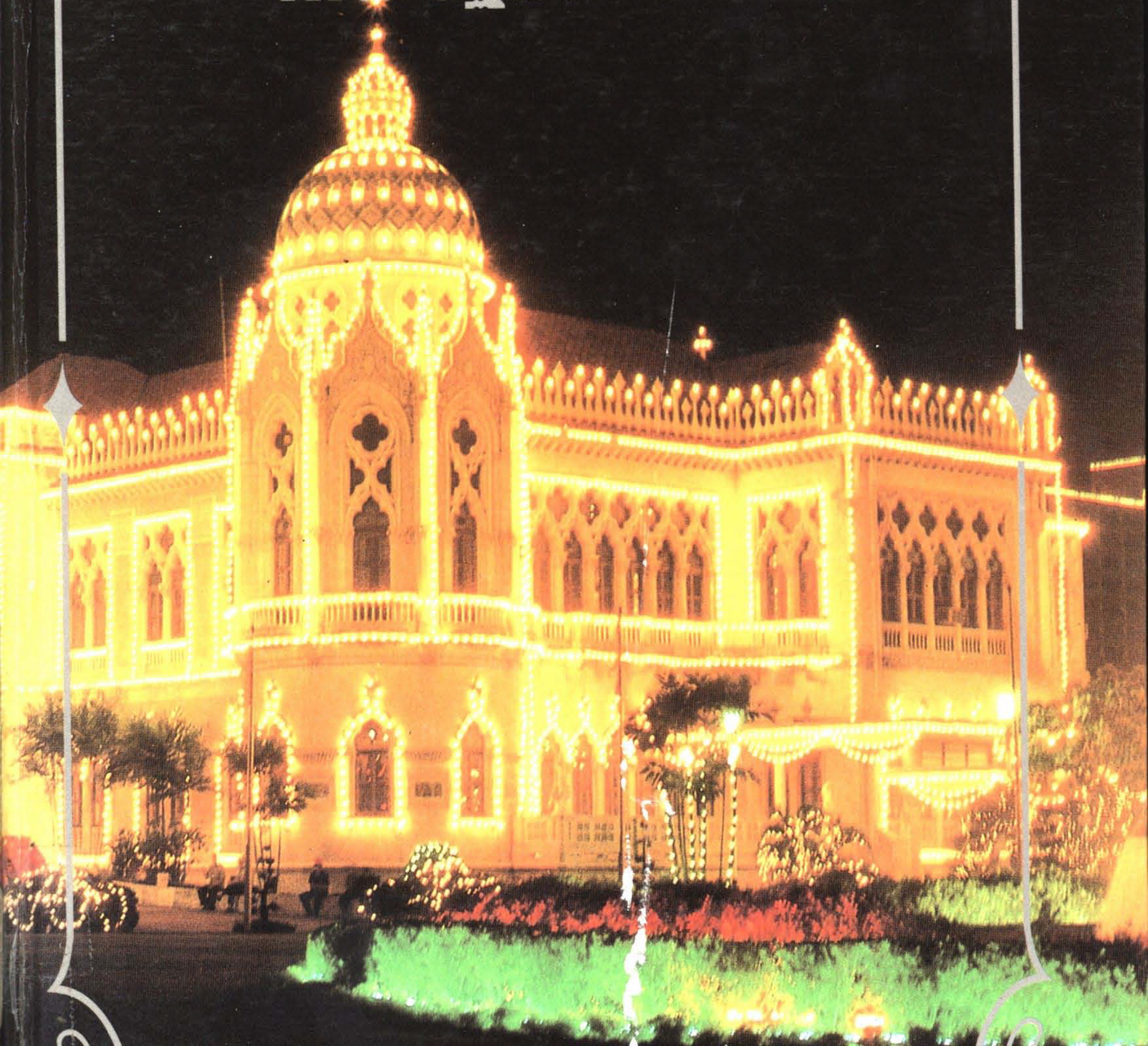
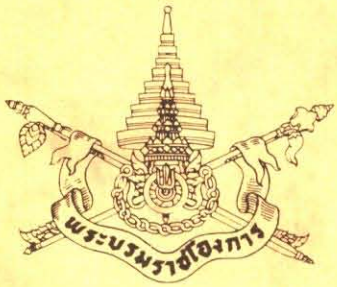
๖๐ปี
คณะรัฐมนตรีไทย



สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

800.-

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY
3961107477

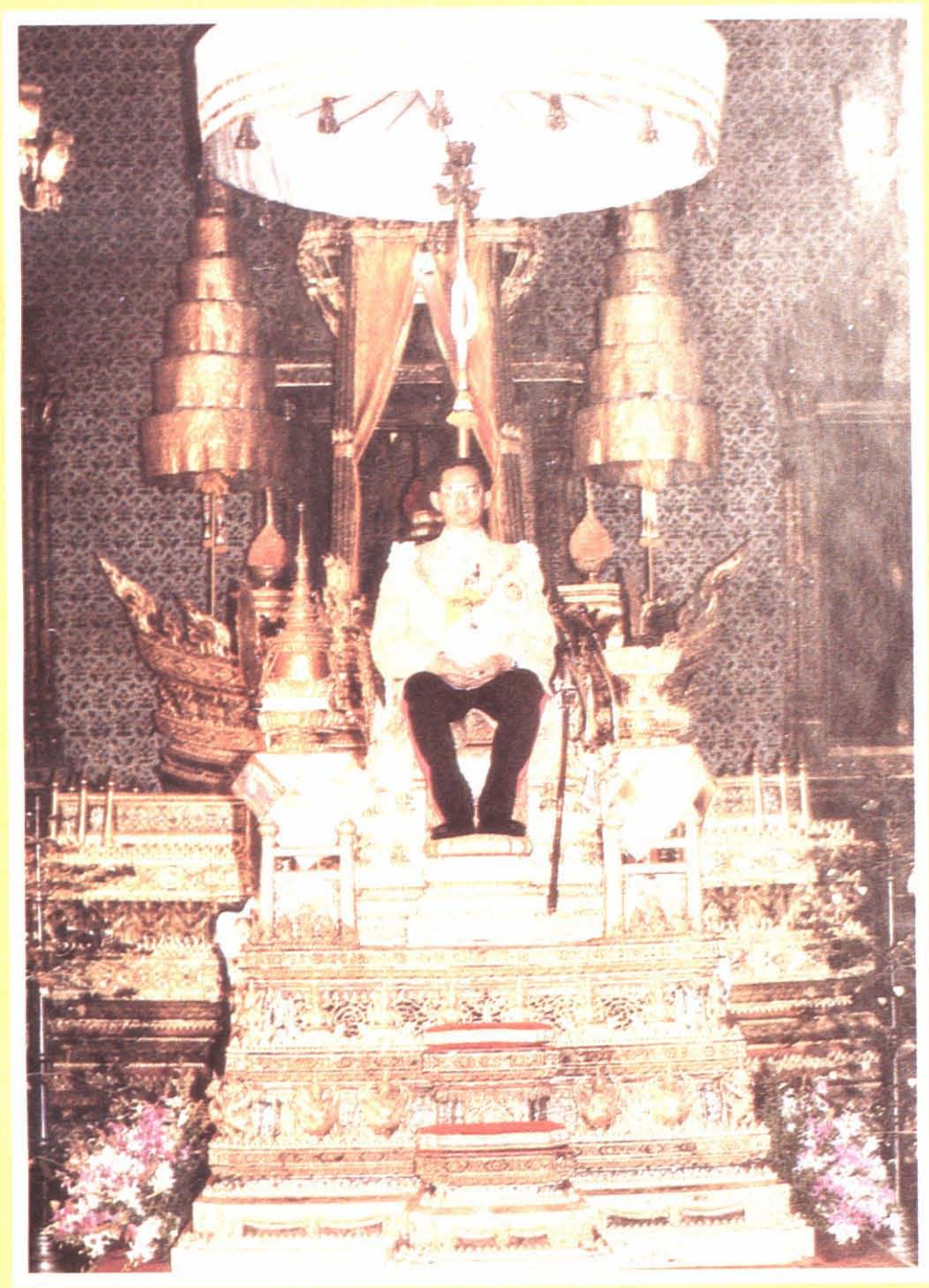


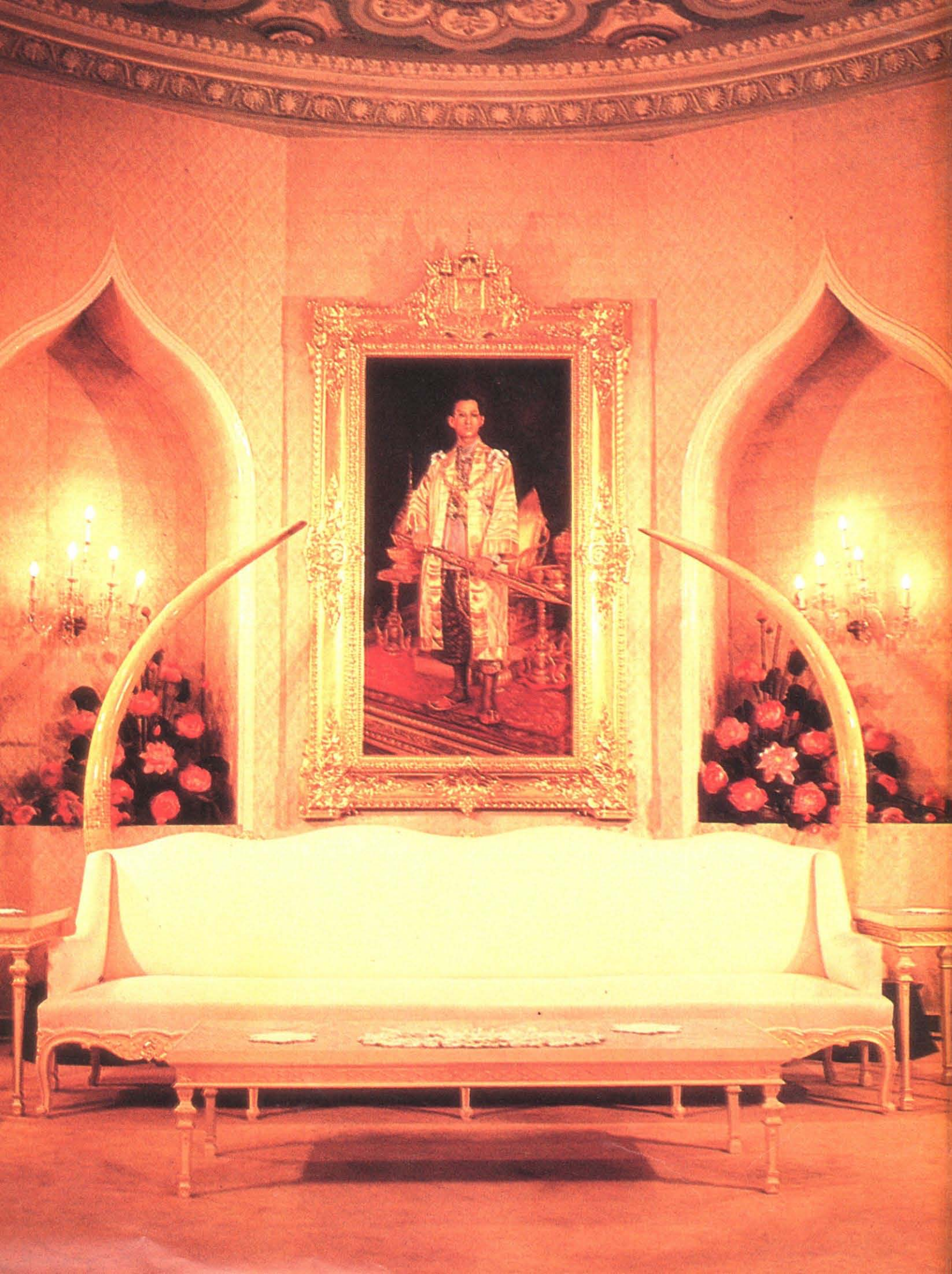
พระบรมราโชวาท
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ข้าราชการมีหน้าที่สำคัญส่วนหนึ่ง ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติต่อบุคคลทั้งปวงด้วยความสุจริตจริงใจ วางตัวให้พอเหมาะพอสมกับฐานะตำแหน่ง พร้อมกับรักษาความสุภาพอ่อนโยนไว้ให้เหนียวแน่นสม่ำเสมอ นอกจากนั้น ยังจะต้องมีความเสียสละ อดทน รู้จักเกรงใจ ให้อภัย ทั้งโอนอ่อนผ่อนตามกันและกันด้วยเหตุผล และสำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดความเห็นแม้กระทั่งคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้น แท้จริง คือการระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลายหลาก มาอำนวยประโยชน์ในการปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง

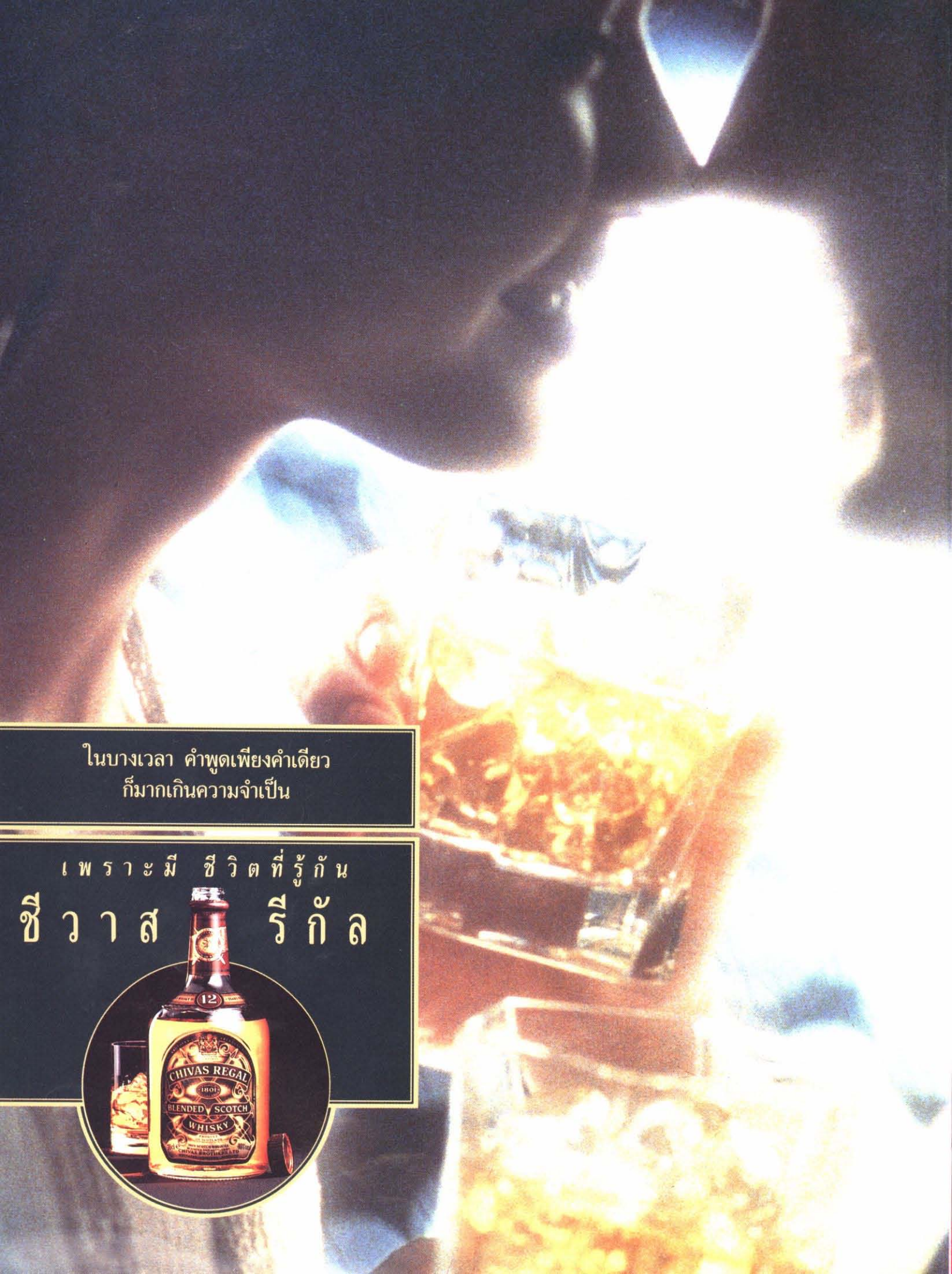
ภูพิงคราชนิเวศน์
วันที่ ๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖

พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน
ปีพุทธศักราช ๒๕๓๖








ในบางเวลา คำพูดเพียงคำเดียว
ก็มากเกินความจำเป็น
เพราะมี ชีวิตที่รู้กัน
ชีวาส รีกัล
12
CHIVAS REGAL
1801
BLENDED SCOTCH
WHISKY

คำนำ

เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญในวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ รัฐบาลสมัยนั้นได้จัดตั้งกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขึ้น โดยมีรองอำมาตย์เอก ประยูร ภมรมนตรี หนึ่งในคณะผู้ก่อการฝ่ายพลเรือนดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ท่านแรก

จวบจนถึงปัจจุบันนี้นับได้ว่าสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ก่อตั้งมาครบ ๖๐ ปี ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ โดยมีคณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินจนถึงคณะปัจจุบันเป็นคณะที่ ๕๐ และมีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑๖ ท่าน

เนื่องในโอกาสดังกล่าวนี้ คณะกรรมการสวัสดิการข้าราชการสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จึงได้รวบรวมจัดพิมพ์ประวัตินายกรัฐมนตรี ความเป็นมาของคณะรัฐมนตรี พร้อมรายชื่อคณะรัฐมนตรีแต่ละคณะ ตั้งแต่เริ่มแรกมีการปกครองในระบบรัฐสภาจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงทางประวัติศาสตร์และเป็นเกียรติประวัติของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีทุกคณะนั้นไว้ โดยได้มอบให้ บริษัท ผู้จัดการ จำกัด เจ้าของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ เป็นผู้ดำเนินการจัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ โดยส่วนหนึ่งจะแจกเป็นอภินันทนาการแก่ผู้มีอุปการคุณต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี อีกส่วนหนึ่งจะจัดจำหน่ายเพื่อหารายได้เป็นกองทุนสวัสดิการข้าราชการสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างพอสมควร และขอขอบคุณสำนักพิมพ์ผู้จัดการ และข้าราชการทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงเป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์มา ณ โอกาสนี้

(นายบดี จุณณานนท์)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๕

PHOENIX
ออฟฟิศเฟอร์นิเจอร์

สำนักงานยุคใหม่ที่สมบูรณ์แบบ









บรรยากาศมีระดับของที่ทำงาน

สถานที่ทำงานควรได้รับการออกแบบ
อย่างพิถีพิถัน ฟีนิคซ์จึงได้พัฒนาระบบ
Open plan System เพื่อตอบสนองสำนักงาน
และคนทำงานยุคใหม่

ประโยชน์ ใช้สอยครบถ้วน

ฟีนิคซ์รูปแบบใหม่ทันสมัยของสำนักงานสามารถเชื่อมถึงกัน
โดยไม่รบกวนการทำงานซึ่งกันและกันระบบเก็บซ่อนอุปกรณ์สายไฟ
และอุปกรณ์การสื่อสารต่าง ๆได้อย่างมีระเบียบและปลอดภัย
กับผู้ทำงานเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น
(มีหลายสีให้เลือกตามความเหมาะสมของสถานที่ทำงาน)

ครั้งนี้ไม่พลาดเพราะคุณเลือกฟีนิกซ์

บริษัท ฟีนิกซ์ โมเดอร์น ดีไซน์ จำกัด

ออฟฟิศ 1/11-15 ซอยวัดใหม่หนองพะอง ตำบลอ้อมน้อย กระทุ่มแบน
โทร. 420-9854, 431-1651, 431-1659, 431-1671, 431-1881 Fax. 431-1651, 431-1659

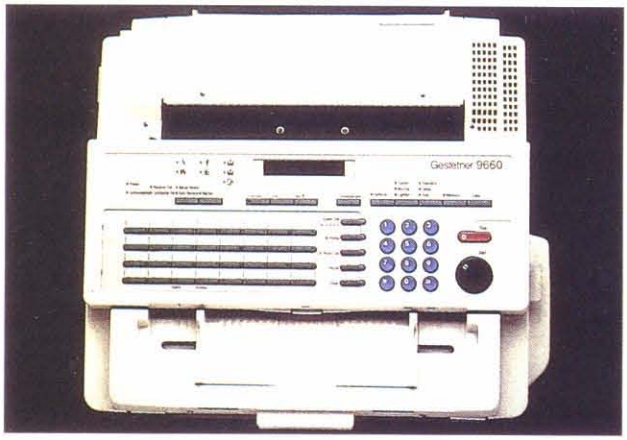
โรงงาน 26/1 ซอยวัดใหม่หนองพะวง ตำบลสวนหลวง กระทุ่มแบน
โทร. 420-4675, 420-7730 Fax. 420-7730



สารบัญ

		หน้า
๑.	ประวัติทำเนียบรัฐบาล	๑๗
๒.	ประวัตินายกรัฐมนตรี	๒๖
๓.	ประวัติรัฐธรรมนูญฉบับแรก – ฉบับปัจจุบัน	๖๙
๔.	ลำดับความเป็นมาของคณะรัฐมนตรีตั้งแต่คณะแรก – คณะปัจจุบัน (คณะที่ ๑ – ๕๐)	๗๔
๕.	ประวัติคณะรัฐมนตรีไทย คณะที่ ๕๐	๒๕๑
๖.	ที่สุด! ที่สุด! ของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี	๒๗๗
๗.	ภาคผนวก	๒๗๙
	– ประวัติสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	
	– ภารกิจของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	
	– รายนามเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ตั้งแต่คนแรก – ปัจจุบัน (คนที่ ๑ – ๑๖)	

ธุรกิจของท่านประสบปัญหาเหล่านี้หรือไม่?



เช่น

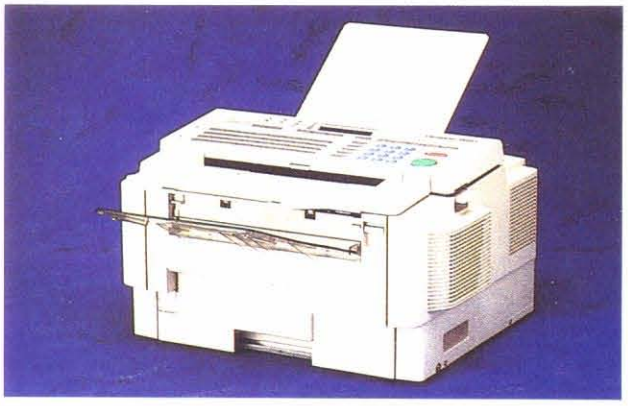
- มีความล่าช้าในการส่งต่างประเทศ หรือต่างจังหวัด ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงในการส่ง
- มีการส่ง fax จำนวนมาก แต่เครื่องมีประสิทธิภาพไม่สามารถรับงานได้
- คุณภาพสำเนาของ fax ที่ได้รับไม่ดีพอ ค่าใช้จ่ายสูง
- ใช้กระดาษม้วน thermal ทำให้ข้อมูลลบเลือนโดยง่าย



ขจัดปัญหาเหล่านี้ได้ด้วย

Gestetner

PLAIN PAPER LASER FAX 9660



มิติใหม่สำหรับการส่ง fax อย่างมีประสิทธิภาพ
ด้วยระบบเลเซอร์ คมชัด รวดเร็ว
ที่สำคัญใช้กระดาษธรรมดา ประหยัดค่าใช้จ่าย

ข่าวดี *บริษัทฯ ยินดีรับคืนเครื่อง fax เก่าของท่านในราคาพิเศษ*

สนใจ ขอชมการสาธิตและสอบถามรายละเอียดได้ที่

Gestetner

บริษัท เก็สเต็ตเนอร์ (ประเทศไทย) จำกัด

106 ซอยอ่อนนุช สุขุมวิท 77 ประเวศ กรุงเทพฯ 10250
โทร: 322-9840, 322-9850 (40 เลขหมาย)

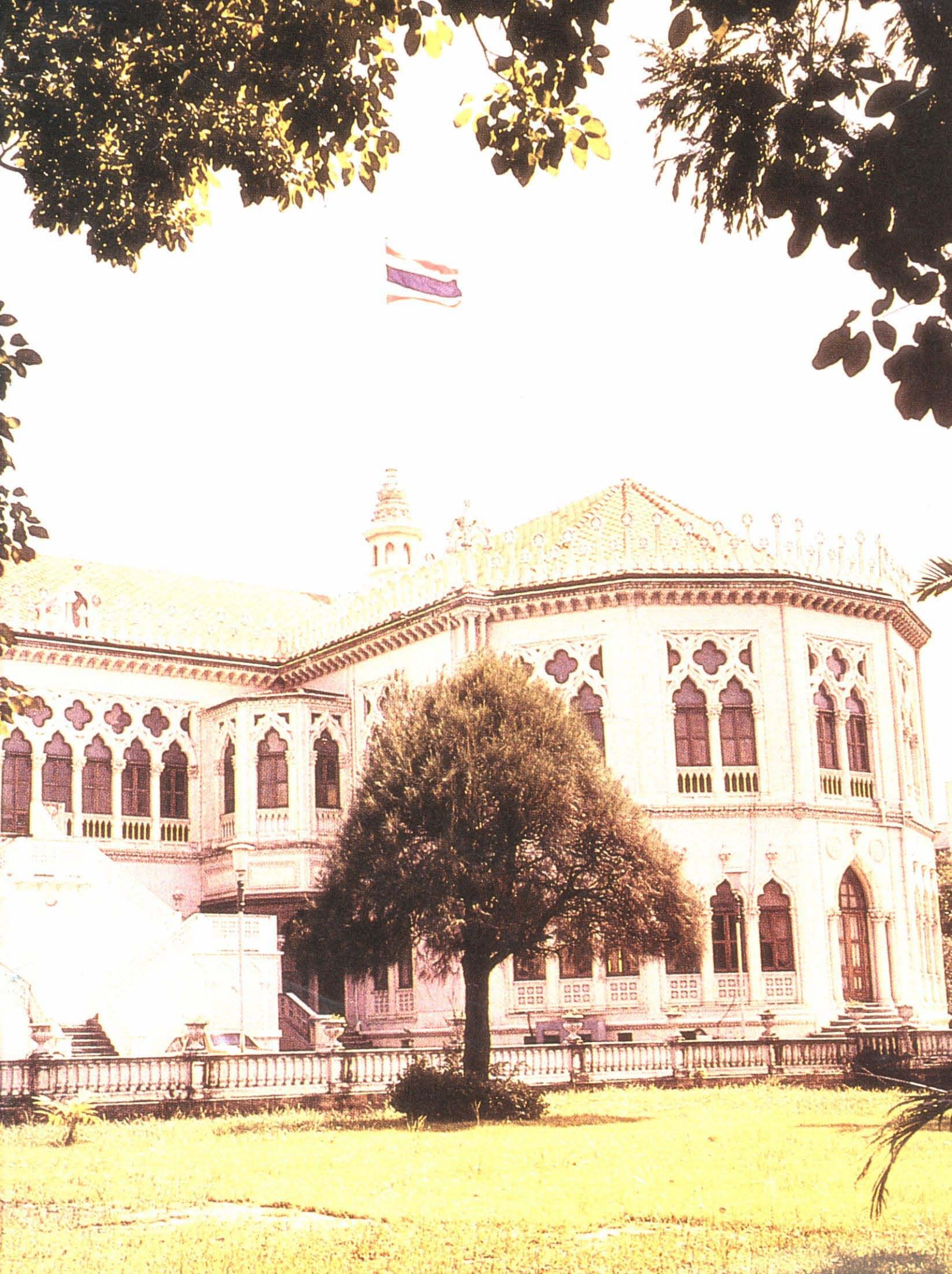


บริษัท ปิโตรเลียมไทย คอร์ปอเรชั่น จำกัด
PETROLEUM THAI CORPORATION LTD.

100/1 อาคารว่องวานิช ชั้น10 ถนนพระราม9 ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310

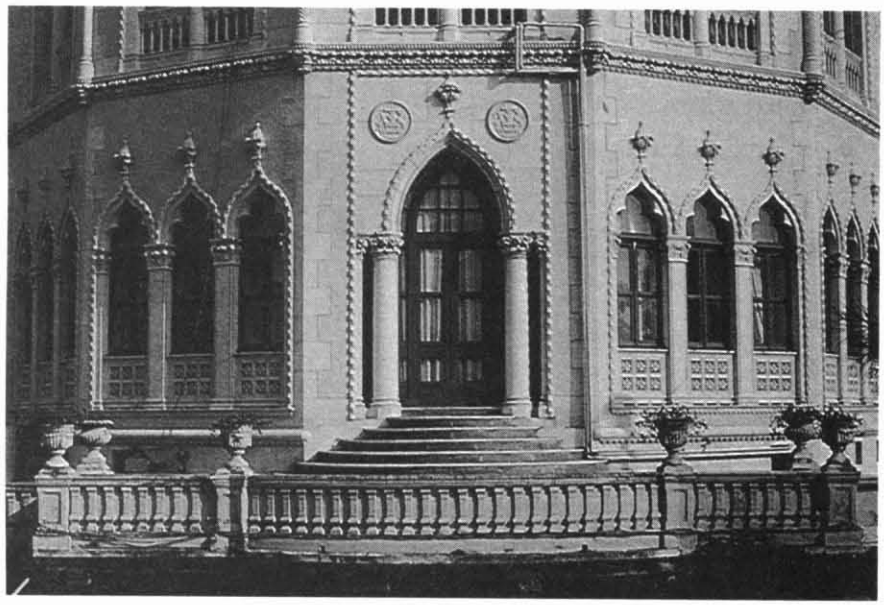
100/1 VONGVANIJ BUILDING (10th FLOOR), RAMA IX ROAD, HUAYKWANG,BANGKOK 10310
TEL.246-9979-83 FAX 246-9044





ประวัติทำเนียบรัฐบาล





ความสำคัญ ทำเทียบรัฐบาลเป็นสถานที่ราชการสำคัญที่สุดในระดับชาติแห่งหนึ่ง เพราะเป็นที่ประชุมของคณะรัฐมนตรี เป็นที่ทำงานของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กับเป็นที่ตั้งสำนักงานของหน่วยงานระดับกรมอีกหลายหน่วย ได้แก่ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตลอดจนเป็นที่ประชุมของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ของส่วนราชการที่กล่าวแล้ว นอกจากนี้ทำเนียบรัฐบาลยังเป็นสถานที่ต้อนรับบุคคลสำคัญระดับผู้นำชาวต่างประเทศที่เข้ามาเยือนประเทศไทยและเข้าพบนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี อีกด้วย

ในบางโอกาสรัฐบาลยังได้จัดงานเกี่ยวกับพระราชพิธีขึ้นที่นี่ เช่น งานสโมสรสันนิบาต เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ เป็นต้น และใช้บริเวณกับอาคารบางหลังจัดต้อนรับข้าราชการ ประชาชน จัดสัมมนา จัดนิทรรศการ และจัดเป็นสถานที่มอบรางวัลเกียรติยศที่ภาครัฐบาลและภาคเอกชนจัดขึ้น

ความสำคัญอีกเรื่องหนึ่งของทำเนียบรัฐบาล คือ ประวัติความเป็นมาและความงดงามทางรูปแบบสถาปัตยกรรมของตัวอาคารบางหลังที่มีมาก่อนเป็นทำเนียบรัฐบาล เป็นที่สนใจของคนไทยและชาวต่างประเทศ แม้ในปัจจุบัน

ประวัติความเป็นมา ก่อนเป็นทำเนียบรัฐบาล บริเวณพื้นที่ภายในรั้วกำแพงโดยรอบนี้มีชื่อเดิมว่า **"บ้านนรสิงห์"** เจ้าของบ้านคือ **"พลเอก พลเรือเอก เจ้าพระยารามราฆพ"** *(ม.ล.เฟื้อ พึ่งบุญ)* ผู้เคยดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ทางราชการ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ กล่าวคือ ท่านเคยดำรงตำแหน่ง ผู้สำเร็จราชการมหาดเล็ก องคมนตรี อุปนายกเสือป่า

พลเอกกองทัพบก พลเรือเอกกองทัพเรือ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดปรานให้ใกล้ชิดพระองค์อยู่ตลอดเวลา เช่น โปรดให้เป็นหัวหน้าห้องพระบรรทม นั่งร่วมโต๊ะเสวยทั้งมื้อกลางวันและกลางคืนตลอดรัชกาล และตามเสด็จโดยลำพังกับพระองค์ เป็นต้น

บ้านนรสิงห์ ตั้งอยู่ตำบลดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีบริเวณเนื้อที่ตามโฉนด ๒๗ ไร่ ๓ งาน ๔๔ ตารางวา เจ้าของบ้านได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมทั้งได้รับพระราชทานพระราชทรัพย์มาจัดสร้างอาคารและสิ่งต่าง ๆ ลงในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว



พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงฉายหมู่กับคณะเสือป่า



พลเอก พลเรือเอก เจ้าพระยารามราฆพ (ม.ล.เพื้อ พึ่งบุญ)

ชื่อบ้านนรสิงห์ ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่า เป็นชื่อที่ได้รับพระราชทาน หรือเจ้าของบ้านตั้งขึ้นเอง แต่ **"นรสิงห์"** นั้น เป็นชื่อของพระนารายณ์เป็นเจ้า ที่ทรงอวตารลงมาในโลกมนุษย์เพื่อปราบยักษ์ร้ายที่ชื่อ **"หิรันตะอสูร"** ร่างของนรสิงห์ตอนเศียรเป็นสิงห์ แต่พระกายเป็นมนุษย์ เล็บที่ปลายนิ้วเป็นกรงเล็บสิงห์ ใช้เป็นอาวุธฯ *(รายละเอียดโปรดดูในลิลิตนารายณ์สิบปาง พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)*

แต่เดิม บ้านนรสิงห์ เคยมีรูปปั้นนรสิงห์เต็มตัว ตั้งอยู่บริเวณสนามหญ้าหน้าตึกไทยคู่ฟ้า ปัจจุบันรูปปั้นนรสิงห์ อันเป็นสัญลักษณ์ของบ้านไม่มีอยู่แล้ว ไม่ทราบว่าได้เคลื่อนย้ายไปอยู่ ณ ที่ใด

ทำเนียบรัฐบาล หลังจากการที่ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการราษฎร ตามผลการประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว ถือว่า คณะกรรมการราษฎรที่ตั้งขึ้นเป็นคณะบริหารนั้น เป็นที่มาของคณะรัฐมนตรีในวันถัดจากวันที่ประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว และได้ถือเอาวันที่ ๒๘ มิถุนายน เป็นวันสถาปนาสำนักนายกรัฐมนตรีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สถานที่ปฏิบัติราชการของคณะกรรมการราษฎรอยู่ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่งใช้เป็นสภาผู้แทนราษฎรด้วย ขณะนั้น พระยามโนปกรณนิติธาดา *(ก้อน หุตะสิงห์)* เป็นประธานคณะกรรมการคณะราษฎร พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ พระราชทานรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

ทรงแต่งตั้งให้พระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญฉบับนั้น สถานที่ปฏิบัติราชการของนายกรัฐมนตรียังคงอยู่ที่พระที่นั่งอนันตสมาคมตามเดิม

ต่อมาพลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา *(พจน์ พหลโยธิน)* เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๖ สถานที่ปฏิบัติราชการของนายกรัฐมนตรีเปลี่ยนมาอยู่วังปารุสกวัน เพราะวังปารุสกวันถูกผู้เปลี่ยนแปลงการปกครองยึดไว้และพลเอกพระยาพหลพลพยุหเสนาก็อยู่ที่นี่ สถานที่ทำงานในตอนแรกเรียกว่า **"วังปารุสกวัน"** บ้าง **"สำนักนายกรัฐมนตรีวังปารุสกวัน"** บ้าง



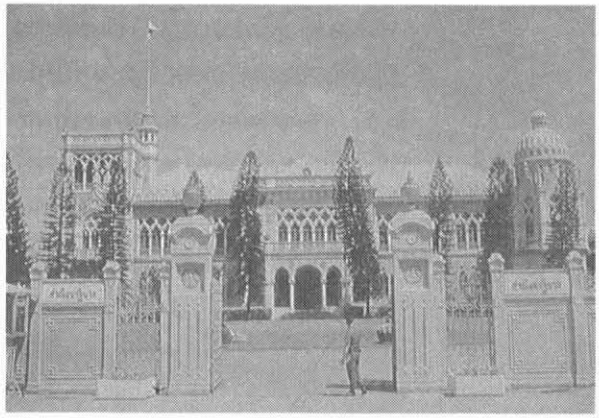
กลุ่ม "ตึก ๒๔ มิถุนา" ที่ทำการของสำนักนายกรัฐมนตรี สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี

แต่ต่อมาเรียกว่า **"สำนักนายกรัฐมนตรีวังปารุสกวัน"** ชื่อเดียว ครั้นถึงสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ สำนักนายกรัฐมนตรี เปลี่ยนมาอยู่ที่วังสวนกุหลาบ ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับวังปารุสกวันนั่นเอง

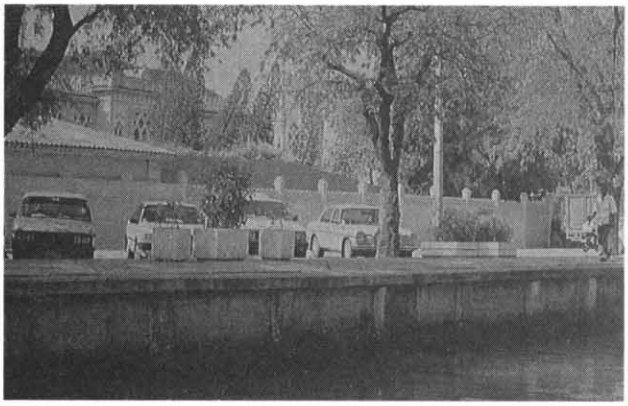
ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ ระหว่างสงครามมหาอาเซียบูรพา ญี่ปุ่นได้มีการเจรจาขอซื้อหรือไม่ก็ขอเช่าบ้านนรสิงห์ ด้วยเห็นว่ามีความสวยงาม เพื่อทำเป็นสถานทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย แต่ความปรากฏในเวลาต่อมาว่า ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ พลเอก พลเรือเอก เจ้าพระยารามราฆพ เจ้าของบ้านนรสิงห์ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง คือ นายปรีดี พนมยงค์ เสนอขายบ้านนรสิงห์ให้แก่รัฐบาลในราคา ๒ ล้านบาท เพราะเห็นว่าใหญ่โตเกินฐานะ และมีค่าบำรุงรักษาสูง กระทรวงการคลังปฏิเสธ แต่ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๔ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เห็นว่าควรซื้อบ้านนรสิงห์ทำเป็นสถานที่รับรองแขกเมือง ตกลงกันได้ในราคา ๑ ล้านบาท โดยคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ คือ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา และพลเอก เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน *(อุ่ม พิชเยนทรโยธิน)* ได้ให้กระทรวงการคลังจ่ายเงินสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และได้มอบบ้านนรสิงห์ให้สำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ดูแล โดยให้รัฐบาลใช้เป็นสถานที่สำหรับรับรองแขกเมืองและใช้เป็นที่ตั้งทำเนียบรัฐบาล ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นต้นมา

ดังนั้น **"บ้านนรสิงห์"** จึงเปลี่ยนเป็น **"ทำเนียบสามัคคีชัย"** และ**"ทำเนียบรัฐบาล"**โดยลำดับ สำนักนายกรัฐมนตรีจึงย้ายจากวังสวนกุหลาบมาอยู่ ณ ที่นี้

เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๖ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติการซื้อทำเนียบรัฐบาล และได้มีการทำสัญญาซื้อขายกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในราคา ๑๗,๗๘๐,๘๐๒.๓๖ บาท *(สิบเจ็ดล้านเจ็ดแสนแปดหมื่นแปดร้อยสองบาทสามสิบหกสตางค์)* โดยคำนวณราคา



รั้วกำแพงด้านทิศตะวันออก(ด้านหน้า)ที่ประตูกลาง มีแผ่นป้ายชื่อ "ทำเนียบรัฐบาล"



ด้านหน้าของทำเนียบรัฐบาล มีถนนนครปฐม ขนานไปกับคลองเปรมประชากร

จากต้นทุนรับซื้อบวกด้วยราคาซ่อมบำรุงคูณด้วย ๑๕ แล้วลดราคาลง ๒๐% ตามระเบียบของราชการในสมัยนั้น และโอนกรรมสิทธิ์กัน ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนคร เสร็จเรียบร้อย เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

ได้นำเสนอเรื่องความสำคัญและความเป็นมาของทำเนียบรัฐบาลโดยลำดับแล้ว จะขอนำเข้าสู่บริเวณทำเนียบรัฐบาลต่อไป

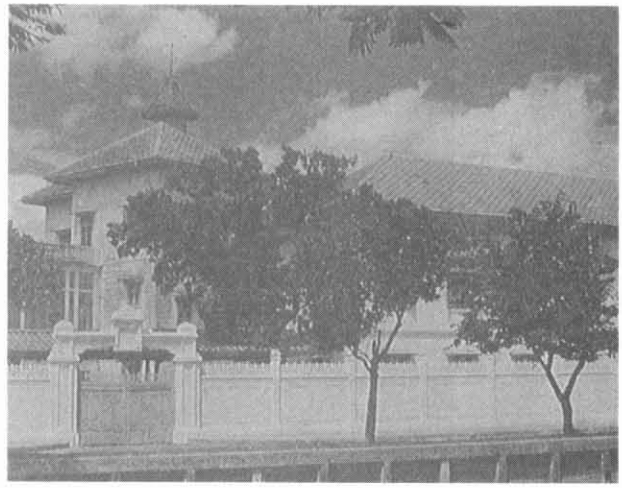
พื้นที่รอบนอกและรั้วกำแพง ทำเนียบรัฐบาลมีรั้วกำแพงกั้นบริเวณเห็นได้ง่าย ๓ ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออก ด้านทิศเหนือ และด้านทิศใต้ ส่วนอีกด้านหนึ่ง คือ ทิศตะวันตก ซึ่งติดกับบริเวณส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ *(เดิม)* นั้น มองไม่เห็น เพราะมีตึกที่ทำงานของหน่วยงานในทำเนียบฯ หลังยาวต่อเนื่องกันกั้นเกือบตลอดทั้งด้าน

รั้วกำแพงด้านทิศตะวันออก เป็นกำแพงคอนกรีตมีประตูเหล็กแข็งแรงลวดลายกลมกลืนกับตัวอาคารสำหรับผ่านเข้า - ออก ได้ ๓ ประตู โดยประตูกลางมีแผ่นป้ายชื่อ **"ทำเนียบรัฐบาล"** ติดอยู่ที่กำแพงตอนบน รั้วกำแพงด้านนี้เป็นด้านหน้าของทำเนียบรัฐบาล มีถนนนครปฐมผ่านขนานไปกับคลองเปรมประชากร เป็นถนนคอนกรีตใช้เป็นลานจอดรถของผู้มาติดต่อราชการในทำเนียบรัฐบาล

สมัยก่อน คือ สมัยที่ยังเป็นบ้านนรสิงห์ มีศาลาหลังใหญ่สำหรับพักรอตั้งอยู่ด้านหน้าถนนนครปฐมที่ตัดผ่านหน้าประตูเป็นถนนหินบด ปลูกต้นมะขามเรียงรายสองข้าง มีศาลาท่าน้ำอยู่ริมคลองเปรมประชากร เป็นห้องกระจกงดงามมาก อยู่ตรงกับหน้าตึกไกรสรหรือตึกไทยคู่ฟ้าปัจจุบัน เสารั้วกำแพงทุนด้านมีตราเทวดาเชิญพระแสงขรรค์ติดอยู่ ตรานี้เป็นตราประจำตัว พลเอก พลเรือเอก เจ้าพระยารามราฆพ เพราะสมัยที่ท่านเป็นมหาดเล็กได้เป็นผู้เชิญพระแสงขรรค์ชัยศรี

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY
3961107477

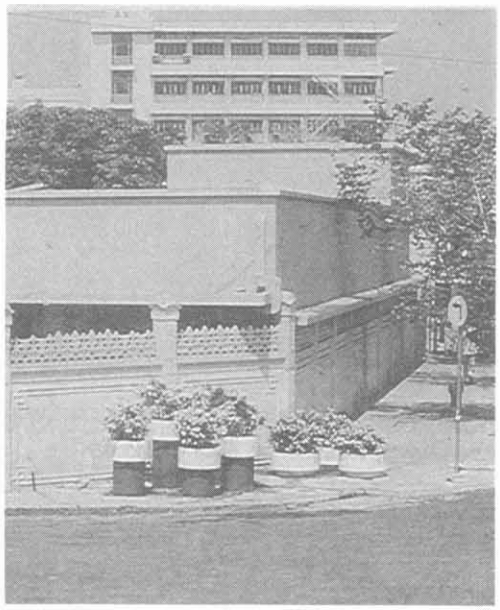
ในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การใช้รูปเทวดาเชิญพระแสงขรรค์ ก็เพราะท่านเป็นผู้มีเชื้อสายราชสกุล หากเป็นบุคคลสามัญใช้รูปมานพ เมื่อบ้านนรสิงห์เป็นทำเนียบรัฐบาล ตราที่ติดอยู่กับเสารั้วกำแพงเปลี่ยนเป็นตราสำนักนายกรัฐมนตรี คือ รูปราชสีห์และคชสีห์ รักษารัฐธรรมนูญตามประตูที่ใช้ผ่านเข้า - ออก



รั้วกำแพงด้านทิศใต้ เคียงขนานไปกับคลองผดุงกรุงเกษม เมื่อสมัยยังเป็น "ทำเนียบสามัคคีชัย"

รั้วกำแพงด้านทิศใต้ เป็นคอนกรีตเช่นเดียวกัน ถนนลูกหลวงเป็นหินบดเลียบกำแพงเคียงขนานไปกับคลองผดุงกรุงเกษม มีประตู ๔ ประตู ปัจจุบันใช้ประตูเดียว คือ ประตูที่สามใกล้ตึกสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีปัจจุบัน

สมัยที่ยังเป็นบ้านนรสิงห์ รั้วกำแพงด้านนี้ตอนใกล้ ๆ กับมุมกำแพงที่เลี้ยวมาจากด้านทิศตะวันออกเล็กน้อยจนถึงด้านใต้ มีประตูเล็กสำหรับเข้า - ออก ตรงกับด้านหลังของเรือนพลอยนพเก้า ซึ่งอยู่ภายในกำแพง และเมื่อผ่านประตูเล็กดังกล่าวไปประมาณครึ่งกำแพง มีประตูใหญ่สำหรับเข้า - ออก บ้านนรสิงห์ด้านใต้ ซึ่งเมื่อเข้าไปแล้วจะพบ **"ตึกสารทูล"** ก่อนตึกอื่น ส่วนด้านนอกกำแพงตรงกับประตู มีศาลาท่าน้ำหลังงามตั้งอยู่ริมคลองผดุงกรุงเกษม มีลักษณะงดงามเหมือนศาลาท่าน้ำด้านทิศตะวันออก ปัจจุบันประตูเล็กและประตูใหญ่ที่กล่าวถึงปิดไม่ได้ใช้ คงมีแต่ประตูที่ปรับปรุงใหม่ใกล้ตึกสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปัจจุบัน ๑ ประตูที่ใช้อยู่ประจำ ถนนลูกหลวงที่เคยเป็นถนนหินบดก็เป็นถนนคอนกรีตตลอดไปจนถึงสะพานมัฆวานรังสรรค์



รั้วกำแพงด้านทิศเหนือ ตรงข้ามสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

รั้วกำแพงด้านทิศเหนือ คงเป็นกำแพงคอนกรีตเหมือนกำแพงสองด้านที่กล่าวมาแล้ว มีประตูใหญ่สำหรับผ่านเข้า - ออก ๒ ประตู ประตูแรกตรงกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน *(ก.พ.)* ประตูที่สองตรงกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ *(ป.ป.ป.)*

สมัยก่อน บ้านนรสิงห์ทางด้านนี้ตรงที่เป็นทางเท้าติดด้านนอกของกำแพงเป็นคลองน้ำและริมคลองด้านถนนพิษณุโลก มีรางรถรางเคียงขนานไป ความจริงตอนสิ้นสุดของกำแพงที่ติดกับอาณาเขตของส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ มีประตูเล็กสำหรับผ่านเข้า - ออก ปัจจุบันยังเห็นอยู่

รั้วกำแพงด้านทิศตะวันตก อยู่ริมคูน้ำธรรมชาติที่กั้นเขตทำเนียบรัฐบาลกับส่วน

การศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯ คูน้ำเดิมกว้างและลึกกว่าปัจจุบันมาก ใช้เป็นสระฝึกว่ายน้ำของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าฯด้วย แต่ขณะนี้ตื้นเขินมาก มีรั้วกำแพงอยู่ทางฝั่งทำเนียบรัฐบาล แต่เหลือให้เห็นอยู่บ้าง

บริเวณภายในทำเนียบรัฐบาล

ทำเนียบรัฐบาล นอกจากจะมีความสำคัญในฐานะเป็นศูนย์กลางของการบริหารประเทศดังกล่าวมาในตอนต้นแล้ว ยังมีอาคารที่น่าสนใจน่าศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ลักษณะทางสถาปัตยกรรม และศิลปะแห่งการตกแต่งแบบเวนิเชี่ยนโกธิคในประเทศไทย สร้างในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงปัจจุบันก็ยังคงสง่างามอยู่



สนามหญ้าหน้าตึกไทยคู่ฟ้า

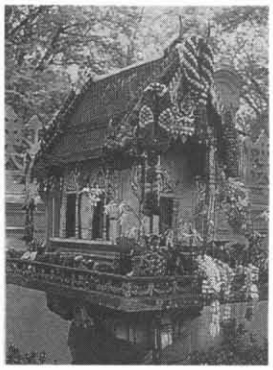


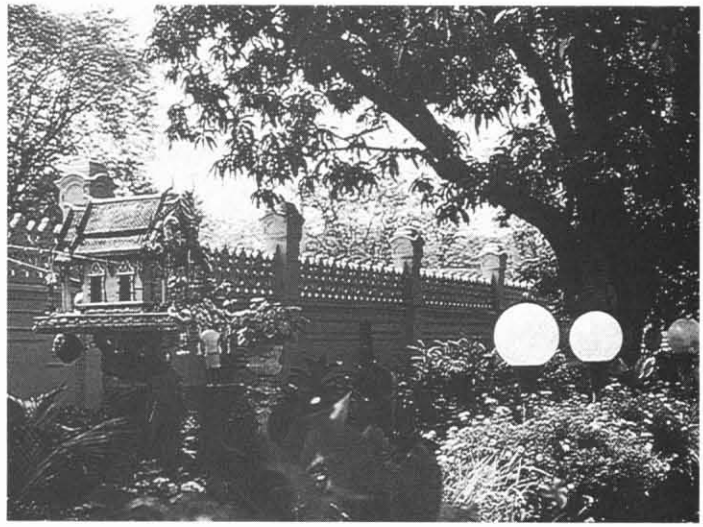
การตกแต่งดวงไฟตามรูปทรงอาคาร เนื่องในงานสโมสรสันนิบาต วันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๒๘

สนามหญ้าหน้าตึกไทยคู่ฟ้า

เมื่อผ่านประตูด้านทิศตะวันออก อันเป็นประตูด้านหน้าเข้ามาแล้ว จะเห็นสนามหญ้าเขียวขจีเป็นรูปกลมวงกว้างใหญ่เต็มหน้าตึกไทยคู่ฟ้า โดยมีถนนคอนกรีตโอบด้านใต้และด้านเหนือและทางขึ้น - ลงหน้าตึกไทยคู่ฟ้าโอบอยู่ด้านทิศตะวันตกของสนามสองข้างทางขึ้น - ลง มีดอกไม้ประดับปลูกอยู่โดยตลอด มีเสาไฟฟ้าที่เป็นทั้งเครื่องประดับตกแต่งสนามและให้ความสว่างในเวลากลางคืนไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้ ยังมีปืนใหญ่สมัยโบราณตั้งอยู่ตามขอบสนามด้านละหลายกระบอกอีกด้วย

ความสำคัญของสนามหญ้าแห่งนี้ ก็คือ ทำให้ตัวตึกไทยคู่ฟ้าที่ตั้งอยู่เบื้องหลังมีความสง่าโดดเด่นอยู่กลางบริเวณท่ามกลางอาคารหลังอื่นๆที่อยู่ด้านข้างและด้านหลัง นอกจากนี้สนามหญ้าแห่งนี้





ที่ตั้งของศาลพระภูมิ
ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับประตูทางออกด้านทิศตะวันออก

เมื่อมีการจัดงานสำคัญ ๆ ของรัฐบาลในเวลากลางคืน ซึ่งมีแขกผู้มีเกียรติเข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก เช่น งานสโมสรสันนิบาตเนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาฯ งานเฉลิมพระเกียรติฯ และงานต้อนรับบุคคลสำคัญระดับประมุขของต่างประเทศ จะได้รับการตกแต่งประดับแสงไฟอันมีสีสันมากมายงามระยับไปทั่วบริเวณ

ศาลพระภูมิ

เดิมตั้งอยู่ตรงมุมที่กำแพงด้านทิศตะวันออกบรรจบกับกำแพงด้านเหนือ ต่อมาได้ย้ายไปตั้งอยู่ใกล้กับประตูออกด้านทิศตะวันออก โดยจัดเป็นสวนไม้ประดับไม้ดอก แล้วกั้นบริเวณเป็นส่วนสัด และยกพื้นดินให้สูงกว่าระดับถนนคอนกรีตที่ตัดผ่านเล็กน้อย

ส่วนบริเวณที่ตั้งศาลพระภูมิเดิมจัดเป็นส่วนหนึ่งของกองตำรวจรักษาการณ์ทำเนียบรัฐบาล ซึ่งมีตึกที่ทำการติดอยู่กับกำแพงทิศเหนือด้านในตั้งแต่ริมประตูเข้า - ออกที่ตรงกับสำนักงาน ก.พ.

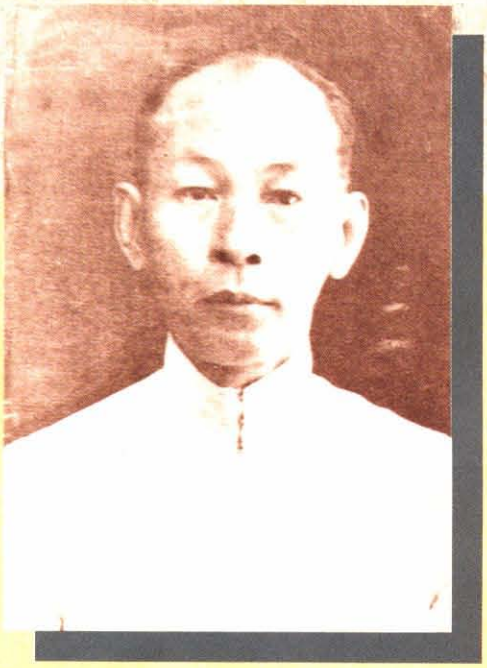
ตรงที่ตั้งศาลพระภูมิปัจจุบัน เดิมเป็นที่อยู่ของแขกยามที่รักษาเวรยามอยู่ในบ้านนรสิงห์ เรียกกันว่า **"ซุ้มแขก"** แต่เมื่อบ้านนรสิงห์เป็นทำเนียบรัฐบาลแล้ว จึงเคลื่อนย้ายศาลพระภูมิจากที่เดิมมายังสถานที่แห่งนี้





ประวัตินายกรัฐมนตรี





นายกรัฐมนตรีคนที่ ๑

พระยามโนปกรณนิติธาดา

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑ : ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ - ๙ ธันวาคม ๒๔๗๕
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ : ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ - ๑ เมษายน ๑๔๗๖
สมัยที่ ๓ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓ : ๑ เมษายน ๒๔๗๖ - ๒๐ มิถุนายน ๒๔๗๖

ประวัติ

พระยามโนปกรณนิติธาดาชื่อเดิมว่า "ก้อน หุตะสิงห์" เกิดที่จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๒๗ เวลา ๑๑.๒๐ น. เป็นบุตรของนายฮวดกับนางแก้ว หุตะสิงห์ สมรสกับคุณหญิงมโนปกรณนิติธาดา (นิตย์ สามเสน)

เริ่มการศึกษาชั้นต้นที่วัดราชบูรณะ (วัดเลียบ) จากนั้นเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยาลัย และโรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรม ตามลำดับ จนสำเร็จเป็นเนติบัณฑิตสยาม และต่อมาได้ทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ จนสำเร็จเนติบัณฑิตอังกฤษ จาก The Middle Temple

หลังจากสำเร็จเนติบัณฑิตสยามได้เข้ารับราชการที่กระทรวงยุติธรรม และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์หลวงประดิษฐ์พิจารณ์การ จนกระทั่งได้เป็นสมุหพระนิติศาสตร์ และพระยามโนปกรณนิติธาดาในที่สุด

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาราชการในพระองค์

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕ ได้มีการประชุมคณะราษฎรครั้งแรกเมื่อวันอังคาร ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม และที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้งพระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นประธานคณะกรรมการราษฎร ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดในการบริหาร เทียบเท่ากับ

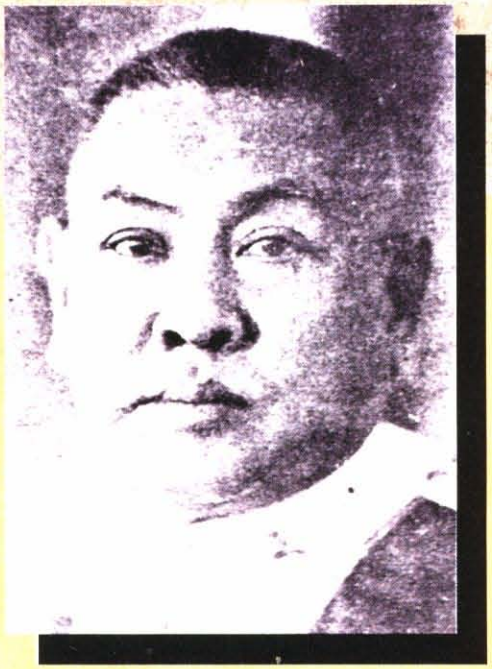
ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในปัจจุบัน

พระยามโนปกรณนิติธาดาได้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการราษฎรอยู่จนถึงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๔๗๕ จึงได้ลาออก

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับถาวร เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ และพระยามโนปกรณนิติธาดาได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๖ พระยามโนปกรณนิติธาดาได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอให้ทรงประกาศพระราชกฤษฎีกาปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร และตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ โดยมีพระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๑๔๗๖ พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนาได้เข้ายึดอำนาจจากรัฐบาล พระยามโนปกรณนิติธาดาได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และย้ายไปพำนักอยู่ที่ปีนังเป็นเวลา ๑๖ ปีเศษ และได้ถึงแก่อสัญกรรม ณ ที่นั้น เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๙๑ รวมอายุได้ ๖๔ ปีเศษ



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๒

พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔ : ๒๑ มิถุนายน ๒๔๗๖ - ๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๖
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๕ : ๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๖ - ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗
สมัยที่ ๓ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ : ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗ - ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๐
สมัยที่ ๔ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ : ๙ สิงหาคม ๒๔๘๐ - ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐
สมัยที่ ๕ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๘ : ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐ - ๑๑ กันยายน ๒๔๘๑

ประวัติ

พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา ชื่อเดิมว่า "พจน์ พหลโยธิน" เกิดเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๔๓๐ เวลา ๐๓.๓๐ น. ณ บ้านหน้าวัดราชบูรณะ จังหวัดพระนคร เป็นบุตรของพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (ถิ่น พหลโยธิน) กับคุณหญิงจับ สมรสกับท่านผู้หญิงบุญหลง พหลพลพยุหเสนา

เริ่มการศึกษาชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนวัดจักรวรรดิราชาวาส (วัดสามปลื้ม) และย้ายไปศึกษาต่อที่โรงเรียนสุขุมาลวิทยาลัย จนกระทั่งเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนนายร้อยทหารบก ต่อมาเมื่ออายุ ๑๖ ปี ได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อที่โรงเรียนนายร้อยทหารบกในเมืองโกรสลิสเตอร์ เฟล เด ประเทศเยอรมนี ศึกษาอยู่ ๓ ปี ต่อจากนั้นได้เข้าประจำอยู่ในกองทัพบกเยอรมัน สังกัดกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๔

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้เดินทางไปศึกษาต่อวิชาช่างแสงที่ประเทศเดนมาร์ก เรียนได้ปีเดียวถูกเรียกตัวกลับ เนื่องจากเงินทุนการศึกษาไม่เพียงพอ

พระยาพหลพลพยุหเสนาเข้ารับราชการครั้งแรกประจำกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๔ จังหวัดราชบุรี อีกสามปีต่อมาได้เข้าประจำกรมทหารปืนใหญ่ บางซื่อ พระนคร และในปี พ.ศ. ๒๔๖๐ ได้ย้ายไปเป็นผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๙ จังหวัดฉะเชิงเทรา ในชีวิตราชการนั้นได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงและพระตามลำดับ

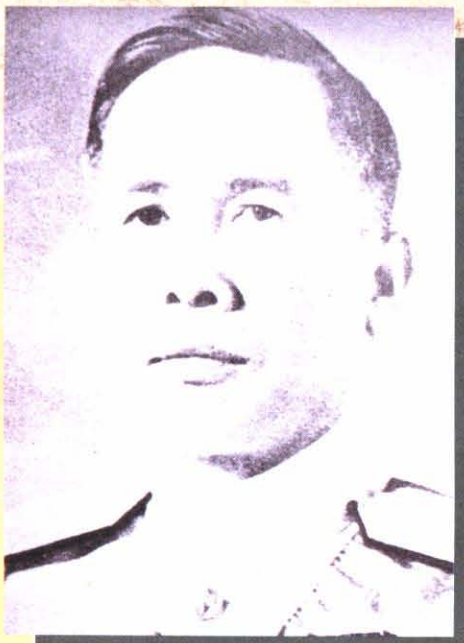
ในราชทินนามเดียวกันว่า "สรายุทธสรสิทธิ์" และได้เลื่อนยศทางทหารมาตามลำดับ กระทั่งได้เป็น พันเอก เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๑

เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๔๗๑ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เป็นองครักษ์เวร และเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๔๗๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระยาพหลพลพยุหเสนา มีราชทินนามเดียวกับบิดา

เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ได้ร่วมกับคณะราษฎรโดยเป็นหัวหน้าคณะราษฎรทำการยึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด

พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๗๖ โดยการทำรัฐประหารรัฐบาลของ พระยามโนปกรณ์นิติธาดา ตลอดระยะเวลาที่บริหารประเทศ ต้องเผชิญกับปัญหานานัปการ จนต้องลาออกจากตำแหน่งหลายครั้ง และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กลับเข้ามาดำรงตำแหน่งใหม่ ในที่สุดเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๔๘๑ พระยาพหลพลพยุหเสนาได้ตัดสินใจยุบสภาและลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ถึงแม้พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนาจะวางมือจากตำแหน่งสูงสุดทางการเมืองแล้ว ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ท่านได้ดำรงตำแหน่งแม่ทัพใหญ่ และได้รับยศพลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนาถึงแก่อสัญกรรมด้วยเส้นโลหิตในสมองแตก เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๐ รวมอายุได้ ๖๐ ปี



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๓

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๙ : ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ - ๖ มีนาคม ๒๔๘๕
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๐ : ๗ มีนาคม ๒๔๘๕ - ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗
สมัยที่ ๓ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๑ : ๘ เมษายน ๒๔๙๑ - ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๒
สมัยที่ ๔ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๒ : ๒๕ มิถุนายน ๒๔๙๒ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔
สมัยที่ ๕ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๓ : ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ - ๖ ธันวาคม ๒๔๙๔
สมัยที่ ๖ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๔ : ๖ ธันวาคม ๒๔๙๔ - ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๕
สมัยที่ ๗ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๕ : ๒๔ มีนาคม ๒๔๙๕ - ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐
สมัยที่ ๘ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๖ : ๒๑ มีนาคม ๒๕๐๐ - ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐

ประวัติ

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๔๐ เวลาประมาณ ๐๗.๑๐ น. ณ บ้านแพ ปากคลองบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี เป็นบุตรของนายขีดกับนางสำอาง ขีตตะสังคะ สมรสกับท่านผู้หญิงละเอียด (พันธุ์กระวี)

เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนกลาโหมอุทิศ วัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี ต่อมาได้เข้าเรียนในโรงเรียนนายร้อยทหารบกจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาเมื่ออายุ ๑๙ ปี ได้รับยศร้อยตรี และประจำการที่กองพลที่ ๗ จังหวัดพิษณุโลก ต่อมาสามารถสอบเข้าโรงเรียนเสนาธิการได้เป็นที่ ๑ และได้ไปศึกษาต่อที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบกประเทศฝรั่งเศส จนสำเร็จการศึกษา และกลับมารับราชการต่อไป

เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ พันตรี หลวงพิบูลสงคราม ได้เข้าร่วมกับคณะราษฎรเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยเป็นกำลังสำคัญสายทหาร

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้เลื่อนยศเป็นพันเอก และดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการทหารบก

พันเอก หลวงพิบูลสงคราม เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อจากพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ โดยการลงมติของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร และในช่วงที่ดำรงตำแหน่งก็ได้เลื่อนยศเป็นพลตรี จนกระทั่งในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๔ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพลตรี หลวงพิบูลสงคราม เป็นจอมพล แปลก พิบูลสงคราม

ตลอดเวลาที่บริหารประเทศ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ได้สร้างผลงานเกี่ยวกับนโยบายสร้างชาติ และการปลูกฝังความรู้สึกชาตินิยมให้แก่ประชาชนอย่างมากมาย เช่น การเปลี่ยนชื่อประเทศสยามมาเป็นประเทศไทย การเรียกร้องดินแดนทางด้านอินโดจีนคืนจากฝรั่งเศส การปลูกฝังความนิยมไทย และการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทยบางอย่าง เช่น การให้สตรีเลิกนุ่งโจงกระเบนแล้วหันมาสวมกระโปรงแทน การให้ประชาชนเลิกกินหมากพลู การตั้งชื่อผู้ชายให้มีลักษณะเข้มแข็ง ผู้หญิงให้แสดงถึงความอ่อนหวาน การส่งเสริมการศึกษาวิชาการแก่ประชาชน โดยเฉพาะได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเฉพาะวิชา เช่น มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (มหิดล) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นต้น

เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔ ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกในประเทศไทย จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านไทย และในที่สุดได้ทำสัญญาพันธมิตรทางการทหารและเศรษฐกิจกับญี่ปุ่น ซึ่งเป็นผลให้ภายหลังเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ เสร็จสิ้นลง จอมพล แปลก พิบูลสงคราม จึงต้องตกเป็นผู้ต้องหาอาชญากรสงคราม และถูกจับกุมคุมขังเป็นเวลาหลายเดือน

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม ได้บริหารประเทศมาถึง ๘ สมัย จนกระทั่งในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งเป็นผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้นได้ทำการรัฐประหาร ทำให้ท่านต้องลี้ภัยการเมืองไปพำนักยังประเทศเขมรเป็นเวลา ๒ เดือน และย้ายไปพำนักอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อินเดีย และได้กลับไปพำนักอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น จนกระทั่งถึงแก่อสัญกรรมด้วยโรคหัวใจวาย ณ บ้านพักที่ตำบลซากามิโอโน ชานกรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๐๗ รวมอายุได้ ๖๗ ปี



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๔

พันตรี ควง อภัยวงศ์

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๑ : ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗ - ๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๔ : ๓๑ มกราคม ๒๔๘๙ - ๑๘ มีนาคม ๒๔๘๙
สมัยที่ ๓ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๙ : ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ - ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑
สมัยที่ ๔ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๐ : ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑ - ๘ เมษายน ๒๔๙๑

ประวัติ

พันตรี ควง อภัยวงศ์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๔๔๕ ณ เมืองพระตะบอง ประเทศเขมร (ขณะนั้นเป็นจังหวัดหนึ่งในมณฑลบูรพาของไทย) เป็นบุตรของเจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ (ชุ่ม อภัยวงศ์) ผู้สำเร็จราชการจังหวัดพระตะบอง กับคุณหญิงรอด สมรสกับคุณหญิงเลขา อภัยวงศ์

เริ่มศึกษาหนังสือกับขุนอุทัยราชภักดี ผู้เป็นลุงข้างมารดา จากนั้นเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนอัสสัมชัญ ตามลำดับ แล้วไปศึกษาวิชาวิศวกรรมโยธาที่เอกอล ซังตรัล เดอ ลียองประเทศฝรั่งเศส

หลังจากสำเร็จการศึกษาได้กลับมารับราชการเป็นนายช่างผู้ช่วยโท แผนกกองช่างโทรเลข กรมไปรษณีย์โทรเลข มีความเจริญในหน้าที่การงานจนได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข

พันตรี ควง อภัยวงศ์ ได้รับพระราชทานยศพันตรี ปฏิบัติหน้าที่ราชองครักษ์พิเศษ เมื่อคราวร่วมสงครามอินโดจีน พ.ศ. ๒๔๘๔ และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงโกวิทอภัยวงศ์ แต่ได้ลาออกจากบรรดาศักดิ์เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๔๘๔

พันตรี ควง อภัยวงศ์ เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลของพระยาพหลพลพยุหเสนา และจอมพล แปลก พิบูลสงคราม

พันตรี ควง อภัยวงศ์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗ หลังจากที่สภา

ผู้แทนราษฎรไม่ผ่านร่างพระราชบัญญัติกำหนดระเบียบบริหารนครบาลเพชรบูรณ์ และพระราชกำหนดจัดสร้างพุทธมณฑลของรัฐบาลจอมพล แปลก พิบูลสงคราม และจอมพล แปลก ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐบาลชุดนี้ ของพันตรี ควง ได้บริหารประเทศเป็นเวลา ๑ ปี

พันตรี ควง อภัยวงศ์ ได้ร่วมจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์ และดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคคนแรก และเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๔๘๙ พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเสียงข้างมากในสภา พันตรี ควง จึงได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

ผลงานที่สำคัญในขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คือ การประกาศสันติภาพ โดยก่อนหน้านั้นรัฐบาลชุดก่อนมีความจำเป็นต้องประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ครั้นเมื่อท่านมาดำรงตำแหน่งได้ประกาศให้การประกาศสงครามดังกล่าวเป็นโมฆะไม่ผูกพันประชาชนชาวไทย ทำให้สัมพันธภาพของประเทศไทยกับเหล่าพันธมิตรดีขึ้น

เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๙๑ พันตรี ควง อภัยวงศ์ ถูกคณะนายทหารบังคับให้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อเปิดทางให้แก่ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม กลับเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป เมื่อพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้วท่านยังคงดำเนินงานทางการเมือง โดยทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้านอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรต่อมาอีกระยะหนึ่ง ท่านถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๑ รวมอายุได้ ๖๖ ปี



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๕

นายทวี บุณยเกตุ

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๒ : ๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘ - ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘

ประวัติ

นายทวี บุณยเกตุ เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๔๗ เวลา ๑๓.๒๐ น. ที่จังหวัดพระนคร เป็นบุตรของพระยารณชัยชาญยุทธ์ (ถนอม บุณยเกตุ) กับคุณหญิงรณชัยชาญยุทธ์ (ทับทิม) สมรสกับคุณหญิงอำภาศรี บุณยเกตุ

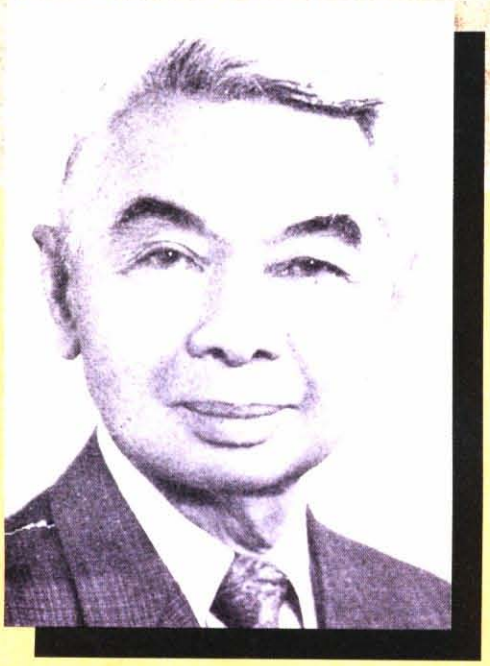
เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และโรงเรียนราชวิทยาลัย ตามลำดับ จากนั้นไปศึกษาต่อที่ คิงส์ คอลเลจ ประเทศอังกฤษ และไปศึกษาต่อในด้านวิชากสิกรรมที่มหาวิทยาลัยกรีนยอง ประเทศฝรั่งเศส

หลังจากสำเร็จการศึกษา นายทวี บุณยเกตุ ได้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการบำรุงพันธุ์สัตว์ชั้น ๒ กรมเพาะปลูก กระทรวงเกษตราธิการ จนกระทั่งวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ เข้าร่วมกับคณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ในสมัยรัฐบาลของ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม และดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในสมัยรัฐบาลของพันตรี ควง อภัยวงศ์

นายทวี บุณยเกตุ ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘ หลังจากที่พันตรี ควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของท่านเป็นการดำรงตำแหน่งเพียงชั่วคราว เพื่อรอการเดินทางกลับของหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช หัวหน้าขบวนการเสรีไทยสายต่างประเทศ ที่จะมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการเจรจากับฝ่ายพันธมิตรให้เป็นผลดีแก่ประเทศไทยต่อไป ระยะเวลาในการบริหารประเทศของท่านจึงสั้นเพียง ๑๗ วัน เท่านั้น

ถึงแม้ว่าจะเป็นนายกรัฐมนตรีชั่วคราวในระยะเวลาสั้น ๆ ก็ตาม ท่านก็มีภารกิจสำคัญมากมายในช่วงที่การเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศกำลังผันผวน ประเทศมหาอำนาจจะยอมรับการประกาศสงครามกับพันธมิตรเป็นโมฆะหรือไม่ ภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การต้อนรับคณะนายทหารฝ่ายสัมพันธมิตรที่เดินทางเข้ามาสำรวจความเสียหายในประเทศไทย

เมื่อพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว นายทวี บุณยเกตุ ได้เข้าดำรงตำแหน่งในสภาร่างรัฐธรรมนูญในสมัยรัฐบาลของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยทำหน้าที่เป็นประธานสภา หลังจากนั้นจึงได้วางมือจากการเมืองตลอดไป ท่านถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ รวมอายุได้ ๖๗ ปี



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๖

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๓ : ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘ - ๓๑ มกราคม ๒๔๘๙
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๕ : ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๑๘
สมัยที่ ๓ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๗ : ๒๐ เมษายน ๒๕๑๙ - ๒๓ กันยายน ๒๕๑๙
สมัยที่ ๔ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๘ : ๒๕ กันยายน ๒๕๑๙ - ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

ประวัติ

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เกิดเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๔๔๘ เวลา ๐๔.๐๐ น. เป็นโอรสในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าคำรบกับหม่อมแดง (บุนนาค) สมรสกับท่านผู้หญิงอุศนา ปราโมช

เริ่มศึกษาที่โรงเรียนราชินี โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ตามลำดับ จากนั้นเดินทางไปศึกษาต่อที่โรงเรียนเทร้นท์ ประเทศอังกฤษ ต่อจากนั้นที่วูซเตอร์ คอลเลจ มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ได้รับปริญญาตรีด้านกฎหมาย เกียรตินิยมอันดับ ๒ จากนั้นเข้าศึกษาต่อที่สำนักเนติบัณฑิตอังกฤษ ณ สำนักเกรย์อินน์ ลอนดอน สอบไล่เนติบัณฑิตอังกฤษได้คะแนนยอดเยี่ยม ชั้น ๑ จึงได้รับพระราชทานรางวัลจากพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษ

เมื่อเดินทางกลับมายังประเทศไทย หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ได้ศึกษาวิชากฎหมายไทย จนกระทั่งได้รับเนติบัณฑิตไทย และเข้าฝึกงานที่ศาลฎีกาเป็นเวลา ๖ เดือน จึงได้เป็นผู้พิพากษา ต่อมาย้ายไปเป็นผู้พิพากษาศาลแพ่ง ผู้ช่วยกรรมการศาลฎีกาและผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ตามลำดับ ช่วงหลังของการรับราชการได้ย้ายไปกระทรวงการต่างประเทศและได้รับแต่งตั้งให้เป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกเข้าสู่ประเทศไทย หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ได้ประกาศนโยบายเป็นอิสระไม่ขึ้นกับรัฐบาลในประเทศไทย และได้รวบรวมคนไทยใน

ต่างประเทศจัดตั้งขบวนการเสรีไทยขึ้นเพื่อต่อต้านญี่ปุ่นอย่างลับ ๆ โดยปฏิบัติการติดต่อกับฝ่ายสัมพันธมิตร

เมื่อสงครามโลกสิ้นสุดลง หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ได้เดินทางกลับมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘

ในช่วงที่ดำรงตำแหน่ง ท่านได้ปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการเจรจากับฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งครั้งแรกอังกฤษได้ยื่นสัญญาให้ประเทศไทยเป็นเมืองในอาณัติของอังกฤษ แต่หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ได้ดำเนินการเจรจาให้ไทยได้หลุดพ้นจากการเป็นเมืองในอาณัติได้ และจำเป็นต้องประกาศพระราชบัญญัติอาชญากรสงครามเพื่อลงโทษผู้นำหรือหัวหน้ารัฐบาลที่ร่วมก่อให้เกิดสงครามและต้องเป็นฝ่ายปราชัย ถ้าหากรัฐบาลไม่ตราพระราชบัญญัตินี้ ฝ่ายสัมพันธมิตรก็จะนำตัวผู้ต้องหาเป็นอาชญากรสงครามไปดำเนินคดีในต่างประเทศ

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช หมุนเวียนดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ๔ ครั้ง ซึ่งครั้งสุดท้ายได้เกิดเหตุการณ์วุ่นวายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ และพลเรือเอก สงัด ชลออยู่ ร.น. ได้จัดตั้งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเข้ายึดอำนาจ

หลังจากพ้นตำแหน่งแล้ว หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และวางมือจากการเมือง ใช้ชีวิตสงบเงียบตลอดมา



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๗

นายปรีดี พนมยงค์
(หลวงประดิษฐ์มนูธรรม)

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๕ : ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๙ - ๑ มิถุนายน ๒๔๘๙
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๖ : ๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๙ - ๒๑ สิงหาคม ๒๔๘๙

ประวัติ

นายปรีดี พนมยงค์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๔๔๓ ที่ตำบลท่าวาสุกรี อำเภอกรุงเก่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรของนายเสียง กับ นางลูกจันทร์ พนมยงค์ สมรสกับท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์

เริ่มการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่โรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตสยาม เมื่ออายุเพียง ๑๙ ปี

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้รับทุนไปศึกษาต่อวิชากฎหมายที่ประเทศฝรั่งเศส โดยศึกษาภาษาฝรั่งเศสและความรู้ทั่วไปที่วิทยาลัยกอง (Lycee Caen) และศึกษากฎหมายที่มหาวิทยาลัยกอง (Caen) ได้รับปริญญาทางกฎหมายและได้ "ลิซองซิเอ ทางกฎหมาย" จากนั้นศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยปารีส ได้ดุษฎีบัณฑิตทางกฎหมาย (Docteur en Droit) ฝ่ายเนติศาสตร์ และประกาศนียบัตรชั้นสูงทางเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยปารีส

ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส ได้รับเลือกเป็นสภานายกแห่งสมาคมนักเรียนไทยในประเทศฝรั่งเศส

เมื่อเดินทางกลับประเทศไทย นายปรีดี พนมยงค์ได้เข้ารับราชการเป็นผู้พิพากษาในกระทรวงยุติธรรมเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๙ แล้วย้ายไปเป็นเลขานุการกรมร่างกฎหมายและเป็นอาจารย์สอนกฎหมายปกครองในโรงเรียนกฎหมาย จนกระทั่งได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นอำมาตย์ตรีหลวงประดิษฐ์มนูธรรม เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒

นายปรีดี พนมยงค์ เป็นบุคคลสำคัญในการก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ และได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญชั่วคราวในครั้งนั้น ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้ร่างเค้าโครงเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้นเสนอรัฐบาล แต่ไม่ได้รับความเห็นชอบและถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ นายปรีดี พนมยงค์ จึงต้อง

เดินทางออกนอกประเทศ ภายหลังเมื่อพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนาทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๗๖ รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการในคณะหนึ่งเพื่อสอบสวนว่านายปรีดี พนมยงค์ เป็นคอมมิวนิสต์หรือไม่ ผลการสอบสวนปรากฏว่า นายปรีดี พนมยงค์ ไม่มีมลทิน และนายปรีดี พนมยงค์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในรัฐบาลของพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

ในด้านการศึกษา นายปรีดี พนมยงค์ ได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง และดำรงตำแหน่งผู้ประศาสน์การของมหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นคนแรก

ในขณะที่เกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ นายปรีดี พนมยงค์ ถูกกันให้พ้นจากตำแหน่งทางการเมือง และได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และในขณะที่สงครามโลกครั้งที่ ๒ กำลังดำเนินอยู่ นายปรีดี พนมยงค์ ได้ก่อตั้งขบวนการเสรีไทยในประเทศ ติดต่อประสานงานกับขบวนการเสรีไทยภายนอกประเทศ ภายใต้การนำของหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เพื่อต่อต้านญี่ปุ่นอย่างลับ ๆ จนกระทั่งสงครามสิ้นสุดลง นายปรีดี พนมยงค์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรัฐบุรุษอาวุโสและร่วมกับรัฐบาลหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ดำเนินการประกาศว่า การที่รัฐบาลไทยประกาศสงครามกับอเมริกาและอังกฤษเป็นโมฆะ และได้หาทางผ่อนคลายสัญญาสมบูรณ์แบบที่ผูกมัดไทย เนื่องจากผลของการแพ้สงคราม

นายปรีดี พนมยงค์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ ๗ ของไทย เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๙ เนื่องจากรัฐบาลของนายควง อภัยวงศ์ ได้ลาออกในช่วงที่นายปรีดี พนมยงค์ บริหารประเทศอยู่นั้น ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย คือ ในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ ได้เกิดกรณีสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลด้วยพระแสงปืน รัฐบาลถูกโจมตีอย่างหนักโดยถูกกล่าวหาว่ารัฐบาลพยายามปิดบังและอำพรางความจริงในกรณีสวรรคต รวมทั้งไม่สามารถหาข้อเท็จจริงในการสวรรคตมาแจ้งให้ประชาชนทราบได้ ในที่สุดนายปรีดี พนมยงค์ จึงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๘๙

ต่อมาเมื่อนายทหารบกทั้งในและนอกราชการได้ก่อการรัฐประหารรัฐบาลของพลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ นายปรีดี พนมยงค์ ได้หลบหนีออกนอกประเทศไปพำนักอยู่ที่มาเลเซีย และได้ลี้ภัยทางการเมืองไปอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นเวลาหลายปี ต่อจากนั้นได้ไปใช้ชีวิตในวัยชราอย่างสงบเงียบที่ประเทศฝรั่งเศส จนกระทั่งถึงแก่อสัญกรรมด้วยโรคหัวใจวายที่บ้านพักชานกรุงปารีส เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๒๖ รวมอายุได้ ๘๓ ปี



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๘

พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ (หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์)

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๗ : ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๙ - ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๘ : ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐ - ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

ประวัติ

พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๔๔๔ เวลา ๐๔.๐๐ น. ที่ตำบลหัวรอ อำเภอรอบกรุง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรของนายอู่กับนางเงิน ธารีสวัสดิ์

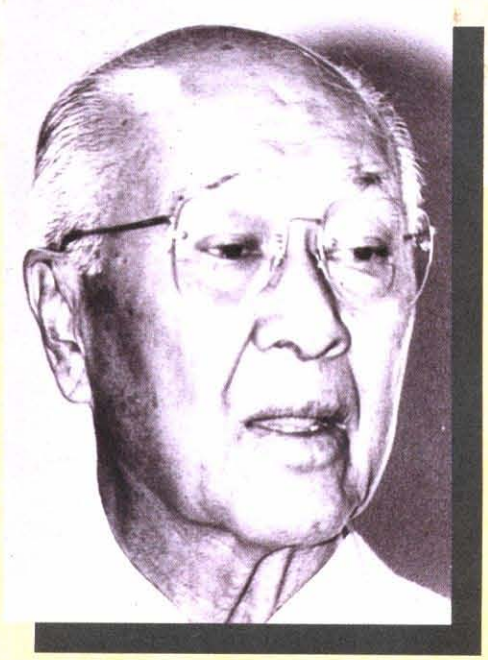
พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ จากนั้นเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนนายเรือ กรุงเทพ และได้ศึกษาวิชากฎหมายจนสำเร็จได้เป็นเนติบัญฑิตไทย ในขณะที่รับราชการอยู่ในกองทัพเรือ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์และราชทินนามเป็นหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์

พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นบุคคลหนึ่งที่ได้เข้าร่วมในการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ และได้เริ่มบทบาททางการเมืองโดยได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนประเภท ๒ และได้เข้าร่วมในคณะรัฐมนตรีครั้งแรกในสมัยรัฐบาลของพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เมื่อปี ๒๔๗๖ จนกระทั่งในปี ๒๔๗๙ - ๒๔๘๑ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ต่อมาได้รับแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในสมัยรัฐบาลของจอมพล แปลก พิบูลสงคราม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในสมัยรัฐบาลของนายปรีดี พนมยงค์

พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อจาก นายปรีดี พนมยงค์ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๙ ในช่วงที่เข้ารับตำแหน่งนั้น ประเทศอยู่ในภาวะหลังสงคราม เศรษฐกิจของประเทศกำลังทรุดหนัก พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ได้แก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจด้วยการจัดตั้ง "องค์การสรรพาหาร" ขึ้น โดยการซื้อของแพงมาขายถูกให้แก่ประชาชน เพื่อตรึงราคาสินค้าไม่ให้สูง และเรียกเก็บธนบัตรที่ฝ่ายสัมพันธมิตร

นำเข้ามาใช้จ่ายจากประชาชนด้วยการออกธนบัตรใหม่ให้แลก รวมทั้งนำเอาทองคำซึ่งเป็นทุนสำรองของชาติออกขายแก่ประชาชน

เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ เกิดการรัฐประหาร โดยการนำของจอมพล ผิน ชุณหะวัณ และพันเอก กาจ กาจสงคราม ทำให้ท่านต้องเดินทางออกนอกประเทศไปลี้ภัยอยู่ที่ฮ่องกงระยะหนึ่ง แล้วจึงกลับประเทศไทย และใช้ชีวิตอย่างสงบเงียบต่อมา พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๓๑ ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า รวมอายุได้ ๘๗ ปี



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๙

นายพจน์ สารสิน

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๗ : ๒๑ กันยายน ๒๕๐๐ - ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐

ประวัติ

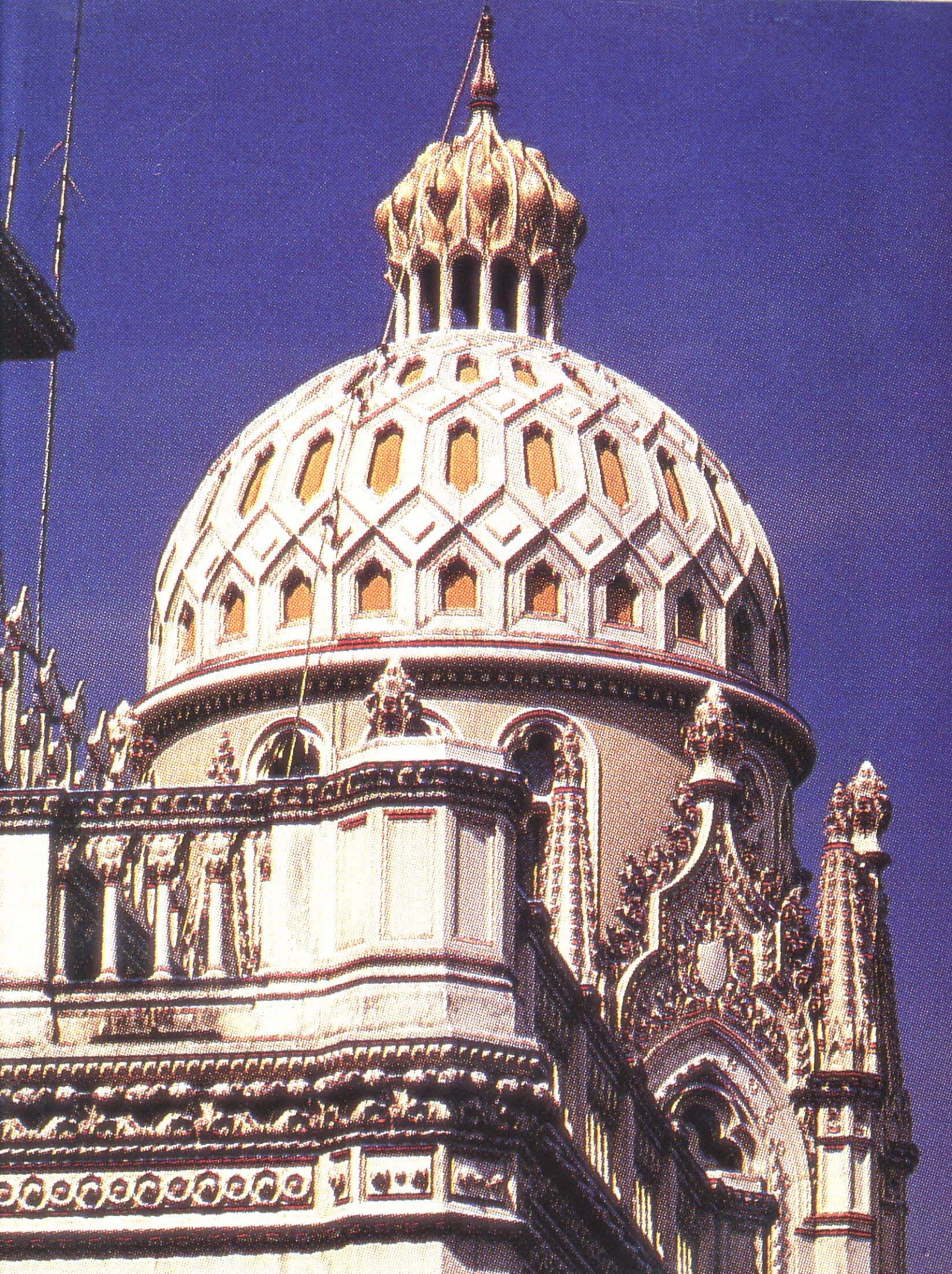
นายพจน์ สารสิน เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๔๘ ที่บ้านพักถนนสุรศักดิ์ กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของพระยาสารสินสวามิภักดิ์ (เทียนฮี้) กับคุณหญิงสุ่น สมรสกับคุณหญิงศิริ สารสิน ศึกษาที่สหรัฐอเมริกาตั้งแต่วัยเยาว์ เมื่อกลับสู่ประเทศไทยเข้าเรียนวิชากฎหมาย จนสอบได้เป็นเนติบัณฑิตไทยเมื่อปี ๒๔๗๒ และศึกษาวิชากฎหมายในประเทศอังกฤษ

นายพจน์ สารสิน เริ่มบทบาททางการเมืองด้วยการสนับสนุนของ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม โดยการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๐ และเข้าร่วมรัฐบาลในตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แต่ภายหลังได้ลาออกเนื่องจากมีความเห็นขัดแย้งกับรัฐบาลเกี่ยวกับการรับรองรัฐบาลเบาได๋ แห่งเวียดนามใต้

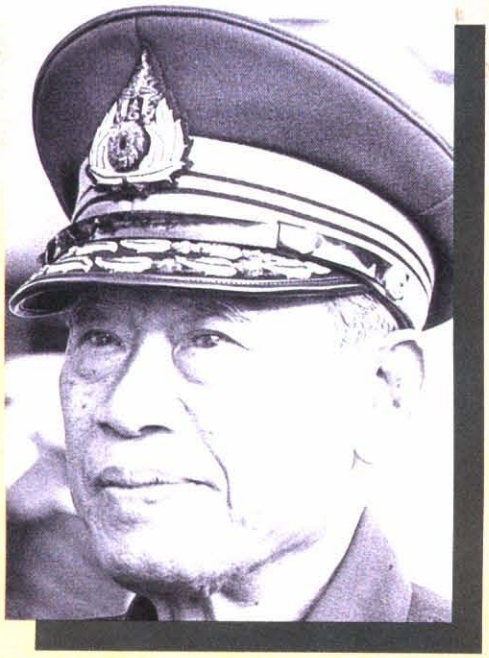
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา และทำหน้าที่ผู้แทนของประเทศไทยประจำองค์การสหประชาชาติ และในเดือนกรกฎาคม ๒๕๐๐ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ส.ป.อ.)

นายพจน์ สารสิน ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๐๐ หลังจากการทำรัฐประหารของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ภารกิจสำคัญของรัฐบาล คือ จะต้องเร่งจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้บริสุทธิ์และยุติธรรมอันเป็นสิ่งที่ประชาชนเรียกร้อง และเป็นเหตุผลที่จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ใช้เป็นข้ออ้างในการยึดอำนาจจากรัฐบาลชุดเก่า

หลังจากที่ได้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว นายพจน์ สารสิน ก็ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และกลับไปดำรงตำแหน่งเลขาธิการ ส.ป.อ. ตามเดิม ปัจจุบันท่านพำนักอยู่ที่บ้านพักในกรุงเทพมหานคร และยุติบทบาททางการเมืองโดยสิ้นเชิง







นายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๐

จอมพล ถนอม กิตติขจร

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๘ : ๑ มกราคม ๒๕๐๑ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๐ : ๙ ธันวาคม ๒๕๐๖ - ๗ มีนาคม ๒๕๑๒
สมัยที่ ๓ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๑ : ๗ มีนาคม ๒๕๑๒ - ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔
สมัยที่ ๔ : คณะปฏิวัติ : ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๕
สมัยที่ ๕ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๒ : ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ - ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

ประวัติ

จอมพล ถนอม กิตติขจร เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๔๕๔ ณ บ้านหนองพลวง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก เป็นบุตรของขุนโสภิตบรรณารักษ์ (อำพัน กิตติขจร) กับนางโสภิตบรรณารักษ์ (ลิ้นจี่) สมรสกับท่านผู้หญิงจงกล กิตติขจร

จอมพล ถนอม กิตติขจร เริ่มการศึกษาชั้นต้นที่โรงเรียนประชาบาลวัดโคกพลู จังหวัดตาก หลังจากนั้นได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนนายร้อยทหารบก และในระหว่างรับราชการทหารได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนแผนที่ทหาร กองทัพบก โรงเรียนทหารราบ กองทัพบก และวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (รุ่นที่ ๑) ตามลำดับ

รับราชการครั้งแรกในตำแหน่งผู้บังคับหมวดกรมทหารราบที่ ๘ กองพันที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ ต่อมาได้ร่วมก่อรัฐประหารเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ ในขณะที่มียศเป็นร้อยโท ตำแหน่งผู้บังคับการกรมทหารบกที่ ๑๑ ต่อมาได้เป็นรองผู้บัญชาการกองพลที่ ๑ ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑ รองผู้บัญชาการภาคทหารบกที่ ๑ และเป็นแม่ทัพภาคที่ ๑ มาโดยลำดับ

จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมในรัฐบาลของจอมพล แปลก พิบูลสงคราม และเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในรัฐบาลของนายพจน์ สารสิน

จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้รับการซาวเสียงจากสภาผู้แทนราษฎรให้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๐ ของประเทศไทยเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๑ บริหารประเทศได้ ๙ เดือนเศษก็ลาออกจากตำแหน่ง เพื่อเปิดทางให้จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อจอมพลสฤษดิ์ถึงแก่อสัญกรรม จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง ในช่วงระยะเวลาที่จอมพล ถนอม กิตติขจร บริหารประเทศได้สร้างทางหลวงสายต่าง ๆ ทั่วประเทศหลายสาย สร้างเขื่อน อาทิ เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนอุบลรัตน์ นอกจากนี้ท่านยังได้ทำการปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัยทัดเทียมกับนานาประเทศ และในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้ส่งทหารไปร่วมรบในสงครามเวียดนามด้วย

ในปี ๒๕๑๔ จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้ทำรัฐประหารรัฐบาลของตนเอง และได้จัดตั้งสภาบริหารคณะปฏิวัติขึ้น จนกระทั่งมีการประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองแห่งราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามธรรมนูญการปกครองดังกล่าวได้มีมติให้จอมพล ถนอม กิตติขจร เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป

จอมพล ถนอม กิตติขจร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ อันเนื่องมาจากเหตุการณ์เรียกร้องรัฐธรรมนูญของกลุ่มนิสิต นักศึกษา และเกิดเหตุการณ์ไม่สงบเรียบร้อยขึ้นภายในประเทศ จึงเดินทางออกนอกประเทศเพื่อให้สถานการณ์คลี่คลาย รวมระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีทั้งสิ้น ๑๐ ปี ๖ เดือนเศษ ปัจจุบันท่านพำนักอยู่ที่บ้านพักในกรุงเทพมหานคร และได้ยุติบทบาททางการเมืองแล้ว



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๑

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๙ : ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ - ๘ ธันวาคม ๒๕๐๖

ประวัติ

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๔๕๑ ที่บ้านท่าโรงยา ตลาดพาหุรัด กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของพันตรี หลวงเรืองเดชอนันต์ (ทองดี ธนะรัชต์) กับนางจันทิพย์ ธนะรัชต์

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เริ่มการศึกษาชั้นต้นที่จังหวัดมุกดาหาร จากนั้น เข้ารับการศึกษาต่อที่โรงเรียนวัดมหรรณพาราม และโรงเรียนนายร้อยทหารบก จนสำเร็จการศึกษาเมื่อปี ๒๔๗๒ ได้รับยศร้อยตรีประจำการที่กองพันที่ ๑ กรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์

ในปี พ.ศ.๒๔๘๔ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เข้าร่วมรบในสงครามมหาเอเชียบูรพา ในขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้บังคับกองทัพทหารราบที่ ๓๓ ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกล้าหาญ วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๘๘ จึงได้เลื่อนยศเป็นพันเอก ตำแหน่งผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๑๓ และผู้บังคับการจังหวัดทหารบกลำปาง จนกระทั่งสงครามยุติลง

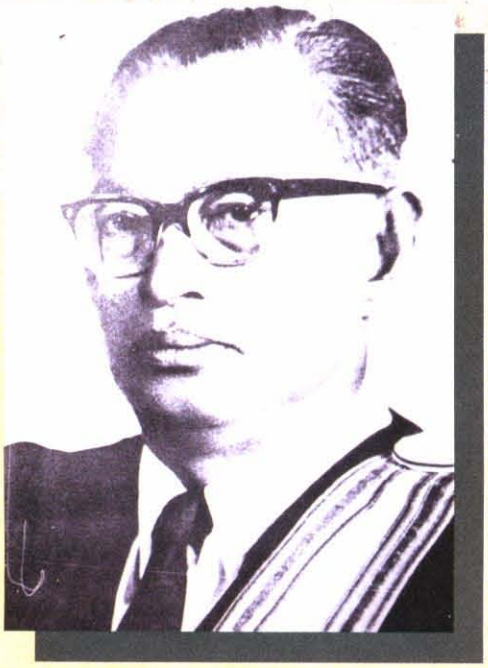
ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้เลื่อนยศเป็นพลเอก และในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๔๙๗ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บัญชาการทหารบก และต่อมา ได้รับพระราชทานยศเป็นจอมพล ทหารบก ทหารอากาศ และทหารเรือ

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ หลังจากการทำรัฐประหารรัฐบาลของจอมพล ถนอม กิตติขจร เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศไม่เรียบร้อย

ในช่วงที่บริหารประเทศ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้สร้างผลงานทั้งทางด้านการปรับปรุงการบริหารและการพัฒนาประเทศไว้มากมาย ผลงานที่สำคัญ ๆ ได้แก่ การออกกฎหมายเลิกการเสพและจำหน่ายฝิ่นโดย

เด็ดขาด กฎหมายปราบปรามพวกนักเลง อันธพาล กฎหมายปรามการค้าประเวณี และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศ ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัย จนกระทั่งได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศฉบับที่ ๑ (ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ - พ.ศ. ๒๕๐๙) ซึ่งแผนดังกล่าวเป็นแม่แบบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่อ ๆ มาจนถึงปัจจุบัน

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจนถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๐๖ ที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า รวมอายุได้ ๕๕ ปี และเป็นนายกรัฐมนตรีคนเดียวที่เสียชีวิตลงในขณะที่ดำรงตำแหน่ง



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๒

นายสัญญา ธรรมศักดิ์

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๓ : ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ - ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๑๗
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๔ : ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๑๗ - ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

ประวัติ

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เกิดเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๔๕๐ ที่บ้านข้างวัดอรุณราชวราราม บางกอกใหญ่ ธนบุรี เป็นบุตรของมหาอำมาตย์ตรี พระยาธรรมสารเวทย์วิเศษภักดี (ทองดี ธรรมศักดิ์) กับคุณหญิงชื้น ธรรมศักดิ์ สมรสกับท่านผู้หญิงพงา ธรรมศักดิ์

นายสัญญา เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก จากนั้นเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรม สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๑ และได้ทุนเล่าเรียนของระพีมูลนิธิไปศึกษาวิชากฎหมายต่อที่สำนัก Middle Temple ประเทศอังกฤษ เป็นเวลา ๓ ปี จนสำเร็จเนติบัณฑิตอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๖

นายสัญญา เริ่มชีวิตราชการในตำแหน่งผู้พิพากษาฝึกหัด กระทรวงยุติธรรม จากนั้นก็มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงยุติธรรมภาค ๔ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเชียงใหม่ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ผู้พิพากษาศาลฎีกา ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และประธานศาลฎีกา ตามลำดับ ภายหลังจากเกษียณอายุราชการแล้วในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ก็ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งองคมนตรี และในปีเดียวกันนี้ก็ได้เป็นคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกตำแหน่งหนึ่งด้วย และต่อมาได้รับตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หลังจากจอมพลถนอม กิตติขจร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และเดินทางออกไปนอกประเทศ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้นายสัญญา

ธรรมศักดิ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ในขณะที่นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ดำรงตำแหน่งเป็นช่วงที่ นิสิต นักศึกษาและกลุ่มพลังต่าง ๆ ได้เรียกร้องและสร้างความกดดันต่อรัฐบาลโดยตลอด จนกระทั่งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปคราวหนึ่งเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๑๗ แต่ได้รับการยืนยันจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกครั้งหนึ่งจนกระทั่งการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของรัฐบาลได้เสร็จสิ้นลง คณะรัฐบาลของนายสัญญา ธรรมศักดิ์ จึงได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๘

หลังจากนั้นนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานองคมนตรีมาจนถึงปัจจุบัน



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๓

พลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๖ : ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๘ - ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙

ประวัติ

พลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เกิดเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๔๕๔ เมื่อเวลา ๐๗.๒๐ น. ในเรือที่ลอยอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยา ตำบลบ้านม้า อำเภออินทบุรี จังหวัดสิงห์บุรี เป็นโอรสของพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าคำรบ กับหม่อมแดง (บุนนาค)

เริ่มการศึกษาชั้นต้นที่โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย (วังหลัง) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จากนั้นไปศึกษาต่อที่โรงเรียน Trent College และศึกษาวิชาปรัชญาเศรษฐศาสตร์และการเมือง ที่ The Queen's College มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ประเทศอังกฤษ สำเร็จปริญญาตรีเกียรตินิยม และปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยอ๊อกซ์ฟอร์ด ต่อมาได้รับปริญญาวารสารศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เริ่มเข้ารับราชการที่กรมสรรพากร ซึ่งต่อมาเป็นเลขานุการที่ปรึกษากระทรวงการคลัง และเข้าทำงานเป็นผู้จัดการธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาลำปาง เมื่อเกิดสงครามอินโดจีน และสงครามมหาเอเชียบูรพา ได้เข้ารับราชการทหารและได้รับยศนายสิบตรี ต่อจากนั้นรัฐบาลได้ตั้งธนาคารแห่งประเทศไทยขึ้น หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ได้เข้าทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายสำนักผู้ว่าการและหัวหน้าฝ่ายออกบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย ปัจจุบันเป็นประธานกรรมการ ธนาคารกรุงเทพฯพาณิชย์การ จำกัด

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้เลื่อนยศเป็นพลตรี (ทหารราชองครักษ์พิเศษ) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑

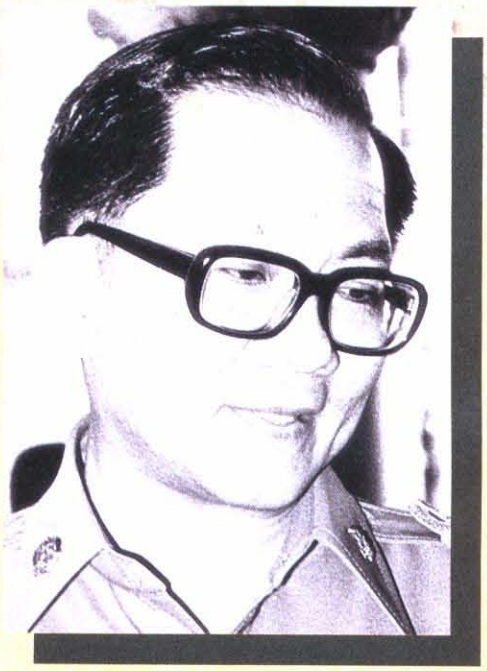
หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองพรรคแรกในเมืองไทยชื่อ "พรรคก้าวหน้า" เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๘๘ - ๒๔๘๙ ต่อจากนั้นได้ร่วมในคณะผู้ก่อตั้งพรรคประชาธิปัตย์ และได้ริเริ่มจัดตั้ง

พรรคกิจสังคม ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๘ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตพระนคร ผลการเลือกตั้งครั้งนี้ พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร จึงได้ดำเนินการจัดตั้งรัฐบาล แต่ไม่สามารถเข้าบริหารประเทศได้ เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรไม่ให้ความเห็นชอบตามนโยบายพรรคกิจสังคมซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑๘ คน โดยการนำของหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช จึงได้จัดตั้งรัฐบาลผสมขึ้น และได้เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๘

ในขณะที่บริหารประเทศ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ดำเนินการเปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเดินทางไปเยือนกรุงปักกิ่ง ตามนโยบายการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และเป็นมิตรกับทุกประเทศที่มีเจตนาดีต่อประเทศไทยโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางอุดมการณ์ทางการเมืองในด้านการพัฒนาประเทศหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เริ่มโครงการผันเงินสู่ชนบท เพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ และสร้างงานในชนบท โดยการผันเงินจากงบประมาณรายจ่ายเพื่อปรับปรุงและสร้างสิ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็นในชนบท มีผลให้ประชาชนในชนบทมีงานทำและมีรายได้ เป็นการยกฐานะทางเศรษฐกิจของชาวชนบทให้ดีขึ้น และส่งเสริมการพัฒนาสภาตำบลอย่างจริงจัง รวมทั้งจัดให้มีโครงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย และได้ดำเนินการซื้อสัมปทานเดินรถของเอกชนมารวมเป็นของรัฐบาลภายใต้การดำเนินงานขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ

จากการที่รัฐบาลของหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นรัฐบาลผสมหลายพรรค จึงทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพเท่าที่ควร ต้องเผชิญกับปัญหาทางการเมืองหลายประการ ในที่สุดหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช จึงได้ตัดสินใจยุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙ รวมระยะเวลาที่บริหารประเทศประมาณ ๙ เดือนเศษ

ในปัจจุบัน หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคกิจสังคม และได้ยุติบทบาททางการเมือง และใช้ชีวิตสงบเงียบ ณ บ้านพักซอยสวนพลู กรุงเทพมหานคร นอกจากบางโอกาสที่จะออกมาแสดงความคิดเห็นทางการเมืองโดยการให้สัมภาษณ์หรือโดยการเขียนบทความลงในคอลัมน์ "ซอยสวนพลู"



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๔

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๙ : ๘ ตุลาคม ๒๕๑๙ - ๑๙ ตุลาคม ๒๕๒๐

ประวัติ

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เกิดเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๔๗๐ ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของนายแห กับนางผะอบ กรัยวิเชียร สมรสกับคุณหญิงคาเรน กรัยวิเชียร (นามเดิม นางสาวคาเรน แอนเดอเซ่น)

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เข้าศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และศึกษาวิชากฎหมาย ที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง สำเร็จได้รับปริญญาธรรมศาสตร์บัณฑิตเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑ จากนั้นจึงเดินทางไปศึกษาวิชากฎหมายต่อ ณ มหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ ได้รับปริญญานิติศาสตร์บัณฑิต เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๖ และสำเร็จวิชากฎหมายได้รับเรียกเป็นเนติบัณฑิตอังกฤษจากสำนักอบรมศึกษากฎหมายของเนติบัณฑิตยสภา สำนักเกรย์สอินน์ ประเทศอังกฤษ ในปีต่อมา

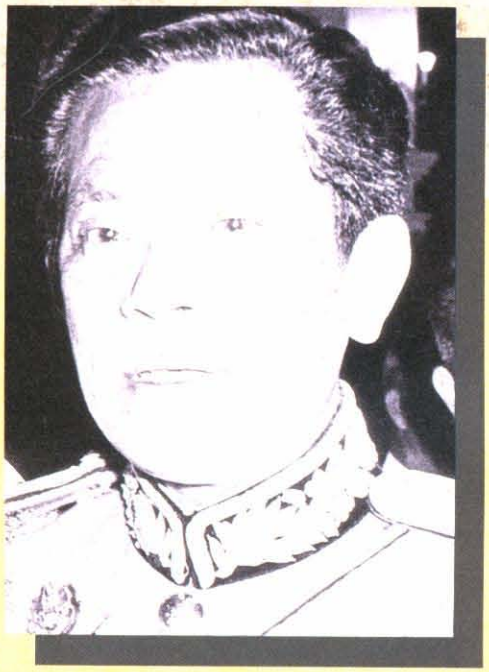
เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้กลับมารับราชการในกระทรวงยุติธรรม ตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา และตำแหน่งสูงสุดที่ได้รับในเวลาต่อมา คือ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา และในขณะเดียวกันก็เป็นศาสตราจารย์สอนวิชากฎหมายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักอบรมศึกษากฎหมายของเนติบัณฑิตยสภา ฯลฯ ด้วย

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๔ ภายหลังจากที่คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินโดยการนำของ พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ร.น. ได้ทำการรัฐประหารรัฐบาลของ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

การดำเนินงานที่สำคัญในขณะที่นายธานินทร์ กรัยวิเชียร บริหารประเทศ ได้แก่ การสร้างโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชในท้องถิ่นทุรกันดาร ๒๐ แห่ง เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิ-

ราชฯ ทรงอภิเษกสมรส การจัดให้มีโครงการอาสาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในฤดูแล้งและโครงการอาสาปลูกป่าในฤดูฝน เป็นต้น

ในระยะที่บริหารประเทศอยู่นั้น ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่สำคัญหลายครั้ง และต่อมาคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินซึ่งนำโดย พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ร.น. ทำการรัฐประหารอีกครั้งเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร จึงพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ต่อมาได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ท่านดำรงตำแหน่งองคมนตรีมาจนถึงปัจจุบัน



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๕

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๐ : ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ - ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๑
สมัยที่ ๒ คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๑ : ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒ - ๓ มีนาคม ๒๕๒๓

ประวัติ

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๔๖๐ เป็นบุตรของนายแจ่ม กับนางเจือ ชมะนันทน์ สมรสกับคุณหญิงวิรัตน์ ชมะนันทน์

พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เริ่มการศึกษาชั้นต้นที่โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย โรงเรียนปทุมคงคา จากนั้นเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จนสำเร็จการศึกษาในปี ๒๔๘๓ ในระหว่างรับราชการทหารได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหารบกแห่งสหรัฐอเมริกา วิทยาลัยกองทัพบกและวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรรุ่น ๕

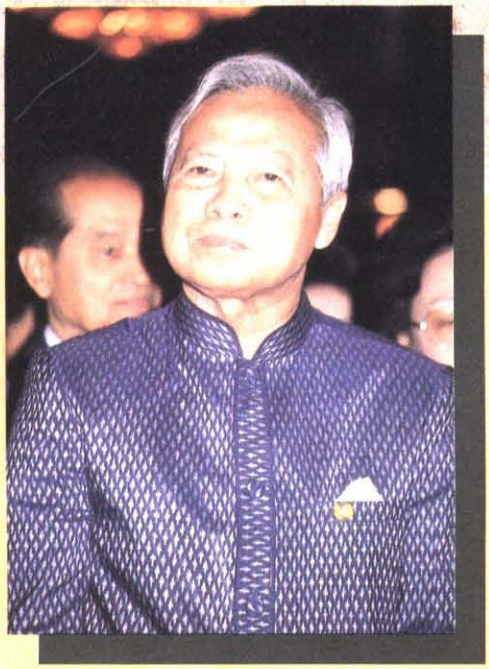
ในช่วงที่รับราชการทหาร พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์เคยร่วมรบในสมรภูมิเกาหลีรุ่นแรก ในตำแหน่งผู้บังคับกองพันทหารราบ ผลัดที่ ๓ สร้างเกียรติภูมิอย่างมาก จนหน่วยใต้บังคับบัญชาได้ฉายาว่า "กองพันพยัคฆ์น้อย" ภายหลังกลับจากสงครามก็เข้าประจำกองบัญชาการทหารสูงสุด เติบโตในสายเสนาธิการมาเป็นลำดับจนเป็นพลเอก และดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดจนเกษียณอายุราชการ

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หลังจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินภายใต้การนำของ พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ได้ทำการรัฐประหารรัฐบาลของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร

ผลงานสำคัญในช่วงที่พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ดำรงตำแหน่งคือการปรับปรุงสัมพันธภาพกับประเทศเพื่อนบ้านอันประกอบด้วย ประเทศเวียดนาม กัมพูชา ลาว และพม่า รวมทั้งพลเอก เกรียงศักดิ์ ได้เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหภาพโซเวียตเพื่อกระชับความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจทั้งสอง ทำให้ไทยมี

ความสัมพันธ์ทางการทูตและการค้ากับทั้งสองประเทศแน่นแฟ้นขึ้น นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งหน่วยงานสำคัญ ๆ เพิ่มขึ้นอีกหลายหน่วยงาน เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นต้น

พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ ปัจจุบันได้ยุติบทบาททางการเมืองแล้ว



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๖

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๒ : ๓ มีนาคม ๒๕๒๓ - ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๓ : ๓๐ เมษายน ๒๕๒๖ - ๔ สิงหาคม ๒๕๒๙
สมัยที่ ๓ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๔ : ๕ สิงหาคม ๒๕๒๙ - ๓ สิงหาคม ๒๕๓๑

ประวัติ

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๔๖๓ ที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เป็นบุตรคนที่ ๖ ของอำมาตย์โท หลวงวินิจฑัณฑกรรม กับนางออด ติณสูลานนท์

พลเอก เปรม เริ่มการศึกษาชั้นต้นที่โรงเรียนวัดบ่อยาง และศึกษาต่อที่โรงเรียนวชิราวุธ จังหวัดสงขลา จากนั้นเข้ามาศึกษาต่อในกรุงเทพมหานครที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนเทคนิคทหารบก โรงเรียนทหารม้า ศูนย์การทหารม้า โรงเรียนยานเกราะ กองทัพบกสหรัฐอเมริกา ฟอร์ทน็อกซ์ เคนตั๊กกี้ สหรัฐอเมริกา วิทยาลัยกองทัพบก และวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ ๙

พลเอก เปรม เริ่มรับราชการในตำแหน่งผู้บังคับหมวด ที่กรมรถรบ จากนั้นมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการมาตามลำดับ กล่าวคือ ปี ๒๕๐๒ ได้เลื่อนยศเป็นพันเอก ในตำแหน่งรองผู้บัญชาการโรงเรียนยานเกราะ ปี ๒๕๐๖ ดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการศูนย์การทหารม้า เลื่อนยศเป็นพลตรีในตำแหน่งผู้บัญชาการศูนย์การทหารม้า และเป็นรองแม่ทัพภาคที่ ๒ ในปี ๒๕๑๖ ได้เป็นแม่ทัพภาคที่ ๒ ในปี ๒๕๑๗ เลื่อนยศเป็นพลเอก ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก ในปี ๒๕๒๐ และดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ในปี ๒๕๒๑

พลเอก เปรม เข้ามามีบทบาททางการเมือง โดยได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นวุฒิสภาชิก ในปี ๒๕๑๑ และเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อปี ๒๕๑๖ พลเอก เปรม เข้าร่วมรัฐบาลของพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ โดยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

และสมาชิกสภาปฏิรูป ในปี ๒๕๒๐ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ในปี ๒๕๒๒

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบต่อจากพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๓ ตลอดระยะเวลาที่บริหารประเทศได้มีผลงานสำคัญมากมาย เช่น การปรับปรุงประมวลกฎหมายรัษฎากรและกฎหมายสรรพสินค้า เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม การสร้างงานตามโครงการสร้างงานในชนบท (กสช.) การจัดตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน (กรอ.) เพื่อส่งเสริมบทบาททางการค้าและการลงทุนของภาคเอกชนภายในประเทศ การดำเนินการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ภายในประเทศอย่างได้ผล โดยนำนโยบายการใช้ "การเมืองนำการทหาร" ตามคำสั่งนโยบายที่ ๖๖/๒๕๒๓ เป็นผลให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยอ่อนกำลังลงและสลายตัวไปในที่สุด

พลเอก เปรม ได้บริหารประเทศมาจนถึงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๓๑ ก็ตัดสินใจยุบสภาอันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ทางการเมือง และกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๑ พร้อมทั้งยุติบทบาททางการเมือง ต่อมาได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นองคมนตรีและรัฐบุรุษ



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๗

พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๕ : ๔ สิงหาคม ๒๕๓๑ - ๙ ธันวาคม ๒๕๓๓
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๖ : ๙ ธันวาคม ๒๕๓๓ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

ประวัติ

พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ เกิดเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๔๖๓ ที่ตำบลพลับพลาไชย จังหวัดพระนคร เป็นบุตรของจอมพล ผิน ชุณหะวัณ กับคุณหญิง วิบูลย์ลักษม์ ชุณหะวัณ สมรสกับท่านผู้หญิงบุญเรือน ชุณหะวัณ (โสพจน์)

พลเอก ชาติชาย เข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายทหารม้า และโรงเรียนยานเกราะกองทัพบก (อาร์เมอร์สคูล) มลรัฐเคนตั๊กกี้ สหรัฐอเมริกา

พลเอก ชาติชาย รับราชการครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ในตำแหน่งผู้บังคับหมวด กองพันทหารม้าที่ ๑ รักษาพระองค์ ผู้บังคับกองร้อย กองพันทหารม้าที่ ๑ รักษาพระองค์ ประจำกรมเสนาธิการทหารบก ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งรองผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารบก ณ กรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา และกลับมาเป็นผู้บังคับกองพันทหารม้าที่ ๑ รักษาพระองค์ รองผู้บังคับการโรงเรียนยานเกราะ และผู้บังคับการกรมทหารม้าที่ ๒ และผู้บังคับการโรงเรียนยานเกราะ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้ถูกเหตุการณ์ทางการเมืองผันแปรชีวิตไปเป็นอุปทูต อัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็ม เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มประจำประเทศอาเจนตินา และเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มประจำประเทศออสเตรีย ตุรกี สำนักวาติกัน และเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรประจำองค์การสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ตามลำดับ

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ พลเอก ชาติชาย ได้กลับมายังประเทศไทย และเข้าดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการเมือง กระทรวงการต่างประเทศ

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ พลเอก ชาติชาย ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครราชสีมา และต่อมาได้รับเลือกตั้งติดต่อกันมารวม ๕ สมัย

พลเอก ชาติชาย เริ่มบทบาททางการเมืองในรัฐบาลของจอมพลถนอม กิตติขจร โดยดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และได้เข้าร่วมรัฐบาลอีกหลายสมัยในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และรองนายกรัฐมนตรี

พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๗ ของประเทศไทยในปี ๒๕๓๑ เมื่อพรรคชาติไทยที่พลเอก ชาติชาย เป็นหัวหน้าพรรคอยู่ในขณะนั้นเข้าจัดตั้งรัฐบาล

ผลงานสำคัญของรัฐบาลในช่วงที่พลเอก ชาติชาย เข้าบริหารประเทศได้แก่ การดำเนินนโยบายต่างประเทศ กับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอินโดจีน โดยการเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า รวมทั้ง ดำเนินการประสานงานให้มีการเจรจาร่วมระหว่างเขมร ๔ ฝ่าย เพื่อยุติการสู้รบ และจัดตั้งรัฐบาลภายใต้การนำ ของสีหนุขึ้น ทางด้านเศรษฐกิจได้อนุมัติโครงการเพื่อให้เอกชนเข้ามาลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลายโครงการ ได้แก่ โครงการขยายบริการโทรศัพท์ ๓ ล้านเลขหมาย โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ โครงการ ก่อสร้างทางรถไฟยกระดับในเขตกรุงเทพมหานคร โครงการทางด่วนยกระดับ และโครงการระบบรถไฟฟ้า ขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานคร

พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ บริหารประเทศจนถึงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ก็ถูกยึดอำนาจ การปกครองโดย คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ภายใต้การนำของพลเอก สุนทร คงสมพงษ์ พลเอก สุจินดา คราประยูร พลอากาศเอก เกษตร โรจนนิล และพลเอก อิสระพงศ์ หนุนภักดี พลเอก ชาติชาย ได้เดินทางไปพำนักอยู่ในประเทศอังกฤษระยะหนึ่ง และปัจจุบันได้เดินทางกลับมาพำนักอยู่ในประเทศไทย

ต่อมาได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนครราชสีมา ในการเลือกตั้งทั่วประเทศ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๕ โดยสังกัด พรรคชาติพัฒนา ในตำแหน่งหัวหน้าพรรค



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๘

นายอานันท์ ปันยารชุน

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ ๑ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๗ : ๒ มีนาคม ๒๕๓๔ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕
สมัยที่ ๒ : คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๙ : ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ - ๒๒ กันยายน ๒๕๓๕

ประวัติ

นายอานันท์ ปันยารชุน เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมที่กรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายที่ดัลลิช คอลเลจ ประเทศอังกฤษ และศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ได้ปริญญาตรี(เกียรตินิยม) สาขากฎหมาย ในปี ๒๔๙๘

เข้ารับราชการในกระทรวงการต่างประเทศในปี ๒๔๙๘ ระหว่างปี ๒๕๐๒ - ๒๕๐๗ เป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้รับตำแหน่งเลขานุการเอกคณะทูตถาวรแห่งประเทศไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ในปี ๒๕๐๗ และต่อมาในปี ๒๕๑๐ ได้รับการแต่งตั้งเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำสหประชาชาติ และเอกอัครราชทูตประจำประเทศแคนาดา จนถึงปี ๒๕๑๕ ต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเอกอัครราชทูตประจำสหรัฐอเมริกาและผู้แทนถาวรแห่งประเทศไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘

นายอานันท์ได้กลับมารับตำแหน่งปลัดกระทรวงการต่างประเทศเมื่อปี ๒๕๑๙ และตำแหน่งสุดท้ายทางราชการคือ เอกอัครราชทูตประจำสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ระหว่างปี ๒๕๒๐ - ๒๕๒๑ นายอานันท์ลาออกจากกระทรวงการต่างประเทศในปี ๒๕๒๒ และเข้าร่วมงานกับกลุ่มบริษัท สหยูเนี่ยน จำกัด

นายอานันท์ได้รับตำแหน่งอุปนายกสมาคมอุตสาหกรรมไทยตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ เมื่อสมาคมอุตสาหกรรมไทยยกฐานะขึ้นเป็นสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในปลายปี ๒๕๓๐ นายอานันท์ก็ได้รับเลือกตั้งเป็นรองประธานสภาฯ และในเดือนเมษายน ๒๕๓๓ ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสภาฯ ดำรงตำแหน่งตามวาระเป็นเวลา ๒ ปี

นายอานันท์ ดำรงตำแหน่งประธานคณะมนตรีหอการค้าและอุตสาหกรรมอาเซียน ระหว่างปี ๒๕๒๕ - ๒๕๒๗ และระหว่างปี ๒๕๒๕ - ๒๕๒๖ เป็นประธาน ASEAN Task Force ในเรื่องความร่วมมือของอาเซียน อันประกอบด้วยบุคคล ๑๕ คน จากทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐบาลอาเซียนระหว่างเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๙ ถึง มกราคม ๒๕๓๔ เป็นประธานฝ่ายอาเซียนในคณะมนตรีอาเซียนสหรัฐอเมริกา

นายอานันท์ เป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิของสภาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรรมการสภาสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย กรรมการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรรมการสภาที่ปรึกษาสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ กรรมการสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรรมการสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย(เอ.ไอ.ที.) และกรรมการศูนย์การแลกเปลี่ยนทางเทคโนโลยี สหรัฐ - อาเซียน ในเดือนตุลาคม ๒๕๓๓ ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการ The World Management Council (CLOS) และในเดือนมกราคม ๒๕๓๔ รับเป็นกรรมการ The Business Council for Sustainable Development (BCSD)

นายอานันท์ ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร บริษัท สหยูเนี่ยน จำกัด ระหว่างปี ๒๕๒๘ - ๒๕๓๓ และได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ บริษัท สหยูเนี่ยน จำกัด ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๔

ในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๔ นายอานันท์ ปันยารชุน ได้รับพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยลำดับที่ ๑๘

รัฐบาลซึ่งมี นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรีได้สร้างผลงานที่สำคัญไว้หลายประการ คือ การปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงประสิทธิภาพระบบข้าราชการ การริเริ่มที่จะจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน การส่งเสริมตลาดทุน การส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีในอุตสาหกรรมนโยบายการค้าเสรีภายใต้การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า การปรับปรุงการสรรพสามิตให้สอดคล้องกับภาษีมูลค่าเพิ่ม การให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนารัฐวิสาหกิจมากขึ้น การเป็นเจ้าภาพการประชุมสภาผู้ว่าการธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ครั้งที่ ๔๖ ประจำปี ๒๕๓๔ การพัฒนาชนบท การพัฒนาการเกษตรและการปฏิรูปที่ดิน การเร่งรัดโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรศัพท์และโทรคมนาคม การปรับปรุงท่าอากาศยานกรุงเทพแห่งที่ ๒ การดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาระบบอุดมศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การแยกรัฐวิสาหกิจออกจากกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม และการสำรวจผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้พลังงาน ภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ โดยได้ริเริ่มจัดตั้งองค์กรกลางเพื่อสอดส่องดูแลการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรมมากขึ้น

นายอานันท์ ปันยารชุน พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ และต่อจากนั้นได้รักษาการในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจวบจนกระทั่งพลเอก สุจินดา คราประยูร และคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ได้เริ่มปฏิบัติงาน เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕ พลเอก สุจินดา คราประยูร ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองและเหตุการณ์ไม่สงบภายในประเทศ

จึงได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯแต่งตั้งให้นายอานันท์ ปันยารชุน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ เพื่อแก้ปัญหาของบ้านเมืองและบริหารราชการมาจนกระทั่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๕ และพ้นจากตำแหน่งไปตามวาระเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๕ เนื่องจากมีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๕



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๙

พลเอก สุจินดา คราประยูร

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๘ : ๗ เมษายน ๒๕๓๕ - ๙ มิถุนายน ๒๕๓๕

ประวัติ

พลเอก สุจินดา คราประยูร เกิดเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๔๗๖ เวลาประมาณ ๐๓.๓๕ น. ที่จังหวัดนครปฐม เป็นบุตรของนายจวง กับนางสมพงษ์ คราประยูร สมรสกับคุณหญิงวรรณี คราประยูร (หนุนภักดี)

พลเอก สุจินดา จบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๖ จากโรงเรียนวัดราชบพิธแล้วได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนอำนวยศิลป์จนจบมัธยมปีที่ ๘ สอบเข้าเรียนเตรียมแพทย์ที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรียนได้เพียงปีเดียวจึงไปสอบเข้าโรงเรียนเตรียมทหาร และเข้าเรียนต่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า หลักสูตรเวสท์ปอยต์รุ่นที่ ๕ ตามลำดับ และได้จบหลักสูตรผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่จากฟอร์ทซิลล์ รัฐโอคลาโฮม่า สหรัฐอเมริกา สำเร็จหลักสูตรเสนาธิการทหารบกรุ่นที่ ๔๔ เป็นอันดับที่ ๑ สำเร็จการศึกษาหลักสูตรเสนาธิการทหารบกสหรัฐอเมริกาจากฟอร์ดลีเวนเวิร์ธ

พลเอก สุจินดา เริ่มเข้ารับราชการทหารตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้รับพระราชทานยศว่าที่ร้อยตรีเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๐๑ ดำรงตำแหน่งผู้บังคับกองร้อย กองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๒๑ และก้าวหน้าในหน้าที่ราชการในตำแหน่งอาจารย์โรงเรียนเสนาธิการทหารบก เจ้ากรมยุทธการทหารบก ผู้ช่วยเสนาธิการทหารบกฝ่ายยุทธการ รองเสนาธิการทหารบก ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก รองผู้บัญชาการทหารบก และวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๓๓ ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก จนเมื่อถึงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๔ จึงได้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดอีกตำแหน่งหนึ่ง ต่อจากพลเอก สุนทร คงสมพงษ์ ที่เกษียณอายุ

พลเอก สุจินดาเป็นบุคคลสำคัญในคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติที่เข้ายึดอำนาจการปกครองจากพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ จนกระทั่งหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่

๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ พรรคการเมือง ๕ พรรค คือ พรรคสามัคคีธรรม พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย และพรรคราษฎร ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลและสนับสนุนให้พลเอก สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี

พลเอก สุจินดา คราประยูร ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๙ ของประเทศไทย เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๓๕ เมื่อเข้าดำรงตำแหน่ง พลเอก สุจินดา ได้ถูกคัดค้านจากกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองหลายกลุ่ม จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ไม่สงบภายในประเทศขึ้น พลเอก สุจินดา จึงลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เพื่อให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นไปโดยอิสระ และเพื่อแสดงความรับผิดชอบทางการเมือง

อย่างไรก็ตาม นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รองนายกรัฐมนตรีได้ทำหน้าที่รักษาการนายกรัฐมนตรีไทยเป็นการชั่วคราว จนกระทั่งมีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕

คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๘ ของรัฐบาลพลเอก สุจินดา คราประยูร จึงพ้นจากตำแหน่งไปตามวาระ



นายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๐

นายชวน หลีกภัย

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง

คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๕๐ : ๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายชวน หลีกภัย เกิดเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๑ ที่ตำบลท้ายพรุ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

จบการศึกษาระดับมัธยมปลายที่โรงเรียนตรังวิทยา จังหวัดตรัง แล้วเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนศิลปศึกษา แผนกจิตรกรรมและประติมากรรม (เตรียมมหาวิทยาลัยศิลปากร) และได้สมัครเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ สำเร็จเป็นนิติศาสตร์บัณฑิต เมื่อปี ๒๕๐๕ และสอบได้เนติบัณฑิตไทย ในสมัยที่ ๑๗ ได้รับดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปี ๒๕๒๘ และดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี ๒๕๓๐

นายชวน หลีกภัย เริ่มงานอาชีพทนายความที่สำนักงานทนายความช.ชนะสงครามหลังสำเร็จการศึกษา, และเบนเข็มมาสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรังเมื่อปี ๒๕๑๒ ได้รับเลือกตลอดมาจนปัจจุบัน รวม ๙ สมัย คือปี ๒๕๑๒, ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๒, ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑, ๒๕๓๕ (๒ สมัย) ในงานการเมืองเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรีและประธานสภาผู้แทนราษฎร

เริ่มด้วยตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรมในปี ๒๕๑๘ , รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปี ๒๕๑๙ , รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปี ๒๕๒๓ , รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ปี ๒๕๒๔, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี ๒๕๒๕ - ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปี ๒๕๒๖-๒๕๒๙ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๒๙ - ๒๕๓๑, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปี ๒๕๓๑ - ๒๕๓๒ , รองนายกรัฐมนตรี ปี ๒๕๓๒ - ๒๕๓๓ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี ๒๕๓๓

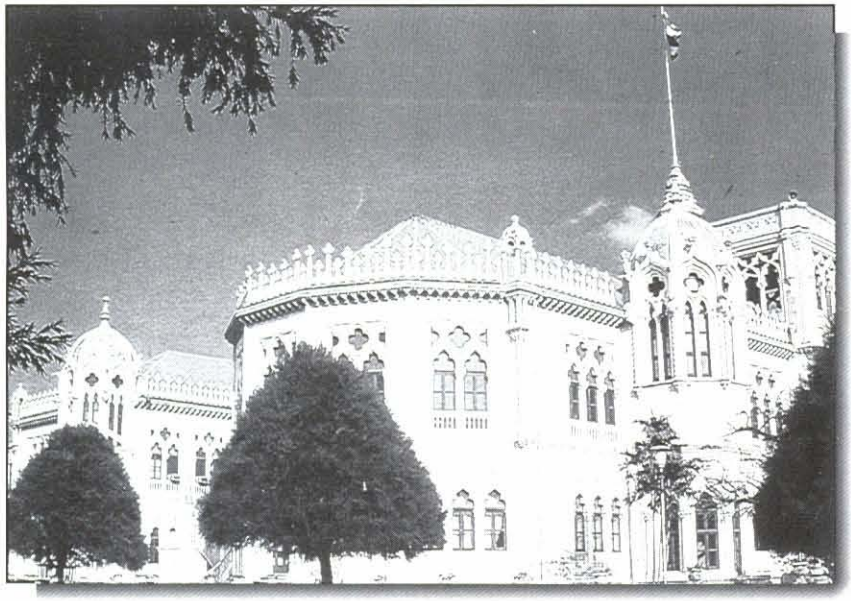
นอกจากตำแหน่งทางการเมือง นายชวน หลีกภัย ยังเข้ารับตำแหน่งอื่น ๆ อีกดังนี้ เป็นอุปนายก

สภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อาจารย์พิเศษแผนกนิติเวช คณะแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๕ พรรคการเมือง ๕ พรรค อันประกอบด้วยพรรคประชาธิปัตย์ พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม พรรคกิจสังคมและพรรคเอกภาพ ได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลและสนับสนุนให้นายชวน หลีกภัย ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

นายชวน หลีกภัย ได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๐ ของประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๕

ประวัติรัฐธรรมนูญไทยฉบับแรก – ฉบับปัจจุบัน



ประวัติรัฐธรรมนูญไทย

๑. ธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕

หลวงประดิษฐ์มนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) มีส่วนอย่างสำคัญในการร่าง ถือเป็นธรรมนูญฉบับแรกและเป็นฉบับชั่วคราว

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕ และได้รับการยกเลิกอย่าง "สันติ" เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ เนื่องจากการประกาศและบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รวมอายุการประกาศและบังคับใช้ ๕ เดือน ๑๓ วัน

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ และได้รับการยกเลิกอย่าง "สันติ" เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๔๘๙ เนื่องจากการประกาศและบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รวมอายุการประกาศและบังคับใช้ ๑๓ ปี ๕ เดือน

ระหว่าง ๑๓ ปี ๕ เดือนนี้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๔๘๒ แก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศจาก "สยาม" เป็น "ไทย" ตามข้อเสนอของรัฐบาลซึ่งมีนายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะสังคะ) เป็นนายกรัฐมนตรี ยังผลให้ชื่อของรัฐธรรมนูญต้องเปลี่ยนเป็น "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย" ไปด้วย

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๔๘๓ แก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล ซึ่งเสนอโดยขุนบุรัสการ-กิตติคดี (เหมือน บุรัสการ) ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี โดยการสนับสนุนของรัฐบาลซึ่งมีนายพลตรี หลวงพิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี อันมีผลให้บทเฉพาะกาล ซึ่งควรจะต้องสิ้นสุดในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๕ เป็นอย่างช้ายืดเวลาออกไปอีก ๑๐ ปี

แก่นแท้ของการเสนอยืดบทเฉพาะกาลก็คือ การคงอยู่ต่อไปอีกของสมาชิกประเภทที่ ๒ อันมาจากการแต่งตั้ง

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๘๕ แก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามข้อเสนอของรัฐบาลซึ่งมีจอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ยังผลให้สามารถขยายเวลาอยู่ในตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกไปอีกคราวละ ๒ ปี

๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๘๙ และถูก "ฉีกทิ้ง" เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ โดยการรัฐประหารของคณะรัฐประหารอันมี พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ นายทหารกองหนุนเป็นหัวหน้า

รวมอายุการประกาศและบังคับใช้ ๑ ปี ๕ เดือน ๒๘ วัน

๔. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๐

พ.อ.กาจ กาจสงคราม รองหัวหน้าคณะรัฐประหาร เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ มีส่วนอย่างสำคัญในการยกร่างและเก็บซ่อนไว้ใต้ตุ่มจึงเรียกอีกชื่อหนึ่งว่ารัฐธรรมนูญฉบับ "ใต้ตุ่ม" หรือ "ตุ่มแดง"

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ และได้รับการยกเลิกอย่าง "สันติ" เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๒ เนื่องจากการประกาศและบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รวมอายุการประกาศและบังคับใช้ ๑ ปี ๔ เดือน ๑๔ วัน

ระหว่าง ๑ ปี ๔ เดือน ๑๔ วันนี้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๙๐ แก้ไขคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยกำหนดอายุผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี และให้พระบรมวงศานุวงศ์สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๔๙๑ แก้ไขกำหนดเวลาในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวรและวิธีการร่างรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ และร่างให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้น

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๔๙๑ แก้ไขให้สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญมีเอกสิทธิ์และคุ้มกันเช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๒ และถูก "ฉีกทิ้ง" เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ โดยการรัฐประหารของคณะรัฐประหาร ซึ่งมีพล.อ.ผิน ชุณหะวัณ ผู้บัญชาการทหารบกเป็นหัวหน้า

รวมอายุการประกาศและบังคับใช้ ๒ ปี ๘ เดือน ๖ วัน

๖. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๙๕

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๙๕ และถูก "ฉีกทิ้ง" เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ โดยการรัฐประหารของคณะรัฐประหารซึ่งจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดและผู้บัญชาการทหารบกเป็นหัวหน้า

รวมอายุการประกาศและบังคับใช้ ๖ ปี ๗ เดือน ๑๒ วัน

๗. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๒ และได้รับการยกเลิกอย่าง "สันติ" เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑ เนื่องจากการประกาศและบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รวมอายุการประกาศและบังคับใช้ ๙ ปี ๔ เดือน ๒๐ วัน

๘. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑ และถูก "ฉีกทิ้ง" เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ โดยการรัฐประหารของคณะรัฐประหารซึ่งจอมพล ถนอม กิตติขจร ผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นหัวหน้า

เป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้เวลาในการร่างยาวนานถึง ๙ ปี ๔ เดือน ๒๐ วัน แต่มีอายุในการประกาศและบังคับใช้เพียง ๓ ปี ๔ เดือน ๒๗ วัน

๙. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ และได้รับการยกเลิกอย่าง "สันติ" เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ เนื่องจากการประกาศและบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

รวมอายุการประกาศและบังคับใช้ ๑ ปี ๙ เดือน ๒๒ วัน

๑๐. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ และถูก "ฉีกทิ้ง" เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ โดยการรัฐประหารของ "คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน" ซึ่งมีพล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดและผู้บัญชาการทหารเรือเป็นหัวหน้า

รวมอายุการประกาศและบังคับใช้ ๒ ปี

๑๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๙ และถูก "ฉีกทิ้ง" เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐

โดยการรัฐประหารของ "คณะปฏิวัติ" ซึ่งมีพล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เป็นหัวหน้า

รวมอายุการประกาศและบังคับใช้ ๑ ปี

๑๒. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ และได้รับการยกเลิกอย่าง "สันติ" เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๑ เนื่องจากการประกาศและบังคับใช้ธรรมนูญฉบับใหม่ คือ "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑" อันเป็นธรรมนูญฉบับที่ ๑๓

๑๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๒๘

ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๑ โดยผลจากข้อกำหนดในธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้นับว่าเป็นประชาธิปไตยพอสมควรหากไม่นับบทบัญญัติเฉพาะกาลที่มีผลใช้บังคับอยู่ในช่วง ๔ ปีแรกของการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ อย่างไรก็ตามได้มีความพยายามที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้อยู่หลายครั้ง ซึ่งประสบความสำเร็จเมื่อปี พุทธศักราช ๒๕๒๘

๑๔. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔

ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๓๔ ภายหลังจากการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินของสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ต่อมาได้ถูกยกเลิกโดยได้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔

๑๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔

ประกาศและบังคับใช้เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๔ ประกอบด้วยหมวดต่าง ๆ ๑๑ หมวด ๒๒๓ มาตรา ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

ต่อมาได้เกิดเหตุการณ์ไม่สงบขึ้นในวันที่ ๑๗ - ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เนื่องจากมีการชุมนุมประท้วงเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ในที่สุด พลเอก สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรีได้ประกาศลาออกจากตำแหน่ง ในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ดังต่อไปนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๓๕ มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๕ มีสาระสำคัญ คือ

"ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภาและประธานรัฐสภาเป็นประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ หรือสาขารัฐศาสตร์อีก ๔๘๑ คน ซึ่งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งสภาละ ๓ คน"

เหตุผลในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา ข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาและองค์ประกอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตารัฐธรรมนูญนี้ (ราชกิจจานุเบกษา หน้า ๑ - ๔ เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๗๒ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๕)

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ประกาศเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๓๕ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๕ มีสาระสำคัญ คือ

"ภายใน ๑๓ วันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีการเรียกประชุมรัฐสภา เพื่อให้สมาชิก

ได้มาประชุมเป็นครั้งแรก และในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสองสมัย

วันประชุมครั้งแรกให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปี ครั้งที่ ๑ ถึงวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปี ครั้งที่ ๒ ของรัฐสภาให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนด"

เหตุผลในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อกำหนดให้การประชุมในสมัยประชุมสามัญประจำปี ครั้งที่ ๒ ของรัฐสภาวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร สามารถพิจารณาเรื่องอื่นใดในอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎรได้ จึงจำเป็นต้องตารัฐธรรมนูญนี้ (ราชกิจจานุเบกษา หน้า ๕ - ๗ เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๗๒ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๕)

๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ประกาศเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๓๕ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๕

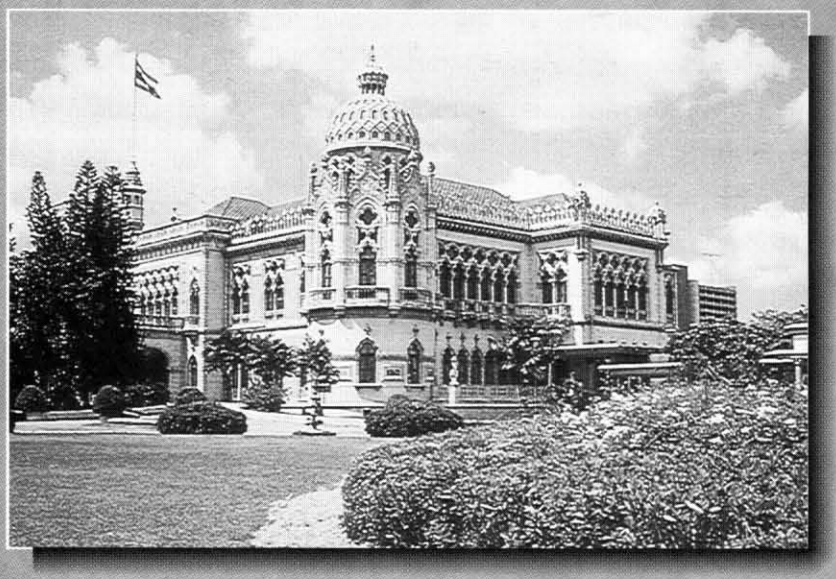
เหตุผลในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกี่ยวกับอำนาจของสมาชิกวุฒิสภา และระยะเวลาในการใช้บทเฉพาะกาลที่เกี่ยวกับอำนาจของวุฒิสภาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตารัฐธรรมนูญนี้ (ราชกิจจานุเบกษา หน้า ๘ - ๑๐ เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๗๒ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๕)

๔. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ประกาศเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๕ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๕ สาระสำคัญ คือ

"พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสี่สิบแปดคนประกอบเป็นคณะรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ"

เหตุผลในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตารัฐธรรมนูญนี้ (ราชกิจจานุเบกษา หน้า ๑ - ๓ เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๙๕ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๕)

ลำดับความเป็นมาของคณะรัฐมนตรี
ตั้งแต่คณะแรก – คณะปัจจุบัน
(คณะที่ ๑ – ๕๐)



GRAHAM BY GOLF PRO STAFF

โดดเด่นด้วยเอกลักษณ์ลายสก็อต
ตัดเย็บด้วยฝีมือประณีต คุณภาพแข็งแรงทนทาน

รับบริการสั่งทำเพื่อเป็นของขวัญ, ของที่ระลึกแจกในโอกาสต่าง ๆกัน เช่น
งานแนะนำโครงการ, การแข่งขันชมรมกอล์ฟ
งานวันเกิด และงานเลี้ยงสังสรรค์อื่น ๆ พร้อมโลโก้ฟรี

กระเป๋าใส่อุปกรณ์กีฬา GRAHAM มีให้เลือกตั้งแต่ ถุงกอล์ฟ,
และชุดครอบหัวไม้เข้าชุด, กระเป๋าใส่รองเท้ากอล์ฟ, ลูกกอล์ฟ,
กระเป๋าใส่เสื้อผ้าแบบต่าง ๆ พวงกุญแจ, เก้าอี้นั่งในสนามกอล์ฟ และอื่น ๆ
สินค้ามีจำหน่ายที่ห้างสรรพสินค้าชั้นนำและร้านอุปกรณ์กอล์ฟทั่วไป



สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

GOLF PRO STAFF

161/165 ซ.อินทามระ 41 ถ.สุทธิสาร ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310
โทร. 275-6537, 276-3833, โฟนลิ้งค์ (152) 160412 แฟกซ์ (662) 2763833

โชว์รูม: วัฒนาแมนชั่น 209 อินทามระ 45 ถ.วัชดา ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310
โทร. 2750110-8 ต่อ 888, 999 แฟกซ์ (662) 2763833



๑

๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ – ๙ ธันวาคม ๒๔๗๕

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ได้ทรงพระราชทานพระบรมราชานุมัติ ให้ใช้พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ และในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ สภาผู้แทนราษฎรอันประกอบด้วย สมาชิกซึ่งคณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารได้ตั้งขึ้นจำนวน ๗๐ นาย ได้ประชุมกันเป็นครั้งแรก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

โดยที่ธรรมนูญการปกครองแผ่นดิน มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า "ให้สภาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้หนึ่งเป็นประธานกรรมการ และให้ผู้เป็นประธานนั้นเลือกสมาชิกในสภาอีก ๑๔ นาย เพื่อเป็นกรรมการ การเลือกนี้เมื่อได้รับความเห็นชอบของสภาแล้ว ให้ถือว่าผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการของสภา"

ในการนี้ ได้มีสมาชิกเสนอให้มหาอำมาตย์โท พระยามโนปกรณนิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์) เป็นประธานคณะกรรมการราษฎร โดยสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เลือก เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ ประธานคณะกรรมการราษฎร ได้เสนอชื่อคณะกรรมการราษฎร และสภาได้อนุมัติ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

รายชื่อคณะกรรมการราษฎร

๑. นายพลเรือตรี พระยาปรีชาชลยุทธ	(วัน จารุภา)	กรรมการราษฎร
๒. มหาอำมาตย์ตรี พระยาศรีวิสารวาจา	(เทียนเลี้ยง ฮุนตระกูล)	กรรมการราษฎร
๓. นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	(พจน์ พหลโยธิน)	กรรมการราษฎร
๔. นายพันเอก พระยาทรงสุรเดช	(เทพ พันธุมเสน)	กรรมการราษฎร
๕. นายพันเอก พระยาฤทธิอัคเณย์	(สละ เอมะศิริ)	กรรมการราษฎร
๖. อำมาตย์เอก พระยาประมวญวิชาพูล	(วงศ์ บุญหลง)	กรรมการราษฎร
๗. นายพันโท พระประศาสน์พิทยายุทธ์	(วัน ชูถิ่น)	กรรมการราษฎร

๘. นายพันตรี หลวงพิบูลสงคราม	(แปลก พิบูลสงคราม)	กรรมการราษฎร
๙. นายนาวาตรี หลวงสินธุสงครามชัย	(สินธุ์ กมลนาวิน)	กรรมการราษฎร
๑๐. อำมาตย์ตรี หลวงประดิษฐ์มนูธรรม	(ปรีดี พนมยงค์)	กรรมการราษฎร
๑๑. รองอำมาตย์เอก หลวงเดชสหกรณ์	(หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์)	กรรมการราษฎร
๑๒. รองอำมาตย์เอก ตั้ว ลพานุกรม		กรรมการราษฎร
๑๓. รองอำมาตย์เอก ประยูร ภมรมนตรี		กรรมการราษฎร
๑๔. นายแนบ พหลโยธิน		กรรมการราษฎร

คณะกรรมการราษฎรคณะนี้ ไม่มีการแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภา โดยถือหลัก ๖ ประการของคณะราษฎร ที่ได้ให้สมาชิกสภาปฏิญาณตนต่อสภาก่อนเข้ารับหน้าที่นั้น เป็นนโยบายของรัฐบาล

หลัก ๖ ประการ ของคณะราษฎร[๑]

๑. จะต้องรักษาความเป็นเอกราชทั้งหลาย เช่น เอกราชในการเมือง ในทางศาล ในทางเศรษฐกิจของประเทศไว้ให้มั่นคง

๒. จะรักษาความปลอดภัยในประเทศ ให้การประทุษร้ายต่อกันลดน้อยลงให้มาก

๓. จะต้องบำรุงความสมบูรณ์ของราษฎรในทางเศรษฐกิจไทย รัฐบาลใหม่จะพยายามหางานให้ราษฎรทำโดยเต็มความสามารถ จะร่างโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ ไม่ปล่อยให้ราษฎรอดอยาก

๔. จะต้องให้ราษฎรได้มีสิทธิเสมอภาคกัน

๕. จะต้องให้ราษฎรได้มีเสรีภาพ มีความเป็นอิสระ เมื่อเสรีภาพนี้ไม่ขัดต่อหลัก ๔ ประการ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

๖. จะต้องให้มีการศึกษาอย่างเต็มที่แก่ราษฎร

เดิมคณะรัฐมนตรี	**เรียกว่า**	**คณะกรรมการราษฎร**
นายกรัฐมนตรี	”	**ประธานคณะกรรมการราษฎร**
รัฐมนตรี	”	**กรรมการราษฎร**

คณะรัฐมนตรีคณะเริ่มแรกนี้สิ้นสุดเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๔๗๕ เพราะประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวร เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕

หมายเหตุ ในขณะที่รัฐสภากำลังเปิดประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการราษฎรอันมีพระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นประธานกรรมการราษฎรนั้น พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานข้อกังขามายังพระยามโนปกรณนิติธาดาว่า การใช้คำว่า “กรรมการราษฎร” แทน “Minister” หรือ “เสนาบดี” ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้น ทรงเห็นว่าไม่เหมาะ ในฐานะที่กรุงสยามมีกษัตริย์ “กรรมการราษฎร” หนักไปในทาง Commissar ของโซเวียตรัสเซีย ซึ่งปกครองโดยแบบรีปับลิค

ในรัฐสภาซึ่งถกเถียงกันถึงเรื่องนี้ มีความเห็นกันไปต่าง ๆ นานา

ในที่สุด จากผลของการลงมติที่ประชุมรัฐสภาให้ใช้คำว่า “รัฐมนตรี” แทน “กรรมการราษฎร” และใช้คำว่า “นายกรัฐมนตรี” แทน “ประธานคณะกรรมการราษฎร” และนี่คือที่มาของคำว่า “รัฐมนตรี”[๒]

---

๑. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร หน้า ๖ สมัยที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๗๕

๒. “ไทยน้อย”. **๑๐ นายกรัฐมนตรี,** แพร่พิทยา กรุงเทพฯ, ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๒.

สะดวก ปลอดภัย ประหยัดเวลา

ขอแนะนำการชำระค่าเช่า - ค่าใช้โทรศัพท์ ด้วยวิธีหักบัญชีเงินฝากผ่านธนาคาร

ออมสิน
เอเชีย
แหลมทอง
กสิกรไทย
ไทยพาณิชย์
กรุงไทย
กรุงศรีอยุธยา
ทหารไทย
ศรีนคร
ไทยทนุ
กรุงเทพมหานคร
นครหลวงไทย
สหธนาคาร
นครธน



บัตรเงินด่วน ATM ของธนาคาร

ไทยพาณิชย์
กรุงเทพ
กสิกรไทย
ทหารไทย

เปิดบริการที่หน่วยจัดเก็บเงิน

เพลินจิต
สำราญราษฎร์
สุรวงศ์
ชัยพฤกษ์
บางพลัด
พหลโยธิน

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
กระทรวงคมนาคม
ผู้นำบริการโทรคมนาคมของประเทศ

ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารเอเชีย
ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารแหลมทอง จำกัด ธนาคาร นครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคาร สหธนาคาร จำกัด (มหาชน) ธนาคารนครธน NAKORNTHON BANK

ติดต่อขอใช้บริการได้ที่สำนักงานบริการโทรศัพท์ทุกแห่ง
จันทร์-ศุกร์ 8.00-16.00 น.
และเปิดรับชำระค่าบริการโทรศัพท์เพิ่มวันเสาร์ 9.00-13.00 น.
ที่หน่วยจัดเก็บเงิน 18 แห่ง ในเขตนครหลวง



๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ – ๑ เมษายน ๒๔๗๖

พระยามโนปกรณนิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์) เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธย และเจ้าพระยาพิชัยญาติ (ดั่น บุนนาค) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พระยามโนปกรณนิติธาดา นายกรัฐมนตรี	(ก้อน หุตะสิงห์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
๒. นายพลเรือโท พระยาราชวังสัน	(ศรี กมลนาวิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. พระยาศรีวิสารวาจา	(เทียนเลี้ยง ฮุนตระกูล)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. พระยาวงษานุประพัทธ	(หม่อมราชวงศ์สท้าน สนิทวงศ์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรพาณิชยการ
๕. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี	(สนั่น เทพหัสดิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
๖. พระยาจ่าแสนยบดีศรีบริบาล	(ชิต สุนทรวร)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๗. พระยาเทพวิทุรพหุลศรุตาบดี	(บุญช่วย วณิกกุล)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๘. นายพลเรือตรี พระยาปรีชาชลยุทธ	(วัน จารุภา)	เป็นรัฐมนตรี
๙. นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสน	(พจน์ พหลโยธิน)	เป็นรัฐมนตรี
๑๐. นายพันเอก พระยาทรงสุรเดช	(เทพ พันธุมเสน)	เป็นรัฐมนตรี

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๙ หน้า ๕๗๓ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๗๕

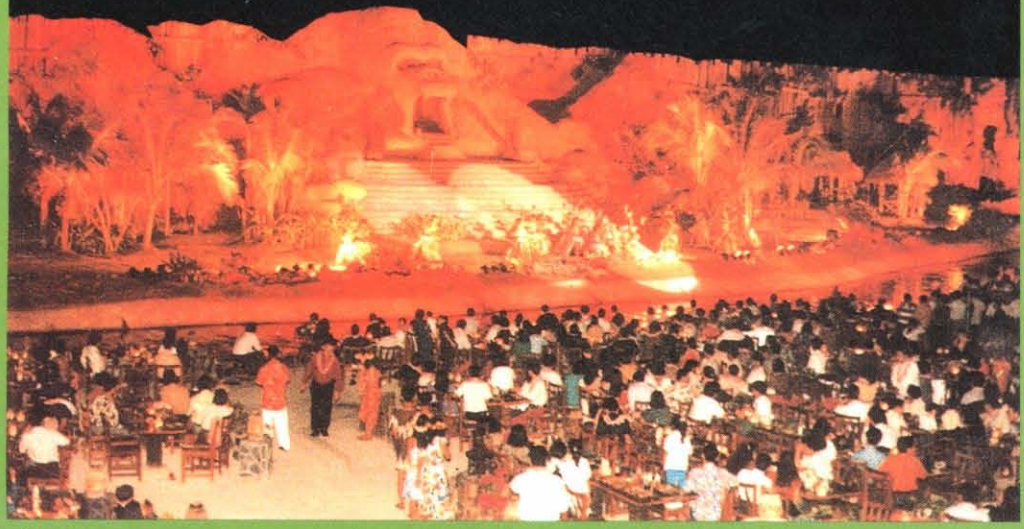
๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๙ หน้า ๕๗๕ - ๕๗๖ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๗๕

๑๑. นายพันเอก พระยาฤทธิอัคเณย์	(สละ เอมะศิริ)	เป็นรัฐมนตรี
๑๒. พระยาประมวญวิชาพูล	(วงศ์ บุญ - หลง)	เป็นรัฐมนตรี
๑๓. นายพันโท พระประศาสน์พิทยายุทธ์	(วัน ชูถิ่น)	เป็นรัฐมนตรี
๑๔. หลวงประดิษฐ์มนูธรรม	(ปรีดี พนมยงค์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๕. นายนาวาตรี หลวงสินธุสงครามชัย	(สินธุ์ กมลนาวิน)	เป็นรัฐมนตรี
๑๖. นายพันตรี หลวงพิบูลสงคราม	(แปลก พิบูลสงคราม)	เป็นรัฐมนตรี
๑๗. หลวงเดชสหกรณ์	(หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๘. นายประยูร ภมรมนตรี		เป็นรัฐมนตรี
๑๙. นายแนบ พหลโยธิน		เป็นรัฐมนตรี
๒๐. นายตั้ว ลพานุกรม		เป็นรัฐมนตรี

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้ สิ้นสุดลงโดยพระราชกฤษฎีกาให้ปิดประชุมสภาและตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๖

KING KONG ISLAND

- บริการอาหารกลางวันตามสั่ง
- และดินเนอร์พร้อมการแสดงอันยิ่งใหญ่ทุกวัน วันละ 2 รอบ (19.00 และ 20.00 น.)
- บัตรชมการแสดงราคา 100 บาท สำหรับคนไทย
- บัตรรับประทานอาหารค่ำแบบบุฟเฟ่ต์ ราคา 200 บาท หรืออาหารค่ำตามสั่ง



ภัตตาคารและการแสดงยิ่งใหญ่ระดับโลก







KING KONG "LU-AU" RESTAURANT
WITH UNFORGETABLE POLYNESIAN REVUES
KING KONG RESORT HOTEL

- **AMUSEMENT & LEISURE PARK**
- **POLYNESIAN CULTURAL ISLANDS**
- **INTER SOUVENIR CENTER**

โรงแรม รีสอร์ท และสวนพักผ่อน
จะเปิดบริการในปี 2536
สำรองที่นั่ง 338-1038
หรือไทยเวธักษ์ การท่องเที่ยว 236-7255
และยุวกนิษฐทัวร์ (เดอะมอลล์ งามวงศ์วาน)
550-0909-12

AT BANGNA-TRAT HIGHWAY KM.25; BANGKOK THAILAND :

KING KONG ISLAND



๓

๑ เมษายน ๒๔๗๖ – ๒๑ มิถุนายน ๒๔๗๖

พระยามโนปกรณนิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์) เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ตามความในข้อ ๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาให้ปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรและตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ ๒๔๗๖ ซึ่งในประกาศนั้นบัญญัติให้รัฐมนตรีผู้ซึ่งว่าการกระทรวงต่าง ๆ อยู่ในเวลายุบสภาเป็นสมาชิกของคณะรัฐมนตรีใหม่โดยตำแหน่ง ส่วนรัฐมนตรีอื่น ๆ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธย ในประกาศตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๖ โดยมีดังต่อไปนี้

๑. พระยามโนปกรณนิติธาดา
๒. เจ้าพระยาวงษา
๓. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
๔. พระยาเทพวิทุรพหุลศรุตาบดี
๕. พล.ร.ท.พระยาราชวังสัน ร.น.
๖. พระยาจ่าแสนยบดีศรีบริบาล
๗. พระยาศรีวิสารวาจา
๘. พ.อ.พระยาทรงสุรเดช
๙. พ.อ.พระยาฤทธิอัคเณย์
๑๐. พ.ท.พระประศาสน์พิทยายุทธ์

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๑ - ๔ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๖
๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๕ - ๖ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๖

๑๑. พ.ต.หลวงพิบูลสงคราม
๑๒. น.ต.หลวงสินธุสงครามชัย ร.น.
๑๓. นายประยูร ภมรมนตรี

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พระยามโนปกรณนิติธาดา	(ก้อน หุตะสิงห์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
๒. พล.ร.ท.พระยาราชวังสัน ร.น.	(ศรี กมลนาวิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. พระยาศรีวิสารวาจา	(เทียนเลี้ยง ฮุนตระกูล)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. พระยาวงษานุประพัทธ	(หม่อมราชวงศ์สท้าน สนิทวงศ์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรพาณิชยการ
๕. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี	(สนั่น เทพหัสดิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
๖. พระยาจ่าแสนยบดีศรีบริบาล	(ชิต สุนทรวร)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๗. พระยาเทพวิทุรพหุลศรุตาบดี	(บุญช่วย วณิกกุล)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๘. พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์	(หม่อมราชวงศ์ประยูร อิศรศักดิ์)	เป็นรัฐมนตรี
๙. พล.ร.ต.พระยาปรีชาชลยุทธ ร.น.	(วัน จารุภา)	เป็นรัฐมนตรี
๑๐. พระยามานวราชเสวี	(ปลอด ณ สงขลา)	เป็นรัฐมนตรี
๑๑. พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา	(พจน์ พหลโยธิน)	เป็นรัฐมนตรี
๑๒. พ.อ.พระยาทรงสุรเดช	(เทพ พันธุมเสน)	เป็นรัฐมนตรี
๑๓. พ.อ.พระยาฤทธิอัคเณย์	(สละ เอมะศิริ)	เป็นรัฐมนตรี
๑๔. พ.ท.พระประศาสน์พิทยายุทธ์	(วัน ชูถิ่น)	เป็นรัฐมนตรี
๑๕. พ.ต.หลวงพิบูลสงคราม	(แปลก พิบูลสงคราม)	เป็นรัฐมนตรี
๑๖. น.ต.หลวงสินธุสงครามชัย ร.น.	(สินธุ์ กมลนาวิน)	เป็นรัฐมนตรี
๑๗. น.ต.หลวงศุภชลาศัย ร.น.	(บุง ศุภชลาศัย)	เป็นรัฐมนตรี
๑๘. นายประยูร ภมรมนตรี		เป็นรัฐมนตรี

รัฐบาลคณะนี้ไม่มีการแถลงนโยบาย คณะรัฐมนตรีคณะนี้มีการเปลี่ยนแปลง คือ

๑. มีประกาศพระบรมราชโองการเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๔๗๖ ว่า พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) พ.อ.พระยาทรงสุรเดช (เทพ พันธุมเสน) พ.อ.พระยาฤทธิอัคเณย์ (สละ เอมะศิริ) และ พ.ท.พระประศาสน์พิทยายุทธ์ (วัน ชูถิ่น) ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๖ โดยอ้างเหตุผลว่าได้รับราชการตรากตรำมาครบ ๑ ปีแล้ว และมีความเจ็บป่วยเนื่อง ๆ[๑]

๒. ตั้งให้นายพลตรี พระยาพิชัยสงคราม (แก๊บ สรโยธิน) และนายพันเอก พระยาศรีสิทธิสงคราม (ดิ่น ท่าราบ) เป็นรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๔๗๖[๒]

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะมีประกาศให้เปิดสภาผู้แทนราษฎร โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยื่นคำร้องขอให้เรียกประชุมวิสามัญ (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธย เจ้าพระยาพิชัยญาติรับสนองพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๗๖)

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๓๗๘ - ๓๗๙ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๔๗๖
๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๓๘๐ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๔๗๖

สนามกอล์ฟเมืองเอก



Muang-Ake Golf Cource

บริษัท สนามกอล์ฟเมืองเอก จำกัด
MUANG-AKE GOLF CO., LTD.
เลขที่ 34 หมู่ 7 ต.หลัก 6 อ.เมือง จ.ปทุมธานี

5339335
แฟ็กซ์ 5339345

สนามกอล์ฟเมืองเอกวิสต้า



บริษัท สนามกอล์ฟเมืองเอกวิสต้า จำกัด
MUANG-AKE VISTA GOLF COURSE CO., LTD.
เลขที่ 52/999 หมู่ 7 ถ.พหลโยธิน อ.เมือง จ.ปทุมธานี

5339009
แฟ็กซ์ 5339228

MEMBER OF THE UNIVEST GROUP





๒๑ มิถุนายน ๒๔๗๖ – ๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๖

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๗๖ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธย เจ้าพระยาพิชัยญาติ (ดั่น บุนนาค) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๖ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายพลตรี พระยาประเสริฐสงคราม	(เทียบ คมกฤส)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์	(หม่อมราชวงศ์ประยูร อิศรศักดิ์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓. พระยาโกมารกุลมนตรี	(ชื่น โกมารกุล ณ นคร)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๔. เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ	(จิตร์ ณ สงขลา)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพระคลัง
๕. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี	(สนั่น เทพหัสดิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
๖. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์	(วัน จามรมาน)	เป็นรัฐมนตรีทำการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๗. พระยาสุริยานุวัตร	(เกิด บุนนาค)	เป็นรัฐมนตรี

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๓๘๗ - ๓๘๘ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๗๖
๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๓๙๒ - ๓๙๓ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๔๗๖

๘. นายพลเรือตรี พระยาปรีชาชลยุทธ (วัน จารุภา) เป็นรัฐมนตรี
๙. นายพันเอก พระสิทธิเรืองเดชพล (แสง พันธุประภาส) เป็นรัฐมนตรี
๑๐. นายพันโท หลวงพิบูลสงคราม (แปลก พิบูลสงคราม) เป็นรัฐมนตรี
๑๑. นายนาวาโท หลวงศุภชลาศัย (บุง ศุภชลาศัย) เป็นรัฐมนตรี
๑๒. นายนาวาโท หลวงสินธุสงครามชัย (สินธุ์ กมลนาวิน) เป็นรัฐมนตรี
๑๓. หลวงนฤเบศร์มานิต (สงวน จูทะเตมีย์) เป็นรัฐมนตรี
๑๔. หลวงสิริราชไมตรี (จรูญ สิงหเสนี) เป็นรัฐมนตรี
ประกาศเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๖

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๗๖ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกันนั้น นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๗๖ หน้า ๕๘ - ๕๙

วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๗๖ นายกรัฐมนตรีได้กราบถวายบังคมลาออก โดยอ้างเหตุว่า หย่อนความรู้ในทางกฎหมายและการเมือง แต่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงขอร้องให้รับตำแหน่งต่อไปและทรงแจ้งไปยังสภาขอให้สนับสนุนคำขอร้องของพระองค์ท่านด้วย ที่ประชุมสภาได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้พระยาพหลพลพยุหเสนา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป

คณะรัฐมนตรีมีการเปลี่ยนแปลง คือ

๑. นายพลเรือตรี พระยาปรีชาชลยุทธ	(วัน จารุภา)	กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๔๗๖[๑]
๒.ให้นายนาวาเอก พระยาวิชิตชลธี	(ทองดี สุวรรณพฤกษ์)	เป็นรัฐมนตรี
ให้นายเรือเอก หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์	(ถวัลย์ ธารีสวัสดิ์)	เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๔๗๖[๒]
๓.ให้พระยานิติศาสตร์ไพศาล	(วัน จามรมาน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๗๖[๓]
ให้พระยาอภิบาลราชไมตรี	(ต่อม บุนนาค)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๗๖
๔.ให้หลวงประดิษฐ์มนูธรรม	(ปรีดี พนมยงค์)	เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๗๖[๔]
๕.นายนาวาเอก พระยาวิชิตชลธี	(ทองดี สุวรรณพฤกษ์)	ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งเพราะป่วย เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๔๗๖[๕]

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะได้มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยเลือกสมาชิกประเภทที่ ๑ ขึ้นและสมาชิกประเภทที่ ๒ เดิมที่ให้ความไว้วางใจแก่คณะรัฐมนตรีก็สิ้นสุด
ประกาศวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๖

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๔๕๓ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๔๗๖
๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๔๕๔ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๔๗๖
๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๕๔๐ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๔๗๖
๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๕๙๕ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๔๗๖
๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๘๓๑ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๔๗๖

ขอแสดงความยินดี เนื่องในโอกาส

ครบรอบ 60 ปี "คณะรัฐมนตรีไทย"



ด้วยความปรารถนาดีจาก

โรงพยาบาลจักษุ รัตนิน

(โรงพยาบาลเฉพาะตา)

บริการตรวจรักษา เฉพาะโรคและปัญหาทางตา

- บริการตรวจรักษาโรคตาทั่วไป
- บริการรักษาต้อกระจก โดยใช้วิธีสลายต้อ และรักษาต้อทุกชนิด
- บริการรักษาสายตาสั้นด้วยแสงเลเซอร์
- บริการรักษาโรคตาด้วยแสงเลเซอร์ Argon Laser, Yag Laser
- บริการตรวจรักษาโรคกล้ามเนื้อตา และตาเหล่
- บริการตรวจวัดลานสายตาด้วย Computer Visual Field Analyser
- บริการตรวจวัดสายตาเพื่อประกอบแว่น
- บริการตรวจเช็คสภาพตา และใส่คอนแทคเลนซ์

RUTNIN EYE HOSPITAL • โรงพยาบาลจักษุ รัตนิน •

โรงพยาบาลจักษุ รัตนิน

(โรงพยาบาลเฉพาะตา)

80/1 ถนนอโศก (สุขุมวิท 21) กรุงเทพฯ 10110

โทร. 258-0442 FAX : 259-0780

แผนกนัด โทร. 259-0730, บริการสอบถาม โทร. 259-0812



๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๖ – ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๖ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธย และเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๖ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายพลตรี พระยาประเสริฐสงคราม	(เทียบ คมกฤส)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ	(จิตร์ ณ สงขลา)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. พระยาอภิบาลราชไมตรี	(ต่อม บุนนาค)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	(พจน์ พหลโยธิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
๕. พระสารสาสน์ประพันธ์	(ชื้น จารุวัสตร์)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงธรรมการ
๖. นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	(พจน์ พหลโยธิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๗. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์	(วัน จามรมาน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๘. เจ้าพระยาวรพงศ์พิพัฒน์	(หม่อมราชวงศ์เย็น อิศรเสนา)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัง
๙. พระยาโกมารกุลมนตรี	(ชื่น โกมารกุล ณ นคร)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๘๒๖ - ๘๒๗ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๔๗๖

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๘๒๘ - ๘๓๐ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๔๗๖

๑๐. พระดุลยธารณปรีชาไวท์	(ยม สุทนุศาสน์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๑. นายเรือเอก หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์	(ถวัลย์ ธารีสวัสดิ์)	"
๑๒. หลวงนฤเบศร์มานิต	(สงวน จูทะเตมีย์)	"
๑๓. นายพันโท หลวงพิบูลสงคราม	(แปลก พิบูลสงคราม)	"
๑๔. พระยามานวราชเสวี	(ปลอด ณ สงขลา)	"
๑๕. นายนาวาโท หลวงศุภชลาศัย	(บุง ศุภชลาศัย)	"
๑๖. พระยาสมันตรัฐบุรินทร์	(ตุ้ย สมันตรัฐ หรือ บินอับดุลลาห์)	"
๑๗. นายพันเอก พระสิทธิเรืองเดชพล	(แสง พันธุประภาส)	"
๑๘. นายนาวาโท หลวงสินธุสงครามชัย	(สินธุ์ กมลนาวิน)	"
๑๙. พระยาสุริยานุวัตร	(เกิด บุนนาค)	"

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๔๗๖ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกันเป็นเอกฉันท์ นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๗๖ เล่ม ๕๐ หน้า ๒๗๒๙

คณะรัฐมนตรีมีการเปลี่ยนแปลง* คือ

๑. นายพลตรี พระยาประเสริฐสงคราม (เทียบ คมกฤส)

พระยาโกมารกุลมนตรี (ชื่น โกมารกุล ณ นคร) กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๔๗๖ โดยอ้างเหตุว่าป่วย ไม่สามารถรับราชการได้เต็มที่

๒. ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	(พจน์ พหลโยธิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
พระสารสาสน์ประพันธ์	(ชื้น จารุวัสตร์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
หลวงประดิษฐ์มนูธรรม	(ปรีดี พนมยงค์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
พระสารสาสน์พลขันธ์	(ลอง สารสาส)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ

เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๔๗๖

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุด เพราะเหตุที่รัฐบาลได้เสนอญัตติขอให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบด้วย ความตกลงระหว่างประเทศ เรื่องควบคุมการจำกัดยางแต่สภาไม่เห็นชอบด้วย ความตกลงที่รัฐบาลได้ลงนามไปก่อน นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีทั้งคณะจึงกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง

ประกาศลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๑๐๕๓ - ๑๐๕๔ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๔๗๖



๖

๒๒ กันยายน ๒๔๗๗ – ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๐

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗ กรมพระนริศรานุวัตติวงศ์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นผู้ลงพระนาม และนายพลเรือตรี พระยาศรยุทธเสนี (กระแส ประวาหะนาวิน) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม	(แปลก พิบูลสงคราม)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. พระยามานวราชเสวี	(ปลอด ณ สงขลา)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	(พจน์ พหลโยธิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. พระสารสาสน์ประพันธ์	(ชื้น จารุวัสตร์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
๕. หลวงประดิษฐ์มนูธรรม	(ปรีดี พนมยงค์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๖. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์	(วัน จามรมาน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๗. เจ้าพระยาวรพงศ์พิพัฒน์	(หม่อมราชวงศ์เย็น อิศรเสนา)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัง
๘. นายพลเรือตรี พระยาศรยุทธเสนี	(กระแส ประวาหะนาวิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๙. พระดุลยธารณปรีชาไวท์	(ยม สุทนุศาสน์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๐. นายนาวาตรี หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์	(ถวัลย์ ธารีสวัสดิ์)	"

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ หน้า ๖๔๔ - ๖๔๕ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๔๗๗

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ หน้า ๖๔๘ - ๖๕๐ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๔๗๗

๑๑. หลวงนฤเบศร์มานิต	(สงวน จูทะเตมีย์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๒. นายนาวาโท หลวงศุภชลาศัย	(บุง ศุภชลาศัย)	"
๑๓. ขุนสมาหารหิตะคดี	(โป๊ โปรคุปต์)	"
๑๔. นายพันเอก พระสิทธิเรืองเดชพล	(แสง พันธุประภาส)	"
๑๕. นายนาวาเอก หลวงสินธุสงครามชัย	(สินธุ์ กมลนาวิน)	"
๑๖. ขุนสุคนธวิทศึกษากร	(สำอาง สุคนธวิท)	"
๑๗. พระยาสุริยานุวัตร	(เกิด บุนนาค)	"

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๔๗๗ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกันเป็นเอกฉันท์ นโยบายรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๗๗ เล่ม ๕๑ หน้า ๒๐๓๔

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๔๗๗ รัฐบาลคณะนี้ ได้มาขออนุมัติที่ประชุม เพื่อแถลงการณ์และขอความไว้วางใจต่อสภาในการที่จะบริหารราชการแผ่นดินต่อไป ภายหลังที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงสละราชสมบัติ (รัฐมนตรีไม่ได้เปลี่ยนใหม่)

๑. สภาได้ลงมติอนุมัติให้รัฐบาลมาขอความไว้วางใจได้

๒. สภาให้ความไว้วางใจต่อไป

คณะรัฐมนตรีชุดนี้มีการเปลี่ยนแปลง คือ

๑. พระยามานวราชเสวี	(ปลอด ณ สงขลา)
พระยาวรพงศ์พิพัฒน์	(หม่อมราชวงศ์เย็น อิศรเสนา)
หลวงนฤเบศร์มานิต	(สงวน จูทะเตมีย์)
นายพันเอก พระสิทธิเรืองเดชพล	(แสง พันธุประภาส) ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง

ตามประกาศ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๗๘[๑] และ

๒. ตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรี[๑] คือ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	(พจน์ พหลโยธิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
พระยามไหสวรรย์	(กวย สมบัติศิริ)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
พระยาศรีเสนา	(ฮะ สมบัติศิริ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
พระสารสาสน์ประพันธ์	(ชื้น จารุวัสตร์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
นายนาวาเอก หลวงสินธุสงครามชัย ร.น.	(สินธุ์ กมลนาวิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
หลวงโกวิทอภัยวงศ์	(ควง อภัยวงศ์)	เป็นรัฐมนตรี
นายพันโท หลวงชำนาญยุทธศิลป์	(เชย รมยะนันทน์)	"
หลวงนาถนิติธาดา	(เคลือบ บุศยนาค)	"
นายนาวาเอก พระยาวิจารณจักรกิจ	(บุญชัย หรือ บุญรอด สวาทะสุข)	"
นายพันตำรวจเอก หลวงอดุลเดชจรัส	(มิตร พึ่งพระคุณ)	"
นายพันเอก พระยาอภัยสงคราม	(จอน โชติดิลก)	"

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๑๒๑๓ - ๑๒๑๖ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๗๘

ส่วนรัฐมนตรีอื่น ๆ ตามประกาศลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗ ก็ยังคงเป็นรัฐมนตรีอยู่ตามเดิม
ประกาศลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๗๘ ได้ขอความไว้วางใจจากสภา และสภาได้ให้ความไว้วางใจ ในวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๗๘

๓. พระยาศรีเสนา	(ฮะ สมบัติศิริ)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
พระสารสาสน์ประพันธ์	(ชื้น จารุวัสตร์)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์	(วัน จามรมาน)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
นายพลเรือตรี พระยาศรยุทธเสนี ร.น.	(กระแส ประวาหะนาวิน)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
พระยามไหสวรรย์	(กวย สมบัติศิริ)	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง (ตามประกาศลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๘)*

๔. ตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรี คือ

พระยาไชยยศสมบัติ	(เสริม กฤษณามระ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
ขุนสมาหารหิตะคดี	(โป๊ โปรคุปต์)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
หลวงประดิษฐ์มนูธรรม	(ปรีดี พนมยงค์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
นายพันเอก พระยาฤทธิอัคเณย์	(สละ เอมะศิริ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
นายนาวาตรี หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์	(ถวัลย์ ธารีสวัสดิ์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
เจ้าพระยามหิธร	(ลออ ไกรฤกษ์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
นายพันเอก พระบริภัณฑ์ยุทธกิจ	(เภา เพียรเลิศ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
พระยาศรีเสนา	(ฮะ สมบัติศิริ)	เป็นรัฐมนตรี
พระยาสมันตรัฐบุรินทร์	(ตุ้ย สมันตรัฐ หรือ บินอับดุลลาห์)	"

และมีผู้ที่คงเป็นรัฐมนตรีอยู่ต่อไป คือ

นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม	(แปลก พิบูลสงคราม)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
นายนาวาเอก หลวงสินธุสงครามชัย	(สินธุ์ กมลนาวิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
หลวงโกวิทอภัยวงศ์	(ควง อภัยวงศ์)	เป็นรัฐมนตรี
นายพันโท หลวงชำนาญยุทธศิลป์	(เชย รมยะนันทน์)	"
พระดุลธารณปรีชาไวท์	(ยม สุทนุศาสน์)	"
หลวงนาถนิติธาดา	(เคลือบ บุศยนาค)	"
นายนาวาเอก พระยาวิจารณจักรกิจ	(บุญชัย หรือ บุญรอด สวาทะสุข)	"
นายนาวาโท หลวงศุภชลาศัย	(บุง ศุภชลาศัย)	"
ขุนสุคนธวิทศึกษากร	(สำอาง สุคนธวิท)	"
พระยาสุริยานุวัตร	(เกิด บุนนาค)	"
นายพันตำรวจเอก หลวงอดุลเดชจรัส	(มิตร พึ่งพระคุณ)	"
นายพันเอก พระยาอภัยสงคราม	(จอน โชติดิลก)	"

ประกาศวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๘

ต่อมาพระยาสุริยานุวัตร (เกิด บุนนาค) รัฐมนตรี ได้ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๔๗๙

๕. ตั้งให้นายพันเอก หลวงชำนาญยุทธศิลป์ (เชย รมยะนันทน์) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ
ประกาศวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๔๗๙

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๒๐๓๗ - ๒๐๔๐ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๘

๖. นายพันตำรวจเอก หลวงอดุลเดชจรัส (มิตร พึ่งพระคุณ) ลาออก
ประกาศวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๔๘๐[๑]

๗. ให้นายนาวาอากาศเอก พระเวชยันต์รังสฤษฎ์ (มุนี มหาสันทนะ) เป็นรัฐมนตรี
ประกาศวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๔๘๐[๑]

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีชุดนี้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่นายเลียง ไชยกาล ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งกระทู้ถามเกี่ยวกับการขายที่ดินของพระคลังข้างที่ให้แก่บุคคลบางคน และต่อจากนั้นนายไต๋ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร ก็ได้เสนอญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปในนโยบายว่าด้วยการจัดระเบียบทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้อภิปรายกันจนหมดเวลา และได้เลื่อนไปอภิปรายในวันต่อไป แต่นายกรัฐมนตรีได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งเพื่อให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้สอบสวนตามความชอบธรรม และคณะรัฐมนตรีทั้งคณะก็ขอลาออกด้วย (ลาออกเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๐ ประกาศลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๔๘๐)

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๔ ตอนที่ - หน้า ๖๘๒ - ๖๘๓ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๔๘๐



๓๗

๙ สิงหาคม ๒๔๘๐ – ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) นายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๔๘๐ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) และนายพลเอก เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน (อุ่น อินทรโยธิน) เป็นผู้ลงนามในประกาศ และพระยามานวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๔๘๐ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม	(แปลก พิบูลสงคราม)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. พระยาไชยยศสมบัติ	(เสริม กฤษณามระ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. ขุนสมาหารหิตะคดี	(โป๊ โปรคุปต์)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๔. หลวงประดิษฐ์มนูธรรม	(ปรีดี พนมยงค์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๕. นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	(พจน์ พหลโยธิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๖. นายนาวาเอก หลวงสินธุสงครามชัย ร.น.	(สินธุ์ กมลนาวิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
๗. นายนาวาตรี หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น.	(ถวัลย์ ธารีสวัสดิ์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๘. เจ้าพระยามหิธร	(ลออ ไกรฤกษ์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๙. นายพันเอก พระบริภัณฑ์ยุทธกิจ	(เภา เพียรเลิศ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๔ หน้า ๙๑๖ - ๙๑๗ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๔๘๐

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๔ หน้า ๙๑๘ - ๙๒๐ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๔๘๐

๑๐. นายพันเอก หลวงชำนาญยุทธศิลป์	(เชย รมยะนันทน์)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๑๑. หลวงนาถนิติธาดา	(เคลือบ บุศยนาค)	เป็นรัฐมนตรี
๑๒. นายนาวาเอก พระยาวิจารณจักรกิจ	(บุญชัย หรือ บุญรอด สวาทะสุข)	เป็นรัฐมนตรี
๑๓. หลวงวิจิตรวาทการ	(วิจิตร วิจิตรวาทการ)	เป็นรัฐมนตรี
๑๔. นายนาวาอากาศเอก พระเวชยันต์รังสฤษฎ์	(มุนี มหาสันทนะ)	เป็นรัฐมนตรี
๑๕. พระยาศรีเสนา	(ฮะ สมบัติศิริ)	เป็นรัฐมนตรี
๑๖. นายนาวาโท หลวงศุภชลาศัย ร.น.	(บุง ศุภชลาศัย)	เป็นรัฐมนตรี
๑๗. พระยาสมันตรัฐบุรินทร์	(ตุ้ย สมันตรัฐ หรือ บินอับดุลลาห์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๘. พระสารสาสน์ประพันธ์	(ชื้น จารุวัสตร์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๙ ขุนสุคนธวิทศึกษากร	(สำอาง สุคนธวิท)	เป็นรัฐมนตรี
๒๐. นายพันเอก พระยาอภัยสงคราม	(จอน โชติดิลก)	เป็นรัฐมนตรี

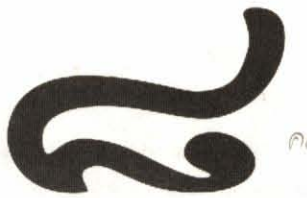
ประกาศเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๔๘๐

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๔๘๐ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน คำแถลงนโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๘๐ หน้า ๒๓๒๗

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุด เพราะเหตุที่สภาผู้แทนราษฎรที่ให้ความไว้วางใจแก่คณะรัฐมนตรีชุดนี้ ได้สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๐ คณะรัฐมนตรีจึงต้องออกจากตำแหน่ง

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐







๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐ – ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) และนายพลเอก เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน (อุ่น อินทรโยธิน) ลงนามในประกาศ พระยามานวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม	(แปลก พิบูลสงคราม)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. พระยาไชยยศสมบัติ	(เสริม กฤษณามระ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. หลวงประดิษฐ์มนูธรรม	(ปรีดี พนมยงค์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. นายพันเอก พระยาฤทธิอัคเณย์	(สละ เอมะศิริ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๕. นายนาวาโท หลวงศุภชลาศัย	(บุง ศุภชลาศัย)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๖. นายนาวาเอก หลวงสินธุสงครามชัย	(สินธุ์ กมลนาวิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
๗. นายนาวาตรี หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์	(ถวัลย์ ธารีสวัสดิ์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๘. นายพันตำรวจเอก หลวงอดุลเดชจรัส	(มิตร พึ่งพระคุณ)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๔ หน้า ๑๔๖๕ - ๑๔๖๖ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๔ หน้า ๑๔๖๗ - ๑๔๖๙ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐

๙. เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ	(จิตร์ ณ สงขลา)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๐. นายพันเอก พระบริภัณฑ์ยุทธกิจ	(เภา เพียรเลิศ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๑๑. นายพันเอก หลวงชำนาญยุทธศิลป์	(เชย รมยะนันทน์)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๑๒. หลวงโกวิทอภัยวงศ์	(ควง อภัยวงศ์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๓. หลวงนฤเบศร์มานิต	(สงวน จูทะเตมีย์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๔. นายนาวาเอก พระยาวิจารณจักรกิจ	(บุญชัย หรือ บุญรอดสวาทะสุข)	เป็นรัฐมนตรี
๑๕. หลวงวิจิตรวาทการ	(วิจิตร วิจิตรวาทการ)	เป็นรัฐมนตรี
๑๖. นายนาวาอากาศเอก พระเวชยันต์รังสฤษฎ์	(มุนี มหาสันทนะ)	เป็นรัฐมนตรี
๑๗. พระสารสาสน์ประพันธ์	(ชื้น จารุวัสตร์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๘. นายพันเอก พระยาอภัยสงคราม	(จอน โชติดิลก)	เป็นรัฐมนตรี

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๔๘๐ และได้รับความไว้วางใจจากสภาในวันเดียวกัน นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๘๐ เล่ม ๕๔ ภาค ๒ หน้า ๒๓๒๗

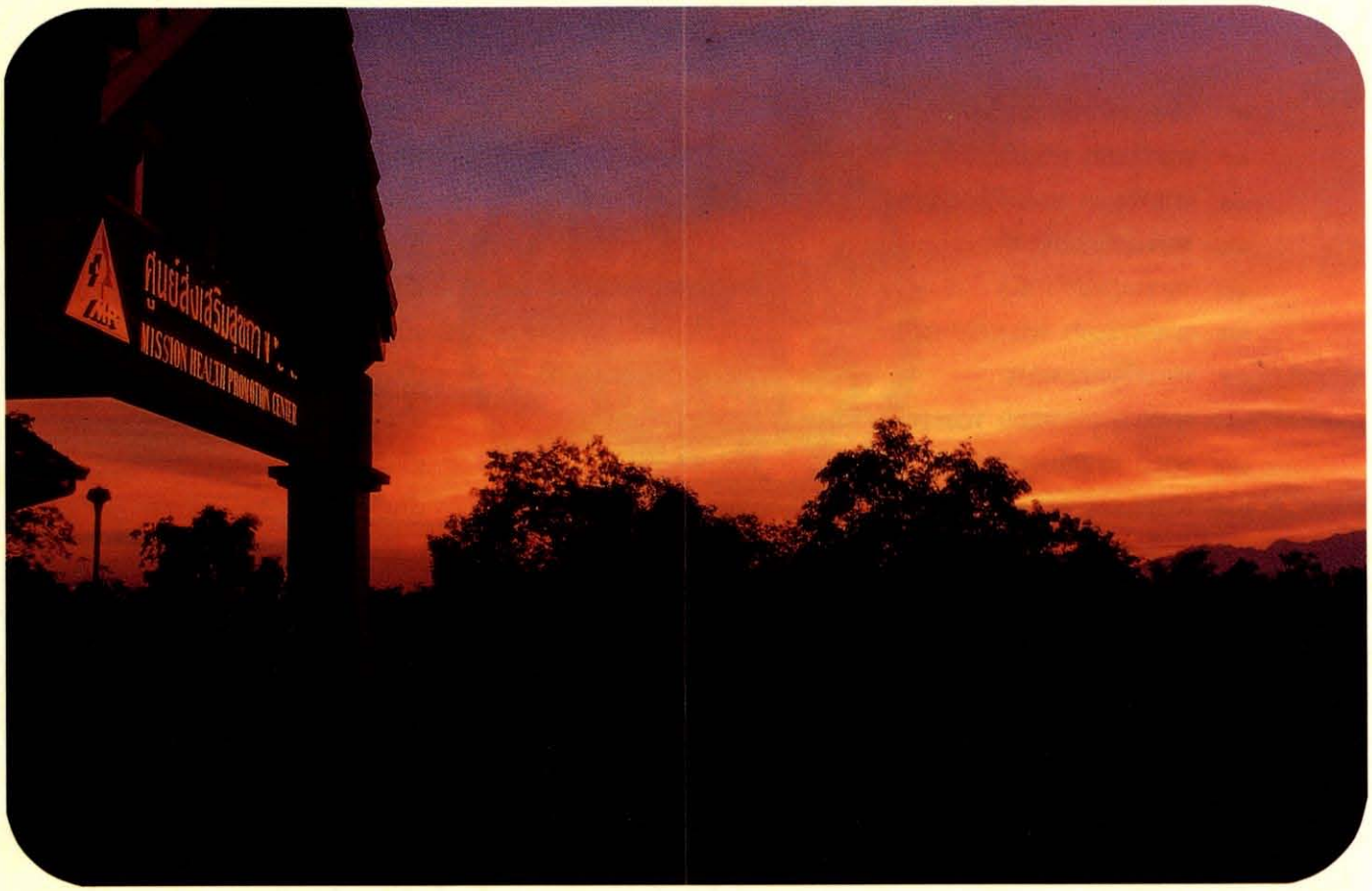
คณะรัฐมนตรีชุดนี้มีการเปลี่ยนแปลง คือ

๑. ตั้งนายพันตรี หลวงเชวงศักดิ์สงคราม	(ช่วง ขวัญเชิด)	เป็นรัฐมนตรี
พระยาสัจจาภิรมย์	(สรวง ศรีเพ็ญ)	เป็นรัฐมนตรี
ประกาศลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๔๘๑		
๒. ตั้งนายพันเอก พระยาอภัยสงคราม	(จอน โชติดิลก)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
ประกาศลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๘๑		

ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๘๑ ตราไว้เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๔๘๑ และมีคำแถลงการณ์ของรัฐบาล

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่สภาผู้แทนราษฎรชุดที่ให้ความไว้วางใจแก่คณะรัฐมนตรีได้สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๔๘๑ โดยพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร

รัฐบาลนี้รักษาการไปจนถึงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ อันเป็นวันตั้งนายกรัฐมนตรีใหม่ ตามรัฐธรรมนูญ



คุณมั่นใจแล้วหรือ?



ว่า...สุขภาพกายและใจสมบูรณ์พร้อมสำหรับธุรกิจของคุณ
เงินทองที่หามาได้ จะมีประโยชน์อะไร ถ้าคุณต้องเจ็บป่วย
เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และความมั่นคงในครอบครัว
คุณจึงทุ่มเทชีวิตจิตใจกับงาน จนลืมสุขภาพส่วนตัวและครอบครัว

เราขอเชิญท่านเป็นแขกคนสำคัญ
โทรศัพท์มาคุยกับเราที่ **โรงพยาบาลมิชชั่น**
282-1100 ต่อ 200, 253

ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพมิชชั่น
MISSION HEALTH PROMOTION CENTER
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

สุขกายสุขใจอาศัยธรรมชาติ



๙

๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ – ๖ มีนาคม ๒๔๘๕

นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม (แปลก พิบูลสงคราม) เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) และนายพลเอก เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน (อุ่น อินทรโยธิน) ลงนามในประกาศ พระยามานวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๑ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม	(แปลก พิบูลสงคราม)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. หลวงประดิษฐ์มนูธรรม	(ปรีดี พนมยงค์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ	(จิตร์ ณ สงขลา)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. นายนาวาอากาศเอก พระเวชยันต์รังสฤษฎ์	(มุนี มหาสันทนะ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๕. นายนาวาเอก หลวงสินธุสงครามชัย	(สินธุ์ กมลนาวิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
๖. หลวงโกวิทอภัยวงศ์	(ควง อภัยวงศ์)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงธรรมการ
๗. นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม	(แปลก พิบูลสงคราม)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๘. นายพันตำรวจเอก หลวงอดุลเดชจรัส	(มิ่ง พึ่งพระคุณ)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ หน้า ๗๐๖ - ๗๐๗ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ หน้า ๗๐๘ - ๗๑๑ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๔๘๑

๙. นาวาเอก หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์	(ถวัลย์ ธารีสวัสดิ์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๐. นายพันเอก พระบริภัณฑ์ยุทธกิจ	(เภา เพียรเลิศ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๑๑. นายนาวาอากาศเอก หลวงกาจสงคราม	(เทียน เก่งระดมยิง)	เป็นรัฐมนตรี
๑๒. หลวงชำนาญนิติเกษตร	(อุทัย แสงมณี)	เป็นรัฐมนตรี
๑๓. นายพันตรี หลวงเชวงศักดิ์สงคราม	(ช่วง ขวัญเชิด)	เป็นรัฐมนตรี
๑๔. นายดิเรก ชัยนาม		เป็นรัฐมนตรี
๑๕. หลวงเดชสหกรณ์	(หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๖. นายตั้ว ลพานุกรม		เป็นรัฐมนตรี
๑๗. หลวงนฤเบศร์มานิต	(สงวน จูทะเตมีย์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๘. นายนาวาโท หลวงนาวาวิจิต	(ผัน อำไภวัลย์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๙. นายพันโท ประยูร ภมรมนตรี		เป็นรัฐมนตรี
๒๐. นายพันเอก หลวงพรหมโยธี	(มังกร พรหมโยธี)	เป็นรัฐมนตรี
๒๑. หลวงวิจิตรวาทการ	(วิจิตร วิจิตรวาทการ)	เป็นรัฐมนตรี
๒๒. ขุนสมาหารหิตะคดี	(โป๊ โปรคุปต์)	เป็นรัฐมนตรี
๒๓. นายพันเอก หลวงสฤษฏ์ยุทธศิลป์	(เพียร พิริยะโยธิน)	เป็นรัฐมนตรี
๒๔. นายนาวาโท หลวงสังวรยุทธกิจ	(สังวรณ์ สุวรรณชีพ)	เป็นรัฐมนตรี
๒๕. นายพันเอก หลวงเสรีเริงฤทธิ์	(จรูญ รัตนกุล)	เป็นรัฐมนตรี

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๔๘๑

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๘๑ เล่ม ๕๕ หน้า ๓๓๑๘

คณะรัฐมนตรีชุดนี้มีการเปลี่ยนแปลง คือ

๑. พันเอก หลวงพรหมโยธี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

หลวงนฤเบศร์มานิต เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๔๘๒

๒. เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กราบถวายบังคมลาออก เนื่องจากสุขภาพไม่สมบูรณ์ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๘๒

๓. ตั้งนายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

นายดิเรก ชัยนาม เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๘๒

๔. นายพันตรี หลวงเชวงศักดิ์สงคราม เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

นายวิลาศ โอสถานนท์ เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๔๘๒

๕. นายพันเอก หลวงเสรีเริงฤทธิ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๔๘๒

๖. ให้หลวงชำนาญนิติเกษตรพ้นจากตำแหน่งอธิบดีกรมที่ดินและโลหกิจ และแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๔๘๔

๗. นายพันเอก หลวงเกรียงศักดิ์พิชิต (ค้วน จินตะคุณ) เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๔๘๔

๘. เนื่องจากประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. ๒๔๘๔ จึงแต่งตั้งรัฐมนตรีเพื่อบริหารราชการให้เหมาะสม คือ

นายพลโท หลวงพรหมโยธี	(มังกร พลโยธิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แทนจอมพล หลวงพิบูลสงคราม
นายพันเอก พระบริภัณฑ์ยุทธกิจ	(เภา เพียรเลิศ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ
นายพลตรี หลวงเสรีเริงฤทธิ์	(จรูญ รัตนกุล)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ

นายพันตรี หลวงโกวิทอภัยวงศ์ (ควง อภัยวงศ์) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
นายพลเรือโท หลวงสินธุสงครามชัย(สินธุ์ กมลนาวิน) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
นายพันเอก ประยูร ภมรมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๔๘๔[๑]

๙. หลวงเดชสหกรณ์ (หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
นายพันตรี วิลาศ โอสถานนท์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๔๘๔[๒]

๑๐. นายดิเรก ชัยนาม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แทนจอมพล หลวงพิบูลสงคราม
นายพันตรี หลวงเชวงศักดิ์สงคราม (ช่วง ขวัญเชิด) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แทนจอมพล หลวงพิบูลสงคราม เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๔๘๔[๓]

๑๑. นายตั้ว ลพานุกรม รัฐมนตรี ได้ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๘๔

๑๒. นายพลตรี หลวงเสรีเริงฤทธิ์ (จรูญ รัตนกุล) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม และพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ
หลวงชำนาญนิติเกษตร (อุทัย แสงมณี) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ และให้พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
ขุนสมาหารหิตะคดี (โป๊ โปรคุปต์) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๔๘๔[๔]

๑๓. หลวงวิจิตรวาทการ (วิจิตร วิจิตรวาทการ) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๔๘๔[๕]

๑๔. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
นายพลโท มังกร พรหมโยธี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
นายดิเรก ชัยนาม เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๔๘๔[๖]

๑๕. นายปรีดี พนมยงค์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยได้รับแต่งตั้งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
นายวิลาศ โอสถานนท์ ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๔๘๔

๑๖. นายพลตรี เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๔๘๔[๗]

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๐๕๒ - ๑๐๕๓ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๔๘๔
๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๐๖๖ - ๑๐๖๗ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๔
๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๐๖๘ - ๑๐๖๙ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๔
๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๒๗๔ - ๑๒๗๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๔๘๔
๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๕๒๒ - ๑๕๒๓ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๔๘๔
๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๘๑๙ - ๑๘๒๐ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๔
๗. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๘๙๔ - ๑๘๙๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๔๘๔

๑๗. นายวนิช ปานะนนท์ เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๔๘๔[๑]

๑๘. นายดิเรก ชัยนาม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากได้รับแต่งตั้งเป็นเอกอัครราชทูตประจำประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๔๘๕[๒]

๑๙. นายพลตรี พิชิต เกรียงศักดิ์พิชิต เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง มหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๔๘๕[๓]

๒๐. นายอุทัย แสงมณี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตราธิการ

หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตราธิการ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕[๔]

๒๑. พลตรี เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ คงดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ตำแหน่งเดียว

พลเรือโท สินธุ์ กมลนาวิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเศรษฐกิจ
จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕[๕]
๒๒. นายทวี บุณยเกตุ	เป็นรัฐมนตรี
พลอากาศตรี บุญเจียม โกมลมิตร์	เป็นรัฐมนตรี
พลตรี สวัสดิ์ สวัสดิ์รณรงค์	เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕[๖]

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่นายกรัฐมนตรีและคณะได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เพื่อที่จะให้โอกาสได้มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรีเสียใหม่ให้เป็นการเหมาะสมแก่สถานการณ์ปัจจุบัน เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๔๘๕ ประกาศเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๘๕

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๘๙๖ - ๑๘๙๗ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๔๘๔

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๓ หน้า ๒๐๔ - ๒๐๕ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๔๘๕

๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๔ หน้า ๒๔๐ - ๒๔๑ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๔๘๕

๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๑๐ หน้า ๔๓๙ - ๔๔๐ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕

๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๑๒ หน้า ๕๒๓ - ๕๒๔ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕

๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๑๔ หน้า ๕๘๐ - ๕๘๑ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๔๘๕



๑๐

๗ มีนาคม ๒๔๘๕ – ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๘๕ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา พลเอก เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน (อุ่น อินทรโยธิน) และนายปรีดี พนมยงค์ ลงนามในประกาศ พระยามานวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๘๕ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. พลตรี พิชิต เกรียงศักดิ์พิชิต	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. พลตรี เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๔. นาวาอากาศเอก เทียน เก่งระดมยิง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๕. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๖. นายวิจิตร วิจิตรวาทการ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๗. พลตรี จรูญ รัตนกุล เสรีเริงฤทธิ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ
๘. หม่อมหลวง เดช สนิทวงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ
๙. นายพันตรี ช่วง เชวงศักดิ์สงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๐. พลเรือโท สินธุ์ กมลนาวิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๑๕ หน้า ๖๔๖ - ๖๔๗ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๘๕

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๗๐๖ - ๗๐๙ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๘๕

๑๑. นายอุทัย แสงมณี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๑๒. พันตรี ควง อภัยวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๓. พลโท มังกร พรหมโยธี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๔. พลตำรวจตรี อดุล อดุลเดชจรัส	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๕. นายโป - ระ สมาหาร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๖. นาวาเอก ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๗. พันเอก ประยูร ภมรมนตรี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๘. นาวาเอก หลวงศุภชลาศัย (บุง ศุภชลาศัย)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๙. นายเดือน บุนนาค	เป็นรัฐมนตรี
๒๐. นายทวี บุณยเกตุ	เป็นรัฐมนตรี
๒๑. พลอากาศตรี บุญเจียม โกมลมิศร์	เป็นรัฐมนตรี
๒๒. พลอากาศตรี มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์	เป็นรัฐมนตรี
๒๓. นายวนิช ปานะนนท์	เป็นรัฐมนตรี
๒๔. พลตรี สวัสดิ์ สวัสดิ์รณรงค์	เป็นรัฐมนตรี

ประกาศเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๘๕[๑]

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๔๘๕ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๘๕ เล่ม ๕๙ ตอน ๑๘ หน้า ๕๑๘

คณะรัฐมนตรีชุดนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลง คือ

๑. พระยามไหสวรรย์ (กาย สมบัติศิริ) เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๔๘๕[๒]

๒. เนื่องจากได้ประกาศใช้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรม จึงปรับปรุงรัฐมนตรีดังต่อไปนี้

พลอากาศตรี มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
พลตรี จรูญ รัตนกุล เสรีเริงฤทธิ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
นาวาเอก หลวงศุภชลาศัย (บุง ศุภชลาศัย)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

และให้พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕[๓]

๓. นายวิจิตร วิจิตรวาทการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแทนจอมพล แปลก พิบูลสงคราม ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๔๘๕[๔]

๔. พันตรี ควง อภัยวงศ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ พลโท จรูญ รัตนกุล เสรีเริงฤทธิ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ตั้งแต่วันที่ ๘ กันยายน ๒๔๘๕

๕. พันเอก อุดมโยธา รัตนาวดี เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๔๘๕

๖. พันตรี ควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๖

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๗๐๖ - ๗๐๙ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๘๕

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๑๙ หน้า ๗๗๙ - ๗๘๐ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๕

๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๓๒ หน้า ๑๐๘๑ - ๑๐๘๒ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๔๘๕

๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๔๑ หน้า ๑๒๙๔ - ๑๒๙๕ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๔๘๕

๗. หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ตั้งแต่วันที่ ๓ มีนาคม ๒๔๘๖[๑]

๘. พันตรี หม่อมหลวงกรี เดชาติวงศ์ เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๔๘๖[๒]

๙. พลอากาศตรี เจียม อธึกเทวเดช โกมลมิศร์ ได้ขอกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๔๘๖[๓]

๑๐. พันตรี หม่อมหลวงกรี เดชาติวงศ์ รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๔๘๖[๔]

๑๑. นายพลตำรวจโท อดุล อดุลเดชจรัส รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองนายกรัฐมนตรีอีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๔๘๖

๑๒. นายเดือน บุนนาค เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พลอากาศตรี กาพย์ เทวฤทธิพันลึก ทัตตานนท์ เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ กันยน ๒๔๘๖[๕]

๑๓. นายวิจิตร วิจิตรวาทการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากได้รับแต่งตั้งเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๔๘๖

๑๔. นาวาอากาศเอก กาจ เก่งระดมยิง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๔๘๖[๖]

๑๕. นายดิเรก ชัยนาม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

นายกอ มไหสวรรย์ สมบัติศิริ รัฐมนตรีสั่งราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ พลตรี ไชย ประทีปเสน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๔๘๖[๗]

๑๖. นายวนิช ปานะนนท์ รัฐมนตรีสั่งราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีสั่งราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๔๘๖[๘]

๑๗. พลโท พิชิต เกรียงศักดิ์พิชิต รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พลโท สวัสดิ์ สวัสดิ์รณรงค์ รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๖[๙]

๑๘. นายอุทัย แสงมณี พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตราธิการ และแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่งตั้ง นาวาเอก สังวรณ์ สุวรรณชีพ เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๘๖[๑๐]

๑๙. นายวนิช ปานะนนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗[๑๑]

๒๐. พันเอก ช่วง เชวงศักดิ์สงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในขณะที่ประจำอยู่จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นรองนายกรัฐมนตรีอีกตำแหน่งหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่บริหารราชการทั้งสิ้น ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ แทนนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗[๑๒]

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๑๔ หน้า ๕๔๐ - ๕๔๑ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๔๘๖

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๒๐ หน้า ๖๖๘ - ๖๖๙ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๘๖

๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๒๕ หน้า ๗๗๐ - ๗๗๑ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๔๘๖

๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๕๐ หน้า ๑๔๑๒ - ๑๔๑๓ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๔๘๖

๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๕๑ หน้า ๑๔๖๘ - ๑๔๖๙ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๔๘๖

๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๕๗ หน้า ๑๕๙๐ - ๑๕๙๑ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๔๘๖

๗. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๕๗ หน้า ๑๕๙๒ - ๑๕๙๓ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๔๘๖

๘. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๕๙ หน้า ๑๖๑๕ - ๑๖๑๖ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๔๘๖

๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๖๑ หน้า ๑๖๗๕ - ๑๖๗๖ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๔๘๖

๑๐. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๖๙ หน้า ๑๘๒๔ - ๑๘๒๕ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๔๘๖

๑๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๙ หน้า - ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗

๑๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๑๐ หน้า ๒๖๖ - ๒๖๗ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗

๒๑. พันตรี หม่อมหลวงกรี เดชาติวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เพื่อดำเนินกิจการของบริษัท ส่งเสริมอุตสาหกรรมไทย จำกัด ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๔๘๗[๑]

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้ได้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่อนุมัติร่างพระราชบัญญัติ อนุมัติพระราชกำหนดระเบียบราชการบริหารนครบาลเพชรบูรณ์ พุทธศักราช ๒๔๘๗ พุทธศักราช ๒๔๘๗ และร่างพระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดจัดสร้างพุทธบุรีมณฑล พุทธศักราช ๒๔๘๗ พุทธศักราช ๒๔๘๗ นายกรัฐมนตรีและคณะจึงกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๔๘๗
ประกาศเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๒๒ หน้า ๓๙๒ - ๓๙๓ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๔๘๗



๑๑๑

๑ สิงหาคม ๒๔๘๗ – ๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘

พันตรี ควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗ นายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นผู้ลงนามในประกาศ นายปลอด วิเชียร ณ สงขลา ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๘๗ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลเรือโท สินธุ์ กมลนาวิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. พันตรี ควง อภัยวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. นายเล้ง ศรีสมวงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๔. นายศรีเสนา สมบัติศิริ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๕. นายจิตร ศรีธรรมาธิเบศ ณ สงขลา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๖. พลเรือตรี ผัน นาวาวิจิต	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๗. หม่อมหลวงอุดม สนิทวงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๘. พลเรือโท สินธุ์ กมลนาวิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๙. พันตรี ควง อภัยวงศ์	เป็นรัฐมนตรีการกระทรวงคมนาคม
๑๐. นายสพรั่ง เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๔๖ หน้า ๗๓๓ - ๗๓๖ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๘๗

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๔๖ หน้า ๗๓๓ - ๗๓๖ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๘๗

๑๑. นาวาเอก บุง ศุภชลาศัย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๒. หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๓. นายจิตร ศรีธรรมาธิเบศ ณ สงขลาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๔. นายทวี บุณยเกตุ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๕. นายเดือน บุนนาค เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๖. นายศรีธรรมราช กาญจนโชติ เป็นรัฐมนตรี
๑๗. พลตรี พิน อมรวิสัยสรเดช เป็นรัฐมนตรี
๑๘. นาวาเอก ทหาร ขำหิรัญ เป็นรัฐมนตรี
๑๙. นาวาเอก ชลิต กุลกำมันธร "
๒๐. พลโท ชิต มั่นศิลป์ สินาดโยธารักษ์ "
๒๑. นายโป - ระ สมาหาร "
๒๒. พลเอก พจน์ พหลโยธิน "
ประกาศเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๘๗

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๔๘๗ และ ได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน นโยบายรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๘๗ เล่ม ๖๑ หน้า ๑๕๑๙

คณะรัฐมนตรีชุดนี้เปลี่ยนแปลง คือ

๑. พลโท ชิต มั่นศิลป์ สินาดโยธารักษ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๘๗[๑]

๒. นายโป - ระ สมาหาร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
นายประจวบ บุนนาค เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
พันเอก เรือง เรืองวีระยุทธ เป็นรัฐมนตรี
นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ เป็นรัฐมนตรี
พลอากาศตรี กาพย์ เทวฤทธิ์พันลึก ทัตตานนท์ เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๔๘๗

๓. พลโท จิระ วิชิตสงคราม เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๘๗[๒]

๔. หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากสุขภาพไม่สมบูรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๔๘๗[๓]

๕. นายศรีธรรมราช กาญจนโชติ รัฐมนตรี ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๔๘๘[๔]

๖. พลโท จิระ วิชิตสงคราม เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๔๘๘[๕]

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๕๒ หน้า ๗๕๘ - ๗๕๙ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๘๗
๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๗๐ หน้า ๑๑๐๙ - ๑๑๑๐ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๑๔๘๗
๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๗๗ หน้า ๑๑๙๐ - ๑๑๙๑ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๘๗
๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๗๙ หน้า ๑๒๘๘ - ๑๒๘๙ ลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๗
๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๓ หน้า ๕๗ - ๕๘ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๔๘๘

๗. พันตรี ควง อภัยวงศ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ อีกตำแหน่งหนึ่ง

นายเล้ง ศรีสมวงศ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

นายเดือน บุนนาค พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๔๘๘ [๑]

๘. หม่อมหลวงอุดม สนิทวงศ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๔๘๘

๙. เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ (จิตร์ ณ สงขลา) พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

นาวาเอก หลวงศุภชลาศัย (บุง ศุภชลาศัย) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข อีกตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๔๘๘

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่นายกรัฐมนตรีและคณะได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง โดยอ้างเหตุผลว่าได้มีการประกาศสันติภาพตามพระบรมราชโองการแล้ว เพื่อให้เป็นไปตามประเพณีนิยมแห่งวิถีการเมือง และเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความเหมาะสมในอันที่จะยังมิตรภาพและดำเนินการเจรจาทำความเข้าใจอันดีกับฝ่ายพันธมิตร เข้าบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อความวัฒนาถาวรของชาติสืบไป เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๔๘๘
ประกาศเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๔ หน้า ๑๑๐ - ๑๑๑ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๘๘



๑๒

๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘ – ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘

นายทวี บุณยเกตุ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘ นายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นผู้ลงนามในประกาศ พระยามานุวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา) เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๘๘ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายดิเรก ชัยนาม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๒. นายทวี บุณยเกตุ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๓. พลโท ชิต มั่นศิลป์ สินาดโยธารักษ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๔. พลเรือตรี สังวรณ์ สุวรรณชีพ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๕. พลอากาศโท หลวงเทวฤทธิพันลึก (กาพย์ ทัตตานนท์)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๖. นายทวี บุณยเกตุ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๗. นายทวี บุณยเกตุ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๘. นายประจวบ บุนนาค	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๙. นายสพรั่ง เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๐. นายสพรั่ง เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๔๗ หน้า ๕๐๗ - ๕๐๘ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๘๘

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๔๗ หน้า ๕๐๙ - ๕๑๒ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๘๘

๑๑. นายดิเรก ชัยนาม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๒. นาวาเอก หลวงศุภชลาศัย (บุง ศุภชลาศัย)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๓. นายเดือน บุนนาค	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๔. นาวาเอก หลวงศุภชลาศัย (บุง ศุภชลาศัย)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๕. นายพลตำรวจเอก อดุล อดุลเดชจรัส	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๖. นายทวี บุณยเกตุ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๗. นายทวี ตะเวทิกุล	เป็นรัฐมนตรี
๑๘. นายวิจิตร ลุลิตานนท์	"
๑๙. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ (สิทธิ์ จุณณานนท์)	"
๒๐. พระตรีรณสารวิศวกรรม (ตรี ตีรนสาร)	"
๒๑. นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์	"
๒๒. นายเตียง ศิริขันธ์	"
๒๓. นายถวิล อุดล	"
๒๔. นายพึ่ง ศรีจันทร์	"
๒๕. นายทอง กันทาธรรม	"
๒๖. นายสงวน ตุลารักษ์	"
๒๗. หลวงบรรณกรโกวิท (เปา จักกะพาก)	"
๒๘. นายจำลอง ดาวเรือง	"
๒๙. นายวุฒิ สุวรรณรักษ์	"

ประกาศเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๘๘

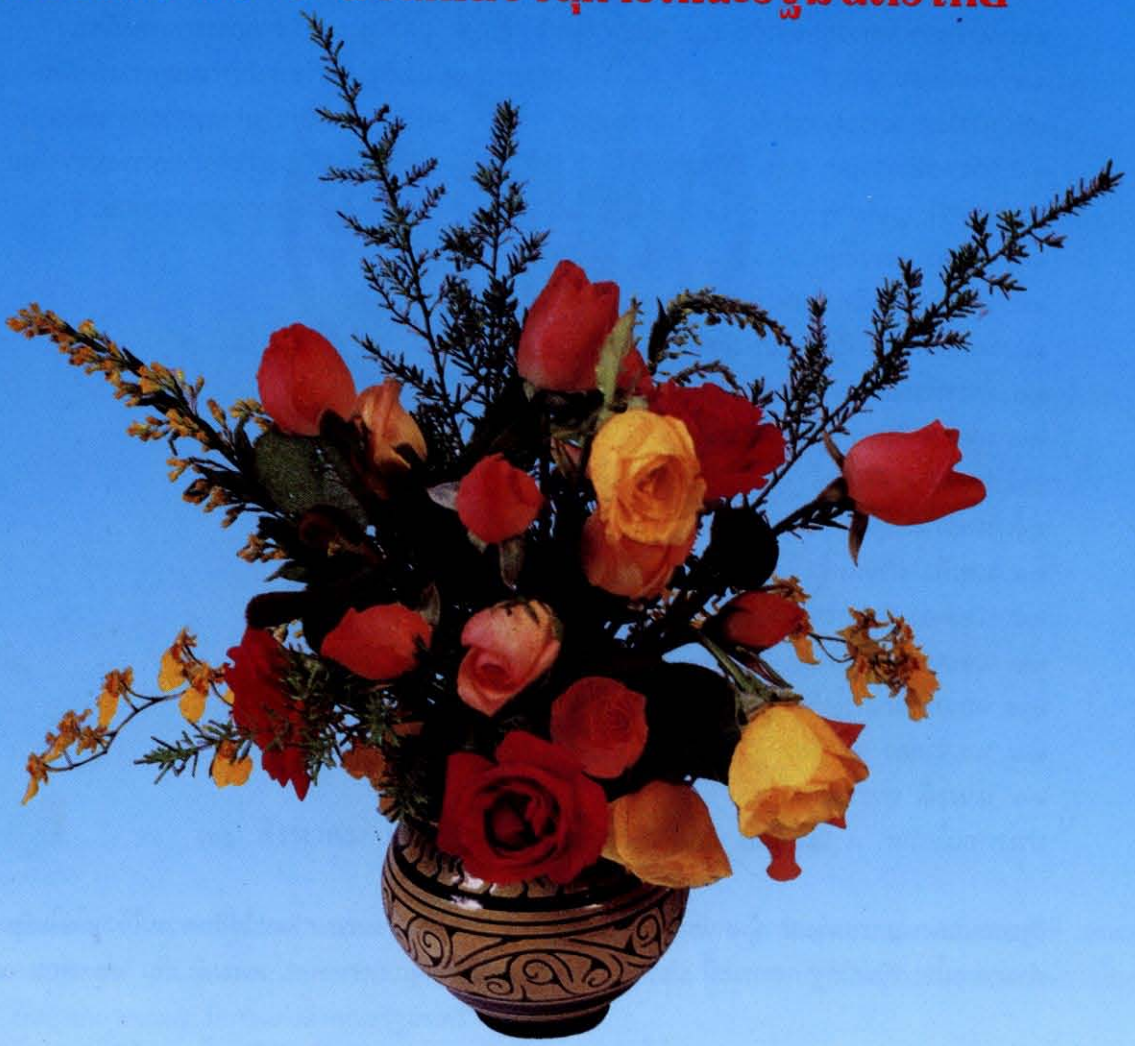
รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๘๘ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน คำแถลงนโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๘๘ เล่ม ๖๒ ตอน ๔๗ หน้า ๑๓๐๕

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่นายกรัฐมนตรีพร้อมทั้งคณะได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘ โดยอ้างเหตุว่า ได้พิจารณาเห็นว่าภารกิจอันเร่งด่วนที่รัฐบาลคณะนี้พึงปฏิบัติได้สำเร็จลุล่วงไปแล้ว ต่อไปนี้ก็มีปัญหาการเมืองและการทำความเข้าใจอันดีกับฝ่ายสหประชาชาติ จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่เหมาะสมได้เข้ามาบริหารราชการสืบแทนต่อไป

ประกาศลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘

ขอแสดงความยินดี เนื่องในโอกาส

ครบรอบ 60 ปี สำนักเลขานุการคณะรัฐมนตรีไทย



ด้วยความปรารถนาดีจาก

"โรงพยาบาลเดชา สร้างคุณค่าให้ชีวิต"

เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง

- คอมพิวเตอร์ตรวจสมอง
- คอมพิวเตอร์คลื่นสะท้อนเสียง
- ศูนย์ปฏิบัติการทางการแพทย์
- คลีนิคเฉพาะโรคทุกสาขา
- แผนกอภิบาลผู้ป่วยหนัก
- คลีนิคทันตกรรม
- แผนกกายภาพบำบัด
- ห้องพักผู้ป่วยหลายอัตรา
- โครงการสมาชิกสุขภาพ
- ห้องอาหารควีนบี

รถพยาบาลบริการทั่วประเทศ

โรงพยาบาลเดชา
DEJA GENERAL HOSPITAL

346 ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทร. 246-0137, 246-1685-93, 247-2080-5
โทรสาร 247-2089



๑๓

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘ นายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ลงนามในประกาศ พระยามานวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา) ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๔๘๘ มี การแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายพลตำรวจเอก อดุล อดุลเดชจรัส	เป็นรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๒. พลโท ชิต มั่นศิลป์ สินาดโยธารักษ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. นายดิเรก ชัยนาม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๔. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๕. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ (สิทธิ์ จุณณานนท์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๖. หม่อมหลวงอุดม สนิทวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม
๗. นายสพรั่ง เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๘. นายทวี บุณยเกตุ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๙. พระยานลราชสุวัจน์ (ทองดี นลราชสุวัจน์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๐. พระตีรณสารวิศวกรรม (ตรี ตีรนสาร)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๕๒ หน้า ๕๕๔ - ๕๕๕ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๔๘๘

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๕๒ หน้า ๕๕๖ - ๕๕๘ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๔๘๘

๑๑. นายประจวบ บุนนาค	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๒. นายทวี ตะเวทิกุล	เป็นรัฐมนตรี
๑๓. นายสงวน ตุลารักษ์	เป็นรัฐมนตรี
๑๔. นายวิจิตร ลุลิตานนท์	เป็นรัฐมนตรี
๑๕. นายเตียง ศิริขันธ์	เป็นรัฐมนตรี
๑๖. นายทอง กันทาธรรม	เป็นรัฐมนตรี
๑๗. นายพึ่ง ศรีจันทร์	เป็นรัฐมนตรี
๑๘. นายจำลอง ดาวเรือง	เป็นรัฐมนตรี
๑๙. นายจรูญ สืบแสง	เป็นรัฐมนตรี
๒๐. พระสุทธิอรรถนฤมนตร์ (สุธ เลขยานนท์)	เป็นรัฐมนตรี
๒๑. เจ้าวรทัศน์ ณ ลำพูน	เป็นรัฐมนตรี
๒๒. นายชิต เวชประสิทธิ์	เป็นรัฐมนตรี

ประกาศเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๔๘๘

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๔๘๘ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๘๘ เล่ม ๖๒ ตอน ๕๒ หน้า ๑๔๒๖

คณะรัฐมนตรีชุดนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงตามลำดับ คือ

๑. พลโท ชิต มั่นศิลป์ สินาดโยธารักษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากสุขภาพไม่ดี เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๘[๑]

๒. พลโทจิระ วิชิตสงคราม	เป็นรัฐมนตรี
นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์	เป็นรัฐมนตรี
นายถวิล อดุล	เป็นรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๘[๒]

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่สภาผู้แทนราษฎรชุดที่ให้ความไว้วางใจได้สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๘ โดยพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๘๘

รัฐบาลชุดนี้ได้รักษาการไปจนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๔๘๙ ซึ่งเป็นวันตั้งนายกรัฐมนตรีใหม่ตามรัฐธรรมนูญ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๕๙ หน้า ๕๙๗ - ๕๙๘ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๘

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๕๙ หน้า ๕๙๙ - ๖๐๐ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๘



๑๔

๓๑ มกราคม ๒๔๘๙ – ๑๘ มีนาคม ๒๔๘๙

พันตรี ควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๔๘๙ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว-อานันทมหิดล เป็นผู้ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พระยามานวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๙ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พระยาศรีวิสารวาจา	(เทียนเลี้ยง ฮุนตระกูล)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๒. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช		เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๓. พระสุทธิอรรถณฤมนตร์	(สุธ เลขยานนท์)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. พลโท ชิต มั่นศิลป์ สินาดโยธารักษ์		เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๕. พระยาอัชราชทรงสิริ	(แม้น อรุณลักษณ์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๖. พลโท หลวงเกรียงศักดิ์พิชิต	(ค้วน จินตะคุณ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๗. นายประจวบ บุนนาค		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๘. นาวาเอก หลวงศุภชลาศัย	(บุง ศุภชลาศัย)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๙. พันตรี ควง อภัยวงศ์		เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๐. เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ	(จิตร์ ณ สงขลา)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๙ หน้า ๗๕ - ๗๖ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๙

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๙ หน้า ๗๗ - ๗๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๙

๑๑. พลอากาศตรี มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๒. นายศรีเสนา สมบัติศิริ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๓. พระตีรณสารวิศวกรรม (ตรี ตีรนสาร) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๔. นายชม จารุรัตน์ เป็นรัฐมนตรี
๑๕. พันเอก น้อม เกตุนุติ เป็นรัฐมนตรี
๑๖. นายเลียง ไชยกาล เป็นรัฐมนตรี
๑๗. หลวงอังคณานุรักษ์ (สมถวิล เทพาคำ) เป็นรัฐมนตรี
๑๘. นายสุวิชช พันธเศรษฐ เป็นรัฐมนตรี
๑๙. นายใหญ่ ศวิตชาต เป็นรัฐมนตรี
๒๐. นายฟอง สิทธิธรรม เป็นรัฐมนตรี
๒๑. นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ เป็นรัฐมนตรี
ประกาศเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๙

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่วันที่ ๗ ถึง ๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๙ และได้รับความไว้วางใจในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๙

นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๘๙ เล่ม ๖๓ ตอน ๙ หน้า ๑๖๑

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองค่าใช้จ่ายของประชาชนในภาวะคับขัน พ.ศ. ๒๔๘๙ ซึ่งนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ (ส.ส.จังหวัดอุบลราชธานี) เป็นผู้เสนอ รัฐบาลได้แถลงให้สภาทราบแล้วว่า รัฐบาลไม่สามารถปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ และเกรงจะเป็นการเดือดร้อนแก่ประชาชนทั่วไป แต่สภาฯได้ลงมติรับหลักการโดยคะแนนเสียง ๖๕ ต่อ ๖๓ รัฐมนตรีทั้งคณะจึงได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๔๘๙
ประกาศเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๙



CHRISTIAN AUJARD

HOMME

Lokin

AVAILABLE AT LEADING DEPT. STORES
TEL. 2126844-7, 2120025-6, 2120542

INTERNATIONAL COSMETICS CO. LTD.



๑๕

๒๔ มีนาคม ๒๔๘๙ – ๑ มิถุนายน ๒๔๘๙

นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๙ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว-อานันทมหิดล เป็นผู้ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พระยามานวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๙ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลโท จิระ วิชิตสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. นายปรีดี พนมยงค์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. นายดิเรก ชัยนาม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. นายทวี บุณยเกตุ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๕. พระยาสุนทรพิพิธ (เชย มัฆวิบูลย์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๖. นายสงวน จูทะเตมีย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๗. นายสพรั่ง เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๘. หม่อมหลวงกรี เดชาติวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๙. พันเอก ช่วง เชวงศักดิ์สงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๑๘ - ๑๑๙ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๘๙

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๑๖ หน้า ๑๒๐ - ๑๒๒ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๘๙

๑๐. หลวงชำนาญนิติเกษตร	(อุทัย แสงมณี)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๑. นายเดือน บุนนาค		เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๒. นายวิจิตร ลุลิตานนท์		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๓. ขุนระดับคดี	(ปัญญา รมยานนท์)	เป็นรัฐมนตรี
๑๔. นายวิโรจน์ กมลพันธ์		เป็นรัฐมนตรี
๑๕. พันเอก ทวน วิชัยขัทคะ		เป็นรัฐมนตรี
๑๖. นายอิ้น บุนนาค		เป็นรัฐมนตรี

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๙

รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๘๙ และ ได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน คำแถลงนโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๘๙ เล่ม ๖๓ ตอน ๑๖ หน้า ๓๗๐

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๔๘๙ และตามมาตรา ๙๕ แห่งรัฐธรรมนูญนั้นบัญญัติให้คณะรัฐมนตรีซึ่งบริหารราชการแผ่นดินอยู่ก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการไปจนกว่าจะได้ตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่

เมื่อได้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกพฤฒสภา และเลือกซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแล้ว ก็ได้มีการเปิดประชุมสภาทั้งสอง ต่อจากนั้นก็จะได้ดำเนินการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีต่อไป คณะรัฐมนตรีชุดเก่าจึงต้องออกไปตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะรัฐมนตรีคณะนี้ได้กราบถวายบังคมลาออกตามระเบียบ ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๘๙

สุดยอดเทคโนโลยี
แห่งการโฆษณา

SIGNA

แต่งเติมสีสันให้กับสื่อโฆษณาด้วย

ป้ายไฟโฆษณาตัวอักษรวิ่ง

LED MOVING SIGN

- เล่นสีสันได้ 3 สี 28 โปรแกรม
- เลือกโปรแกรมเปลี่ยนแปลงข้อมูลได้ 14 แบบ
- ป้อนข้อมูลได้มากกว่า 50 แถว
- ตั้งความไวตัวอักษรวิ่งได้ตามความต้องการ
- มีโปรแกรมแสดงรูปภาพให้เลือกถึง 8 ภาพ
- มีเสียงดนตรี 12 เพลง
- เป็นนาฬิกาปลุกและมีระบบ AUTO เปิดปิดป้ายได้





ควบคุมโดย
รีโมทคอนโทรล

ป้ายไฟโฆษณาคอมพิวเตอร์

LED DISPLAY BOARD

** ป้ายไฟโฆษณาภาพเคลื่อนไหวระบบอีเลคทรอนิคส์ที่ติดตั้งทั้งภายใน และภายนอกอาคาร

** ประกอบขึ้นจากหลอด LED เรืองแสงขนาดเล็กนับหมื่นดวงที่ให้สีสันตระการตา และดึงดูดความสนใจ

** เป็นมิติใหม่ของป้ายโฆษณาที่ใช้การสร้างภาพจากคอมพิวเตอร์ ถ่ายทอดสัญญาณสู่จอภาพป้ายโฆษณา

** เป็นป้ายประกาศ ถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ โดยไม่มีขีดจำกัด ล้ำหน้ากว่าป้ายโฆษณาทั่วไป

** เป็นสื่อโฆษณาแนวใหม่ เปี่ยมล้นด้วยคุณสมบัติทางด้านเทคนิค



WONGSAKORN
COMMERCIAL

บริษัท วงศกรคอมเมอร์เชียล จำกัด
WONGSAKORN COMMERCIAL CO., LTD.
645/48 ถ.เพชรบุรี แขวงพญาไท เขตพญาไท กทม. 10400
Tel : 252-2301, 255-5633, 255-3918
Fax : 252-2301

* รับตัวแทนจำหน่ายทั่วประเทศ



๑๖

๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๙ – ๒๑ สิงหาคม ๒๔๘๙

นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๙ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑ ประกอบด้วย พระสุธรรมวินิจฉัย พระยานลราชสุวัจน์ (ทองดี นลราชสุวัจน์) และนายสงวน จูทะเตมีย์ เป็นผู้ลงนามในประกาศ พันตรี วิลาศ โอสถานนท์ ประธานพฤฒสภา และนายเกษม บุญศรี ประธานสภาผู้แทนลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๙ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลโท จิระ วิชิตสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. นายปรีดี พนมยงค์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. นายดิเรก ชัยนาม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. นายทวี บุณยเกตุ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๕. พระยาสุนทรพิพิธ (เชย มัฆวิบูลย์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๖. นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๗. หม่อมหลวงกรี เดชาติวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๘. นายสพรั่ง เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๔๒ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๔๘๙

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๔๒ หน้า ๓ - ๕ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๔๘๙

๙. พันเอก ช่วง เชวงศักดิ์สงคราม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๐. พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๑. นายเดือน บุนนาค เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๒. พันเอก ทวน วิชัยขัทคะ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๓. นายวิจิตร ลุลิตานนท์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๔. พันเอก พระยาสุรพันธเสนี (อิ้น บุนนาค) เป็นรัฐมนตรี
๑๕. ขุนระดับคดี (ปัญญา รมยานนท์) เป็นรัฐมนตรี
๑๖. นายวิโรจน์ กมลพันธ์ เป็นรัฐมนตรี
ประกาศเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๙

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๔๘๙ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน
คำแถลงนโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๘๙ เล่ม ๖๓ ตอน ๔๒ หน้า ๔

หมายเหตุ นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี ประกาศพระบรมราชโองการลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๔๘๙ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เป็นผู้ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พันตรี วิลาศ โอสถานนท์ ประธานพฤฒสภา และนายเกษม บุญศรี ประธานสภาผู้แทนฯ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ[๑]

โดยที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เสด็จสวรรคต นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี จึงได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง

และโดยที่เห็นว่า นายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้ที่สมควรไว้วางพระราชหฤทัย ที่จักได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงได้มีการแต่งตั้ง นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๙

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่นายกรัฐมนตรีได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งเนื่องด้วยตรากตรำทำงานฉลองคุณประเทศชาติมาเป็นเวลาพอสมควร รู้สึกว่าอนามัยเสื่อมโทรมลง ไม่สามารถจะปฏิบัติภารกิจของรัฐได้เต็มที่ จึงได้ลาออกเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๘๙

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๓๘ หน้า ๔๓ - ๔๔ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๘๙



๑๗

๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๙ – ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐

พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๙ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย กรมขุนชัยนาทนเรนทร และพระยามานวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา) เป็นผู้ลงนามในประกาศ พันตรี วิลาศ โอสถานนท์ ประธานพฤฒสภา และนายเกษม บุญศรี ประธานสภาผู้แทนเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๘๙ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายดิเรก ชัยนาม	เป็นรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒. พลโท จิระ วิชิตสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. นายวิจิตร ลุลิตานนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๔. นายจรูญ สืบแสง	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๕. พระยาสุนทรพิพิธ (เชย มัฆวิบูลย์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๖. นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๗. หม่อมหลวง กรี เดชาติวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๘. พันตรี วิลาศ โอสถานนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๕๖ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๔๘๙

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๕๖ หน้า ๓ - ๕ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๔๘๙

๙. พันเอกช่วง เชวงศักดิ์สงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๐. พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๑. นายเดือน บุนนาค	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๒. พันเอก ทวน วิชัยขัทคะ	เป็นรัฐมนตรี
๑๓. นายจำลอง ดาวเรือง	เป็นรัฐมนตรี
๑๔. นายเตียง ศิริขันธ์	เป็นรัฐมนตรี
๑๕. นายทองเปลว ชลภูมิ์	เป็นรัฐมนตรี
๑๖. หม่อมเจ้า นนทิยาวัต สวัสดิวัฒน์	เป็นรัฐมนตรี
๑๗. นายเยื้อน พาณิชวิทย์	เป็นรัฐมนตรี
๑๘. นายวิโรจน์ กมลพันธ์	เป็นรัฐมนตรี

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๘๙

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๔๘๙ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๘๙ เล่ม ๖๓ ตอน ๕๖ หน้า ๓

คณะรัฐมนตรีคณะนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงตามลำดับ คือ

๑. นายทอง กันทาธรรม เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๘๙[๑]

๒. หม่อมหลวง กรี เดชาติวงศ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ได้ถึง แก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๐ เนื่องในการไปตรวจราชการโดยทางรถไฟสายพม่า - กาญจนบุรี รถคันที่ท่านรัฐมนตรีโดยสารนั้น ได้พลัดตกจากสะพานทั้งคัน ทั้งนี้ปรากฏว่ามีเพลิงไหม้เสาสะพานนั้นอยู่ก่อน นายดิเรก ชัยนาม รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๐

๓. พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ อีกตำแหน่งหนึ่ง

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมอีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๐[๒]

๔. นายเตียง ศิริขันธ์ รัฐมนตรี ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองตัวแทนในการประนอมระหว่างไทยกับฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๔๙๐[๓]

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่สมควรกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เพื่อให้มีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่ (ภายหลังที่ได้มีญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปในนโยบายของรัฐบาล ซึ่งนายควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็นผู้เสนอ) ตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๔๙๐

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๗๗ หน้า ๖๕๐ - ๖๕๑ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๘๙

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๘ หน้า ๒๔๖ - ๒๔๗ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๐

๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๑๘ หน้า ๓๕๕ - ๓๕๖ ลงวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๔๙๐



๑๙

๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐ – ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย กรมขุนชัยนาทนเรนทร และพระยามานวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา) เป็นผู้ลงนามในประกาศ พลเรือตรี พระยาศรยุทธเสนี (กระแส ประวาหะนาวิน) ประธานพฤฒสภา และนายพึ่ง ศรีจันทร์ ประธานสภาผู้แทนฯ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๓๑ พฤาภาคม ๒๔๙๐ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายเดือน บุนนาค	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. พลโท จิระ วิชิตสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. นายวิจิตร ลุลิตานนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๔. นายอรรถกิตติ พนมยงค์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๕. พันเอก ช่วง เชวงศักดิ์สงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๖. นายแสง สุทธิพงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๗. นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๘. พระยาประกิตกลศาสตร์ (รุณชิต กาญจนะวณิชย์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๒๕ หน้า ๔๒๐ - ๔๒๑ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๔๙๐

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๒๕ หน้า ๔๒๒ - ๔๒๔ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๔๙๐

๙. นายเดือน บุนนาค เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๐. พระยาสุนทรพิพิธ (เชย มัฆวิบูลย์) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๑. พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๒. นายเดือน บุนนาค เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๓. พันเอก ทวน วิชัยขัทคะ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๔. หม่อมเจ้านนทิยาวัต สวัสดิวัตน์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๕. นายเยื้อน พาณิชวิทย์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๑๖. นายจำลอง ดาวเรือง เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๗. นายทอง กันทาธรรม เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๘. นายวิโรจน์ กมลพันธ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๙. นายชิต เวชประสิทธิ์ เป็นรัฐมนตรี
๒๐. หลวงนรัตถรักษา (ชื่น วิจิตรเนตร) เป็นรัฐมนตรี
๒๑. ขุนระดับคดี (ปัญญา รมยานนท์) เป็นรัฐมนตรี
ประกาศเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๔๙๐

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๔๙๐ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน
นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๙๐ เล่ม ๖๔ ตอน ๒๖ หน้า ๑๔๖๔

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะได้มีการรัฐประหารขึ้นโดยคณะทหาร เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ และใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ๒๔๙๐ โดยให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเดิมเสีย เป็นผลให้สภาผู้แทนและพฤฒสภาถูกยุบไปเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทน



๑๕

๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ – ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑

นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานอภิรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๒. พระยาศรีวิสารวาจา (เทียนเลี้ยง ฮุนตระกูล)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๓. นายประจวบ บุนนาค	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔. พลเรือตรี เล็ก สุมิตร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๕. พลโท หลวงชาตินักรบ (ศุข นักรบ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๖. พันเอก น้อม เกตุนุติ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๗. นายควง อภัยวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๘. พลอากาศตรี มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๙. หม่อมหลวงอุดม สนิทวงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๐. หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๑. พลโทชิต มั่นศิลป์ สินาดโยธารักษ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๕๔ หน้า ๖๙๐ - ๖๙๑ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๕๔ หน้า ๖๙๒ - ๖๙๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

๑๒. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ (สิทธิ์ จุณณานนท์) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๓. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๔. นายเลื่อน ศราภัยวาณิช เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๕. นาวาเอก หลวงศุภชลาศัย (บุง ศุภชลาศัย) เป็นรัฐมนตรีว่ากระทรวงอุตสาหกรรม
๑๖. นายชม จารุรัตน์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๗. หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นรัฐมนตรี
๑๘. นายเลื่อน พงษ์โสภณ เป็นรัฐมนตรี
๑๙. นาวาเอก พระยาวิชิตชลธี (ทองดี สุวรรณพฤกษ์) เป็นรัฐมนตรี
๒๐. นายศรีเสนา สมบัติศิริ เป็นรัฐมนตรี
๒๑. หลวงอังคณานุรักษ์ (สมถวิล เทพาคำ) เป็นรัฐมนตรี
ประกาศเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

รัฐบาลแถลงนโยบายและวุฒิสภาได้อภิปรายนโยบายของรัฐบาลในวันที่ ๒๗ - ๒๘ และ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ จึงได้ให้ความไว้วางใจ

นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๙๐ เล่ม ๖๔ ตอน ๖๐ หน้า ๓๒๑๓

คณะรัฐมนตรีได้มีการเปลี่ยนแปลง คือ

๑. นายควง อภัยวงศ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐[๑]

๒. หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแทน เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

๓. นายใหญ่ ศวิตชาต เป็นรัฐมนตรี

นายสอ เศรษฐบุตร เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๔๙๐[๒]

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง โดยที่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนฯใหม่ ตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว และได้ดำรงตำแหน่งมาครบ ๙๐ วัน

ลาออกเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๕๖ หน้า ๑๘ - ๑๙ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๕๖ หน้า ๒๐ - ๒๑ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๔๙๐



๒๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑ – ๘ เมษายน ๒๔๙๑

นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย กรมขุนชัยนาทนเรนทร พระองค์เจ้าอลงกฎ พระองค์เจ้าธานีนิวัต พระยามานวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา) และนายพลตำรวจเอก อดุล อดุลเดชจรัส เป็นผู้ลงนามในประกาศ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานคณะอภิรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๒. พระยาศรีวิสารวาจา (เทียนเลี้ยง ฮุนตระกูล)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๓. พลเรือตรี เล็ก สุมิตร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔. พลโท หลวงชาตินักรบ (ศุข นักรบ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๕. นาวาเอก พระยาวิชิตชลธี (ทองดี สุวรรณพฤกษ์)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๖. หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๗. พันเอก น้อม เกตุนุติ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๘. หม่อมหลวงอุดม สนิทวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๙. นายชม จารุรัตน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๑๒ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๑๒ หน้า ๓ - ๖ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑

๑๐. พลอากาศตรี มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๑. นายควง อภัยวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๒. นายศรีเสนา สมบัติศิริ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๓. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ (สิทธิ์ จุณณานนท์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๔. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๕. นาวาเอก หลวงศุภชลาศัย (บุง ศุภชลาศัย)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๖. หม่อมหลวงเดช สนิทวงศ์	เป็นรัฐมนตรี
๑๗. หม่อมราชวงศ์ศึกฤทธิ์ ปราโมช	เป็นรัฐมนตรี
๑๘. นายใหญ่ ศวิตชาต	เป็นรัฐมนตรี
๑๙. นายเลื่อน พงษ์โสภณ	เป็นรัฐมนตรี
๒๐. นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	เป็นรัฐมนตรี
๒๑. นายถัด พรหมมานพ	เป็นรัฐมนตรี
๒๒. นายฟอง สิทธิธรรม	เป็นรัฐมนตรี
๒๓. นาวาอากาศเอก หม่อมเจ้ารังษิยากร อาภากร	เป็นรัฐมนตรี
๒๔. นายชวลิต อภัยวงศ์	เป็นรัฐมนตรี

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑

รัฐบาลแถลงนโยบายและรัฐสภาได้อภิปรายนโยบายของรัฐบาลแยกเป็นรายกระทรวงเมื่อวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๔๙๑ รวม ๕ วัน จึงได้ให้ความไว้วางใจ

นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๙๑ เล่ม ๖๕ ตอน ๑๔ หน้า ๘๗๐

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๔๙๑ โดยอ้างในใบลานั้นว่า เนื่องจากคณะรัฐประหาร เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ บังคับให้ลาออกภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่วันที่ไปแจ้ง (วันที่ ๖ เมษายน ๒๔๙๑)



๒๑

๘ เมษายน ๒๔๙๑ – ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๒

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๙๑ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย กรมขุนชัยนาทนเรนทร พระองค์เจ้าอลงกฏ พระองค์เจ้าธานีนิวัต และนายพลตำรวจเอก อดุล อดุลเดชจำรัส เป็นผู้ลงนามในประกาศ (พระยามานวราชเสวี ไม่ได้ลงนาม) กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานคณะอภิรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๔๙๑ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลโท หลวงชาตินักรบ	(ศุข นักรบ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. พลเรือตรี หลวงพลสินธวาณัติก์	(เหล่ว ทีปะนาวิน)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. พระยาโทณวนิกมนตรี	(วิสุทธิ โทณะวณิก)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๔. พลตรี หม่อมเจ้าปรีดิเทพพงษ์ เทวกุล		เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๕. นายพจน์ สารสิน		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๖. พระยาบริรักษ์เวชชการ	(ไล่ฮวด ติตติรานนท์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๗. พันเอก หม่อมสนิทวงศ์เสนี		เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๘. นาวาเอก หลวงประสิทธิ์จักรการ	(พ้วน โหตรภวานนท์)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๙. พระยาพนานุจร	(เปล่ง สาครบุตร)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๑๐. พันเอก น้อม เกตุนุติ		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๑๑. พันเอก พระยาศรีพิชัยสงคราม	(เจริญ จันฉาย)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๒๐ หน้า ๒๔๐ - ๒๔๑ ลงวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๔๙๑

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๒๑ หน้า ๒๗๓ - ๒๗๖ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๔๙๑

๑๒. พระยามไหสวรรย์ (กวย สมบัติศิริ) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๓. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๔. พระยาจินดารักษ์ (จำลอง สวัสดิ - ชูโต) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๕. นายเลียง ไชยกาล เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๖. พระมนูภาณวิมลศาสตร์ (ชม จามรมาน) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๗. พลโท มังกร พรหมโยธี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๘. นาวาอากาศเอก หม่อมเจ้ารังษิยากร อาภากร เป็นรัฐมนตรี
๑๙. นายกิจจา วัฒนสินธุ์ เป็นรัฐมนตรี
๒๐. นายเขมชาติ บุณยรัตพันธุ์ "
๒๑. นายเจ๊ะ อับดุลลา หลังปูเต๊ะ "
๒๒. นายปฐม โพธิ์แก้ว เป็นรัฐมนตรี
๒๓. นายฟื้น สุพรรณสาร "
๒๔. นายวรการบัญชา "
๒๕. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ "
๒๖. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ "
ประกาศเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๔๙๑

รัฐบาลแถลงนโยบายและรัฐสภาได้อภิปรายนโยบายของรัฐบาลเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๙๑ และได้ให้ความไว้วางใจในวันเดียวกัน

นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๙๑ เล่ม ๖๕ ตอน ๒๒ หน้า ๑๖๐๙

คณะรัฐมนตรีมีการแต่งตั้งเปลี่ยนแปลง คือ

๑. พระยามไหสวรรย์ (กวย สมบัติศิริ) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๑

๒. พลตรี เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์แทน เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๑

๓. นาวาเอก หลวงประสิทธิ์จักรการ(พ้วน โหตรภวานนท์) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๑

๔. พระยาโทณวนิกมนตรี (วิสุทธิ โทณะวณิก) พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
พระยาพนานุจร (เปล่ง สาครบุตร) พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
พันเอก พระยาศรีพิชัยสงคราม (เจริญ จันฉาย) พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
และนายเจ๊ะ อับดุลลา หลังปูเต๊ะ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๑

๕. หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
พระช่วงเกษตรศิลปการ (ช่วง โลจายะ) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
พลโท พระยาเทพหัสดิน เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
พลตรี สวัสดิ์ สวัสดิ์รณชัย สวัสดิเกียรติ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
และหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๑

๖. หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๙๒

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับถาวร) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๒ รัฐบาลนี้รักษาการไปจนถึงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๒ อันเป็นวันตั้งนายกรัฐมนตรีใหม่ตามรัฐธรรมนูญ



๒๒

๒๕ มิถุนายน ๒๔๙๒ – ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๔๙๒ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นผู้ลงพระนามในประกาศ เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ (จิตร์ ณ สงขลา) ประธานรัฐสภาเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๙๒ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. หม่อมเจ้าวิวัฒนไชย ไชยันต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๔. นายวรการบัญชา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๕. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๖. นายพจน์ สารสิน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๗. พระยาบริรักษ์เวชชการ (ไล่ฮวด ติตติรานนท์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๘. พันเอก น้อม เกตุนุติ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๙. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๐. พระช่วงเกษตรศิลปการ (ช่วง โลจายะ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๖ ตอนที่ ๓๔ หน้า ๔๙๓ - ๔๙๔ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๙๒

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๖ ตอนที่ ๓๖ หน้า ๕๐๓ - ๕๐๖ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๙๒

๑๑. นายฟื้น สุพรรณสาร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๑๒. พลโท พระยาเทพหัสดิน เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๓. นายปฐม โพธิ์แก้ว เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๔. พลตรี เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๕. พลโท มังกร พรหมโยธี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๖. นายเลียง ไชยกาล เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๗. พระมนูภาณวิมลศาสตร์ (ชม จามรมาน) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๘. นายเขมชาติ บุณยรัตพันธุ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๙. พลตรี สวัสดิ์ สวัสดิ์รณชัย สวัสดิเกียรติ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๐. พลตรี ปลด ปลดปรปักษ์ พิบูลภาณุวัฒน์ เป็นรัฐมนตรี
๒๑. นาวาเอก หลวงสุนาวินวิวัฒ (พิศาล สุนาวิน) "
๒๒. พันเอก บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา "
๒๓. หลวงอรรถพรพิศาล (อัมพร สูตะบุตร) "
๒๔. ขุนคงฤทธิศึกษากร (ปาน คงฤทธิ์ศึกษากร) "
๒๕. ร้อยเอก ประเสริฐ สุดบรรทัด "
๒๖. นายเทพ โชตินุชิต "
ประกาศเมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๙๒

รัฐบาลแถลงนโยบายในสภาผู้แทนฯ มีการอภิปรายรวม ๑๑ วัน และได้อภิปรายในวุฒิสภาอีก ๓ วัน สภาผู้แทนจึงได้ลงมติให้ความไว้วางใจเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๔๙๒

นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๙๒ เล่ม ๖๖ ตอน ๓๙ หน้า ๓๔๒๒

คณะรัฐมนตรีมีการแต่งตั้งเปลี่ยนแปลง คือ

๑. หม่อมเจ้าวัฒนไชย ไชยันต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และนายพจน์ สารสิน เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๙๒[๑]

๒. พลตรี ปลด ปลดปรปักษ์ พิบูลภาณุวัฒน์ รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
นาวาเอก หลวงสุนาวินวิวัฒ (พิศาล สุนาวิน) รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
พันเอก บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
หลวงอรรถพรพิศาล (อัมพร สูตะบุตร) รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
ขุนคงฤทธิศึกษากร (ปาน คงฤทธิ์ศึกษากร) รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ร้อยเอก ประเสริฐ สุดบรรทัด รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
นายเทพ โชตินุชิต รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๙๓

๓. นายพจน์ สารสิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง นายวรการบัญชา เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๔๙๓[๒]

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๖ ตอนที่ ๕๙ หน้า ๖๕๓ - ๖๕๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๔๙๒
๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๑๔ หน้า ๒๖๑ - ๒๖๒ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๙๓

๔. นายร้อยตำรวจโท สงกรานต์ อุดมสิทธิ์ เป็นรัฐมนตรี และนายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๔๙๓[๑]

๕. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง พระมนูภาณวิมลศาสตร์ (ชม จามรมาน) พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
นายเลียง ไชยกาล พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๔๙๓[๒]

๖. นายพันตำรวจตรี สงกรานต์ อุดมสิทธิ์ รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตราธิการ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๔๙๓[๓]

๗. นายปฐม โพธิ์แก้ว รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
นายเขมชาติ บุณยรัตพันธุ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
นายเลียง ไชยกาล พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
หลวงอรรถพรพิศาล (อัมพร สูตะบุตร) พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
นายเสมอ กัณฑาธัญ เป็นรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๔๙๔[๔]

๘. นายพันตำรวจตรี สงกรานต์ อุดมสิทธิ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๔๙๔[๕]

๙. พลตรี สวัสดิ์ สวัสดิ์รณชัย สวัสดิเกียรติ์ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และเป็นรองนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๔[๖]

๑๐.นายเสมอ กัณฑาธัญ รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๙๔[๗]

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะคณะบริหารประเทศชั่วคราวได้ประกาศให้นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ กลับมาใช้ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๓๔ หน้า ๖๖๗ - ๖๖๘ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๙๓
๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๔๑ หน้า ๗๗๘ - ๗๘๐ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๔๙๓
๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๕๔ หน้า ๙๓๙ - ๙๔๐ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๔๙๓
๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๖ หน้า ๓๐ - ๓๒ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๙๔
๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๙ หน้า ๑๔๓ - ๑๔๔ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๔๙๔
๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๑๐ หน้า ๑๙๙ - ๒๐๐ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๔
๗. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๓๕ หน้า ๗๖๙ - ๗๗๐ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๔๙๔



๒๓

๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ – ๖ ธันวาคม ๒๔๙๔

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ตามประกาศและแต่งตั้งรัฐมนตรีชั่วคราว ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ คณะบริหารประเทศชั่วคราว เป็นผู้ลงนามในประกาศ มีคณะรัฐมนตรี ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลโท สวัสดิ์ สวัสดิ์รณชัย สวัสดิเกียรติ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. หลวงวิจิตรวาทการ (วิจิตร วิจิตรวาทการ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๔. นายวรการบัญชา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๕. พลตรี เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๖. พลโท สวัสดิ์ สวัสดิ์รณชัย สวัสดิเกียรติ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๗. พลอากาศตรี มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังฤษฎ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๘. พลตรี บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๙. พลเอก มังกร พรหมโยธี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๐. นายเขมชาติ บุณยรัตพันธุ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๗๑ หน้า ๑๒ - ๑๔ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๔

๑๑. พระยาบริรักษ์เวชชการ (ไล่ฮวด ติตติรานนท์) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๒. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๓. พลตรี ประยูร ภมรมนตรี เป็นรัฐมนตรี
๑๔. พลเรือตรี หลวงสุนาวินวิวัฒ (พิศาล สุนาวิน) เป็นรัฐมนตรี
๑๕. นายเลื่อน พงษ์โสภณ เป็นรัฐมนตรี
๑๖. พระนิติธารณ์พิเศษ (ชุบ มัธยมจันทร์) เป็นรัฐมนตรี
ประกาศเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔

คณะรัฐมนตรีคณะนี้ไม่ได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร
คณะรัฐมนตรีมีการแต่งตั้งเปลี่ยนแปลง คือ
๑. พลเรือตรี หลวงสุนาวินวิวัฒ (พิศาล สุนาวิน) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๙๔[๑]

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีชั่วคราวได้แจ้งไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎร ขอให้ดำเนินการจัดตั้งนายกรัฐมนตรีต่อไป และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งจอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี บริหารราชการแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๔๙๔

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๗๒ หน้า ๑๖๐๘ - ๑๖๐๙ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๔๙๔



๒๔

๖ ธันวาคม ๒๔๙๔ – ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๕

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๔๙๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลเอก พระประจนปัจจนึก ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๙๔ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลเอก ผิน ชุณหะวัณ	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. พลตรี เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๔. นายวรการบัญชา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๕. พลเรือตรี หลวงยุทธศาสตร์โกศล (ประยูร ศาสตระรุจิ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๖. พระยาบริรักษ์เวชชการ (ไล่ฮวด ติตติรานนท์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๗. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๘. พลอากาศเอก ฟื้น รณนภากาศ ฤทธาคนี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๙. หลวงวิจิตรวาทการ (วิจิตร วิจิตรวาทการ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๐. พลตรี บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๗๓ หน้า ๗ - ๘ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๔๙๔

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๗๔ หน้า ๑๖๓๓ - ๑๖๓๕ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๔๙๔

๑๑. พระนิติธารณ์พิเศษ	(ชุบ มัธยมจันทร์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๒. พลเอก มังกร พรหมโยธี		เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๓. พลโท สฤษดิ์ ธนะรัชต์		เป็นรัฐมนตรี
๑๔. พลเรือตรี หลวงสุนาวินวิวัฒ	(พิศาล สุนาวิน)	"
๑๕. นายพันตำรวจเอก ละม้าย อุทยานานนท์		"
๑๖. นายเลื่อน พงษ์โสภณ		"
๑๗. พันเอก ประมาณ อดิเรกสาร		"
๑๘. พลเรือตรี หลวงชำนาญอรรถยุทธ์	(เอื้อน กุลไกรเวส)	"
๑๙. นายพลตำรวจโท เผ่า ศรียานนท์		"
๒๐. พลอากาศโท หลวงเชิดวุฒากาศ	(สุดใจ เชิดวุฒิ)	"
๒๑. พลโท เดช เดชประดิยุทธ		"
๒๒. พลอากาศตรี มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์		"
๒๓. นายเชมชาติ บุณยรัตพันธุ์		"
๒๔. พันเอก ศิริ สิริโยธิน		"
๒๕. พลตรี ประยูร ภมรมนตรี		"

ประกาศเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๙๔

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๔๙๔ และสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้ความไว้วางใจในวันเดียวกัน

นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๙๔ เล่ม ๖๘ ตอน ๗๙ หน้า ๕๘๗๑

คณะรัฐมนตรีมีการแต่งตั้งเปลี่ยนแปลง คือ

๑. พลเรือตรี หลวงสุนาวินวิวัฒ (พิศาล สุนาวิน) และ พลโท สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
พลตรี ประยูร ภมรมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
นายพันตำรวจเอก ละม้าย อุทยานานนท์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
นายเลื่อน พงษ์โสภณ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
พลเรือตรี หลวงชำนาญอรรถยุทธ์ (เอื้อน กุลไกรเวส) และพันเอก ประมาณ อดิเรกสาร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
พันเอก ศิริ สิริโยธิน เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
นายพลตำรวจโท เผ่า ศรียานนท์ และพลโท เดช เดชประดิยุทธ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
พลอากาศโท หลวงเชิดวุฒากาศ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๔๙๔[๑]

๒. พลอากาศตรี มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์ รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๔๙๔[๒]

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะได้มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ และในมาตรา ๑๒๑ บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปและพ้นจากตำแหน่งเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๑ เข้ารับหน้าที่ คือเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๕

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๗๖ หน้า ๑๖๓๖ - ๑๖๓๗ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๔๙๔

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๗๖ หน้า ๑๖๓๘ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๔๙๔



๒๕

๒๔ มีนาคม ๒๔๙๕ – ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๙๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลเอก พระประจนปัจจนึก ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการและในวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๙๕ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลเอก ผิน ชุณหะวัณ	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. พลตรี เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๔. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๕. พลเรือตรี หลวงยุทธศาสตร์โกศล (ประยูร ศาสตระรุจิ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์
๖. พลเรือโท หลวงสุนาวินวิวัฒ (พิศาล สุนาวิน)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร
๗. พลอากาศเอก ฟื้น รณนภากาศ ฤทธาคนี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๘. พลตรี บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๙. พระนิติธารณ์พิเศษ (ชุบ มัธยมจันทร์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๐. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
๑๑. พลเอก มังกร พรหมโยธี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๒. นายวรการบัญชา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๒๑ หน้า ๓ - ๔ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๔๙๕

๑๓. พระบริรักษ์เวชชการ	(ไล่ฮวด ติตติรานนท์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๔. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์		เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๕. พลอากาศตรี มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๖. พลโท สฤษดิ์ ธนะรัชต์		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๗. พลตรี ประยูร ภมรมนตรี		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๘. นายเขมชาติ บุณยรัตพันธุ์		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๙. นายพันตำรวจเอก ละม้าย อุทยานานนท์		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร
๒๐. พลเรือตรี หลวงชำนาญอรรถยุทธ์ (เอื้อน กุลไกรเวส)		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๑. พันเอก ประมาณ อดิเรกสาร		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๒. นายพลตำรวจโท เผ่า ศรียานนท์		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๓. พลโท เดช เดชประดิยุทธ		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๔. พลโท หลวงสวัสดิ์สรยุทธ		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
๒๕. พลอากาศโท หลวงเชิดวุฒากาศ	(สุดใจ เชิดวุฒิ)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๖. พันเอก ศิริ สิริโยธิน		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๒๗. นายเลื่อน พงษ์โสภณ		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๔๙๕

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ถึง ๔ เมษายน รวม ๒ วัน สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้ความไว้วางใจ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๔๙๕

นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๔๙๔ เล่ม ๖๙ ตอน ๒๖ หน้า ๑๐๒๖

คณะรัฐมนตรีมีการแต่งตั้งเปลี่ยนแปลง คือ

๑. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๔๙๔

๒. พลอากาศตรี มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๔๙๕

๓. นายพลตำรวจตรี ละม้าย อุทยานานนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์อีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๔๙๕[๑]

๔. พลตรี ประยูร ภมรมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรัฐมนตรีสั่งการสำนักนายกรัฐมนตรีอีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๙๕[๒]

๕. พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ (วงษ์ ลัดพลี) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๙๖[๓] แทนพระนิติธารณ์พิเศษ (ชุบ มัธยมจันทร์) ซึ่งถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๔๙๖

๖. ได้มีการปรับปรุงรัฐมนตรีใหม่บางท่าน คือ

(๑) พลอากาศโท มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการสำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) พลโท บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๖๗ หน้า ๑๓๓๔ - ๑๓๓๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๕

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๖๙ หน้า ๑๓๔๔ - ๑๓๔๕ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๕

๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๕๒ หน้า ๘๔๓ - ๘๔๔ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๔๙๖

(๓) พลเรือโท หลวงสุนาวินวิวัฒ (พิศาล สุนาวิน) พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร และแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๔) จอมพล ผิน ชุณหะวัณ รองนายกรัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีการกระทรวงเกษตร อีกตำแหน่งหนึ่ง

(๕) นายพลตำรวจตรี ละม้าย อุทยานานนท์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์

(๖) พลจัตวา ศิริ สิริโยธิน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์ อีกตำแหน่งหนึ่ง

(๗) พลจัตวา ประมาณ อดิเรกสาร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม อีกตำแหน่งหนึ่ง

ประกาศเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๔๙๖[๑]

๗. พลอากาศโท มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์ เป็นรองนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๔๙๖[๒]

๘. พลเรือเอก หลวงยุทธศาสตร์โกศล (ประยูร ศาสตระรุจิ) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์

พลจัตวา ศิริ สิริโยธิน เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๔๙๗

๙. พันเอก นายวรการบัญชา พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ และแต่งตั้งให้เป็นรองนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

๑๐. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ อีกตำแหน่งหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

๑๑. นายพลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง อีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

๑๒. พลโท ประยูร ภมรมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข อีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๔๙๗

๑๓. พระยาบริรักษ์เวชชการ (ไล่ฮวด ติตติรานนท์) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ขอกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๙๗

๑๔. พลโท ประยูร ภมรมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๙๗[๓]

๑๕. จอมพล ผิน ชุณหะวัณ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม อีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๔๙๗

๑๖. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๗[๔]

๑๗. พลตรี ศิริ สิริโยธิน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๗[๔]

๑๘. พันตรี รักษ์ ปันยารชุน เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๗[๔]

๑๙. นายเขมชาติ บุณยรัตพันธุ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๙๘

๒๐. พลตรี ศิริ สิริโยธิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๙๘[๕]

๒๑. พลเอก เดช เดชประดิยุทธ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๗๗ หน้า ๑๕๒๕ - ๑๕๒๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๔๙๖

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๘๐ หน้า ๑๕๖๒ - ๑๕๖๓ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๔๙๖

๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๓๓ หน้า ๗๒๖ - ๗๒๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๔๙๗

๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๒๓ หน้า ๕๓๒ - ๕๓๓ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๔๙๘

๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๕๔ หน้า ๑๒๓๔ - ๑๒๓๕ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๙๘

อีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๙๘[๑]

๒๒. ได้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีและแต่งตั้งรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๙๘[๒] คือ

(๑) จอมพล ฟื้น รณนภากาศ ฤทธาคนี พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี

(๒) พลอากาศโท มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์ พ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

(๓) จอมพล แปลก พิบูลสงคราม พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อีกตำแหน่งหนึ่ง

(๔) พลเรือโท หลวงสุนาวินวิวัฒ (พิศาล สุนาวิน) พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์

(๕) พลเรือเอก หลวงยุทธศาสตร์โกศล (ประยูร ศาสตระรุจิ) พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

(๖) พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

(๗) พลโท ไสว ไสวแสนยากร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

(๘) พลโท ถนอม กิตติขจร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๔๙๘

๒๓. ให้รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง คือ

๑. จอมพล ผิน ชุณหะวัณ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๒. พลเอก เดช เดชประดิยุทธ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์

๓. นายพลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

๔. พลโท ประยูร ภมรมนตรี พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๔๙๘

๒๔. ได้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี คือ

จอมพล ผิน ชุณหะวัณ พ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และพลโท บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๔๙๙

๒๕. หม่อมหลวงชูชาติ กำภู เป็นรัฐมนตรี[๓] เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๔๙๙

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากสมาชิกชุดที่ให้ความไว้วางใจขณะเข้ารับหน้าที่สิ้นสุดลง (ออกตามวาระ) เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๕๔ หน้า ๑๒๓๔ - ๑๒๓๕ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๙๘

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๕๙ หน้า ๑๒๖๕ - ๑๒๖๗ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๔๙๘

๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๖๘ หน้า ๙๖๓ - ๙๖๔ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๔๙๙



๒๖

๒๑ มีนาคม ๒๕๐๐ – ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๐๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลเอก พระประจนปัจจนึก ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๐ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. จอมพล ฟื้น รณนภากาศ ฤทธาคนี	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. จอมพลเรือ หลวงยุทธศาสตร์โกศล (ประยูร ศาสตระรุจิ)	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๔. พันเอก นายวรการบัญชา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๕. พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๖. พลโท บัญญัติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๗. จอมพล ผิน ชุณหะวัณ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร
๘. นายพลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๙. พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ (วงษ์ ลัดพลี)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๐. จอมพลเรือ หลวงยุทธศาสตร์โกศล(ประยูร ศาสตระรุจิ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๒๙ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๐๐

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๓๓ หน้า ๑ - ๕ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๐

๑๑. พลอากาศโท มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๒. พลเอก เภา เพียรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๑๓. พลตรี ศิริ สิริโยธิน เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์
๑๔. จอมพลอากาศ ฟื้น รณนภากาศ ฤทธาคนี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๕. พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๖. พลโท ถนอม กิตติขจร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๗. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๘. พันตรี รักษ์ ปันยารชุน เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๙. นายพลตำรวจตรี ละม้าย อุทยานานนท์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร
๒๐. พลอากาศโท เฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๑. พลตรี ประภาส จารุเสถียร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๒. พันเอก หลวงบุรกรรมโกวิท (ล้อก ดิษยนิยม หรือล้อม บุรกรรมโกวิท)เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๓. นายเลียง ไชยกาล เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๔. พลเอก หลวงสวัสดิ์สรยุทธ (ดล บุนนาค) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
๒๕. พลตรี เฉลิม พงศ์สวัสดิ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๖. ขุนคงฤทธิศึกษากร (ปาน คงฤทธิ์ศึกษากร) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๗. นายสุรพงษ์ ตรีรัตน์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๒๘. นายยศ อินทรโกมาลย์สุต เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์
๒๙. นายสวัสดิ์ คำประกอบ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๓๐. นายชื่น ระวิวรรณ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
ประกาศเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๐

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๐ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๕๐๐ เล่ม ๗๔ ตอน ๓๖ หน้า ๙๓๑

คณะรัฐมนตรีมีการแต่งตั้งเปลี่ยนแปลง คือ

พลอากาศโท เฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๐๐[๑]

ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีการแต่งตั้งเปลี่ยนแปลง[๒] คือ

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
พลตรี ศิริ สิริโยธิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์
พลโท ถนอม กิตติขจร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
พลโท ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
พลอากาศโท เฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร

ได้ขอกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้จอมพล แปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์อีก ๒ ตำแหน่ง ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๐

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากคณะทหารได้ยึดอำนาจ ทำการรัฐประหาร เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๖๙ หน้า ๑๒๕๖ - ๑๒๕๗ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๐๐

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๗๖ หน้า ๑๓๗๔ - ๑๓๗๕ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๐๐



๒๗

๒๑ กันยายน ๒๕๐๐ – ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐

นายพจน์ สารสิน เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๐๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลเอก สุทธิ์ สุทธิสารรณกร ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๐๐ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลโท ถนอม กิตติขจร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. นายพจน์ สารสิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. นายวิบูลย์ ธรรมบุตร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร
๕. นายสพรั่ง เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๖. พลโท ประภาส จารุเสถียร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๗. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ (สิทธิ์ จุณณานนท์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๘. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๙. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
๑๐. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๗๙ หน้า ๓ - ๔ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๐๐

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๘๐ หน้า ๑๓๗๖ - ๑๓๗๙ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๐๐

๑๑. นายวิบูลย์ ธรรมบุตร		เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์
๑๒. นายเฉลิม พรมมาศ		เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๓. พลเอก หลวงสวัสดิ์กลยุทธ	(สวัสดิ์ ไกรฤกษ์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๔. พลอากาศโท บุญชู จันทรุเบกษา		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๕. พลเรือโท สนอง ธนศักดิ์		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๖. พลโท เจียม ญาโนทัย		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๗. นายวิสูตร อรรถยุกติ		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๘. พลตรี กฤช ปุณณกันต์		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร
๑๙. พลตรี พงษ์ ปุณณกันต์		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๐. พลเรือตรี จรูญ เฉลิมเตียรณ		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๑. พลโท หลวงกัมปนาทแสนยากร	(กำปั่น อุตระวณิชย์)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๒. นายทวี แรงขำ		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๓. พลตรี อัมพร จินตกานนท์		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๔. พลตรี เผชิญ นิมิบุตร		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๕. พลตรี เผชิญ นิมิบุตร		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
๒๖. พลโท จิตติ นาวีเสถียร		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๒๗. พลตรี ชลอ จารุกลัส		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์
๒๘. นายเจ๊ะ อับดุลลา หลังปูเต๊ะ		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๒๙. นายสงวน จันทรสาขา		เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๐๐

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๐๐ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๕๐๐ เล่ม ๗๔ ตอน ๘๓ หน้า ๒๓๙๗

คณะรัฐมนตรีมีการแต่งตั้งเปลี่ยนแปลง[๑] คือ

๑. นายพจน์ สารสิน พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๒. นายเสริม วินิจฉัยกุล เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๐๐

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากได้กราบถวายบังคมลาออกทั้งคณะ (เพราะได้ดำเนินการเลือกตั้งทั่วไปเสร็จสิ้นแล้ว) เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๘๒ หน้า ๔ - ๕ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๐๐



๒๔

๑ มกราคม ๒๕๐๑ – ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑

พลโท ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๑ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลเอก พระประจนปัจจนึก ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๑ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. พลโท ประภาส จารุเสถียร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. พลโท ถนอม กิตติขจร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๕. นายเสริม วินิจฉัยกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๖. พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๗. นายวิบูลย์ ธรรมบุตร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร
๘. พลตรี พงษ์ ปุณณกันต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๙. พลโท ประภาส จารุเสถียร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๐. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ (สิทธิ์ จุณณานนท์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๒ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๑

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๒ หน้า ๓ - ๗ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๑

๑๑. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
๑๒. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๓. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๑๔. พระประกาศสหกรณ์ (สดับ วีรเธียร) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์
๑๕. นายเฉลิม พรมมาศ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๖. พลตรี กฤช ปุณณกันต์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๗. พลอากาศโท บุญชู จันทรุเบกษา เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๘. พลเรือโท สนอง ธนศักดิ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๙. พลโท เจียม ญาโนทัย เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๒๐. นายวิสูตร อรรถยุกติ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒๑. พลเรือตรี จรูญ เฉลิมเตียรณ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๒. พลโท หลวงกัมปนาทแสนยากร (กำปั่น จุตระวณิชย์) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๓. นายทวี แรงขำ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๔. พลตรี อัมพร จินตกานนท์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๕. พลตรี เผชิญ นิมิบุตร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
๒๖. พลตรี เผชิญ นิมิบุตร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๗. พลโท จิตติ นาวีเสถียร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๒๘. นายเจ๊ะ อับดุลลา หลังปูเต๊ะ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๒๙. นายสงวน จันทรสาขา เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๐. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ เป็นรัฐมนตรี
๓๑. นายชื่น ระวิวรรณ เป็นรัฐมนตรี
๓๒. นายเนตร เขมะโยธิน เป็นรัฐมนตรี
๓๓. นายทิม ภูริพัฒน์ เป็นรัฐมนตรี
๓๔. นายอารีย์ ตันติเวชกุล เป็นรัฐมนตรี

ประกาศเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๑

รัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๐๑ และได้รับความไว้วางใจในวันเดียวกัน นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๕๐๑ เล่ม ๗๕ ตอน ๔ หน้า พ. ๓

คณะรัฐมนตรีมีการแต่งตั้งเปลี่ยนแปลง คือ

(๑) พระดุลยพากย์สุวมันต์ (บิณฑ์ ปัทมัษฐาน) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ สืบแทนพระยาอรรถการีย์นิพนธ์ ซึ่งกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๐๑

(๒) ๑. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๒. นายชื่น ระวิวรรณ รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร
๓. พลตรี เนตร เขมะโยธิน รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๔. นายทิม ภูริพัฒน์ รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๕. นายอารีย์ ตันติเวชกุล รัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๐๑

(๓) นายสงวน จันทรสาขา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๐๑

(๔) ได้มีรัฐมนตรีลาออกและปรับปรุงแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๑] ดังนี้

๑. นายทิม ภูริพัฒน์	พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒. พลโท เจียม ญาโนทัย	พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๓. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์	พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๔. พลโท จิตติ นาวีเสถียร	พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๕. นายอารีย์ ตันติเวชกุล	พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์
๖. นายเจ๊ะ อับดุลลา หลังปูเต๊ะ	พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๗. พลตรี อัมพร จินตกานนท์	พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรมไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๘. หม่อมราชวงศ์ทองแท่ง ทองแถม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๙. หลวงอรรถพรพิศาล (อัมพร สูตะบุตร)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๐. นายน้อม อุปรมัย	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๑. พลตรี เนตร เขมะโยธิน	พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๑๒. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์
๑๓. นายสวัสดิ์ คำประกอบ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๔. นายปฐม โพธิ์แก้ว	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ประกาศเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๐๑

หมายเหตุ คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะนายกรัฐมนตรีกราบถวายบังคมลาออกเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ และในวันนั้นเองได้มีคณะปฏิวัติอันมี จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นหัวหน้าทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศและสถาบันทั้งหลายอยู่ในความควบคุมของคณะปฏิวัติตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นไป

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๖๒ หน้า ๔๐๕ - ๔๐๘ ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๐๑

โลกแห่งความสุข สนุกไม่รู้ลืม

สวนสยาม
ทะเล-กรุงเทพฯ

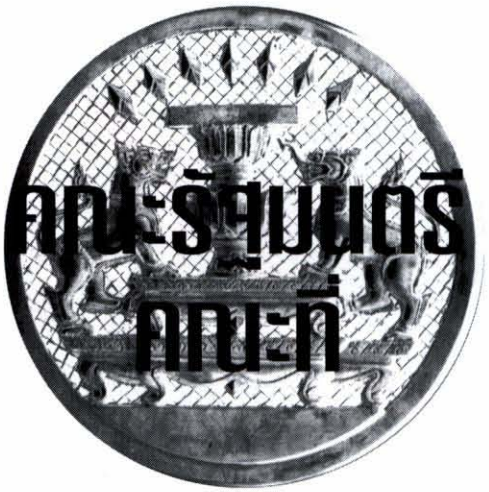


สไลด์เดอร์ ที่สูงที่สุดในโลก

สไลด์เดอร์ที่ถูกบันทึกไว้ในหนังสือกินเนสส์ว่ามีระดับชั้นสูงที่สุดในโลก
คุณได้ทดสอบความสูงหรือยัง ? แล้วอย่าลืมบอกถึงความระทึกใจให้กับ
เพื่อน ๆ ของคุณ !



บริษัท อมรพันธ์นคร - สวนสยาม จำกัด
101 หมู่ 4 ถนนสุขาภิบาล 2 บางกะปิ กรุงเทพฯ 10230
โทร : 517-1030, 517-0075-9, 517-6832
แฟกซ์ : (662) 517-1031, 517-6830 เทเล็กซ์ : 20633 SPCTH



๒๔

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ – ๘ ธันวาคม ๒๕๐๖

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลเอก สุทธิ์ สุทธิสารรณกร ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการและในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลเอก ถนอม กิตติขจร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. พลเอก ถนอม กิตติขจร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๔. นายโชติ คุณะเกษม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๕. นายถนัด คอมันตร์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๖. นายสวัสดิ์ มหาผล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร
๗. พลตรี พงษ์ ปุณณกันต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๘. พลโท ประภาส จารุเสถียร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๙. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ (สิทธิ์ จุณณานนท์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๐. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๑. นายสุนทร หงส์ลดารมภ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๒๒ หน้า ๒๑ - ๒๒ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๒๘ หน้า ๑ - ๓ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒

๑๒. พระประกาศสหกรณ์ (สดับ วีรเธียร) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์
๑๓. พระบำราศนราดูร (หลง เวชชาชีวะ) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๔. นายบุณย์ เจริญไทย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

รัฐบาลนี้แถลงนโยบายต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อทราบ ในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ (ไม่มีการให้ความไว้วางใจตามรัฐธรรมนูญการปกครอง)

นโยบายของรัฐบาลคณะนี้ ปรากฏในหนังสือราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. ๒๕๐๒ เล่ม ๗๖ ตอน ๒๓ หน้า พ. ๔

คณะรัฐมนตรีมีการเปลี่ยนแปลง คือ

๑. นายโชติ คุณะเกษม พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

นายสุนทร หงส์ลดารมภ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ ไปเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และนายเกษม ศรีพยัคฆ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๒[๑]

๒. นายสวัสดิ์ มหาผล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๐๒[๒]

๓. พลเอก สุรจิตร จารุเศรณี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๐๒[๒]

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๔๙ หน้า ๑๖ - ๑๗ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๒

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๘๘ หน้า ๔๐๔ - ๔๐๕ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๐๒



๓๐

๙ ธันวาคม ๒๕๐๖ – ๗ มีนาคม ๒๕๑๒

พลเอก ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๐๖ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลเอก หลวงสุทธิสารรณกร ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการและในวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๐๖ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. พลเอก ประภาส จารุเสถียร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. พลเอก ถนอม กิตติขจร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๔. นายสุนทร หงส์ลดารมภ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๕. พันเอก ถนัด คอมันตร์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๖. พลเอก สุรจิต จารุเศรนี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร
๗. พลโท พงษ์ ปุณณกันต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๘. นายพจน์ สารสิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ
๙. พลเอก ประภาส จารุเสถียร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๐. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ (สิทธิ์ จุณณานนท์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๑. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๐ ตอนที่ ๑๑๘ หน้า ๗๖๕ - ๗๖๖ ลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๐๖

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๐ ตอนที่ ๑๑๙ หน้า ๑ - ๔ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๐๖

๑๒. นายเกษม ศรีพยัคฆ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๑๓. พระบำราศนราดูร (หลง เวชชาชีวะ)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๔. นายบุณย์ เจริญไชย	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๕. พระประกาศสหกรณ์ (สดับ วีระเธียร)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๖. พลอากาศเอก ทวี จุลทรัพย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๗. พระประกาศสหกรณ์ (สดับ วีรเธียร)	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ
๑๘. นายบุญชนะ อัตถากร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ
๑๙. นายทวี แรงขำ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๐๖ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้งรัฐมนตรีเพิ่มเติมดังต่อไปนี้[๑]

๑. พลเอก จิตติ นาวีเสถียร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร

๒. พลตำรวจเอก ประเสริฐ รุจิรวงศ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

คณะรัฐมนตรีมีการเปลี่ยนแปลง คือ

วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๐๗ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้ง[๒]

๑. พลอากาศโท มุนี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม สืบแทนนายบุณย์ เจริญไชย ซึ่งกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๐๗

วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๐๗ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ปรับปรุงและแต่งตั้งรัฐมนตรีบางตำแหน่ง ดังนี้[๓]

๒. พระประกาศสหกรณ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสำนักนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรสืบแทน พลเอก สุรจิต จารุเศรนี ซึ่งกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๐๗

๓. หม่อมหลวง ชูชาติ กำภู เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๐๘ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ปรับปรุงและแต่งตั้งรัฐมนตรีบางตำแหน่ง ดังต่อไปนี้[๔]

๔. นายสุนทร หงส์ลดารมภ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ สืบแทนนายเกษม ศรีพยัคฆ์ ซึ่งถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๐๘

๕. นายเสริม วินิจฉัยกุล เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๐ นายบุญชนะ อัตถากร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติได้ขอลาออกจากตำแหน่ง

วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ นายสุนทร หงส์ลดารมภ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการได้ขอลาออกจากตำแหน่ง และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายพจน์ สารสิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ อีกตำแหน่งหนึ่ง[๕]

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๐ ตอนที่ ๑๒๐ หน้า ๘๑๑ - ๘๑๒ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๐๖

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๗๙ หน้า ๙ - ๑๐ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๐๗

๓. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๘๗ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๐๗

๔. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๕๔ หน้า ๔๒ - ๔๓ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๐๘

๕. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๕ ตอนที่ ๒๑ หน้า ๑๔ - ๑๕ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๑

พลเอก ถนอม กิตติขจร
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๑
๙ ธันวาคม ๒๕๐๖ - ๗ มีนาคม ๒๕๑๒

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนฯ ตามพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนฯ พ.ศ. ๒๕๑๑ และพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ ต่อมาเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนฯได้เข้ารับหน้าที่แล้ว คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่จึงพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานไปจนกว่าจะตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่ ตามมาตรา ๑๔๗ วรรค ๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย



๓๑

๗ มีนาคม ๒๕๑๒ – ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี [๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๑๒ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พันเอก นายวรการบัญชา ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๒ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี [๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลเอก ประภาส จารุเสถียร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายพจน์ สารสิน	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. พลโท แสวง เสนาณรงค์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงในสำนักนายกรัฐมนตรี
๔. จอมพล ถนอม กิตติขจร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๕. นายเสริม วินิจฉัยกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๖. พันเอก ถนัด คอมันตร์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๗. หม่อมราชวงศ์จักรทอง ทองใหญ่	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร
๘. พลอากาศเอก ทวี จุลทรัพย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๙. นายพจน์ สารสิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ
๑๐. พลเอก ประภาส จารุเสถียร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๒๐ หน้า ๓๑๖ - ๓๑๗ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๒

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๒๑ หน้า ๖ - ๑๐ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๑๒

๑๑. หลวงจำรูญเนติศาสตร์ (จำรูญ โปษยานนท์)	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๒. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๓. นายบุญชนะ อัตถากร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๑๔. พลตำรวจเอก ประเสริฐ รุจิรวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๕. พลโท พงษ์ ปุณณกันต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๖. พลเอก จิตติ นาวีเสถียร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๗. หม่อมราชวงศ์ทองแท่ง ทองแถม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๘. นายจิตติ สุจริตกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๙. นายมนูญ บริสุทธิ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร
๒๐. พลเรือตรี ชลี สินธุโสภณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๑. หม่อมหลวงชูชาติ กำภู	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ
๒๒. นายทวี แรงขำ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๓. นายถวิล สุนทรศารทูล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๔. พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๕. พลเอก กฤษณ์ สีวะรา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๖. พลตำรวจโท พิชัย กุลละวณิชย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ
๒๗. นายสมบุญ ผ่องอักษร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๒๘. นายสะอาด หงษ์ยนต์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

คณะรัฐมนตรีมีการแต่งตั้งเปลี่ยนแปลง คือ

๑. นายบุญรอด บิณฑสัณต์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๑๒ สืบแทน หม่อมหลวงชูชาติ กำภู ซึ่งถึงแก่อนิจกรรม

๒. พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๓ สืบแทน นายจิตติ สุจริตกุล ซึ่งถึงแก่อนิจกรรม[๑]

๓. พลเอก กฤษณ์ สีวะรา พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๓[๒]

๔. พลตำรวจโท พิชัย กุลละวณิชย์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๓[๒]

๕. นายมนูญ บริสุทธิ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม

๖. นายอภัย จันทวิมล เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ[๒]

๗. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐการ[๒]

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ มีการจัดตั้งกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ จึงมีการแต่งตั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้[๓]

๑. จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติอีกตำแหน่งหนึ่ง

๒. พระประกาศสหกรณ์ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสำนักนายกรัฐมนตรีและดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ อีกตำแหน่งหนึ่ง

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๗ ตอนที่ ๕๖ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๑๓

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๗ ตอนที่ ๑๑๒ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๔๑๓

๓. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๐ ตอนที่ ๕๑ หน้า ๔๙ - ๕๑ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖

๓. พลเอก ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ อีกตำแหน่งหนึ่ง

๔. นายสุนทร หงส์ลดารมภ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ อีกตำแหน่งหนึ่ง

๕. พันเอก ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ อีกตำแหน่งหนึ่ง

๖. นายบุญชนะ อัตถากร ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลงเมื่อจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี ได้ถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๐๖

จอมพล ถนอม กิตติขจร
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๒
๗ มีนาคม ๒๕๑๒ - ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลงเพราะเหตุที่ จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ ซึ่งได้ทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ประกอบด้วย ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ตำรวจ และพลเรือนเมื่อเวลา ๑๙.๐๐ น. วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๔ และได้ออกแถลงการณ์ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๘[๑] อันมีข้อความสำคัญ ๆ ดังนี้ "ในระหว่างที่ยังไม่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายได้บัญญัติว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี เป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าคณะปฏิวัติ หรือผู้ซึ่งหัวหน้าคณะปฏิวัติมอบหมาย" ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ต่อมาได้ประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรพุทธศักราช ๒๕๑๕ เพื่อให้เหมาะสมแก่สถานการณ์ที่เป็นอยู่ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะได้ลงมตินำขึ้นทูลเกล้าฯถวายต่อไป ดังนั้นในช่วงระหว่างวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๕ บ้านเมืองจึงอยู่ในการปกครองดูแลของคณะปฏิวัติ โดยมี จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๑๒๖ หน้า ๒ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

ขอแสดงความยินดีในโอกาส

ครบรอบ 60 ปี คณะรัฐมนตรีไทย



ด้วยความปรารถนาดีจาก

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ผลิตไฟ รับใช้ประชาชน

กฟผ

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย



๓๒

๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ – ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลตรี ศ.สิริโยธิน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๑๕ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. จอมพล ถนอม กิตติขจร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒. พลเอก ประภาส จารุเสถียร	เป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓. พลโท แสวง เสนาณรงค์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๔. นายเสริม วินิจฉัยกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๕. พลอากาศเอก ทวี จุลทรัพย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๖. พลเอก พงษ์ ปุณณกันต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๗. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๘. นายกมล วรรณประภา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๙. นายอภัย จันทวิมล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๙ ตอนที่ ๑๙๖ หน้า ๓ - ๔ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๑๕

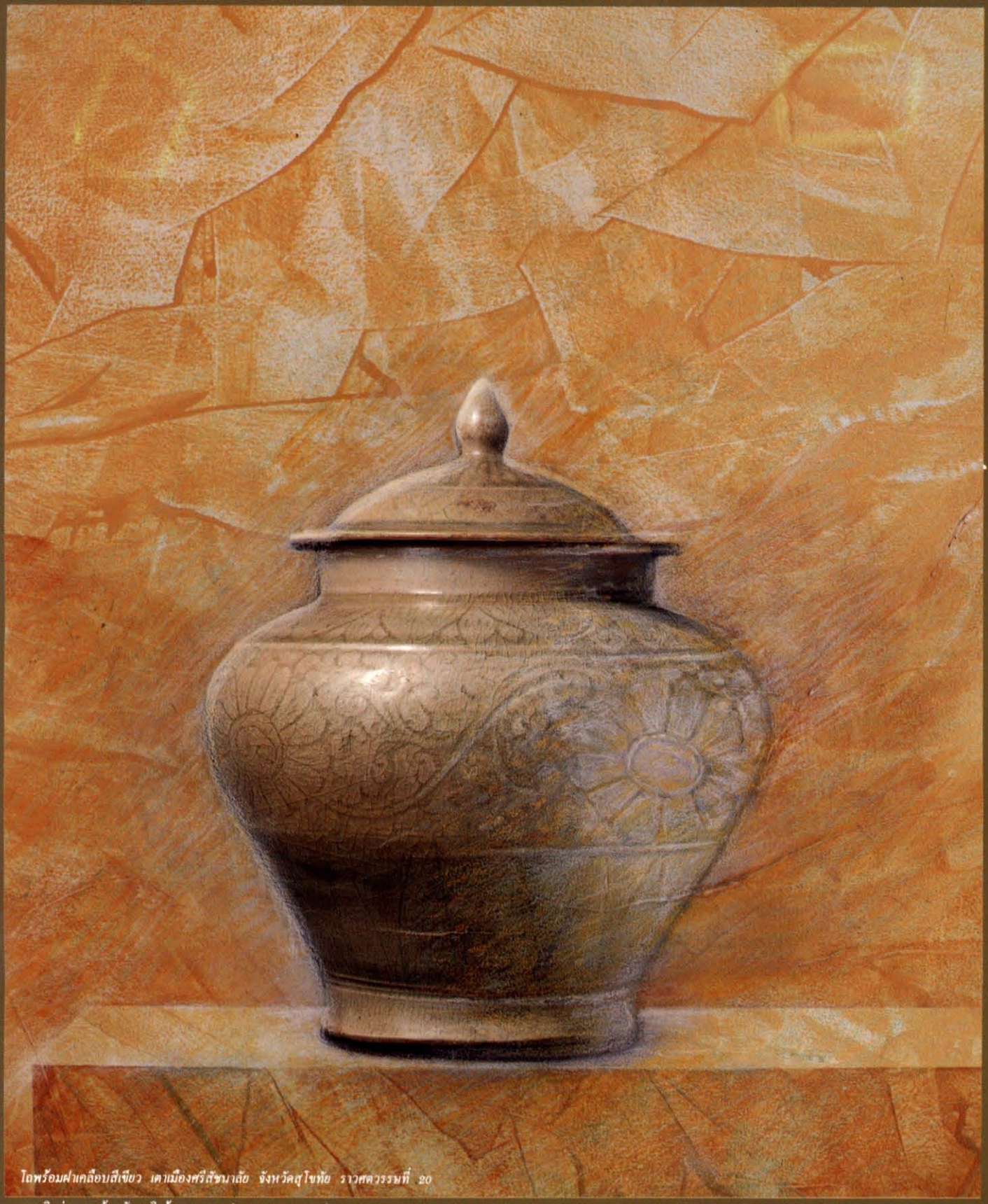
๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๙ ตอนที่ ๑๙๖ หน้า ๕ - ๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๑๕

๑๐. พลตำรวจเอก ประเสริฐ รุจิรวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๑. พลเอก กฤษณ์ สีวะรา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๒. นายบุญรอด บิณฑสันต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ
๑๓. พลเรือเอก ถวิล รายนานนท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๔. พลอากาศเอก บุญชู จันทรุเบกษา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๕. นายสมหมาย ฮุนตระกูล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๖. พลจัตวา ชาติชาย ชุณหะวัณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๗. พลตำรวจโท พิชัย กุลละวณิชย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๘. นายแสวง กุลทองคำ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๙. พลเรือตรี ชลี สินธุโสภณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๐. นายอุทัย วุฒิกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๑. นายโอสถ โกศิน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๒. นายถวิล สุนทรศารทูล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๓. นายพ่วง สุวรรณรัฐ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๔. นายมาลัย หุวะนันท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๕. นายสมภพ โหตระกิตย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๖. นายบุญสม มาร์ติน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๗. นายสมบุญ ผ่องอักษร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๒๘. นายสะอาด หงษ์ยนต์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

จอมพล ถนอม กิตติขจร
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๓
๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ - ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลงเนื่องจาก จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

การทำงานที่มีศิลปะ ต้องใช้หลายกลวิธีและความคิด ผสมผสานกันสร้างความสำเร็จ



โถพร้อมฝาเคลือบสีเขียว เตาเมืองศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ราวศตวรรษที่ 20

เทคนิคถ่ายภาพซ้อนวัตถุจริงด้วยภาพวาด (Double Exposure)

บริษัท โอสถสภา (แต๊กเฮงหยู) จำกัด



๓๓

๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ – ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๑๗

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ นายทวี แสงขำ รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๖ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. พลโท แสวง เสนาณรงค์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๓. พลอากาศเอก ทวี จุลทรัพย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๔. นายบุญมา วงศ์สวรรค์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๕. นายจรูญพันธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๖. หม่อมเจ้าจักรพันธุ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๗. พลเรือตรี ชลี สินธุโสภณ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๘. นายชาญชัย ลี้ถาวร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๙. นายกมล วรรณประภา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๐. นายประกอบ หุตะสิงห์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๐ ตอนที่ ๑๓๒ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๐ ตอนที่ ๑๓๓ หน้า ๔๗๙ - ๔๘๓ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๖

๑๑. นายอภัย จันทวิมล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๒. นายอุดม โปษะกฤษณะ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๓. นายโอสถ โกศิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๔. นายอรุณ สรเทศน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ
๑๕. พลเรือเอก ถวิล รายนานนท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๖. พลเอก สุรกิจ มัยลาภ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๗. นายเยื่อ สุสายัณห์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๘. พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๙. พลตำรวจเอก พิชัย กุลละวณิชย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๐. พลตำรวจโท ประจวบ สุนทรางกูร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๑. นายจรูญ สีบุญเรือง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๒. พลตำรวจโท ชุมพล โลหะชาละ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๓. นายพ่วง สุวรรณรัฐ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๔. นายสมภพ โหตระกิตย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๕. นายบุญสม มาร์ติน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๖. นายเสม พริ้งพวงแก้ว	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๒๗. นายสะอาด หงษ์ยนต์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๑๗ นายบุญสม มาร์ติน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กราบถวายบังคมลาออก[๑]

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๙๒ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๑๗

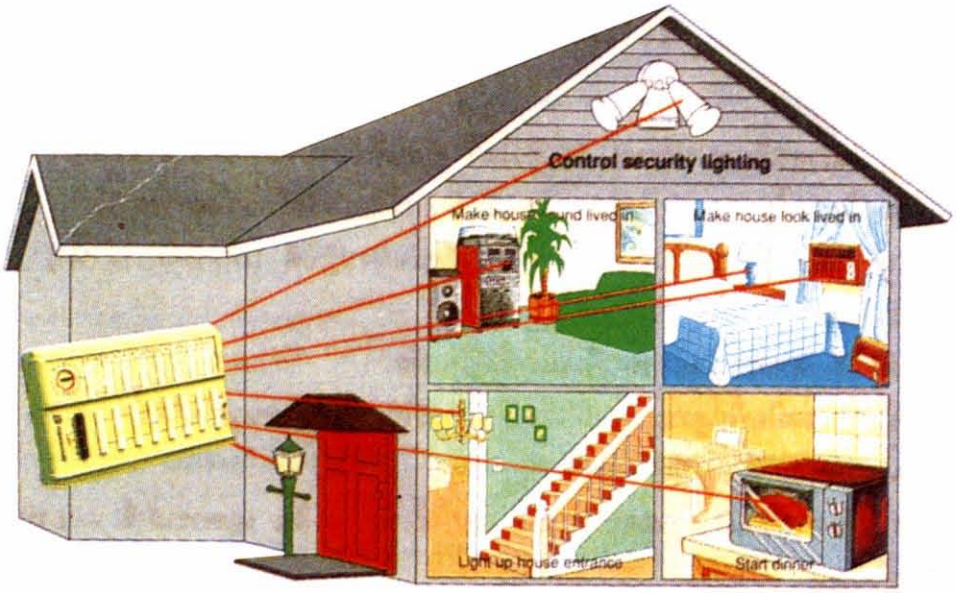
นายสัญญา ธรรมศักดิ์
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๑
๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ - ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๑๗

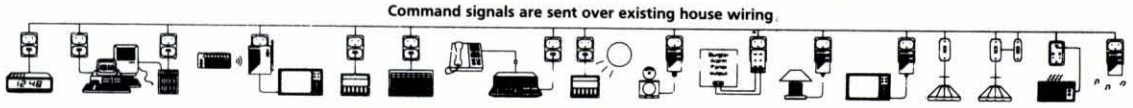
คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดเพราะนายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๑๗ อย่างไรก็ตาม ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ดำเนินการสอบความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ปรากฏว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติยังมีความเชื่อถือไว้วางใจในนายสัญญา ธรรมศักดิ์ และมีความประสงค์จะให้เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป

X-10®

HOME AUTOMATION

ระบบเปิด-ปิดไฟอัตโนมัติด้วยรีโมทคอนโทรล และทางโทรศัพท์
จากสหรัฐอเมริกา
เพียงปลายนิ้วสัมผัสก็เปิด-ปิดได้ตามต้องการ





HOME AUTOMATION ผลิตภัณฑ์ยุคไฮเทค จากสหรัฐอเมริกา

HOME AUTOMATION ได้รับรางวัลและเกียรติบัตร
THAILAND'S QUALITY RPODUCTS AWAD 1992-1993
ของชมรมพิทักษ์ประโยชน์ผู้บริโภคแห่งประเทศไทย

- เปิด-ปิดไฟฟ้าอัตโนมัติ ด้วยรีโมทคอนโทรล โทรศัพท์มือถือ หรือ โทรศัพท์สำนักงาน โดยไม่ต้องเสียค่าโทรศัพท์
- อำนวยความสะดวกในการเปิด-ปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นทีวี, แอร์, วิทยุ, คอมพิวเตอร์ และอื่นๆ
- ติดตั้งง่ายสะดวกและปลอดภัย เพียงแต่ปลดปลั๊ก และสวิตช์เดิมออกแล้วนำ HOME AUTOMATION ติดตั้งแทนโดยไม่ต้องเดินสายไฟใหม่
- รับประกันฟรี 3 ปี

เชิญสอบถามรายละเอียด และชมการสาธิตได้ทุกวัน ที่ บริษัท ไทยฟงไฮเทคนิค จำกัด
หรือ ที่แผนกไฟฟ้า ตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำทั่วไป และตามร้านจำหน่ายอุปกรณ์ไฟฟ้า

รับตัวแทนจำหน่ายทั่วประเทศ

1759/3 ถ.ปิ่นเกล้า-นครชัยศรี (ตรงข้ามห้างเวลโก้ ปิ่นเกล้า) แขวงบางบำหรุ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700
โทร. 434-8366, มือถือ 484-5408



๒๗ พฤษภาคม ๒๕๑๗ – ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๑๗ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๑๗ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายประกอบ หุตะสิงห์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายมนูญ บริสุทธิ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๓. พลเอก ควญ สุทรานันท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๔. นายสมหมาย ฮุนตระกูล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๕. นายจรูญพันธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๖. หม่อมเจ้าจักรพันธุ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๗. นายเชาวน์ ณ ศีลวันต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๘. นายวิจารณ์ นิวาตวงศ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๙. พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๐. นายกิตติ สีหนนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๑. นายเกรียง กีรติกร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๙๑ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๑๗

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๙๓ หน้า ๑ - ๕ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๑๗

๑๒. นายอุดม โปษะกฤษณะ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๓. นายอรุณ สรเทศน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๔. นายเกษม สุวรรณกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ
๑๕. พลเรือเอก ถวิล รายนานนท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๖. พลอากาศเอก บัว ศิริทรัพย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๗. นายสนั่น เกตุทัต	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๘. พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๙. นายเถลิง ธำรงนาวาสวัสดิ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๐. นายพันธุ์เลิศ บูรณะศิลปิน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๑. นายศรีภูมิ ศุขเนตร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๒. นายประสงค์ สุขุม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๓. พลตำรวจเอก ประจวบ สุนทรางกูร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๔. พลตำรวจโท ชุมพล โลหะชาละ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๕. นายเทียน อัชกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๖. นายสมภพ โหตระกิตย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๗. หม่อมหลวงจิรายุ นพวงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๘. นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๙. นายเสม พริ้งพวงแก้ว	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๓๐. นายประกายเพชร อินทุโสภณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ นายสนั่น เกตุทัต รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง

วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๗ นายประกายเพชร อินทุโสภณ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง

วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๑๘ พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง

นายสัญญา ธรรมศักดิ์
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๒
๒๗ พฤษภาคม ๒๕๑๗ - ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง โดยเหตุที่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ ทำให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ต้องพ้นจากตำแหน่งไป



๓๕

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ – ๑๓ มีนาคม ๒๕๑๘

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ ประธานรัฐสภา เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายสุรินทร์ มาศดิตถ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๓. นายบุญยิ่ง นันทาภิวัฒน์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๔. พลเอก ทวิช เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๕. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๖. นายพิชัย รัตตกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๗. นายสวัสดิ์ คำประกอบ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๘. นายสุรัตน์ โอสถานุเคราะห์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๙. นายดำรง ลัทธพิพัฒน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๐. พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๑. นายเทียม ไชยนันท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๓๘ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๔๔ หน้า ๑ - ๕ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

๑๒. นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๓. นายคล้าย ละอองมณี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๔. นายนิธิพัฒน์ ชาลีจันทร์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๕. นายเกษม สุวรรณกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ
๑๖. พลเรือเอก ถวิล รายนานนท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๗. พลอากาศโท อุสาห์ ชัยนาม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๘. นายประมุท บุรณศิริ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๙. นายเล็ก นานา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒๐. นายไกรสร ตันติพงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๑. นายสมัคร สุนทรเวช	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๒. นายแผน สิริเวชชะพันธ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๓. นายอุทัย พิมพ์ใจชน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๔. นายสมศาสตร์ รัตนสัค	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๕. นายประเทือง คำประกอบ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๖. นายธรรมนูญ เทียนเงิน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๗. นายสมบุญ ศิริธร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๘. นายสันต์ เทพมณี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๙. นายชวน หลีกภัย	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓๐. นายขุนทอง ภูผิวเดือน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๑
๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๑๘

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากคณะรัฐมนตรีชุดนี้ได้แถลงนโยบายเพื่อขอความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๘ สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้ความไว้วางใจในคณะรัฐมนตรีคณะนี้ ด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม คณะรัฐมนตรีคณะนี้จึงเป็นอันต้องพ้นจากตำแหน่งตามความในมาตรา ๑๘๗ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส
ครบรอบ 60 ปี คณะรัฐมนตรีไทย

ด้วยความปรารถนาดีจาก

การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย
Airports Authority of Thailand

การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย



๓๖

๑๔ มีนาคม ๒๕๑๘ – ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ ประธานรัฐสภา เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๘ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายปรีดา พัฒนถาบุตร	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๓. พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๔. นายบุญชู โรจนเสถียร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๕. พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๖. นายทวิช กลิ่นประทุม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๗. พลตรี ศิริ สิริโยธิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๘. นายทองหยด จิตตวีระ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๙. นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๐. นายใหญ่ ศวิตชาต	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๕๘ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๘

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๖๐ หน้า ๑ - ๕ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๘

๑๑. นายนิพนธ์ ศศิธร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๒. นายประชุม รัตนเพียร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๓. นายสุรินทร์ เทพกาญจนา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๔. พลโท ชาญ อังศุโชติ	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ
๑๕. พลเรือเอก กมล สีตะกลิน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๖. นาวาอากาศโท ทินกร พันธุ์กระวี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๗. นายดาบชัย อัคราช	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๘. นายอนันต์ ภักดิ์ประไพ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๙. เรืออากาศตรี บุญยงค์ วัฒนพงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๐. นายอนันต์ ฉายแสง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๑. พันตำรวจโท บุญเลิศ เลิศปรีชา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๒. พันเอก ประกอบ ประยูรโภคราช	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๓. นายบุญคุ้ม จันทรศรีสุริยวงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๔. นายประเสริฐ บุญสม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๕. นายสุวรรณ ธนกัญญา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๗. นายอุทัย ชุณหะจันทน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

คณะรัฐมนตรีมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังนี้ คือ

๑. นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์[๑] เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๑๘ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๑๙ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้[๒]

๒. นายใหญ่ ศวิตชาต พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

๓. พลโท ชาญ อังศุโชติ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

๔. พลเรือเอก กมล สีตะกลิน พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

๕. นายอนันต์ ภักดิ์ประไพ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๖. นายบุญคุ้ม จันทรศรีสุริยวงศ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม

๗. นายประเสริฐ บุญสม พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๘. หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อีกตำแหน่งหนึ่ง

๙. นายทวิช กลิ่นประทุม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองนายกรัฐมนตรี อีกตำแหน่งหนึ่ง

๑๐. นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และตั้งให้เป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

๑๑. นายนิพนธ์ ศศิธร พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และตั้งให้เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

๑๒. นายประชุม รัตนเพียร พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๑๓. นายสวัสดิ์ คำประกอบ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

๑๔. นายประภัทรพงศ์ เวชชาชีวะ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

๑๕. นายประเทือง คำประกอบ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

๑๖. นายบุญส่ง สมใจ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๗๕ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๑๘

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๔ หน้า ๑ - ๔ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๑๙

๑๗. นายอนันต์ ฉายแสง พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และตั้งให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

๑๘. นายประทวน รมยานนท์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

๑๙. นายธเนศ เอียสกุล เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

๒๐. นายปัญจะ เกสรทอง เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๒๑. นายแสวง พิบูลย์สราวุธ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๒๒. นายวัฒนา อัศวเหม เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้

๒๓. นายทวิช กลิ่นประทุม พ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒๔. นายบุญส่ง สมใจ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒๕. นายอนันต์ ฉายแสง พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช
เป็นนายกรัฐมนตรี
๑๔ มีนาคม ๒๕๑๘ - ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร ตามความในมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และประธานรัฐสภาได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่าได้ดำเนินการตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตยแล้ว คณะรัฐมนตรีซึ่งมีหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี บริหารราชการแผ่นดินอยู่จึงได้พ้นจากตำแหน่งไป



๓๗

๒๐ เมษายน ๒๕๑๙ – ๒๓ กันยายน ๒๕๑๙

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๑๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๑๙ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. พลอากาศเอก ทวี จุลทรัพย์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. นายสุรินทร์ มาศดิตถ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๕. นายชวน หลีกภัย	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. พลเอก กฤษณ์ สีวะรา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๗. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๘. นายพิชัย รัตตกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๙. พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๐. นายทวิช กลิ่นประทุม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๑. นายดำรง ลัทธพิพัฒน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๖๓ หน้า ๓ - ๔ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๑๙

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๖๓ หน้า ๕ - ๙ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๑๙

๑๒. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๓. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๔. พลตรี ศิริ สิริโยธิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๕. พลอากาศเอก ทวี จุลทรัพย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๖. พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๗. นายนิพนธ์ ศศิธร	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ
๑๘. พลเอก ทวิช เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๙. นาวาอากาศโท ทินกร พันธุ์กระวี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๒๐. นายเล็ก นานา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒๑. นายไกรสร ตันติพงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๒. นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๓. นายบุญเกิด หิรัญคำ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๔. นายประชุม รัตนเพียร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๕. นายคล้าย ละอองมณี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๖. นายขุนทอง ภูผิวเดือน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๗. นายสมัคร สุนทรเวช	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๘. นายสมบุญ ศิริธร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๙. นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๐. นายชวน หลีกภัย	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓๑. นายสิดดิก สารีฟ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๒. นายดาบชัย อัคราช	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๓. นายปรีชา มุสิกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๓๔. นายแผน สิริเวชชะพันธ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๕. นายบรรหาร ศิลปอาชา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

คณะรัฐมนตรีคณะนี้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

๑. พลเอก ทวิช เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๑๙ สืบแทนพลเอก กฤษณ์ สีวะรา ซึ่งถึงแก่อนิจกรรม[๑]

๒. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สืบแทนพลเอก ทวิช เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๑๙[๒]

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๖๘ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๑๙

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๑๐๗ หน้า ๓๒๓ - ๓๒๔ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๙

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๒
๒๐ เมษายน ๒๕๑๙ - ๒๓ กันยายน ๒๕๑๙

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ได้มีหนังสือถวายบังคมทูลพระกรุณา ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๑๙ ขอพระราชทานกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ความเป็นนายกรัฐมนตรีของหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช จึงเป็นอันสิ้นสุดลง



๓๔

๒๕ กันยายน ๒๕๑๙ – ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๙ มีคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. พลอากาศเอก ทวี จุลทรัพย์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๕. นายสุรินทร์ มาศดิตถ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. นายนิธิพัฒน์ ชาลีจันทร์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. พลเรือเอก สงัด ชลออยู่	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๘. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๙. นายพิชัย รัตตกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๐. พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๑. นายทวิช กลิ่นประทุม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๑๑๔ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๑๙

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๑๑๙ หน้า ๑ - ๕ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

๑๒. นายดำรง ลัทธพิพัฒน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๓. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๔. นายชวน หลีกภัย	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๕. พลตรี ศิริ สิริโยธิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๖. พลอากาศเอก ทวี จุลทรัพย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๗. พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๘. นายนิพนธ์ ศศิธร	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ
๑๙. นายนิธิพัฒน์ ชาลีจันทร์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๒๐. นาวาอากาศโท ทินกร พันธุ์กระวี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทวงการคลัง
๒๑. นายเล็ก นานา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒๒. นายไกรสร ตันติพงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๓. นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๔. นายบุญเกิด หิรัญคำ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๕. นายประชุม รัตนเพียร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๖. นายคล้าย ละอองมณี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๗. นายขุนทอง ภูผิวเดือน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๘. นายแผน สิริเวชชะพันธ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๙. นายดาบชัย อัคราช	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๐. นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๑. นายสิดดิก สารีฟ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๒. นายบรรหาร ศิลปอาชา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๓. นายปรีชา มุสิกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๓
๒๕ กันยายน ๒๕๑๙ - ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน อันมีพลเรือเอก สงัด ชลออยู่ เป็นหัวหน้า ได้กระทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเป็นผลสำเร็จ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ เป็นผลทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ สิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี



๓๕

๘ ตุลาคม ๒๕๑๙ – ๑๙ ตุลาคม ๒๕๒๐

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลเอก บุญชัย บำรุงพงศ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายอัมพร จันทรวิจิตร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. นายดุสิต ศิริวรรณ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๔. พลเรือเอก สงัด ชลออยู่	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๕. นายสุพัฒน์ สุธาธรรม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๖. นายอุปดิศร์ ปาจรียางกูร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๗. นายอินทรีย์ จันทรสถิตย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๘. คุณหญิงเลอศักดิ์ สมบัติศิริ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๙. นายสุธี นาทวรทัต	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๐. นายสมัคร สุนทรเวช	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๑. นายเสมา รัตนมาลัย	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๑๒๔ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๙

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๑๓๖ หน้า ๑ - ๔ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙

๑๒. นายภิญโญ สาธร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๓. เรือโท ยงยุทธ สัจจวาณิชย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๔. พลอากาศโท เพิ่ม ลิมปสวัสดิ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๕. นางวิมลศิริ ชำนาญเวช	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ
๑๖. พลเอก เล็ก แนวมาลี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๗. นายคนึง ฤาชัย	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร
เป็นนายกรัฐมนตรี
๘ ตุลาคม ๒๕๑๙ - ๑๙ ตุลาคม ๒๕๒๐

———————————

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากพลเรือเอก สงัด ชลออยู่ หัวหน้าคณะปฏิวัติได้ทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเป็นผลสำเร็จ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐ และได้ประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองชั่วคราว และจัดตั้งสภานโยบายแห่งชาติทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙ สิ้นสุดลง พร้อมกับสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินและคณะรัฐมนตรี

———————————



๔๐

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ – ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๑

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ ประธานสภานโยบายแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายสุนทร หงส์ลดารมภ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. พลเอก บุญชัย บำรุงพงศ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. นายสมภพ โหตระกิตย์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. พลโท บุญเรือน บัวจรูญ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๕. นายสมพร บุญยคุปต์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. พลเอก เล็ก แนวมาลี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๗. พลเรือเอก ถวิล รายนานนท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๘. พลอากาศเอก ประสงค์ คุณะดิลก	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๙. นายสุพัฒน์ สุธาธรรม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๑๐. นายฉลอง ปึงตระกูล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๔ ตอนที่ ๑๑๒ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๔ ตอนที่ ๑๑๒ หน้า ๓ - ๘ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

๑๑. นายอุปดิศร์ ปาจรียางกูร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๒. นายวงศ์ พลนิกร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๓. นายปรีดา กรรณสูต	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๔. นายอาภรณ์ ศรีพิพัฒน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๕. นายทำนอง สิงคาลวณิช	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๖. พลเอก สุรกิจ มัยลาภ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๗. พลเรือตรี สนอง นิสาลักษณ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๘. นายประสงค์ สุขุม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๙. นายประสิทธิ์ ณรงค์เดช	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๐. นายนาม พูนวัตถุ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๑. นายปรก อัมระนันท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๒. พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๓. พลโท เปรม ติณสูลานนท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๔. นายดำริ น้อยมณี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๕. นายจำนง เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๖. นายสุธรรม ภัทราคม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๗. นายบุญสม มาร์ติน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๘. นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๙. เรือโท ยงยุทธ สัจจวาณิชย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๓๐. นายประพนธ์ ปิยะรัตน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๓๑. นายเกษม จาติกวณิช	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๒. นายบุญยิ่ง นันทาภิวัฒน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๓. นายเกษม สุวรรณกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ต่อมามีการปรับปรุงเปลี่ยนคณะรัฐมนตรี ดังนี้

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๑ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้

๑. พลเอก เล็ก แนวมาลี พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๒. พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๓. พลเรือเอก ถวิล รายนานนท์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

๔. พลเอก ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

๕. พลเรือเอก อมร ศิริกายะ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๑
๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ - ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๑

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ และได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๐๑ คน และมีการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๒๒๕ คน ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒ ทำให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารประเทศอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง





๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒ – ๓ มีนาคม ๒๕๒๓

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภา เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ คณะรัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๒ มีรายนามดังต่อไปนี้[๒]

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลอากาศเอก ทวี จุลทรัพย์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. พลเอก เสริม ณ นคร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. นายสมภพ โหตระกิตย์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. เรืออากาศตรี บุญยง วัฒนพงศ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๕. นายสวัสดิ์ คำประกอบ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. พลโท เฉลิมชัย จารุวัสตร์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. พลอากาศโท สิทธิ เศวตศิลา	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. นายเกษม จาติกวณิช	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๙. นายปรีดา กรรณสูต	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๐. พลเอก ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๗๘ หน้า ๖ - ๘ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๘๖ หน้า ๑ - ๖ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๒๒

๑๑. นายบุญยิ่ง นันทาภิวัฒน์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๒. นายประมวล กุลมาตย์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๓. พลเอก พร ธนะภูมิ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๔. พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๕. พลเรือเอก กวี สิงหะ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๖. พลอากาศเอก พะเนียง กานตรัตน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๗. พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๑๘. นายชาญชัย ลี้ถาวร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๙. นายสุธี สิงห์เสน่ห์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๒๐. นายอุปดิศร์ ปาจรียางกูร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒๑. นายอรุณ ภาณุพงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒๒. พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๓. นายวงศ์ พลนิกร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๔. นายอาภรณ์ ศรีพิพัฒน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๕. พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๖. นายระพี สาคริก	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๗. นายสมพร บุณยคุปต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๘. พลอากาศเอก ประสงค์ คุณะดิลก	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๙. พลเรือเอก อมร ศิริกายะ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๓๐. นายอบ วสุรัตน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๓๑. นายปรก อัมระนันทน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๓๒. พลเอก เล็ก แนวมาลี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๓. นายดำริ น้อยมณี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๔. นายประเทือง กีรติบุตร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๕. พลตำรวจเอก ชุมพล โลหะชาละ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๖. นายสุธรรม ภัทราคม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓๗. นายชุบ กาญจนประกร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน
๓๘. นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๙. นางยุพา อุดมศักดิ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๔๐. นายบุญสม มาร์ติน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๑. นายกระแสร์ ชนะวงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๒. นายประสิทธิ์ ณรงค์เดช	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๓. นาวาอากาศเอก วิมล วิริยะวิทย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๔. นายเกษม สุวรรณกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ ได้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีใหม่ ดังมีรายนามดังนี้

๑. พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	เป็นนายกรัฐมนตรี และเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. พลเอก เสริม ณ นคร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. พลเอก เล็ก แนวมาลี	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. พลอากาศเอก ทวี จุลทรัพย์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๕. นายบุญยิ่ง นันทาภิวัฒน์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. พลเอก ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. นายดำริ น้อยมณี	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. พลเอก พร ธนะภูมิ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๙. พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๐. พลเรือเอก กวี สิงหะ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๑. พลอากาศเอก พะเนียง กานตรัตน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๒. นายสมหมาย ฮุนตระกูล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๑๓. นายสุธี สิงห์เสน่ห์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๔. นายจำรัส จตุรภัทร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๕. พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๖. นายอรุณ ภานุพงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๗. นายระพี สาคริก	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๘. นายปรีดา กรรณสูต	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๙. นายอาณัติ อาภาภิรม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๐. นายวงศ์ พลนิกร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๑. นายสมพร บุณยคุปต์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๒. พลเรือเอก อมร ศิริกายะ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๓. พลเอก เทพ กรานเลิศ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๔. นายอบ วสุรัตน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๕. นายจุมพล ธรรมจารีย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๖. นายประเทือง กีรติบุตร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๗. นายณรงค์ วงศ์วรรณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๘. นายเชาว์วัศ สุดลาภา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๙. นายรัตน์ ศรีไกรวิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓๐. นายสุรินทร์ เศรษฐมานิตย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน
๓๑. นายบุญสม มาร์ติน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๒. นายสิปปนนท์ เกตุทัต	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๓. นายเสม พริ้งพวงแก้ว	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๓๔. นายกระแสร์ ชนะวงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๓๕. พลอากาศเอก ประสงค์ คุณะดิลก	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๖. พลอากาศเอก วิมล วิริยะวิทย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๗. นายอาชว์ เตาลานนท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๘. นายเกษม สุวรรณกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๒
๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒ - ๓ มีนาคม ๒๕๒๓

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เพราะพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่งในวันที่รัฐบาลจะแถลงนโยบายต่อสภา เมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ให้เหตุผลในการลาออกครั้งนี้ว่า "ได้เกิดการขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับรัฐสภา ในปัญหาที่สำคัญหลายเรื่องและหลายครั้งจนยากที่จะบริหารงานของชาติให้ดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้" ต่อมาในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๓ ได้มีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ คณะรัฐมนตรีคณะนี้จึงพ้นจากตำแหน่งไปตามวาระ

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส
ครบรอบ 60 ปี คณะรัฐมนตรีไทย



แซ่บวยบ้านบึง



ปลาช่อนชนบท



ปลาสำลียำมะม่วง



ไก่รมควันอ้อย

ด้วยความปรารถนาดีจาก

สวนอาหาร

บ้านบึง

32/10 หมู่ที่2 ถนนรัชดาภิเษก
ซอยอินทามระ 45
โทร. 2777563 ,2778609



๔๒

๓ มีนาคม ๒๕๒๓ – ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ คณะรัฐมนตรีที่ได้รับการแต่ง ตั้งในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๒๓ มีรายนามดังต่อไปนี้[๒]

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. พลเอก เสริม ณ นคร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. พันเอก ถนัด คอมันตร์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. นายบุญชู โรจนเสถียร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๕. นายสมศักดิ์ ชูโต	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. เรืออากาศตรี บุญยงค์ วัฒนพงศ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๙. พลเรือเอก กวี สิงหะ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๐. พลอากาศเอก พะเนียง กานตรัตน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๗ ตอนที่ ๓๔ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๒๓

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๗ ตอนที่ ๔๐ หน้า ๑ - ๔ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๒๓

๑๑. นายอำนวย วีรวรรณ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๑๒. นายบรม ตันเถียร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๓. พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๔. นายอรุณ ภานุพงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๕. นายบรรหาร ศิลปอาชา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๖. นายอาณัติ อาภาภิรม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๗. นาวาอากาศตรี ปุณมี ปุณศรี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๘. พันตำรวจเอก กฤช สังขทรัพย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๙. พลเรือเอก อมร ศิริกายะ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๐. พันเอก พล เริงประเสริฐวิทย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๑. นาวาอากาศโท ทินกร พันธุ์กระวี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๒. นายยศ อินทรโกมาลย์สุต	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๓. นายตามใจ ขำภโต	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๔. นายวิสิษฐ์ ตันสัจจา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๕. นายไพโรจน์ ไชยพร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๖. นายประเทือง กีรติบุตร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๗. นายเกษม ศิริสัมพันธ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๘. นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๙. นายชวน หลีกภัย	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓๐. นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน
๓๑. นายสิปปนนท์ เกตุทัต	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๒. นายขุนทอง ภูผิวเดือน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๓. นายทองหยด จิตตวีระ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๓๔. พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๕. นายโกศล ไกรฤกษ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๖. นายไกรสร ตันติพงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๗. นายเกษม สุวรรณกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

มีการปรับปรุงและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๔ ดังนี้

๑. พันเอก พล เริงประเสริฐวิทย์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

๒. นายตามใจ ขำภโต พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

๓. นาวาอากาศตรี ปุณมี ปุณศรี พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

๔. นายโกศล ไกรฤกษ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๕. นายวิสิษฐ์ ตันสัจจา พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๘ ตอนที่ ๑๑ หน้า ๒ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๒๔

ช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

คณะรัฐมนตรีชุดนี้ ได้บริหารประเทศจนถึงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๒๔ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ จึงได้ปรับปรุงคณะรัฐมนตรีใหม่ ซึ่งมีรายนามดังต่อไปนี้[๑]

๑. นายวิสิษฐ์ ตันสัจจา พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๔

๒. พันเอก ถนัด คอมันตร์ พ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี

๓. นายขุนทอง ภูผิวเดือน พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๔

๔. นายบุญชู โรจนเสถียร พ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี

๕. นายอำนวย วีรวรรณ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๖. นายบรม ตันเถียร พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

๗. นายโกศล ไกรฤกษ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๘. นายยศ อินทรโกมาลย์สุต พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

๙. นาวาอากาศตรี ปุณมี ปุณศรี พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

๑๐. นายไพโรจน์ ไชยพร พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

๑๑. นายเกษม ศิริสัมพันธ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

๑๒. นายทองหยด จิตตวีระ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔

๑๓. นายบัญญัติ บรรทัดฐาน พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

๑๔. นายชวน หลีกภัย พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

๑๕. นายไกรสร ตันติพงศ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔

๑๖. นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๒๔

๑๗. นายสมศักดิ์ ชูโต พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๒๔

๑๘. เรืออากาศตรี บุญยง วัฒนพงศ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๒๔

๑๙. นายบรรหาร ศิลปอาชา พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๒๔

และในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๒๔ ได้แต่งตั้งให้[๒]

๑. พันเอก ถนัด คอมันตร์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. พลเอก ประจวบ สุนทรางกูร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. พลโท ชาญ อังศุโชติ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๔. พันเอก พล เริงประเสริฐวิทย์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๕. พลตรี สุตสาย หัสดิน	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. เรืออากาศโท ศุลี มหาสันทนะ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. นายสมหมาย ฮุนตระกูล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๘. นายไพจิตร เอื้อทวีกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๙. นายอาณัติ อาภาภิรม	พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๘ ตอนที่ ๓๙ หน้า ๑ - ๖ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๒๔

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๘ ตอนที่ ๓๙ หน้า ๑ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๒๔

๑๐. นายณรงค์ วงศ์วรรณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๑. นายวีระ มุสิกพงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๒. ร้อยตำรวจโท ชาญ มนูธรรม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๓. นายชุมพล ศิลปอาชา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๔. นายชวน หลีกภัย	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๕. นายประกายพฤกษ์ ศรุตานนท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๖. นายทวี ไกรคุปต์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๗. นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๘. พลเรือเอก สมุทร สหนาวิน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๙. นายวิเชียร เวชสวรรค์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๐. นายมารุต บุนนาค	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๑. นายขุนทอง ภูผิวเดือน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๒. นายเสม พริ้งพวงแก้ว	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๒๓. นายอำพัน หิรัญโชติ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๒๔. นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๒๕. นายเฉลิมพันธ์ ศรีวิกรม์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๒๖. นาวาอากาศโท ทินกร พันธุ์กระวี	พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

ในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๔ ได้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง[๑]

๑. นายประเทือง กีรติบุตร พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๒. พลเอก สิทธิ จิรโรจน์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

และในวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๔ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สืบแทน พันตำรวจเอก กฤช สังขทรัพย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๔[๒]

ในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๒๔ นายวีระ มุสิกพงศ์ ได้ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๔ โดยให้ดำรงตำแหน่งเดิม[๓]

วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๔ พันเอก พล เริงประเสริฐวิทย์, พลตรี สุตสาย หัสดิน, พลเรือเอก กวี สิงหะ, นายอาณัติ อาภาภิรม, นายประกายพฤกษ์ ศรุตานนท์, นายสิปปนนท์ เกตุทัต, นายอำพัน หิรัญโชติ และนายเฉลิมพันธ์ ศรีวิกรณ์ ได้ลาออกจากตำแหน่ง จึงได้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง ดังนี้[๔]

๑. นายทองหยด จิตตวีระ เป็นรองนายกรัฐมนตรี

๒. ร้อยตำรวจโท ชาญ มนูธรรม พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ไปดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๘ ตอนที่ ๑๐๑ หน้า ๒๕ - ๒๖ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๔

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๘ ตอนที่ ๑๘๔ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๔

๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๘ ตอนที่ ๒๐๐ หน้า ๓ - ๔ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๒๔

๔. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๘ ตอนที่ ๒๐๘ หน้า ๒๒ - ๒๒ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๔

๓. พลเรือเอก สมุทร สหนาวิน พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

๔. นายชวน หลีกภัย พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๕. นายปรีดา พัฒนถาบุตร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๖. นายวีระ มุสิกพงศ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

๗. นายมนตรี พงษ์พานิช เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

๘. นาวาอากาศตรี ปุณมี ปุณศรี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

๙. ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

๑๐. นายโกศล ไกรฤกษ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

๑๑. นายเกษม ศิริสัมพันธ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๑๒. นายอำนวย ยศสุข เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

๑๓. นายบรม ตันเถียร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๕ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายสุธี สิงห์เสน่ห์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง[๑] สืบแทน นายไพจิตร เอื้อทวีกุล ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่งไป

วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๕ นายทวี ไกรคุปต์ ได้ขอลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๘๘ หน้า ๑๘ - ๑๙ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๕

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๑
๓ มีนาคม ๒๕๒๓ - ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖

คณะรัฐมนตรีชุดนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากมีพระบรมราชโองการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ต่อมาได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๒๔ คน ในวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๒๖ และมีการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา จำนวนเพิ่มเติมครบจำนวน ๒๔๓ คน ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๖ ทำให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารงานอยู่ต้องพ้นจากตำแหน่งไปตามวาระ

เชิญร่วมงานสร้างสรรค์ สวนผลไม้เบญจพรรณ

หมู่บ้านเทพประทานพร อัญมณีรีสอร์ท จามจุรีคันทรีคลับ สนามอุดมการณ์โอลิมปิก เมืองเด็ก เรือนไทยนิเวศน์ และพระพุทธลีลาประทานพร บนแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองของราชอาณาจักรสยาม

เชิญร่วมโครงการชลธารเพื่อการเกษตร ชมรมนมถั่วเหลือง

กล้วยไม้คืนป่า นกสู่วนา มนุษยชาติสร้างสรรค์อารยธรรม บนผืนแผ่นแห่งความรัก ความหวัง และความสุข ณ หมู่บ้านเทพ ประทานพรตำบลหนองรี อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี



แด่นักการเมืองไทยและมวลมหาประชาราษฎรผู้รักเอกราช ประชาธิปไตย และความเป็นธรรม

ด้วยความรักนับถือและปรารถนาดีจาก

(ประพันธ์ศักดิ์ กมลเพ็ชร)
ประธานสภาราษฎรหมู่บ้านเทพประทานพร



๔๓

๓๐ เมษายน ๒๕๒๖ – ๔ สิงหาคม ๒๕๒๙

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๒๖ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ นายจารุบุตร เรืองสุวรรณ ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๖ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลเอก ประจวบ สุนทรางกูร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. นายพิชัย รัตตกุล	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. พลเรือเอก สนธิ บุณยะชัย	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๕. เรืออากาศโท ศุลี มหาสันทนะ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. ร้อยตำรวจโท ชาญ มนูธรรม	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. นายกระมล ทองธรรมชาติ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๙. นายสวัสดิ์ คำประกอบ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๐. นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๑. นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๐ ตอนที่ ๖๘ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๒๖

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๐ ตอนที่ ๗๕ หน้า ๑ - ๖ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๒๖

๑๒. พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๓. พลอากาศเอก พะเนียง กานตรัตน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๔. นายสมหมาย ฮุนตระกูล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๑๕. นายสุธี สิงห์เสน่ห์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๖. นายอำนวย ยศสุข	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๗. พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๘. ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๙. นายณรงค์ วงศ์วรรณ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๐. นายบรม ตันเถียร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๑. นายประยุทธ์ ศิริพาณิชย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๒. นายผัน บุญชิต	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๓. นายสมัคร สุนทรเวช	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๔. นายบุญเทียม เขมาภิรัตน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๕. นายประชุม รัตนเพียร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๖. นายโกศล ไกรฤกษ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๗. นายไพโรจน์ ไชยพร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๘. นายประยูร จินดาศิลป์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๙. พลเอก สิทธิ จิรโรจน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๐. ร้อยตำรวจเอก สุรัตน์ โอสถานุเคราะห์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๑. นายวีระ มุสิกพงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๒. นายเฉลียว วัชรพุกก์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๓. นายพิภพ อะสีติรัตน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓๔. นายดำรง ลัทธพิพัฒน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน
๓๕. นายชวน หลีกภัย	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๖. นายขุนทอง ภูผิวเดือน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๗. นายสัมพันธ์ ทองสมัคร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๘. นายมารุต บุนนาค	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๓๙. นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๐. นายอบ วสุรัตน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๑. นายวงศ์ พลนิกร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๒. นายประโยชน์ เนื่องจำนงค์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๓. นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๔. นายปรีดา พัฒนถาบุตร	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรีดังนี้

๑. นายโอภาส พลศิลป เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๗[๑] สืบแทนร้อยตำรวจเอก สุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ ซึ่งลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๒๗

๒. นายเล็ก นานา เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน ตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๒๘[๒] สืบแทนนายดำรง ลัทธพิพัฒน์ ซึ่งถึงแก่อนิจกรรม

๓. นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๒๘[๓] สืบแทนนายอบ วสุรัตน์ ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่ง

๔. นายอนันต์ ฉายแสง เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๒๘[๔] สืบแทนนายประโยชน์ เนื่องจำนงค์ ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่ง

๕. นายมีชัย วีระไวทยะ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๒๘[๔] ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๒๙ ได้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง[๕] ดังนี้

๑. นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ พ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี

๒. พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา เป็นรองนายกรัฐมนตรี

๓. ร้อยตำรวจเอก สุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ สืบแทนนายโกศล ไกรฤกษ์ ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่ง

๔. นายสุบิน ปิ่นขยัน เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

๕. นายประสพ บุษราคัม เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สืบแทนนายผัน บุญชิต ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่ง

๖. นายมนตรี พงษ์พานิช เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย สืบแทนนายโอภาส พลศิลป ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่ง

๗. นายอรุณ ภานุพงศ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

๘. นายอำนวย ยศสุข พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

และในวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๒๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายปรีดา พัฒนถาบุตร รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย พ้นจากความเป็นรัฐมนตรี[๖]

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๙๓ หน้า ๑๒ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๗

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๑๖ หน้า ๔๐ - ๔๑ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๒๘

๓. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๓๔ หน้า ๑๓ - ๑๔ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๒๘

๔. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๓๔ หน้า ๑๓ - ๑๔ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๒๘

๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๘ หน้า ๑ - ๓ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๒๙

๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๗๕ หน้า ๙ - ๑๐ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๒๙

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๒
๓๐ เมษายน ๒๕๒๖ - ๔ สิงหาคม ๒๕๒๙

คณะรัฐมนตรีชุดนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากมีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีใหม่





๕ สิงหาคม ๒๕๒๙ – ๓ สิงหาคม ๒๕๓๑

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๙ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายพิชัย รัตตกุล	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. นายพงส์ สารสิน	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. พลเรือเอก สนธิ บุณยะชัย	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๕. พลเอก เทียนชัย สิริสัมพันธ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๖. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. เรืออากาศโท ศุลี มหาสันทนะ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๙. นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๐. นายอำนวย สุวรรณคีรี	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๑. นายวิชิต แสงทอง	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๑๓๘ หน้า ๑ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๙

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๑๔๒ หน้า ๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๙

๑๒. พลอากาศเอก พะเนียง กานตรัตน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๓. นายสุธี สิงห์เสน่ห์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๑๔. นายศุภชัย พานิชภักดิ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๕. นายประภัตร โพธิสุธน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๖. พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๗. ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๘ พลเอก หาญ ลีนานนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๙. นายสุเทพ เทือกสุบรรณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๐. นายเสนาะ เทียนทอง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๑. นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๒. นายบรรหาร ศิลปอาชา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๓. พันโท สนั่น ขจรประศาสน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๔. นายสุรพันธ์ ชินวัตร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๕. ร้อยตำรวจเอก สุรัตน์ โอสถานุเคราะห์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๖. นายประจวบ ไชยสาส์น	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๗. นายชูชีพ หาญสวัสดิ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๘. พลเอก ประจวบ สุนทรางกูร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๙. นายวีระ มุสิกพงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๐. นายสุขุม เลาวัณย์ศิริ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๑. นายมนตรี พงษ์พานิช	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๒. นายเฉลียว วัชรพุกก์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๓. นายสอาด ปิยวรรณ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓๔. นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน
๓๕. นายพิจิตต รัตตกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน
๓๖. นายมารุต บุนนาค	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๗. นายสัมพันธ์ ทองสมัคร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๘. พลเอก มานะ รัตนโกเศศ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๙. นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๐. นายวัชรินทร์ เกตะวันดี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๑. นายประมวล สภาวสุ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๒. นายสมบูรณ์ จีระมะกร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๓. นายกร ทัพพะรังสี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๔. นายสุบิน ปิ่นขยัน	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ในวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๙ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งและตั้งรัฐมนตรีดังต่อไปนี้[๑]

๑. นายมนตรี พงษ์พานิช พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ สืบแทนร้อยตำรวจเอก สุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๙

๒. นายสันติ ชัยวิรัตนะ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๙ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้นายไสว พัฒโน เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย[๒]

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ได้ทรงพระกรุณาโปรเกล้าฯ แต่งตั้งให้นายอรุณ ภานุพงศ์ เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สืบแทนนายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่ง

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๑๙๔ หน้า ๗ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๙

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๒๐๙ หน้า ๑ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๙

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๓
๕ สิงหาคม ๒๕๒๑ - ๓ สิงหาคม ๒๕๓๑

คณะรัฐมนตรีคณะนี้ สิ้นสุดลงเพราะมีพระบรมราชโองการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร ต่อมาได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารงานอยู่ต้องพ้นจากตำแหน่งไปตามวาระ



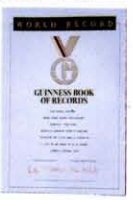


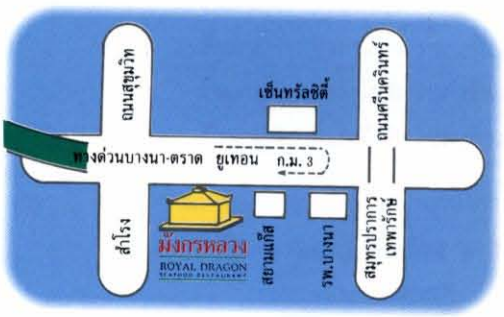
ที่มังกรหลวง... ที่สุดแห่งบรรยากาศ บนเนื้อที่ 20 ไร่ ที่ให้บริการได้ถึง 4,000 ที่นั่งของสวนอาหารทะเลที่ **"ใหญ่ที่สุดในโลก"** กับสถาปัตยกรรมจีนอันโอฬาร คุณจะอร่อยในบรรยากาศที่คุณเลือกได้ ไม่ว่าจะเป็นเก๋งจีน เรือสำราญ หรือบนหอหมื่นปี 7 ชั้น และเนื้อที่กว้างใหญ่นี้มีที่นี่ที่เดียวเท่านั้น ที่ให้คุณได้นั่งเกี้ยวไปในที่ๆ คุณอยากไปใน **มังกรหลวง ที่สุดแห่งรสชาติ** ..แหล่งเฉพาะของอาหารแต่ละชนิดถูกเลือกสรรมาอยู่ที่นี่ ไม่ว่ากุ้งมังกรจานเด็ด หอยนางรมจากสุราษฎร์



ปลาเก๋าจากระยอง และอาหารต่างๆ มากมายที่เสิร์ฟมาให้คุณอร่อยล้วนเป็นของสดใหม่ ไม่ค้างข้ามคืน พ่อครัวก็ล้วนชำนาญอาหารเฉพาะด้าน เพื่อให้คุณได้ทั้งความสดใหม่และความอร่อยกับ **มังกรหลวง ที่สุดแห่งตำนานเสิร์ฟ** ..ใครจะคาดคิดว่าเราหาวิธีให้ทันคุณอร่อย ด้วยวิทยายุทธ์..เหาะมาส่ง..เดินบนน้ำมาเสิร์ฟและรับคำสั่งจากคุณด้วยระบบ COMPUTER CODE จากพนักงานถึง 1,000 คน เพื่อบริการให้ได้ทั่วทุกจุดของ **มังกรหลวง**







เชิงทางด่วน บางนา-ตราด สนใจสมัครเป็นสมาชิก โทร. 398-0037-43

มังกรหลวง

ROYAL DRAGON
SEAFOOD RESTAURANT

龍城花園酒家

โลกทั้งโลกอยู่ในจานของคุณ



๔๕

๔ สิงหาคม ๒๕๓๑ – ๙ ธันวาคม ๒๕๓๓

พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๑ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๓๑ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายพงส์ สารสิน	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายพิชัย รัตตกุล	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. พลเอก เทียนชัย สิริสัมพันธ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๕. นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. นายกร ทัพพะรังสี	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๙. นางสุพัตรา มาศดิตถ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๐. พันเอก พล เริงประเสริฐวิทย์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๕ ตอนที่ ๑๒๗ หน้า ๑ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๑

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๕ ตอนที่ ๑๓๒ หน้า ๑ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๓๑

๑๑. ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๒. พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๓. นายประมวล สภาวสุ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๑๔. นายสุชน ชามพูนท	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๕. นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๖. พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๗. ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๘. พันโท สนั่น ขจรประศาสน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๙. นายเจริญ คันธวงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๐. นายอุดมศักดิ์ ทั่งทอง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๑. นายอุดร ตันติสุนทร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๒. นายมนตรี พงษ์พานิช	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๓. นายนิคม แสนเจริญ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๔. นายประทวน รมยานนท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๕. นายเอนก ทับสุวรรณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๖. นายสุบิน ปิ่นขยัน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๗. นายภิญญา ช่วยปลอด	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๘. นายชูชีพ หาญสวัสดิ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๙. พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๐. นายเสนาะ เทียนทอง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๑. นายสันติ ชัยวิรัตนะ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๒. นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๓. นายวัฒนา อัศวเหม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๔. พลตำรวจโท จำรัส มังคลารัตน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓๕. นายประจวบ ไชยสาส์น	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน
๓๖. พลเอก มานะ รัตนโกเศศ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๗. นายสกุล ศรีพรหม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๘. นายใหม่ ศิรินวกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๙. นายชวน หลีกภัย	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๐. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๑. นายประสงค์ บูรณ์พงศ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๒. นายบรรหา ศิลปอาชา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๓. นายดุสิต รังคสิริ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๔. นายไพฑูรย์ แก้วทอง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๕. นายทวิช กลิ่นประทุม	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ต่อมามีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี ดังนี้

วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๒

๑. นายชวน หลีกภัย พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ไปดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี สืบแทนนายพิชัย รัตตกุล ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่งไป

๒. นายมารุต บุนนาค เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๓ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๓๓ มีการเปลี่ยนแปลงรัฐมนตรี ๒ ราย[๑] ดังต่อไปนี้

๑. นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สืบแทนพลตำรวจเอก ประมาณ อดิเรกสาร

๒. พลตำรวจเอก ประมาณ อดิเรกสาร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม สืบแทนนายบรรหาร ศิลปอาชา

วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๓ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม[๒] สืบแทนพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๓๓ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สืบแทนพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม[๓]

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๓ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายสันติ ชัยวิรัตนะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย พ้นจากความเป็นรัฐมนตรี[๔] วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๓๓ ให้นายภิญญา ช่วยปลอด รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ พ้นจากความเป็นรัฐมนตรี[๕] วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๓๓ มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี[๖] ครั้งใหญ่ ดังนี้

๑. นายพงส์ สารสิน พ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี

๒. นายชวน หลีกภัย พ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓. พลเอก เทียนชัย สิริสัมพันธ์ พ้นจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๔. นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

๕. นายประมวล สภาวสุ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ไปดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี

๖. พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

๗. ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

๘. พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี

๙. นายอุดร ตันติสุนทร พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑๐. นายเอนก ทับสุวรรณ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

๑๑. นายสุบิน ปิ่นขยัน พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

๑๒. พลเอก มานะ รัตนโกเศศ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ไปดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี

๑๓. นายสกุล ศรีพรหม พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๑๔. นายประสงค์ บูรณ์พงศ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

๑๕. นายดุสิต รังคสิริ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๑๖. นายไพฑูรย์ แก้วทอง พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๑๗. นายทวิช กลิ่นประทุม พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

๑๘. นายทองหยด จิตตวีระ เป็นรองนายกรัฐมนตรี

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๗ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๓๓

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๕๑ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๓

๓. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๑๐๙ หน้า ๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๓๓

๔. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๑๔๗ หน้า ๑ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๓

๕. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๑๕๔ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๓๓

๖. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๑๕๕ หน้า ๑ - ๕ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๓๓

๑๙. พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒๐. นายวีรพงษ์ รางมางกูร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๒๑. นายอำนวย ยศสุข เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒๒. นายประยุทธ์ ศิริพาณิชย์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๓. นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๔. นายอมเรศ ศิลาอ่อน เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๕. นายเจี่ย ก๊กผล เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๖. พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๗. นายสรอรรถ กลิ่นประทุม เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๘. นายประยูร สุรนิวงศ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๙. นายสมาน ภุมมะกาญจนะ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ต่อมาได้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๓[๑] ดังนี้

๑. ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๒. นายประจวบ ไชยสาส์น พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข สืบแทนนายมารุต บุนนาค ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่ง

๓. นายเจริญ คันธวงศ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน

๔. นายสรอรรถ กลิ่นประทุม พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

๕. นายสุทัศน์ เงินหมื่น พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๖. นายเอนก ทับสุวรรณ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีได้ลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๓[๒]

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๒๓๔ หน้า ๑ - ๓ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๓

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๒๔๕ หน้า ๑ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๓

พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๑
๔ สิงหาคม ๒๕๓๑ - ๙ ธันวาคม ๒๕๓๓

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี ได้ลาออกจากตำแหน่ง

คุณเคยฝันถึงบ้านริมน้ำที่เพียบพร้อมบ้างมั้ย

SVCITY สร้างฝันให้คุณเป็นจริง ด้วย...

ทำเลทองของธุรกิจ

SV CITY ตั้งอยู่บนถนนเลียบแม่น้ำ (พระราม 3) ริมฝั่งเจ้าพระยา เพียง 15 นาที คุณก็สามารถเดินทางเข้าสู่ใจกลางย่านธุรกิจหรือบริเวณต่าง ๆ ของกรุงเทพฯได้อย่างง่ายดาย เพราะมีทางด่วนอยู่ใกล้ ๆ โครงการถึง 2 ด้าน อีกทั้งในอนาคตอันใกล้ยังมีทางด่วนยกระดับเชื่อมโยงจากถนนพระราม 3 สู่ทางเหนือของภาค และถนนตัดใหม่อีก 2 สาย ช่วยให้คุณสะดวกสบายยิ่งขึ้น เมื่อต้องการเดินทางเข้าสู่สาธร สีลม และสุรวงศ์

ชีวิตรูปแบบใหม่ทันสมัย

SV CITY มุ่งเน้นผสมผสานความสมบูรณ์แบบสูงสุด เพื่อการใช้ชีวิตในเมืองโดยเฉพาะ ให้ความเป็นอยู่ของคุณสะดวกสบายด้วย...

อาคารที่พักอาศัย 8 อาคาร ให้คุณเลือกอยู่ในขนาดตั้งแต่ 35 - 100 ตรม. ในราคาเพียง 900,000 บาทขึ้นไป ทุกยูนิตมีระเบียงรับกันและระเบียงห้องนั่งเล่น เพื่อให้ท่านได้ชื่นชมกับธรรมชาติของแม่น้ำเจ้าพระยาได้อย่างเต็มตา

อาคารสำนักงานทันสมัย 3 อาคาร เพื่อให้คุณดำเนินธุรกิจได้ครบวงจร สะดวกสบาย ทุกอาคารติดตั้งอุปกรณ์ด้วยเทคโนโลยีชั้นสูงอย่างพร้อมเพียง

ศูนย์การค้าขนาดใหญ่ ซึ่งคุณสามารถเลือกจับจ่ายได้อย่างครบครันกว่า 150 ร้าน ไม่ว่าจะเป็นร้านอาหารมีชื่อ ซูเปอร์มาร์เก็ต ธนาคาร หรือร้านค้าต่าง ๆ ช่วยให้คุณไม่ต้องเสียเวลาเป็นวัน ๆ หรือปวดหัวกับการจราจรในตัวเมือง

นอกจากนั้นยังมี EXECUTIVE CLUB ให้คุณสนุกกับกีฬาหลากหลาย เช่น สระว่ายน้ำ สนามเทนนิส สนามสควอช สนามพัตกอล์ฟ สนามเด็กเล่น โรงเรียนอนุบาล และอื่น ๆ อีกมากมายช่วยให้คุณมีสุขภาพที่สมบูรณ์ และแจ่มใสอีกด้วย...

จองด่วน! เพราะบ้านริมน้ำที่เพียบพร้อมหาไม่ได้อีกแล้วในทำเลแบบนี้

โทร. 231-2591, 231-2670

SVCITY

WATERFRONT TOWERS
WHERE THE CITY MEETS THE RIVER

จุดนัดพบของกรุงเทพฯ กับแม่น้ำเจ้าพระยา

หนึ่งในโครงการคุณภาพ
เครือสหวิริยา



สำนักงานขาย : บริษัท สหวิริยา ซิตี้ จำกัด ชั้น 9M อาคารธนิยะพลาซ่า 52 ถนนสีลม กรุงเทพฯ 10500 แฟกซ์ : 231-2598



เจ้าของและผู้บริหารโครงการ : บริษัท สหวิริยา ซิตี้ จำกัด ● ประธานกรรมการ : ศ.ดร.ประภา วิริยประโพทิจ ● ที่ตั้งโครงการ : ถนนพระราม 3 แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา กรุงเทพฯ ● ทุนจดทะเบียน 100,000,000 บาท (ชำระเต็ม) ● โฉนดเลขที่ 449, 450, 4491, 6579 และ 8680 ● พื้นที่โครงการ 13-2-72 ไร่ ● ใบอนุญาตก่อสร้างเลขที่ 37/2535 ● โครงการนี้จะจดทะเบียนเป็นอาคารชุด เมื่อก่อตั้งแล้วเสร็จ ทั้งนี้เป็นไปตาม พ.ร.บ. อาคารชุด พ.ศ. 2522





๙ ธันวาคม ๒๕๓๓ – ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ ร้อยตำรวจตรี วรรณ ชันซื่อ ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๓ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังรายนามต่อไปนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ	รองนายกรัฐมนตรี
๒. นายเฉลิมพันธ์ ศรีวิกรม์	รองนายกรัฐมนตรี
๓. นายโกศล ไกรฤกษ์	รองนายกรัฐมนตรี
๔. พลเอก มานะ รัตนโกเศศ	รองนายกรัฐมนตรี
๕. พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก	รองนายกรัฐมนตรี
๖. นายสอาด ปิยวรรณ	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. นายกร ทัพพะรังสี	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. พลเอก หาญ ลีลานนท์	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๙. พลตำรวจโท จำรัส มังคลารัตน์	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๐. นายสรอรรถ กลิ่นประทุม	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๑. นายสวัสดิ์ คำประกอบ	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๒๔๕ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๓

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๒๕๐ หน้า ๑ - ๖ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๓

๑๒. พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๓. นายบรรหาร ศิลปอาชา	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๑๔. นายสุชน ชามพูนท	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๕. นายชวลิต ชนะชานันท์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๖. นายอาทิตย์ อุไรรัตน์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๗. นายจรัส พั้วช่วย	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๘. นายณรงค์ วงศ์วรรณ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๙. นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๐. นายอุดมศักดิ์ ทั่งทอง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๑. นายวโรทัย ภิญญสาสน์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๒. นายสมัคร สุนทรเวช	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๓. นายประทวน รมยานนท์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๔. นายเจริญ เชาวน์ประยูร	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๕. นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๖. นายอมเรศ ศิลาอ่อน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๗. นายชูชีพ หาญสวัสดิ์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๘. นายจำนงค์ โพธิสาโร	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๙. พลตำรวจเอก ประมาณ อดิเรกสาร	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๐. นายเสนาะ เทียนทอง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๑. นายพินิจ จันทรสุรินทร์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๒. นายปกิต พัฒนกุล	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๓. นายวัฒนา อัศวเหม	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๔. นายอุทัย พิมพ์ใจชน	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓๕. นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน
๓๖. พลเอก เทียนชัย สิริสัมพันธ์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๗. นายบุญถึง ผลพานิชย์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๘. นายสกุล ศรีพรหม	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๙. นายปิยะณัฐ วัชราภรณ์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๐. นายเด่น โต๊ะมีนา	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๑. นายวีรวร สิทธิธรรม	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๒. นายประมวล สภาวสุ	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๓. นายสมาน ภุมมะกาญจนะ	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๔. นายประยูร สุรนิวงศ์	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๕. นายยิ่งพันธ์ มนะสิการ	รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม[๑]

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๒๗ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

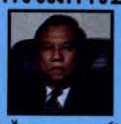
พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๒
๙ ธันวาคม ๒๕๓๓ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากพลเอก สุนทร คงสมพงษ์ หัวหน้าคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ได้เข้ายึดและควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ โดยได้อ้างสาเหตุการเข้ายึดอำนาจคณะรัฐบาลตามแถลงการณ์คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เรื่อง คำชี้แจงเหตุผลการเข้ายึดและควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ลงชื่อ พลเอก สุนทร คงสมพงษ์ หัวหน้าคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ

DEFT

บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ตะวันออกฟายแนันซ์ (1991) จำกัด
Dynamic Eastern Finance Thailand Co.,Ltd.
1·9·9·1

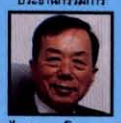
คณะกรรมการบริษัท



ท่านไพศาล กุมาลย์วิสัย
ประธานกรรมการ



ท่านโกศล ไกรฤกษ์
รองประธานกรรมการ



ศจ.ไพจิตร โรจนวานิช
ประธานกรรมการบริหาร



คุณนันท์ กิจจาลักษณ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการ



คุณนิตย์ ศรียาภัย
กรรมการ



ดร.อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ
กรรมการ



คุณแสรี สืบสงวน
กรรมการ



คุณประวิทย์ รุยาพร
กรรมการ



คุณประยูร เถลิงศรี
กรรมการ



คุณวรพงศ์ พิชญพงศ์ศา
กรรมการ



คุณปัญญา ยมะสมิต
กรรมการ



คุณบุญปกรณ์ โชควัฒนา
กรรมการ



คุณเชษฐ เชาว์วิศิษฐ
กรรมการ



คุณสุวิทย์ เจียรวัฒน์ชัย
กรรมการ



คุณสมชาย เกิดสมเกียรติ
กรรมการผู้จัดการ



คุณพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์
กรรมการรองกรรมการผู้จัดการ สายธุรกิจ



คุณกัลยา วานิชย์เจริญการ
กรรมการรองกรรมการผู้จัดการ สายปฏิบัติการ



คุณหญิงนิรมล สุริยสัตย์
กรรมการ



ดร.นันทพล พงษ์ไพบูลย์
ผอ.ฝ่ายวาณิชธนกิจ



คุณลัดดา ศรีตุลานนท์
ผอ.ฝ่ายสินเชื่อ



คุณธีระพันธ์ เพ็ชร์สุวรรณ์
ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย

สู่อนาคตที่สดใส ก้าวไปกับเรา

บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ตะวันออกฟายแนันซ์ (1991) จำกัด ได้เปิดสาขาบริการเต็มรูปแบบ
มีความมุ่งมั่นที่จะมอบแต่บริการที่ดี และเพียบพร้อมทุกความต้องการของลูกค้าในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ธุรกิจการเงิน

- กิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์
- กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและการบริโภค
- กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา
- กิจการเงินทุนเพื่อการเคหะ

ธุรกิจหลักทรัพย์

- กิจการนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์
- กิจการค้าหลักทรัพย์
- กิจการที่ปรึกษาการลงทุน
- กิจการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์

บริษัทได้ขยายงานเปิดสำนักงานทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ดังนี้

สาขาในกรุงเทพมหานคร คือ

1. สาขาหลักสี่ อาคารหลักสี่ พลาซ่า 333/106 ชั้น 7 ทาวเวอร์ 2
   ถนนแจ้งวัฒนะ บางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
   Tel. 576-0445-56, 576-0490-94, 576-0470-81
2. สาขาถนนศรีอยุธยา อาคารศรีอยุธยา 487/1 ถนนศรีอยุธยา
   เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
   Tel. 248-7280-95 **(อัตโนมัติ 16 หมายเลข)**
3. สาขาเยาวราช อาคารแกรนด์ไชน่า ชั้น 4 เลขที่ 215
   เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร 10100
   Tel. 224-9996-8 223-3186 **(อัตโนมัติ 12 หมายเลข)**
4. สาขาท่าพระ อาคาร TVO 1991 **ชั้น 2, 3 เลขที่ 105 ถนนรัชดาภิเษก**
   (ท่าพระ-ตากสิน) ธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
   Tel. 477-9930-42,477-8020 **(อัตโนมัติ 12 หมายเลข)**
5. สาขาปทุมวัน เลขที่ 404 **ชั้น 1, 2 ถ.พญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน**
   กทม. 10330 Tel. 216-0770 (อัตโนมัติ 9 หมายเลข)
   สายตรง 216-0785-7, 216-0789

สาขาต่างจังหวัด คือ

1. หาดใหญ่ เลขที่ 3-5 **ซอยหาดใหญ่ซิตี้ ถนนธรรมนูญวิถี**
   อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
   Tel. (074) 220-521 ,220361, 220344
2. ขอนแก่น เลขที่ 54/17-18 ถนนกลางเมือง อำเภอเมือง
   จังหวัดขอนแก่น 40000
   Tel. (043) 241188-9, 242466-7
3. เชียงราย เลขที่ 727/11-14 ห้าแยกพ่อขุนเม็งราย ถนนอุตรกิจ
   ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย Tel. (053) 717731-4
4. จันทบุรี อาคารพาณิชย์ เลขที่ 18/77-81 ถนนเทศบาล 2
   ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000
   Tel. (039) 312-522 ,313-128
5. พิษณุโลก เลขที่ 286/10 ถนนพิชัยสงคราม อำเภอเมือง
   จังหวัดพิษณุโลก 65000
   Tel. (055) 242-104, 242-369 ,245205-10

สมาชิกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหมายเลข 1
เลขที่ 459-471 ถ.อโศก-ดินแดง แขวงมักกะสัน
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10310 ตู้ ป.ณ. 2025
โทร. 245-5010-7, 248-2670-89
โทรสาร (662) 245-6835



๔๗

๒ มีนาคม ๒๕๓๔ – ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕

นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลเอก สุนทร คงสมพงษ์ ประธานสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๓๔ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังต่อไปนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายเสนาะ อูนากูล	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. พลตำรวจเอก เภา สารสิน	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. หม่อมราชวงศ์เกษมสโมสร เกษมศรี	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๕. นายไพจิตร เอื้อทวีกุล	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. นายมีชัย วีระไวทยะ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. นางสายสุรี จุติกุล	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. พลเรือเอก ประพัฒน์ กฤษณะจันทร์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๙. พลเอก วิมล วงศ์วานิช	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๐. พลอากาศเอก พิศิษฐ์ ศาลิคุปต์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๔๒ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๔

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๔๕ หน้า ๑ - ๕ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๓๔

๑๑. นายสุธี สิงห์เสน่ห์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๑๒. นายวีรพงษ์ รามางกูร	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๓. นายอาสา สารสิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๔. นายวิเชียร วัฒนคุณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๕. นายอาณัติ อาภาภิรม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๖. นายอาชว์ เตาลานนท์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๗. นายโฆษิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๘. นายนุกูล ประจวบเหมาะ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๙. หม่อมหลวงเชิงชาญ กำภู	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๐. พลเอก วิโรจน์ แสงสนิท	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๑. พลอากาศเอก สุเทพ เทพรักษ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๒. นายอมเรศ ศิลาอ่อน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๓. พลเอก อิสระพงศ์ หนุนภักดี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๔. พลอากาศเอก อนันต์ กลินทะ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๕. พลเรือเอก วิเชษฐ การุณยวณิช	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒๖. นายประภาศน์ อวยชัย	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๗. นายสง่า สรรพศรี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน
๒๘. นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๙. นายสมชัย วุฑฒิปรีชา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๐. นายไพโรจน์ นิงสานนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๓๑. นายอรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๓๒. นายสิปปนนท์ เกตุทัต	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๓. นายวีระ สุสังกรกาญจน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๓๔. นายเกษม สุวรรณกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์[๑]

วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้นายเจริญจิตต์ ณ สงขลา เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย[๒]

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๒๓ หน้า ๔ - ๕ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๔

๒. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๓๔ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๓๔

นายอานันท์ ปันยารชุน
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๑
๒ มีนาคม ๒๕๓๔ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕

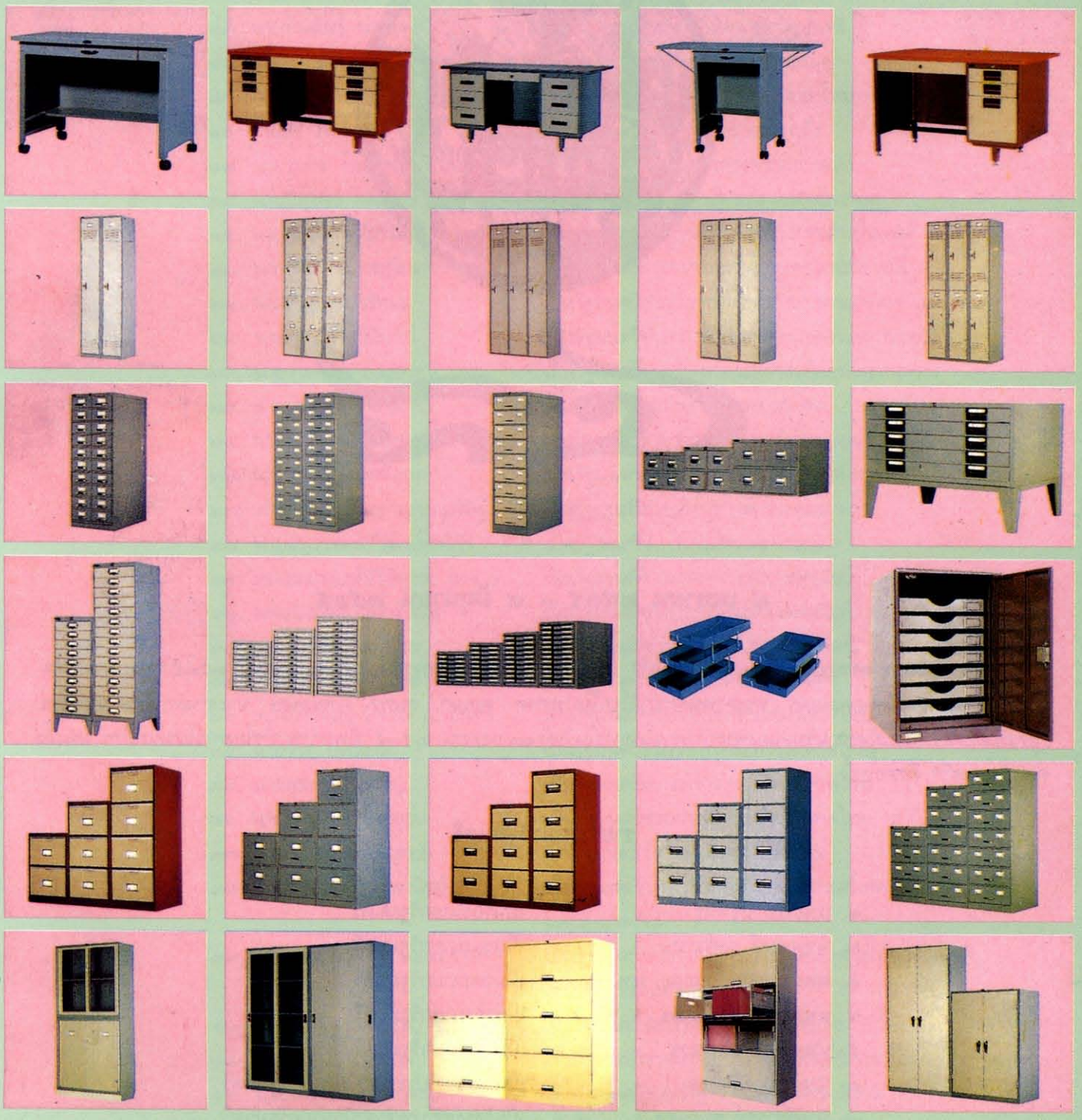
———————————

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากมีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป ในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ คณะรัฐมนตรีชุดนี้จึงพ้นจากตำแหน่งไปตามวาระ

———————————

เฟอร์นิเจอร์ภูมิฐาน

เพื่องานธุรกิจทันสมัย



ผู้ผลิตและจำหน่าย ตู้เหล็กเก็บเอกสารทุกชนิดตามสเป็คราชการ รับออกแบบตกแต่งภายในสำนักงาน โดยสถาปนิก วิศวกร และมัณฑนากรผู้ชำนาญงาน คุณจะได้รับความพอใจและความไว้วางใจในผลิตภัณฑ์ของเราอย่างเต็มที่ และเป็นตัวแทนจำหน่ายประตูเหล็กม้วน "ซูซูกิชัทเตอร์"

Standard SUAYSOMPOL

INFINI steel furniture

CHAVST มอก.353-2532

สวยสมพล มอก.63-2523

บริษัท สวยสมพลเอ็นจิเนียริ่ง จำกัด

สำนักงาน : 17 ถนนยุคล 2 สวนมะลิ กรุงเทพฯ 10100

โทร. 224-0964-5, 225-2617, 225-1948-9 โทรสาร. 662-2252618

โรงงาน : 92-94 หมู่ 4 ถนนเศรษฐกิจ 1 อ้อมน้อย กระทุ่มแบน สมุทรสาคร

โทร. 420-1131, 420-2550, 431-2527, 431-2530 โทรสาร. 662-4200881





๗ เมษายน ๒๕๓๕ – ๙ มิถุนายน ๒๕๓๕

พลเอก สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๓๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ พลเอก สุนทร คงสมพงษ์ ประธานสภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๓๕ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังต่อไปนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายณรงค์ วงศ์วรรณ	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. พลอากาศเอก สมบุญ ระหงษ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. นายมนตรี พงษ์พานิช	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๕. นายสมัคร สุนทรเวช	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๖. นายใหม่ ศิรินวกุล	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. นายชัชวาลย์ ชมภูแดง	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. นายกร ทัพพะรังสี	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๙. นายสุชน ชามพูนท	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๐. นายวัฒนา อัศวเหม	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๔๑ หน้า ๑ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๓๕

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๕๑ หน้า ๑ - ๓ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๓๕

๑๑. นายปิยะณัฐ วัชราภรณ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๒. นายชัยภักดิ์ ศิริวัฒน์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๓. นายทินพันธุ์ นาคะตะ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๔. พลเอก สุจินดา คราประยูร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๕. พลเอก ชัชชม กันหลง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๖. นายสุธี สิงห์เสน่ห์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๑๗. นายชวลิต โอสถานุเคราะห์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๘. นายปองพล อดิเรกสาร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๙. นายสมบัติ ศรีสุรินทร์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒๐. นายพินิจ จันทรสุรินทร์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๑. นายสันติ ชัยวิรัตนะ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๒. นายยุทธ อังกินันทน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๓. นายวโรทัย ภิญญสาสน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๔. นายบรรหาร ศิลปอาชา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๕. นายเสนาะ เทียนทอง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๖. นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๗. นายกำชัย เรืองกาญจนเศรษฐ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๘. นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๙. หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๓๐. นายสัมพันธ์ เลิศนุวัฒน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๓๑. นางพวงเล็ก บุญเชียง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๓๒. พลอากาศเอก อนันต์ กลินทะ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๓. พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๔. นายวีระ ปิตรชาติ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๕. นายสุชาติ ตันเจริญ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๖. นายประภัตร โพธสุธน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๗. นายสวัสดิ์ คำประกอบ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓๘. นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
๓๙. นายกิตติศักดิ์ หัตถสงเคราะห์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
๔๐. พลอากาศเอก สมบุญ ระหงษ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๔๑. นายชูชีพ หาญสวัสดิ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๔๒. นายไพโรจน์ เครือรัตน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๔๓. นายเงิน บุญสุภา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๔๔. นายบุญพันธ์ แขวัฒนะ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๕. นายสมศักดิ์ เทพสุทิน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๖. นายจรูญ งามพิเชษฐ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๗. นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๔๘. นายเรืองวิทย์ ลิกค์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๙. นายอุดมศักดิ์ ทั่งทอง เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๕๐. นายทวิช กลิ่นประทุม เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์ ได้ขอลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ประกาศ ณ วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๕ [๑]

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๖๗ หน้า ๑ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๕

พลเอก สุจินดา คราประยูร
เป็นนายกรัฐมนตรี
๗ เมษายน ๒๕๓๕ - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕

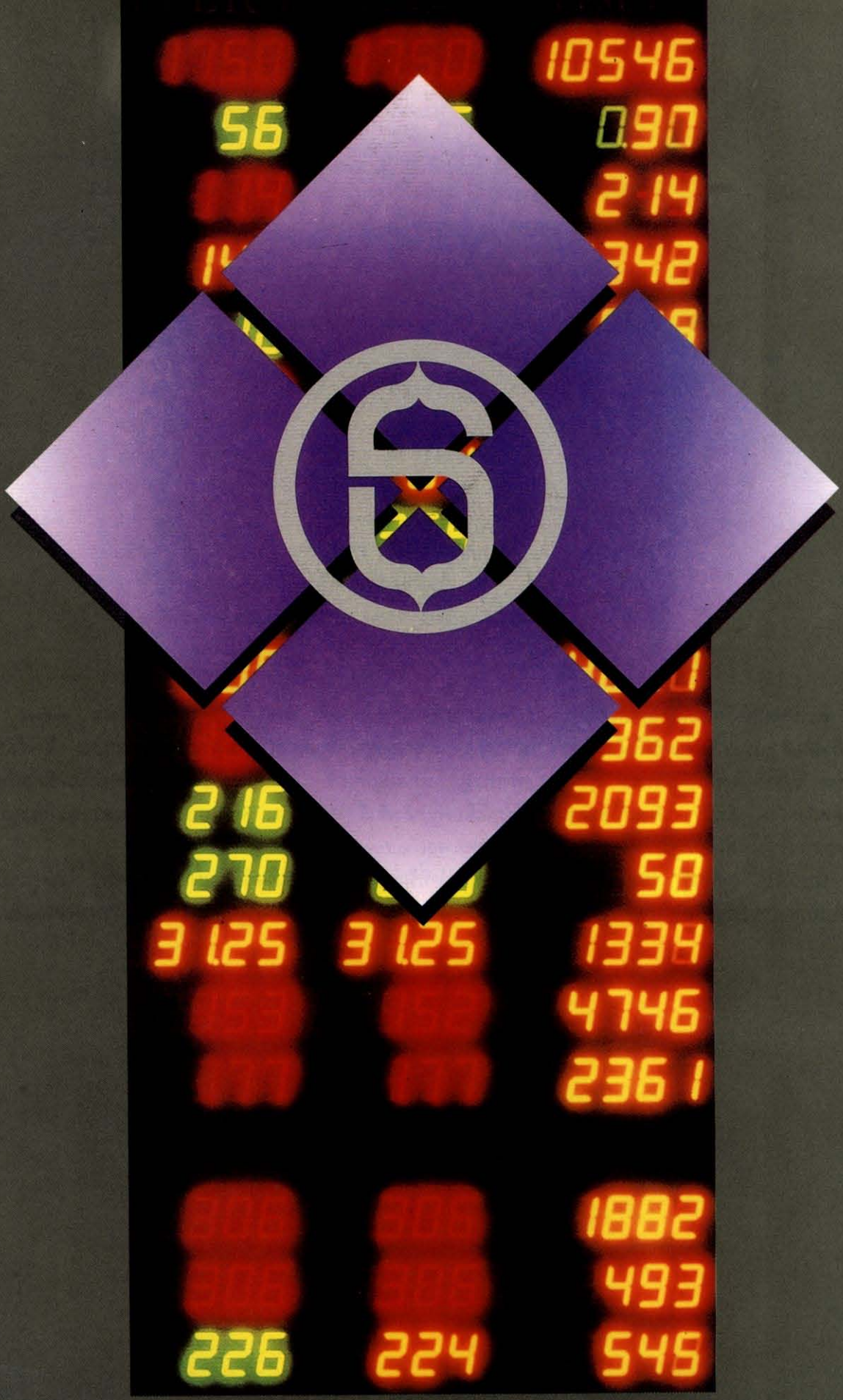
———————————————

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากเกิดเหตุการณ์ไม่สงบในวันที่ ๑๗ - ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๕ มีการประชุมประท้วงต่อต้านนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จึงได้มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ พลเอก สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรี และพลตรี จำลอง ศรีเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังธรรม เข้าเฝ้าฯ เพื่อแก้ไขสถานการณ์บ้านเมืองที่กำลังเลวร้ายลงทุกขณะ ต่อมาพลเอก สุจินดา คราประยูร ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รองนายกรัฐมนตรี จึงทำหน้าที่รักษาการนายกรัฐมนตรีแทนเป็นการชั่วคราว จนกระทั่งมีการแต่งตั้งนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕[๑] คณะรัฐมนตรีชุดนี้จึงพ้นจากตำแหน่งไปตามวาระ

———————————————

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๖๘ หน้า ๑ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕



บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ธนพล จำกัด
THANAPOL FINANCE AND SECURITIES COMPANY LIMITED
133 สุขุมวิท 21 ถนนอโศก กรุงเทพมหานคร 10110
☎ 258-0490-6 แฟกซ์ 258-7748



๔๔

๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ – ๒๒ กันยายน ๒๕๓๕

นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังต่อไปนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. พลตำรวจเอก เภา สารสิน	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายเกษม สุวรรณกุล	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. หม่อมราชวงศ์เกษมสโมสร เกษมศรี	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. นายมีชัย วีระไวทยะ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๕. นางสายสุรี จุติกุล	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. พลเอก บรรจบ บุนนาค	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๗. นายพนัส สิมะเสถียร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๘. นายอาสา สารสิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๙. นายโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๐. นายอำพล เสนาณรงค์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

---

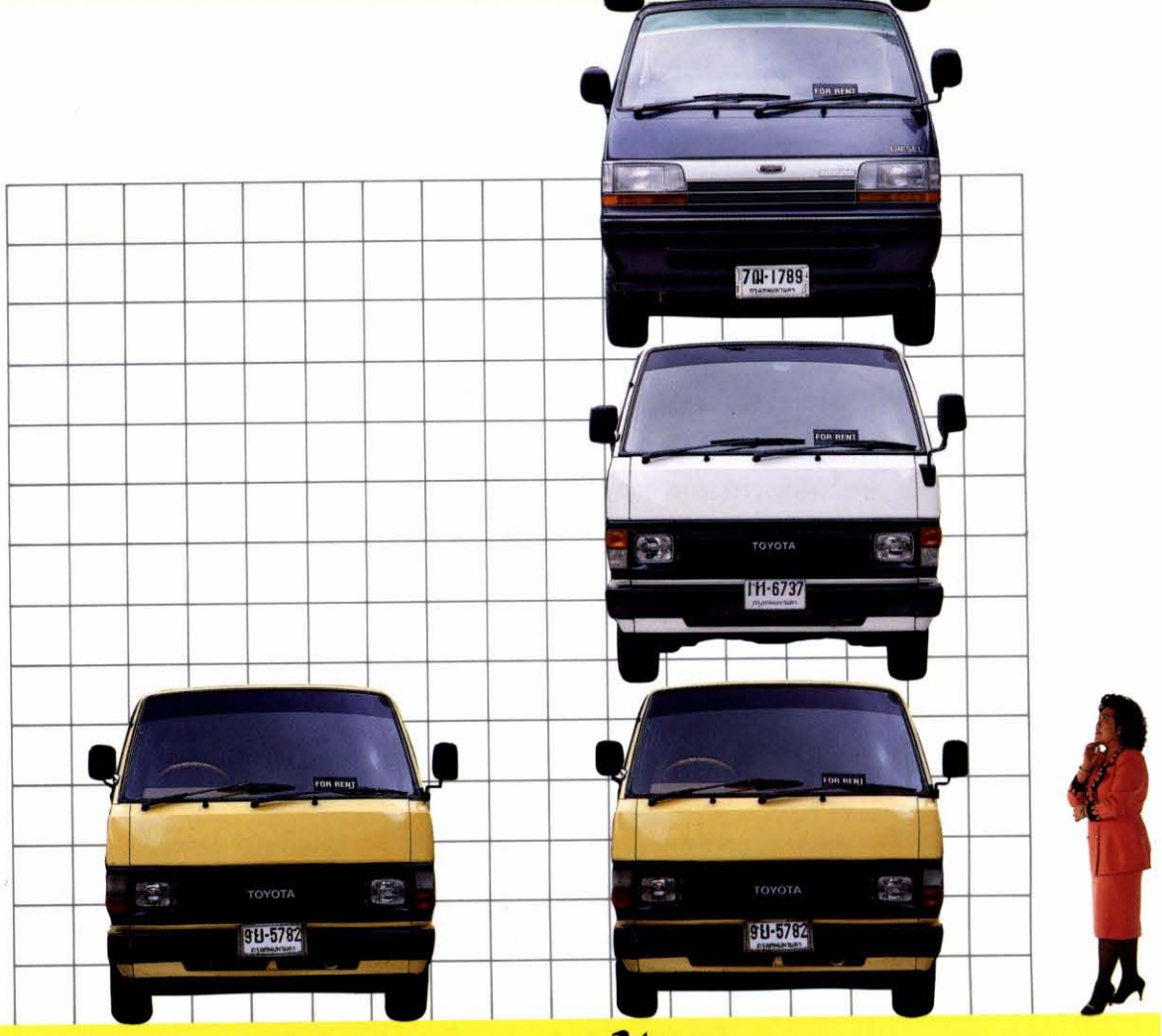
๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๖๘ หน้า ๑ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๖๙ หน้า ๑ - ๒ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๕

๑๑. นายนุกูล ประจวบเหมาะ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๒. หม่อมหลวงเชิงชาญ กำภู	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๓. นายอมเรศ ศิลาอ่อน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๔. หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๕. พลตำรวจเอก เภา สารสิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๖. นายเจริญจิตต์ ณ สงขลา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๗. นายเอนก สิทธิประศาสน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๘. นายวิเชียร วัฒนคุณ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๙. นายไพจิตร เอื้อทวีกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
๒๐. นายกอปร กฤตยากีรณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
๒๑. นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๒. นายสมชัย วุฑฒิปรีชา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๓. นายไพโรจน์ นิงสานนท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๒๔. นายสิปปนนท์ เกตุทัต	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๒๕. นายวีระ สุสังกรกาญจน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๒๖. นายเกษม สุวรรณกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

นายอานันท์ ปันยารชุน
เป็นนายกรัฐมนตรี
ครั้งที่ ๒
๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ - ๒๒ กันยายน ๒๕๓๕

คณะรัฐมนตรีคณะนี้สิ้นสุดลง เนื่องจากมีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป ในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๕ คณะรัฐมนตรีชุดนี้จึงพ้นจากตำแหน่งไปตามวาระ เมื่อมีการแต่งตั้งนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๕



อยู่กับหน้าเหลือง ตั้งแต่เล็กจนโต
เพราะเชื่อถือ เชื่อใจกันได้มากว่า 10 ปี



"10 ปี ผ่านมา ดิฉันลงโฆษณาในหน้าเหลืองมาตลอด ลูกค้าโทรมาใช้บริการไม่ขาดสาย...มีสื่อไหนอีกล่ะคะที่คุ้มค่าได้ผลสูงไม่เคยเปลี่ยนแบบหน้าเหลือง"

อรทัย สมสุข ผู้จัดการฝ่ายขาย ไฮเวย์คาร์เร้นท์

โฆษณาในสมุดหน้าเหลืองชินวัตร จะปีนี้หรืออีก 10 ปี ก็คุ้มค่าได้ผลสูง

สมุดหน้าเหลือง สื่อโฆษณาร่วมสมัยที่ได้รับการยอมรับ และไว้วางใจจากเจ้าของกิจการร้านค้ามาตลอด ด้วยประสิทธิภาพการเข้าถึง ครอบคลุมกลุ่มลูกค้าได้ทั่วประเทศ ลูกค้าจึงมีโอกาสเห็นโฆษณาของคุณตลอดปีไม่มีวันหยุด และที่สำคัญในค่าใช้จ่ายที่ต่ำแต่ได้ผลสูงขนาดนี้ มีสื่อไหนอีกที่ทดแทนสมุดหน้าเหลืองได้

ตัดสินใจลงโฆษณาในสมุดหน้าเหลืองชินวัตร วันนี้ คุ้มค่าไปตลอดปี



ชินวัตร ไดเรคทอรี่ส์

สื่อโฆษณาที่ผู้ซื้อมองหาผู้ขาย

ติดต่อแผนกบริการลูกค้า โทร. 256-9114-6

อีกบริการหนึ่งจากกลุ่มบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ บริษัท ชินวัตร ไดเร็คทอรี่ส์ จำกัด ชั้น 10-11 อัมรินทร์ทาวเวอร์ 500 ถนนเพลินจิต ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10300 โทร. 256-9114-6





๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ –

นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี[๑] ประกาศพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในประกาศ นายมารุต บุนนาค ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และในวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๕ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี[๒] ดังต่อไปนี้

รายชื่อคณะรัฐมนตรี

๑. นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒. นายอำนวย วีรวรรณ	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๓. นายบุญชู โรจนเสถียร	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๔. นายศุภชัย พานิชภักดิ์	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๕. นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๖. นายสาวิตต์ โพธิวิหค	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๗. นายสุรศักดิ์ เทียมประเสริฐ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๘. พันเอก ชินวุธ สุนทรสีมะ	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๙. พลเอก วิจิตร สุขมาก	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๐. พลตรี สมบัติ รอดโพธิ์ทอง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๑๑. นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

---

๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๑๐๑ หน้า ๑ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๕

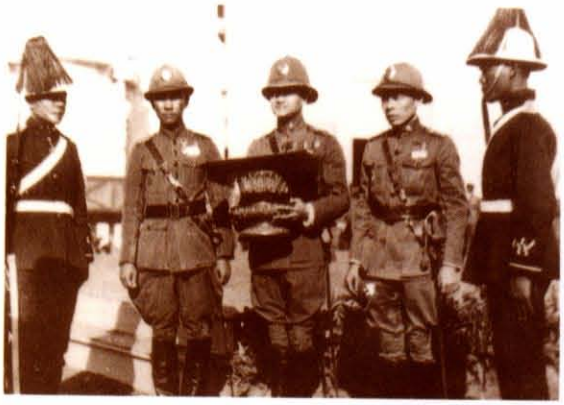
๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๑๐๓ หน้า ๑ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๕

๑๒. นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๓. นายบุญชู ตรีทอง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๑๔. นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๕. นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๑๖. นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๗. นายสุเทพ เทือกสุบรรณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๘. นายสวัสดิ์ สืบสายพรหม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๙. นายถวิล จันทร์ประสงค์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๐. พันเอก วินัย สมพงษ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๑. นายจรัส พั้วช่วย	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๒. ไสว พัฒโน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๓. นายทวี ไกรคุปต์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๔. นายสมศักดิ์ เทพสุทิน	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๕. นายอุทัย พิมพ์ใจชน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๖. นายไชยยศ สะสมทรัพย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๗. นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๘. นายไพฑูรย์ แก้วทอง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
๒๙. พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๐. นายเด่น โต๊ะมีนา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๑. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๒. นายชำนิ ศักดิเศรษฐ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๓. นายเชาวน์วัศ สุดลาภา	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๓๔. นายสุวิทย์ คุณกิตติ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๓๕. นายพิศาล มูลศาสตรสาทร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
๓๖. นายปรีชา มุสิกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตรเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
๓๗. นายสัมพันธ์ ทองสมัคร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๘. นายปราโมทย์ สุขุม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๓๙. นายสังข์ทอง ศรีธเรศ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๔๐. นายอดิศร เพียงเกษ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๔๑. นายบุญพันธ์ แขวัฒนะ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๒. นายรักเกียรติ สุขธนะ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๓. นายเอนก ทับสุวรรณ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๔. นายอุดมศิลป์ ศรีแสงนาม	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๔๕. พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๖. นายพรเทพ เตชะไพบูลย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๗. นายเกียรติชัย ชัยเชาวรัตน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๔๘. นายสุเทพ อัตถากร	เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

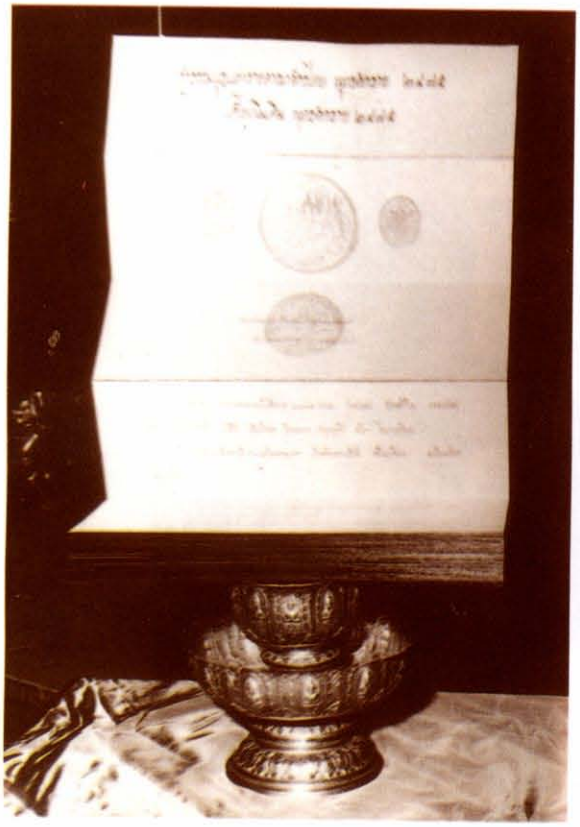


บันทึกภาพประวัติศาสตร์

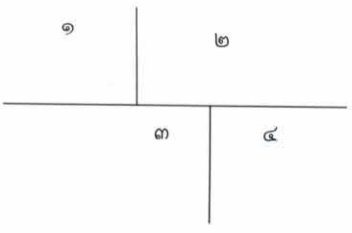












๑. ทหารวังสมัยรัชกาลที่ ๗ อารักขารัฐธรรมนูญฉบับแรก พ.ศ. ๒๔๗๕
๒. พิธีฉลองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๑๐ ธันวาคม ๒๔๘๐
๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๙๕
๔. จอมพล แปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีคนที่ ๓

๑ ๓

๒

๑. พลโท ผิน ชุณหะวัณ รองนายกรัฐมนตรีสมัยจอมพล แปลก พิบูลสงคราม
๒. คณะรัฐมนตรีคณะที่ ๑๒ นายทวี บุณยเกตุ นายกรัฐมนตรี
๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘ - ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘
๓. พันตรี ควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรี ๓๑ มกราคม ๒๔๘๙ - ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๙

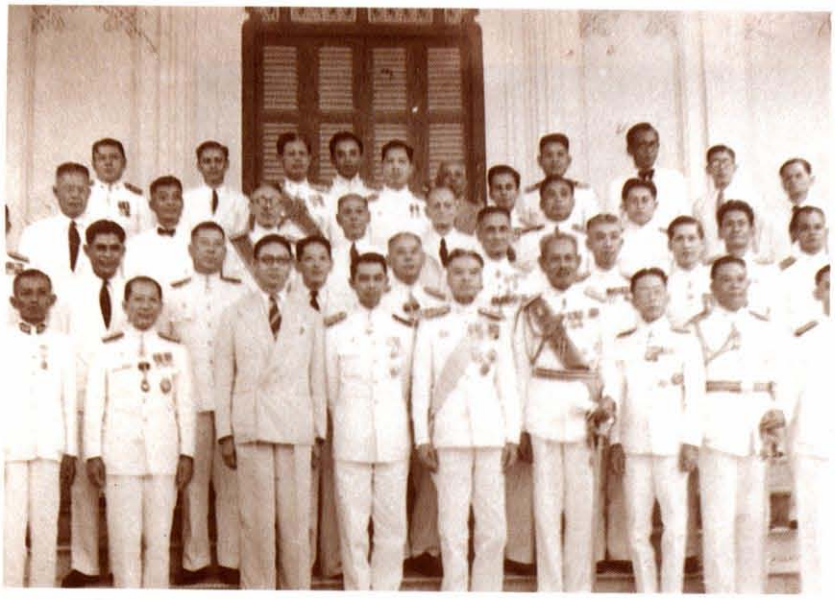












๑

๓

๒

๑. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี คนที่ ๖

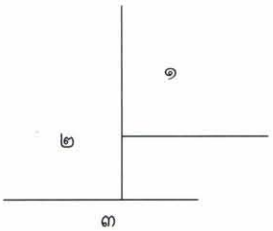
๒. คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๓ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี
๑๗ กันยายน ๒๔๘๘ - ๓๑ มกราคม ๒๔๘๙

๓. พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี
๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๙ - ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐









๑. คณะรัฐมนตรีคณะที่ ๒๖ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ๒๑ มีนาคม ๒๕๐๐ - ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐

๒. คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๗ นายพจน์ สารสิน นายกรัฐมนตรี ๒๑ กันยายน ๒๕๐๐ - ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐

๓. คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๘ พลโท ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ๑ มีนาคม ๒๕๐๑ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑

๑ ๒

๓ ๔

๑. ๒๐ มีนาคม ๒๕๐๘ นายกรัฐมนตรี พลเอก ถนอม กิตติขจร และนายเหงียน เกากี ผู้นำเวียดนาม ตรวจแถวกองเกียรติยศ

๒. จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี คนที่ ๑๐

๓. นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี คนที่ ๑๒ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ - ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

๔. หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรี เข้าเฝ้าฯถวายสัตย์ปฏิญาณ ๑๘ มีนาคม ๒๕๑๘









๑. การประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งแรกที่ทำเนียบฯ ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๘ คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๖ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี (๑๔ มีนาคม ๒๕๑๘ - ๑๒ มีนาคม ๒๕๑๙)

๒. ๒๐ เมษายน ๒๕๑๙ นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานรัฐสภาเข้าเฝ้าฯกราบบังคมทูลพระกรุณาในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

๓. ๒๒ เมษายน ๒๕๑๙ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯถวายสัตย์ปฏิญาณ เป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ มาตรา ๑๗๐

๑ ๒ ๓



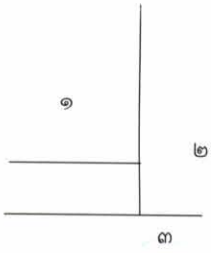












๑. ๘ ตุลาคม ๒๕๑๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน นำนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เข้าเฝ้าฯเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ในประกาศแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

๒. คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๐ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

๓. ๒๔ สิงหาคม ๒๕๒๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก ณ พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี นำพลเอก ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยาและพลเรือเอก อมร ศิริกายะ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

๑ ๒
๓ ๔

๑. ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒ ประธานรัฐสภา พลอากาศเอก หะริน หงสกุล เข้าเฝ้าฯพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เพื่อกราบบังคมทูลพระกรุณา เกี่ยวกับการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่

๒. คณะรัฐมนตรีคณะที่ ๔๑ ชุดพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี นำนายกรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๒๒

๓. ๑๒ มีนาคม ๒๕๒๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี นำรัฐมนตรี ที่ได้รับการแต่งตั้งเข้าเฝ้าฯเพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณ

๔. พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๓



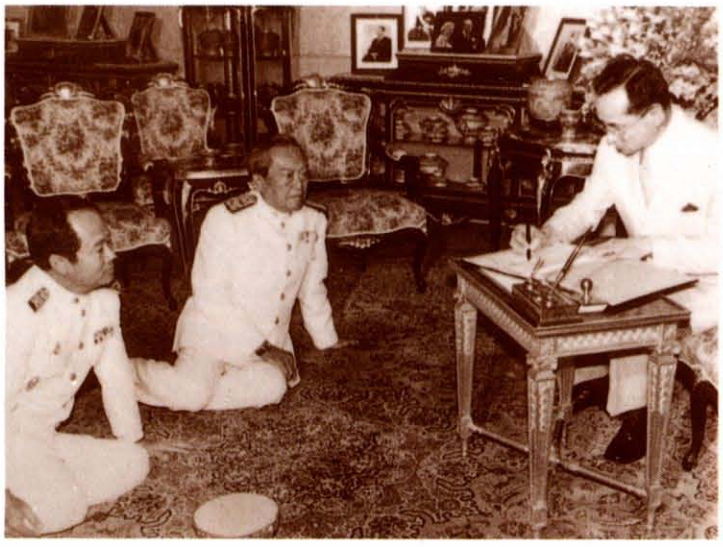














๑ ๒

๓ ๔

๑. ๓๐ เมษายน ๒๕๒๖ นายจารุบุตร เรืองสุวรรณ ประธานรัฐสภา เข้าเฝ้าฯพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อกราบบังคมทูลพระกรุณาเรื่องการตั้งนายกรัฐมนตรี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

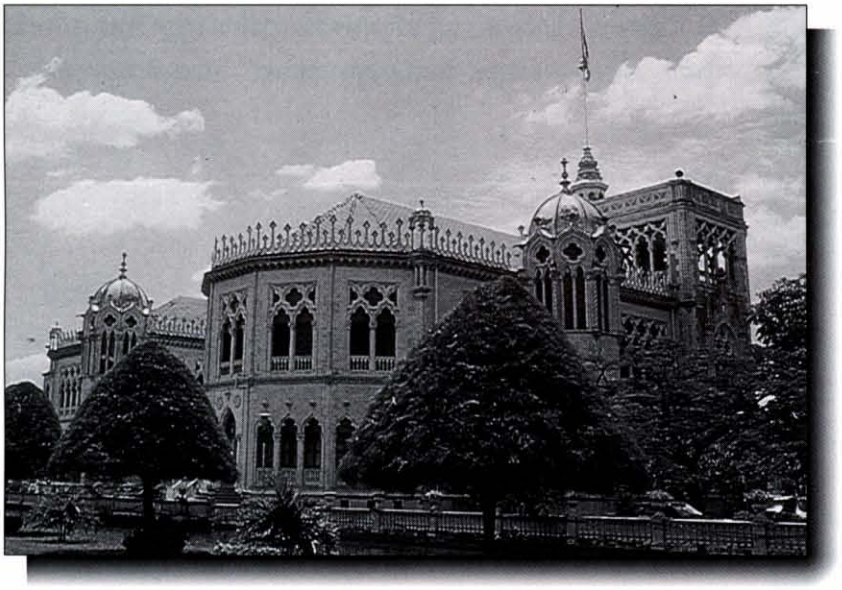
๒. คณะรัฐมนตรีคณะที่ ๔๕ พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี เข้าเฝ้าฯถวายสัตย์ปฏิญาณ ๙ สิงหาคม ๒๕๓๑

๓. พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี และนายอนันต์ อนันตกูล เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๔. คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔๗ ฯพณฯนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี เข้าเฝ้าฯพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณ ๗ มีนาคม ๒๕๓๔



ประวัติคณะรัฐมนตรีไทย คณะที่ ๕๐





นายบัญญัติ บรรทัดฐาน
รองนายกรัฐมนตรี
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายบัญญัติ บรรทัดฐาน เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๘๕ ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนสุราษฎร์ธานี และระดับมัธยมปลายที่โรงเรียนอำนวยศิลป์พระนคร จากนั้นจึงได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ได้เริ่มต้นก้าวเข้าสู่ชีวิตทางการเมือง โดยการเป็นสาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ในปี ๒๕๑๘ และได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานีเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน รวมแปดสมัย คือ ปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๒, ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ (สองสมัย)

ในระหว่างการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ได้ทำงานในหน้าที่ของกรรมาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในปี ๒๕๑๘ และประธานคณะกรรมการการท่องเที่ยว สภาผู้แทนราษฎร ในปี ๒๕๒๖ - ๒๕๒๙

สำหรับตำแหน่งทางการเมืองนั้น นายบัญญัติ บรรทัดฐาน เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อพ.ศ. ๒๕๑๙ สมัยรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๖ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปี ๒๕๒๖ - ๒๕๒๙ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน ในปี ๒๕๒๙ - ๒๕๓๑ ในสมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์



นายอำนวย วีรวรรณ
รองนายกรัฐมนตรี
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายอำนวย วีรวรรณ เกิดเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๗๕ ที่จังหวัดกรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากนั้นจึงได้เดินทางไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารธุรกิจที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน

ในงานด้านเศรษฐกิจนายอำนวย วีรวรรณ จัดเป็นบุคคลที่มีความสามารถและเชี่ยวชาญเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากประสบการณ์ที่เคยเป็นผู้บริหารธนาคารกรุงเทพ จำกัด มาเป็นเวลานาน จนกระทั่งได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ด้านบริหารธุรกิจจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และนิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยมิชิแกน

นายอำนวย วีรวรรณ เคยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในปี ๒๕๑๕ , ๒๕๑๖ สมาชิกสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ในปี ๒๕๑๙ และสมาชิกสภานิติ-บัญญัติแผ่นดิน ในปี ๒๕๓๔

สำหรับตำแหน่งทางการเมือง นายอำนวย วีรวรรณ เคยดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี สมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อปี ๒๕๐๕ - ๒๕๐๖ และสมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร ในปี ๒๕๐๗ - ๒๕๑๔ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ในปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๔ สมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์



นายบุญชู โรจนเสถียร
รองนายกรัฐมนตรี
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายบุญชู โรจนเสถียร เกิดเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๔๖๔ ที่จังหวัดชลบุรี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนพาณิชยการวัดเทวราชกุญชร ได้รับประกาศนียบัตรชั้นสูงทางบัญชี (เทียบเท่าปริญญาโท) จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และจากคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สำหรับชีวิตทางการเมืองของนายบุญชู โรจนเสถียรนั้น เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึงหกสมัย เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นอกจากนั้นยังเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อปี ๒๕๑๘ สมัยรัฐบาลม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และรองนายกรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ เมื่อปี ๒๕๒๓ สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์



นายศุภชัย พานิชภักดิ์
รองนายกรัฐมนตรี
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายศุภชัย พานิชภักดิ์ เกิดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๘๙ ที่จังหวัดกรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกด้านเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยอิราสมัส ประเทศเนเธอร์แลนด์

นายศุภชัย พานิชภักดิ์ เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อปี ๒๕๒๙ ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา เมื่อปี ๒๕๓๔

สำหรับตำแหน่งทางการเมือง นายศุภชัย พานิชภักดิ์ เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ในปี ๒๕๒๙ สมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์



นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์
รัฐมนตรี
ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๘๗ ที่จังหวัดตาก สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี ปริญญาตรีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และปริญญาโทพัฒนบริหารศาสตร์ (รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกในปี ๒๕๑๘ ต่อมาได้รับการเลือกตั้งอีกในปี ๒๕๑๙, ๒๕๒๒, ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ (สองสมัย)

ในระหว่างที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่นั้น นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์ ได้ทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ คือ กรรมาธิการและเลขานุการ คณะกรรมาธิการคมนาคมของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อปี ๒๕๑๘ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการประสานงาน สภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๕ ประธานคณะกรรมาธิการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๓๑ - ๒๕๓๔ และประธานคณะกรรมการประสานงาน สภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๓๕

สำหรับตำแหน่งทางการเมือง นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์ เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อปี ๒๕๑๙ ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๖ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปี ๒๕๒๖ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปี ๒๕๒๙



นายสาวิตต์ โพธิวิหค
รัฐมนตรี
ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายสาวิตต์ โพธิวิหค เกิดเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๔๘๘ ที่จังหวัดนครราชสีมา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบัน เอ็ม.ไอ.ที ปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา และปริญญาเอก สาขาวิเคราะห์ระบบและกระบวนการตัดสินใจ

นายสาวิตต์ โพธิวิหค เคยดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๑๘ สมัยม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม (นายเกษม จาติกวณิช) เมื่อปี ๒๕๒๑ และประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๒๓ - ๒๕๒๖ สมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์



นายสุรศักดิ์ เทียมประเสริฐ
รัฐมนตรี
ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายสุรศักดิ์ เทียมประเสริฐ เกิดเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๔๘๔ ที่จังหวัดอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากวิทยาลัยบัณฑิตสกลนคร จังหวัดสกลนคร ได้รับวุฒิสูงสุด ปริญญาตรีเทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต (ทษ.บ.)

ตำแหน่งทางการเมืองนั้น นายสุรศักดิ์ เทียมประเสริฐ เคยได้รับการแต่งตั้งให้ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๒๙ สมัยพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี



พันเอก ชินวุธ สุนทรสีมะ
รัฐมนตรี
ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

พันเอก ชินวุธ สุนทรสีมะ เกิดเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๔๗๐ ที่จังหวัดกรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเท็ฆนิคททหารบก (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า)ในปี ๒๕๑๙ และได้รับปริญญาเอก ด้านเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา

พันเอก ชินวุธ สุนทรสีมะ เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการฝ่ายพัฒนาเกษตรและคมนาคมที่ปรึกษาระเบียบบริหารของหัวหน้าคณะปฏิวัติและนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕ สมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร



พลเอก วิจิตร สุขมาก
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงกลาโหม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

พลเอก วิจิตร สุขมาก เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๗๖ ที่จังหวัดนนทบุรี สำเร็จการศึกษาวิชาทหารจากโรงเรียนนายร้อยทหารบกสหรัฐหรือเวสปอยต์ ในปี ๒๕๐๑ ซึ่งเป็นปีเดียวกับที่นายทหาร จปร. ๕ จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และเข้ารับราชการในกองทัพ

หลังจากเดินทางกลับจากประเทศสหรัฐอเมริกา พลเอก วิจิตร สุขมาก ได้เข้ารับราชการเป็นอาจารย์กองการศึกษา โรงเรียนนายทหารม้ายานเกราะ ศูนย์การทหารม้า ในปี ๒๕๐๒

สำหรับประวัติชีวิตการรับราชการในกองทัพบกของพลเอก วิจิตร สุขมากนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

ปี ๒๕๐๓ - เป็นผู้บังคับหมวดรถถัง กองพันรถถังที่ ๕ กรมทหารม้าที่ ๒
ปี ๒๕๐๖ - เป็นอาจารย์กองการศึกษา โรงเรียนทหารม้ายานเกราะ ศูนย์การทหารม้า
ปี ๒๕๐๙ - เป็นนายทหารฝ่ายเสนาธิการ ประจำโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ปี ๒๕๑๓ - เป็นผู้ช่วยหัวหน้าแผนกข่าวกรอง กองพลอาสาสมัครเวียดนามผลัด ๑ ส่วนที่ ๒
ปี ๒๕๑๔ - เป็นนายทหารติดต่อประจำกองบัญชาการสหประชาชาติเกาหลี
ปี ๒๕๑๕ - เป็นหัวหน้าแผนกข่าวกรอง กรมข่าวทหารบก
ปี ๒๕๑๖ - เป็นหัวหน้าแผนกยุทธการ กองพลทหารม้าที่ ๑
ปี ๒๕๑๘ - เป็นอาจารย์โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
ปี ๒๕๑๙ - เป็นรองผู้บังคับการกรมทหารม้าที่ ๓
ปี ๒๕๒๑ - เป็นนายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำผู้บังคับบัญชา
ปี ๒๕๒๔ - ครองยศพลตรี ในตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ภายหลังจากเดินทางกลับจากการเป็น "ผู้ช่วยทูตทหารและผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารบกสหรัฐฯ"
ปี ๒๕๒๘ - ครองยศพลโท ในตำแหน่งเจ้ากรมการรักษาดินแดน
ปี ๒๕๓๓ - เป็นรองเสนาธิการทหาร

ในด้านการดำรงตำแหน่งทางการเมือง พลเอก วิจิตร สุขมาก เคยดำรงตำแหน่งวุฒิสภา ในปี ๒๕๒๘ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี ๒๕๓๔ และสมาชิกวุฒิสภา ในปี ๒๕๓๕



พลตรี สมบัติ รอดโพธิ์ทอง
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงกลาโหม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

พลตรี สมบัติ รอดโพธิ์ทอง เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๔๘๐ ที่จังหวัดพิจิตร สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนทหารปืนใหญ่ โรงเรียนกองพันทหารปืนใหญ่ พอร์ทชีล สหรัฐอเมริกา โรงเรียนนายทหารสื่อสารพอร์ทชีล สหรัฐอเมริกา โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ ๔๖ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก สหรัฐอเมริกา พอร์ตลีเวนเวทร์ซ สหรัฐอเมริกา หลักสูตรการบริหารการป้องกันทรัพยากรนานาชาติ

พลตรี สมบัติ รอดโพธิ์ทอง เคยดำรงตำแหน่ง รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ฝ่ายบริหารและการคลัง ในปี ๒๕๓๕ และได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี ๒๕๓๕



นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการคลัง
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๔๘๘ จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จการศึกษาสาขารัฐพัฒนาศาสตร์ (เกียรตินิยม) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา ปริญญาโทบริหารธุรกิจ (การเงิน) จากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสาขาเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขออภัย การจัดวางรูป พลตรี สมบัติ รอดโพธิ์ทอง ได้สลับกับ นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์ ผู้จัดพิมพ์กราบขออภัยมา ณ ที่นี้



นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงการคลัง
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๗ ที่จังหวัดสงขลา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และระดับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี เคยดำรงตำแหน่งประธานกรรมาธิการการเกษตร สภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๒๙ ประธานกรรมาธิการการเงินการคลัง สภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๓๕

นอกจากนี้ นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ยังเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญคือ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปี ๒๕๒๔ สมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ปี ๒๕๓๑ - ๒๕๓๓ สมัยพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายบุญชู ตรีทอง
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงการคลัง
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายบุญชู ตรีทอง เกิดเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๔๘๘ ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษาบัณฑิตสาขาฟิสิกส์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ในปี ๒๕๑๑

นายบุญชู ตรีทอง เคยดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ในปี ๒๕๒๖ - ๒๕๒๙ สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์



นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๔๗๐ ที่จังหวัดราชบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท Master of Science (Management) จากมหาวิทยาลัยโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา

นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ในช่วงปี ๒๕๒๔ - ๒๕๒๖ และ ๒๕๒๖ - ๒๕๓๑ และเคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรีพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ในปี ๒๕๒๙ - ๒๕๓๑



นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๔๙๒ ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากนั้นจึงได้เดินทางไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา จนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ในปี ๒๕๑๗ และ ๒๕๒๕ ตามลำดับ

นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ในปี ๒๕๒๙ จากนั้นก็ได้รับเลือกตั้งอีกในปี ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕

ในระหว่างที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรองประธานรัฐสภา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) ในปี ๒๕๒๙ สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ และผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในปี ๒๕๓๑ สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๔๙๕ ที่จังหวัดนครราชสีมา ได้รับวุฒิการศึกษาสูงสุด Higher School Certificate ในปี ๒๕๑๕

นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมาครั้งแรกในปี ๒๕๒๙ จากนั้นก็ได้รับเลือกตั้งอีกในปี ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ (สองสมัย) นอกจากนั้นยังเคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในปี ๒๕๒๙ สมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายสุเทพ เทือกสุบรรณ
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เกิดเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๔๙๒ ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และระดับปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมัดเดิ้ล รัฐเทนเนสซี่ ประเทศสหรัฐอเมริกา

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต ๒ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๒ และได้รับเลือกตั้งต่อมาอีกในปี ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ (สองสมัย) เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ปี ๒๕๒๓ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี ๒๕๒๔ เลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปี ๒๕๒๖ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี ๒๕๒๙ ซึ่งล้วนแต่เป็นสมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ทั้งสิ้น



นายสวัสดิ์ สืบสายพรหม
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายสวัสดิ์ สืบสายพรหม เกิดเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๔๘๖ ที่จังหวัดศรีสะเกษ ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จากวิทยาลัยเพาะช่าง ในปี ๒๕๐๗

นายสวัสดิ์ สืบสายพรหม เคยดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๒๙ สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ และประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๓๓ สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายถวิล จันทรประสงค์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายถวิล จันทรประสงค์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๕ ที่จังหวัดนนทบุรี ได้รับปริญญาตรีเกษตรศาสตร์บัณฑิต จากวิทยาลัยบัณฑิตสกลนคร และได้รับปริญญากิตติมศักดิ์ สาขารัฐศาสตร์ จาก SUSSEX COLLEGE OF TECHNOLOGY ประเทศอังกฤษ

นายถวิล จันทรประสงค์ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่ปี ๒๕๒๒ และต่อมาในปี ๒๕๒๖, ๒๕๓๑, ๒๕๓๕ (สองสมัย) ในระหว่างที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ทำหน้าที่เป็นกรรมาธิการการเกษตร สภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๒๖ กรรมาธิการการท่องเที่ยว สภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๓๑ ประธานกรรมาธิการอุตสาหกรรม สภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๓๑ และกรรมาธิการ ติดตามงบประมาณ สภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๓๕

สำหรับตำแหน่งทางการเมือง นายถวิล จันทรประสงค์ เคยได้รับการแต่งตั้งให้ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในช่วงปี ๒๕๒๔ - ๒๕๓๑



พันเอก วินัย สมพงษ์
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงคมนาคม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

พันเอก วินัย สมพงษ์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๘๖ ที่จังหวัดนครราชสีมา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต จากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์การเมือง จากมหาวิทยาลัยแคนซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

พันเอก วินัย สมพงษ์ เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๒๘ - ๒๕๓๒ และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๓๓ - ๒๕๓๕ สมัยพลตรี จำลอง ศรีเมือง เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร



นายจรัส พั้วช่วย
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงคมนาคม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายจรัส พั้วช่วย เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๔๙๒ ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นายจรัส พั้วช่วย ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๒ จนกระทั่งปัจจุบันรวมหกสมัย คือ ในปี ๒๕๒๒, ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ (สองสมัย) นอกจากนี้ยังดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยในปี ๒๕๒๖ - ๒๕๒๙ ดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในปี ๒๕๓๓ - ๒๕๓๔ สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายไสว พัฒโน
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงคมนาคม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายไสว พัฒโน เกิดเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๗๗ ที่จังหวัดสงขลา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นายไสว พัฒโน ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ในปี ๒๕๑๘ จากนั้นมาได้รับเลือกตั้งอีกในปี ๒๕๒๒, ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ (สองสมัย) ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๒๓ สมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ปี ๒๕๒๙ สมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ และรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ในปี ๒๕๓๑ สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



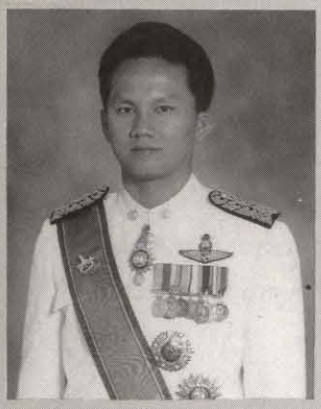
นายทวี ไกรคุปต์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงคมนาคม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายทวี ไกรคุปต์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๔๘๒ ที่จังหวัดราชบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายทวี ไกรคุปต์ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ในปี ๒๕๒๒ และได้รับเลือกตั้งอีกในสมัยต่อมา จนกระทั่งปัจจุบัน

ตำแหน่งทางการเมืองนั้น นายทวี ไกรคุปต์ เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เมื่อปี ๒๕๒๔ สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์



นายสมศักดิ์ เทพสุทิน
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงคมนาคม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายสมศักดิ์ เทพสุทิน เกิดเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๔๙๘ ที่จังหวัดสุโขทัย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาไฟฟ้า จากสถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

นายสมศักดิ์ เทพสุทิน ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัยครั้งแรกในปี ๒๕๒๔ และได้รับการเลือกตั้งอีกในครั้งต่อ ๆ มา รวมทั้งสิ้นหกสมัย คือ ปี ๒๕๒๔, ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑, ๒๕๓๕ (สองสมัย)

นอกจากนั้นนายสมศักดิ์ เทพสุทิน ยังได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีก คือ ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๒๙ สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ในปี ๒๕๓๑ สมัยพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปี ๒๕๓๕ สมัยรัฐบาลพลเอก สุจินดา คราประยูร



นายอุทัย พิมพ์ใจชน
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงพาณิชย์
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายอุทัย พิมพ์ใจชน เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๔๘๑ ที่จังหวัดชลบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นายอุทัย พิมพ์ใจชน ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี เป็นสมัยแรกในปี ๒๕๑๒ จากนั้นก็ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรีอีกเรื่อย ๆ มา คือ ในปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ (สองสมัย)

ในปี ๒๕๑๘ สมัยรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายอุทัย พิมพ์ใจชน ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม หลังจากนั้นได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของสภาผู้แทนราษฎร คือเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรถึงสองสมัยคือ สมัยรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ในปี ๒๕๑๙ และสมัยรัฐบาลพอเอก เปรม ติณสูลานนท์ ในปี ๒๕๒๖ ต่อมาในสมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณนั้น นายอุทัย พิมพ์ใจชน ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในปี ๒๕๓๓



นายไชยยศ สะสมทรัพย์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงพาณิชย์
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายไชยยศ สะสมทรัพย์ เกิดเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๙๓ ที่จังหวัดนครปฐม สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านการเงินและการตลาด จากมหาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ มลรัฐมิสซูรี ประเทศสหรัฐอเมริกา

นายไชยยศ สะสมทรัพย์ ก้าวเข้าสู่ชีวิตทางการเมือง โดยการเข้าเป็นสมาชิกพรรคก้าวหน้า และได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคก้าวหน้าในปี ๒๕๓๑ ต่อมาเมื่อมีการรวมพรรคการเมือง ๔ พรรค คือ พรรคก้าวหน้า พรรคกิจประชาคม พรรครวมไทย และพรรคประชาชน เป็นพรรคเอกภาพนั้น นายไชยยศ สะสมทรัพย์ ก็ได้ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคและเลขาธิการพรรค ในปี ๒๕๓๓ และ ๒๕๓๕ ตามลำดับ

ส่วนตำแหน่งทางการเมือง นายไชยยศ สะสมทรัพย์ เคยดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ ในปี ๒๕๓๓



นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงพาณิชย์
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๔๙๙ ที่จังหวัดพังงา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และระดับปริญญาโท จากคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพังงา ตั้งแต่ปี ๒๕๒๙ จนกระทั่งปัจจุบันรวมสี่สมัย ส่วนตำแหน่งทางการเมืองนั้น เคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในปี ๒๕๓๑ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ปี ๒๕๓๓ และเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในปี ๒๕๓๓ สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายไพฑูรย์ แก้วทอง
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงพาณิชย์
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายไพฑูรย์ แก้วทอง เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๔๗๙ ที่จังหวัดพิจิตร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี ๒๕๐๐

นายไพฑูรย์ แก้วทอง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพิจิตร ตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ จนกระทั่งปัจจุบันรวมหกสมัย คือปี ๒๕๑๘, ๒๕๒๒, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ (สองครั้ง) ในระหว่างที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่นั้น นายไพฑูรย์ แก้วทอง ยังได้ทำหน้าที่เป็นกรรมาธิการสามัญการเงินการคลัง ในปี ๒๕๑๘ และ ๒๕๒๒ และกรรมาธิการสามัญพิจารณางบประมาณ ในปี ๒๕๒๓

นอกจากนั้น นายไพฑูรย์ แก้วทอง ยังเคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อปี ๒๕๒๙ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ปี ๒๕๓๑ สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๗๕ ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาได้รับวุฒิวิทยาศาสตร์บัญฑิต จากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในปี ๒๔๙๖ หลังจากนั้นได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบกจนสำเร็จในปี ๒๕๐๖ และโรงเรียนเสนาธิการทหารบก สหรัฐอเมริกา หลักสูตรเสนาธิการกิจ (Fort Leaverworth) ในปี ๒๕๐๗ (นอกจากนี้ยังเคยได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์อีกหลายแห่ง คือ มหาวิทยาลัยเปปเปอร์ไดน์ สหรัฐอเมริกา ปี ๒๕๓๐, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปี ๒๕๓๐ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี ๒๕๓๑ และมหาวิทยาลัยศรีปทุม ปี ๒๕๓๒)

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เริ่มรับราชการทหาร เมื่อเดือนมกราคม ๒๔๙๗ ได้รับตำแหน่งสำคัญ ๆ มากมาย จนกระทั่งได้รับการแต่งตั้งครั้งสำคัญ อันนับเป็นก้าวแรกที่ชักนำให้ก้าวเข้าสู่เส้นทางทางการเมือง นั่นคือได้รับแต่งตั้งเป็นนายทหารคนสนิทรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และประจำกองบัญชาการทหารบก ในปี ๒๕๒๒ ขณะที่ครองยศพลตรี

ปี ๒๕๒๕ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งขณะนั้นเป็นพลโท ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้ากรมยุทธการทหารบก และได้เลื่อนเป็นผู้ช่วยเสนาธิการทหารบก รองเสนาธิการทหารบกและเสนาธิการทหารบก ตามลำดับ จนกระทั่งเดือนมิถุนายน ๒๕๒๙ จึงได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บัญชาการทหารบก และในเดือนตุลาคม ๒๕๓๐ ก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด อีกตำแหน่งหนึ่ง

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๓ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ก็ได้ลาออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกและผู้บัญชาการทหารสูงสุด เข้าสู่ชีวิตการเมืองโดยดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ผันชีวิตตนเองเป็นนักการเมืองเต็มตัว โดยการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นครั้งแรกในปี ๒๕๓๕ ซึ่งก็ปรากฏว่าได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนนทบุรี ปี ๒๕๓๕ (สองสมัย)



นายเด่น โต๊ะมีนา
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงมหาดไทย
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายเด่น โต๊ะมีนา เกิดเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๔๗๗ ที่จังหวัดปัตตานี สำเร็จการศึกษาเป็นนิติศาสตร์บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี ๒๕๐๘

นายเด่น โต๊ะมีนา ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ เรื่อยมาจนปัจจุบัน คือ ในสมัย ปี ๒๕๒๒, ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในปี ๒๕๑๙ รัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในปี ๒๕๒๓ และรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (ฝ่ายการเมือง) ปี ๒๕๒๙ รัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ และเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในปี ๒๕๓๓ รัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายสุทัศน์ เงินหมื่น
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงมหาดไทย
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายสุทัศน์ เงินหมื่น เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๔๘๘ ที่จังหวัดอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นายสุทัศน์ เงินหมื่น ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ในปี ๒๕๑๘ และได้รับเลือกตั้งอีกในปี ๒๕๒๖, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง คือ ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นเวลา ๒ ปี คือ ปี ๒๕๒๖ - ๒๕๒๘ ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปี ๒๕๒๙ - ๒๕๓๑ สมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปี ๒๕๓๑ - ๒๕๓๓ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี ๒๕๓๓ สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายชำนิ ศักดิเศรษฐ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงมหาดไทย
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายชำนิ ศักดิเศรษฐ์ เกิดเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๔๙๐ ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง จากโรงเรียนพาณิชยการสีลม เมื่อปี ๒๕๑๐

นายชำนิ ศักดิเศรษฐ์ ได้เริ่มต้นชีวิตทางการเมือง โดยการเป็นเลขาธิการพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย ในปี ๒๕๑๘ และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรกในปีเดียวกัน ต่อมาได้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการพรรคก้าวหน้า ในปี ๒๕๒๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๓๑ รองเลขาธิการพรรคเอกภาพ ปี ๒๕๓๒ รองหัวหน้าพรรคเอกภาพ ปี ๒๕๓๓ ผู้อำนวยการเลือกตั้งพรรคพลังธรรมภาคใต้ ในปี ๒๕๓๕ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๓๕

นอกจากนี้นายชำนิ ศักดิเศรษฐ์ ยังเคยดำรงตำแหน่งรองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ ในปี ๒๕๓๔



นายเชาวน์วัศ สุดลาภา
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงมหาดไทย
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายเชาวน์วัศ สุดลาภา เกิดเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๗๖ ที่จังหวัดอยุธยา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับ Diploma ทาง Public Administration จากประเทศเนเธอร์แลนด์ และเคยได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเคนซิงตัน

นายเชาวน์วัศ สุดลาภา เคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในปี ๒๕๐๗ - ๒๕๑๒ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔ และ ๒๕๑๖ สมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร

ในช่วงปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔ นายเชาวน์วัศ สุดลาภา ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ต่อมาในปี ๒๕๓๑ ภายหลังจากได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายเชาวน์วัศ สุดลาภา ได้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ และประธานคณะกรรมการที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายต่างประเทศ จนกระทั่งในปี ๒๕๓๕ ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๒๒ มีนาคม นายเชาวน์วัศ สุดลาภา ได้ดำรงตำแหน่งรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ ๑ สมัยรัฐบาลพลเอก สุจินดา คราประยูร



นายสุวิทย์ คุณกิตติ
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงยุติธรรม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายสุวิทย์ คุณกิตติ เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๐๐ ที่จังหวัดขอนแก่น สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาเคมี จากมหาวิทยาลัยเคนตั๊กกี้ ประเทศสหรัฐอเมริกา

นายสุวิทย์ คุณกิตติ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ในปี ๒๕๒๖ และได้รับเลือกตั้งอีกในสมัยต่อมา คือ ปี ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ปี ๒๕๒๘ และเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ปี ๒๕๒๙ สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ และรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พลเอก สุจินดา คราประยูร ในปี ๒๕๓๕



นายพิศาล มูลศาสตรสาทร
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
และสิ่งแวดล้อม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายพิศาล มูลศาสตรสาทร เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๗๒ ที่จังหวัดสุรินทร์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี ๒๔๙๕ และวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ปี ๒๕๒๓

ก่อนหน้าที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี ๒๕๓๕ นั้น นายพิศาล มูลศาสตรสาทร เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ชุดที่ ๒ เมื่อปี ๒๕๑๖ สมัยรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ สมาชิกสภาการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ปี ๒๕๒๐ สมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร สมาชิกวุฒิสภา ปี ๒๕๒๔ และ ๒๕๓๐ สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี ๒๕๓๔ สมัยรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน



นายปรีชา มุสิกุล
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
และสิ่งแวดล้อม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายปรีชา มุสิกุล เกิดเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๘๐ ที่จังหวัดนครปฐม สำเร็จการศึกษาจากคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี ๒๕๐๓

นายปรีชา มุสิกุล ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ จนกระทั่งปัจจุบัน เป็นเวลาหกสมัย (คือ พ.ศ. ๒๕๑๘, ๒๕๒๒, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ ทั้งสองสมัย) ระหว่างที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนี้ ได้ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมาธิการสาธารณสุข ในปี ๒๕๑๘ กรรมการหน่วยสหภาพรัฐสภา ปี ๒๕๒๖ - ๒๕๓๓ ประธานกรรมาธิการกิจการสภา ปี ๒๕๓๕

ในปี ๒๕๑๙ นายปรีชา มุสิกุล เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข สมัยรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช และที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี ปี ๒๕๓๓ สมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ



นายสัมพันธ์ ทองสมัคร
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายสัมพันธ์ ทองสมัคร เกิดเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๔๘๕ ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

นายสัมพันธ์ ทองสมัคร ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ในปี ๒๕๑๘ และเรื่อยมาในสมัยต่อ ๆ มา คือ ปี ๒๕๑๙, ๒๕๒๒, ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ (สองครั้ง) นอกจากนั้นยังเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ถึงสองสมัย คือ ในช่วงปี ๒๕๒๖ - ๒๕๒๙ และ ๒๕๒๙ - ๒๕๓๑



นายปราโมทย์ สุขุม
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายปราโมทย์ สุขุม เกิดเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๔๘๓ ที่จังหวัดสงขลา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางสถาปัตยกรรม และการวางผังสิ่งแวดล้อม ประกาศนียบัตรเกียรตินิยมทางด้านผังเมือง จากมลรัฐโอกลาฮามา และรัฐยูทาห์ สหรัฐอเมริกา และประกาศนียบัตรหลักสูตรนักบริหารระดับสูง จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

นายปราโมทย์ สุขุม ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี ๒๕๒๖, ๒๕๒๙ และ ๒๕๓๕ (วันที่ ๑๓ กันยายน) เคยดำรงตำแหน่งรองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๒๘ สมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ และรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๓๐ สมัยพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายสังข์ทอง ศรีธเรศ
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายสังข์ทอง ศรีธเรศ เกิดเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๘๔ สำเร็จการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นายสังข์ทอง ศรีธเรศ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก ในปี ๒๕๒๖ และได้รับเลือกตั้งอีกในปี ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ ทั้งสองสมัย เคยดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี ๒๕๒๖ - ๒๕๒๙ สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปี ๒๕๓๑ - ๒๕๓๔ ครั้งรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายอดิศร เพียงเกษ
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายอดิศร เพียงเกษ เกิดเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๔๙๕ ที่จังหวัดสกลนคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นายอดิศร เพียงเกษ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่นครั้งแรกในปี ๒๕๓๑ และได้รับเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่งในปี ๒๕๓๕

ในระหว่างการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายอดิศร เพียงเกษ ได้ทำหน้าที่เป็นกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร ระหว่างปี ๒๕๓๑ - ๒๕๓๔ สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ นอกจากนี้ยังได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในปี ๒๕๓๔ รัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ เช่นกัน



นายบุญพันธ์ แขวัฒนะ
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงสาธารณสุข
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายบุญพันธ์ แขวัฒนะ เกิดเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๔๗๓ ที่จังหวัดพิจิตร สำเร็จการศึกษาได้รับวุฒิประโยคเตรียมอุดมศึกษา แผนกอักษรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๒

นายบุญพันธ์ แขวัฒนะ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาครั้งแรกในปี ๒๕๑๙ และต่อมาได้รับเลือกตั้งอีกในปี ๒๕๒๙, ๒๕๓๑, ๒๕๓๕ ทั้งสองครั้งรวมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยารวมห้าสมัย

เมื่อครั้งรัฐบาลพลเอก สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรี ปี ๒๕๓๕ นายบุญพันธ์ แขวัฒนะได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข



นายรักเกียรติ สุขธนะ
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงสาธารณสุข
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายรักเกียรติ สุขธนะ เกิดเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๔๙๗ ที่จังหวัดอุดรธานี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นายรักเกียรติ สุขธนะ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานีครั้งแรก เมื่อปี ๒๕๒๓ และได้รับเลือกตั้งอีกในครั้งต่อมาคือ ปี ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑, ๒๕๓๕ (สองครั้ง) นอกจากนี้ยังเคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง คือ ในปี ๒๕๒๘ เป็นผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี ๒๕๒๙ เป็นเลขานุการประจำรัฐสภา สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ และเป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน ในปี ๒๕๓๑ สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายเอนก ทับสุวรรณ
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงสาธารณสุข
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายเอนก ทับสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๘๐ ที่จังหวัดสมุทรสาคร สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย

ก่อนหน้าที่จะก้าวเข้าสู่ชีวิตทางการเมืองเต็มตัวนั้น นายเอนก ทับสุวรรณ เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสมุทรสาคร ในปี ๒๕๑๗ และนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสมุทรสาคร ในปี ๒๕๑๘ จนกระทั่งต่อมาในปี ๒๕๑๙ จึงได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสมุทรสาครเป็นสมัยแรก และเรื่อยมาคือ ในปี ๒๕๒๒, ๒๕๒๖, ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ (วันที่ ๑๓ กันยายน)

ในสมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นั้น นายเอนก ทับสุวรรณ เคยดำรงตำแหน่งประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๒๒ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปี ๒๕๒๖ และรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๓๐ ต่อมาในสมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ ในปี ๒๕๓๑ นายเอนก ทับสุวรรณ ก็ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในปี ๒๕๓๓



นายแพทย์อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงสาธารณสุข
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายแพทย์อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม เกิดเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๔๘๕ ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้รับปริญญาแพทยศาสตร์บัณฑิต จากคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล วุฒิบัตรผู้เชี่ยวชาญ สาขาจิตเวชศาสตร์ จากแพทยสภาแห่งประเทศไทย วุฒิบัตรผู้เชี่ยวชาญ สาขาจิตเวชศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเอดินเบอร์ก ประเทศอังกฤษ และประกาศนียบัตรผู้เชี่ยวชาญยาเสพติดและโรงพิษสุราเรื้อรัง จากประเทศแคนาดา

นายแพทย์อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร ครั้งแรก ในปี ๒๕๓๑ และต่อมาในปี ๒๕๓๕ (ทั้งสองสมัย คือ วันที่ ๒๒ มีนาคม และ ๑๓ กันยายน)



พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์
รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงอุตสาหกรรม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ เกิดเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๔๗๘ ที่จังหวัดพิจิตร สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและโรงเรียนเสนาธิการทหารบก

พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพิจิตรครั้งแรก ในปี ๒๕๒๖ และได้รับเลือกตั้งอีกในครั้งต่อมา คือสมัย ๒๕๒๙, ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองในสมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ช่วงปี ๒๕๒๖ - ๒๕๒๙ โดยเป็นประธานกรรมาธิการทหาร และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ตามลำดับ ต่อมาในปี ๒๕๓๑ - ๒๕๓๓ ครั้งรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ ก็ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรองนายกรัฐมนตรี



นายพรเทพ เตชะไพบูลย์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงอุตสาหกรรม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๔๙๖ ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา

นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๙ เรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบันคือ สมัย ๒๕๓๑ และ ๒๕๓๕ ทั้งสองสมัย เคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในปี ๒๕๒๙ สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ และเป็นรองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๓๑ สมัยรัฐบาลพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ



นายเกียรติชัย ชัยเชาวรัตน์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงอุตสาหกรรม
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายเกียรติชัย ชัยเชาวรัตน์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๔๘๑ ที่จังหวัดอุดรธานี ได้รับปริญญาตรีด้านเทคโนโลยีการเกษตร (ทษ.บ.) จากวิทยาลัยบัณฑิตสกลนคร ในปี ๒๕๓๔

นายเกียรติชัย ชัยเชาวรัตน์ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุดรธานี ตั้งแต่ปี ๒๕๒๖, ๒๕๒๙ และ ๒๕๓๕ (สองสมัย) เคยดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมาธิการสวัสดิการสังคมและการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร ในปี ๒๕๒๖ และประธานกรรมาธิการสวัสดิการสังคมและการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร ในปี ๒๕๒๙ และ ๒๕๓๕ นอกจากนี้ยังเคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในปี ๒๕๒๘ สมัยรัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์



นายสุเทพ อัตถากร
รัฐมนตรีว่าการ
ทบวงมหาวิทยาลัย
ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

ประวัติ

นายสุเทพ อัตถากร เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๔๘๐ ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับ A.D.P.A.(EXON) จากประเทศอังกฤษ และประกาศนียบัตรด้าน Administration Management for Development จากมหาวิทยาลัยพิตส์เบอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

นายสุเทพ อัตถากร เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อปี ๒๕๑๘ สมัยรัฐบาลม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เคยเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และสมาชิกวุฒิสภา ในปี ๒๕๑๙

●ที่สุด! ที่สุด! ของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี●

๑. นายกรัฐมนตรีคนแรก คือ พระยามโนปกรณนิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์)

๒. นายกรัฐมนตรีที่ดำรงตำแหน่งนานที่สุด คือ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เวลา ๑๔ ปี ๑๑ เดือน ๑๘ วัน

๓. นายกรัฐมนตรีที่ดำรงตำแหน่งสั้นที่สุด คือ นายทวี บุณยเกตุ เวลา ๑๘ วัน

๔. นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน (คนที่ ๒๐) คือ นายชวน หลีกภัย

๕. คณะรัฐมนตรีชุดแรก คือ คณะรัฐมนตรีที่มีพระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นประธานกรรมการราษฎร และมีคณะกรรมการราษฎร ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ และสิ้นสุดเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕

๖. คณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน คือ คณะที่ ๕๐

๗. คณะรัฐมนตรีที่มีการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา รวม ๔๗ ครั้ง

๘. คณะรัฐมนตรีที่ไม่มีการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา รวม ๓ ครั้ง คือ

๑. สมัยพระยามโนปกรณ์นิติธาดาเป็นนายกรัฐมนตรี (๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ - ๙ ธันวาคม ๒๔๗๕)

๒. สมัยจอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี (๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ - ๖ ธันวาคม ๒๔๙๔)

๓. สมัย ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี (๒๕ กันยายน ๒๕๑๙ - ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙)

๙. คณะรัฐมนตรีที่อยู่ครบเทอม ๔ ปี มี ๓ คณะ คือ

๙.๑ คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๕ มีจอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี (๒๔ มีนาคม ๒๔๙๕ - ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐)

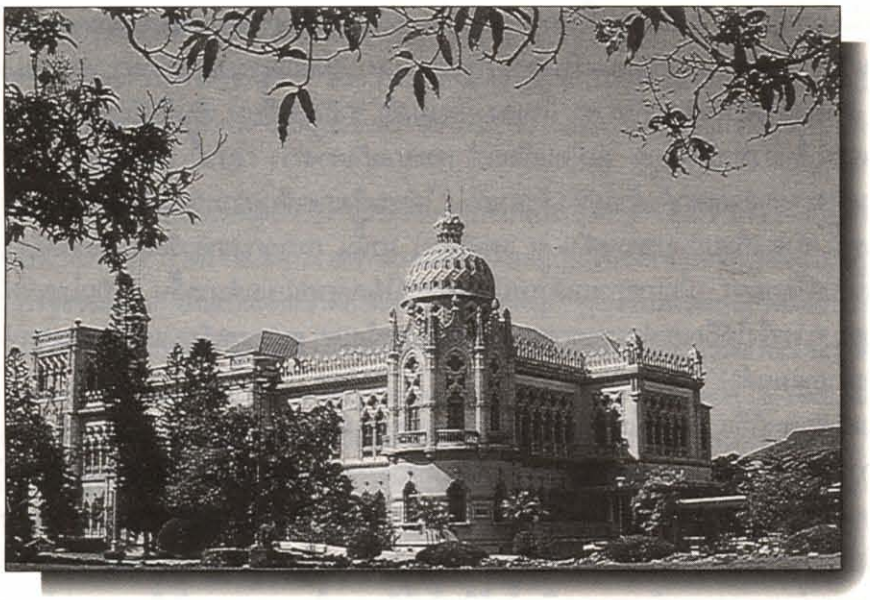
๙.๒ คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๙ มีจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี (๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ - ๘ ธันวาคม ๒๕๐๖)

๙.๓ คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓๐ มีพลเอก ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี (๙ ธันวาคม ๒๕๐๖ - ๗ มีนาคม ๒๕๑๒)

๑๐. คณะรัฐมนตรีที่สั้นที่สุด คือ คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๒ มีนายทวี บุณยเกตุ เป็นนายกรัฐมนตรี (๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘ - ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘)



ภาคผนวก



ประวัติสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ก่อนจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์กลางอำนาจของประเทศ ถ้าจะพูดตามหลักอธิปไตย ตามที่เข้าใจในปัจจุบันก็คือ ทรงเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย หรือองค์รัฏฐาธิปัตย์ ทรงมีและทรงใช้ทั้งอำนาจในส่วนของการบริหาร นิติบัญญัติและตุลาการ สำเร็จเด็ดขาดในพระองค์เอง

ในการบริหารราชการแผ่นดิน ทรงเป็นรัฐบาลแต่อาจทรงปรึกษาราชการกับบุคคลหรือคณะบุคคลใดก็ได้ และในทางปฏิบัติก็มักทรงปรึกษาราชการเช่นว่านั้นอยู่เสมอ ตามจดหมายเหตุพระราชานุกิจในรัชกาลต่าง ๆ ก็ระบุตรงกันว่า ในแต่ละวันจะต้องมีเวลาที่เสด็จออกว่าขุนนางหรือประชุมเสนาบดี ซึ่งก็คล้ายกับการประชุมคณะรัฐมนตรีนั่นเอง แต่พระราชอำนาจสิทธิขาดจะอยู่ที่องค์พระมหากษัตริย์ เสนาบดีทั้งหลายเป็นเพียงผู้ทำการต่างพระเนตรพระกรรณ และนำราชการบ้านเมืองมากราบบังคมทูล เพื่อทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท และรับพระบรมราชวินิจฉัยไปปฏิบัติ ในลักษณะนี้พระราชอำนาจจะคล้ายกับอำนาจของประมุขในระบบประธานาธิบดีมากกว่าจะเหมือนกับอำนาจของนายกรัฐมนตรีในระบบรัฐสภา ในบางสมัยก็จะทรงมีที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน เช่น ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ทรงตั้งเจ้าพระยาอภัยราชา (โรแลง ยัคแมงส์) ชาติเบลเยี่ยม เป็นที่ปรึกษาตรวจสอบราชการทุกกระทรวงก่อนจะนำขึ้นกราบบังคมทูล จนมีคนเรียกเจ้าพระยาอภัยราชาว่า "ไปรม์ มินิสเตอร์"

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสังเกตเห็นความข้อนี้ จึงมีพระราชหัตถเลขาว่า "ราชการในเมืองเรานี้ ถ้าจะเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่เดิม ๆ มานั้น การเอกเสกคิวติฟกับลียิสเลติฟรวมอยู่ในเจ้าแผ่นดินกับเสนาบดีโดยมาก...เมื่อการภายหลังมามีเหตุการณ์ในคอเวอนเมนต์มากขึ้น เป็นโอกาสที่เราจะได้แซกมือลงไปได้บ่อย ๆ เราจึงได้ถือเอาอำนาจเอกเสกคิวติฟได้ทีละน้อย ๆ จนภายหลังตามลำดับจนกระทั่งถึงบัดนี้เรากลายเป็นตัวคอเวอนเมนต์"

อำนาจเอกเสกคิวติฟก็คือ อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินนั่นเอง

ในการออกว่าราชการหรือการประชุมขุนนางและเสนาบดีต่าง ๆ ซึ่งสมัยเดิมมักเป็นการประชุมในท้องพระโรง ต่อมาเปลี่ยนเป็นการนั่งโต๊ะอย่างตะวันตกนั้น ไม่ปรากฏว่าหน่วยงานใดเป็นฝ่ายเลขานุการ หรือทำหน้าที่อย่างสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทุกวันนี้ แต่เข้าใจว่ากรมพระอาลักษณ์น่าจะเป็นหน่วยงานสำคัญด้านนี้ เพราะเป็นทั้งผู้รักษาพระราชกำหนดบทพระอัยการ เป็นทั้งผู้มีหน้าที่คัดลอกใบบอกและหนังสือรายงานข้อราชการเพื่อกราบบังคมทูล ตลอดจนเป็นผู้มีหน้าที่คัดประกาศพระบรมราชโองการ และยกร่างหนังสือพระราชหัตถเลขาเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย แจ้งไปยังหน่วยงานต่าง ๆ รวมความแล้วก็คืองานของกองนิติธรรม กองประกาศิต และกองการประชุมคณะรัฐมนตรี ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในเวลานี้ นั่นเอง

กรมพระอาลักษณ์เป็นหน่วยงานราชเลขานุการด้านหนังสือของพระมหากษัตริย์มาทุกยุคทุกสมัย มีผู้บังคับบัญชารับผิดชอบเป็นขุนนางผู้ใหญ่ ปรากฏราชทินนามว่า "สุนทรโวหาร" บ้าง "สารประเสริฐ" บ้าง สมัยนั้นยังไม่มีการพิมพ์ ดังนั้น การคัดลอก การจารึกหรือบันทึกข้อความต่าง ๆ ต้องใช้วิธีชุบหมึกเขียน ซึ่งต้องอาศัยลายมือที่สวยงาม และผู้เขียนต้องรักษาความลับในราชการได้ เพราะเรื่องราวที่บันทึกส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องปกปิด กรมพระอาลักษณ์จึงเป็นหน่วยงานของผู้ที่รู้หนังสือแตกฉาน มีลายมือสวยงามและเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัย แม้ทางฝ่ายวังหน้าหรือกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ซึ่งก็มีงานเกี่ยวกับหนังสือของตนเอง อันจำเป็นต้องมีคนที่ไว้วางใจได้อีกกรมหนึ่ง แยกจากฝ่ายวังหลวง ก็มีกรมพระอาลักษณ์ของวังหน้าต่างหากออกไป สุนทรภู่หรือพระสุนทรโวหาร (ภู่) นั้น ก็สังกัดกรมพระอาลักษณ์ ฝ่ายวังหน้า

นอกจากกรมพระอาลักษณ์แล้ว พระมหากษัตริย์ยังทรงมี "สตาฟ" สำคัญอีกหน่วยหนึ่ง คือ ราชเลขานุการ ซึ่งกำกับดูแลงานหนังสือส่วนพระองค์ เป็นเหตุให้พลอยรับผิดชอบงานการประชุมเสนาบดีด้วย ราชเลขานุการมักเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ หรือมิฉะนั้นก็เป็นขุนนางใหญ่ งานของราชเลขานุการในอดีตตรงกับงานบางส่วนของราชเลขาธิการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี และเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในขณะนี้

การปรับปรุงครั้งสำคัญเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ โดยได้จัดตั้งกระทรวงมุรธาธรขึ้น และแบ่งส่วนราชการพร้อมทั้งกำหนดขอบเขตหน้าที่ใหม่ให้ชัดเจนดังนี้

กรมพระอาลักษณ์ ปฏิบัติงานด้านเอกสารและหนังสือ

กรมรัฐมนตรีสภา ปฏิบัติงานประชุมเสนาบดี

กรมราชเลขานุการ ปฏิบัติงานรับใช้พระมหากษัตริย์ในราชการส่วนพระองค์

ตามนัยนี้ อาจกล่าวได้ว่า กรมพระอาลักษณ์และกรมรัฐมนตรีสภาที่จัดแบ่งใหม่เป็นที่มาของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอย่างแท้จริง แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ใน พ.ศ. ๒๔๓๙ ได้มีการยุบกระทรวงมุรธาธร และรวมเอากรมทั้งสามไว้ในความรับผิดชอบของราชเลขานุการแต่ผู้เดียว

ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ ๖ ได้มีการตั้งกระทรวงมุรธาธรขึ้นใหม่ใน พ.ศ. ๒๔๕๔ แต่ให้มีเฉพาะกรมพระอาลักษณ์และกรมราชเลขานุการ ซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นกรมราชเลขาธิการ ส่วนกรมรัฐมนตรีสภานั้นไม่ได้ตั้งขึ้นแต่ให้งานด้านนี้อยู่ในบังคับบัญชาของราชเลขาธิการ และกรมทั้งสองนี้ร่วมกันรับผิดชอบการประชุมเสนาบดีมาโดยตลอด

เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว กรมราชเลขาธิการก็เปลี่ยนภารกิจไปถวายรับใช้เฉพาะพระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงเป็นประมุข ส่วนงานบริหารราชการแผ่นดินที่เคยอยู่กับพระมหากษัตริย์ ก็โอนไปอยู่ที่คณะรัฐมนตรีตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ต้องตั้งหน่วยงานคล้าย ๆ กรมพระอาลักษณ์และกรมราชเลขาธิการขึ้นใหม่ แต่ให้ทำงานกับคณะรัฐมนตรี ซึ่งในที่สุดก็ได้ตั้งกรมเลขาธิการคณะกรรมการราษฎรขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๔๗๕ และต่อมาเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญในวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว ก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีให้เข้ากับชื่อของรัฐบาล ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เรียกว่า "คณะรัฐมนตรี" โดยมีรองอำมาตย์เอกประยูร ภมรมนตรี หนึ่งในคณะผู้ก่อการฝ่ายพลเรือนเป็นเลขาธิการคนแรก

ในพ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งกำหนดให้มีกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และทำหน้าที่เป็นสำนักงานปลัดกระทรวงของสำนักนายกรัฐมนตรีด้วย โดยมีเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบ (ขณะนั้นไม่มีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี)

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๗๖ ก็ได้มีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าว โดยเปลี่ยนชื่อสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นสำนักคณะรัฐมนตรี และให้มีเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสองคน คือ ฝ่ายการเมืองรับผิดชอบงานสำนักคณะรัฐมนตรีด้านการเมืองทั้งหมด และฝ่ายบริหารรับผิดชอบงานสำนักคณะรัฐมนตรีด้านบริหารและราชการประจำทั้งหมด โดยมีกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารอยู่ในบังคับบัญชา

การแบ่งงานเช่นนี้ ทำให้ราชการไม่ราบรื่นเท่าใดนัก และก่อให้เกิดความสับสนในการออกหนังสือแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ ไปยังส่วนราชการและบุคคลภายนอก ดังนั้น ในพ.ศ. ๒๕๐๒ ก็ได้มีการออกพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๒ เปลี่ยนชื่อสำนักคณะรัฐมนตรีเป็นสำนักนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง และให้มีสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานระดับกรมสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ประกอบด้วย กองกลาง กองการประชุมคณะรัฐมนตรี กองนิติธรรม และกองประกาศิต ซึ่งจะเห็นได้ว่า กองทั้งสี่มีที่มาจากกรมพระอาลักษณ์และกรมรัฐมนตรีสภานั่นเอง แม้ตำแหน่งอาลักษณ์ก็ยังมีสืบมาจนทุกวันนี้ โดยเป็นเจ้าหน้าที่อยู่ใน

กองประกาศิต สำหรับหัวหน้าส่วนราชการนั้นให้มี เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นข้าราชการประจำเทียบเท่าปลัดกระทรวง เป็นผู้บังคับบัญชา ส่วนตำแหน่งเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองให้ยุบเลิกเสีย นายมนูญ บริสุทธิ์ เป็นเลขาธิการคณะรัฐมนตรีคนแรกตามโครงสร้างใหม่นี้

หลังจากนั้น ได้มีการปรับปรุงกฎหมายอีกหลายครั้ง แต่ก็มิได้กระทบสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแต่อย่างใด ในส่วนของหน่วยงานนี้เองได้มีการจัดตั้งส่วนงานภายในเพิ่มขึ้นอีกอันเป็นการขยายงานให้กว้างขวางขึ้น เช่นใน พ.ศ. ๒๕๑๘ มีการตั้งกองโรงพิมพ์ และในพ.ศ. ๒๕๒๘ มีการตั้งกองประสานนโยบายและแผน กองประมวลและติดตามผลมติคณะรัฐมนตรี และศูนย์ข้อมูลคณะรัฐมนตรี

ในปัจจุบัน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นส่วนราชการเทียบเท่ากรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีเลขาธิการคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือน ระดับ ๑๑ (ข้าราชการประจำ) เป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแยกต่างหากจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นข้าราชการการเมือง ในทางปฏิบัติมักมีผู้สับสนการเรียกชื่อและภารกิจของหน่วยงานทั้งสอง ตลอดจนตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานทั้งสองนี้เสมอ ถ้าจะสรุปความแตกต่างระหว่างหน่วยงานทั้งสองก็ต้องกล่าวว่า สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีปฏิบัติงานในส่วนของการประชุมและการให้บริการคณะรัฐมนตรีทั้งคณะ เช่น ดำเนินการประชุมคณะรัฐมนตรี การแจ้งมติคณะรัฐมนตรี การติดต่อกับรัฐสภาในนามของคณะรัฐมนตรี การขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณในนามของคณะรัฐมนตรี การนำมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องอันไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงใดไปปฏิบัติ เช่น การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การตราพระราช-กฤษฎีกายุบสภา การเปิดและปิดสมัยประชุมรัฐสภา ส่วนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีปฏิบัติงานเฉพาะในส่วนของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เช่น การตั้งกรรมการต่าง ๆ ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี การตรวจสอบและวิเคราะห์ข่าวสารเสนอนายกรัฐมนตรี การต้อนรับแขกในพิธีการต่าง ๆ ที่นายกรัฐมนตรีเป็นเจ้าภาพ และการปฏิบัติภารกิจที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นต้น

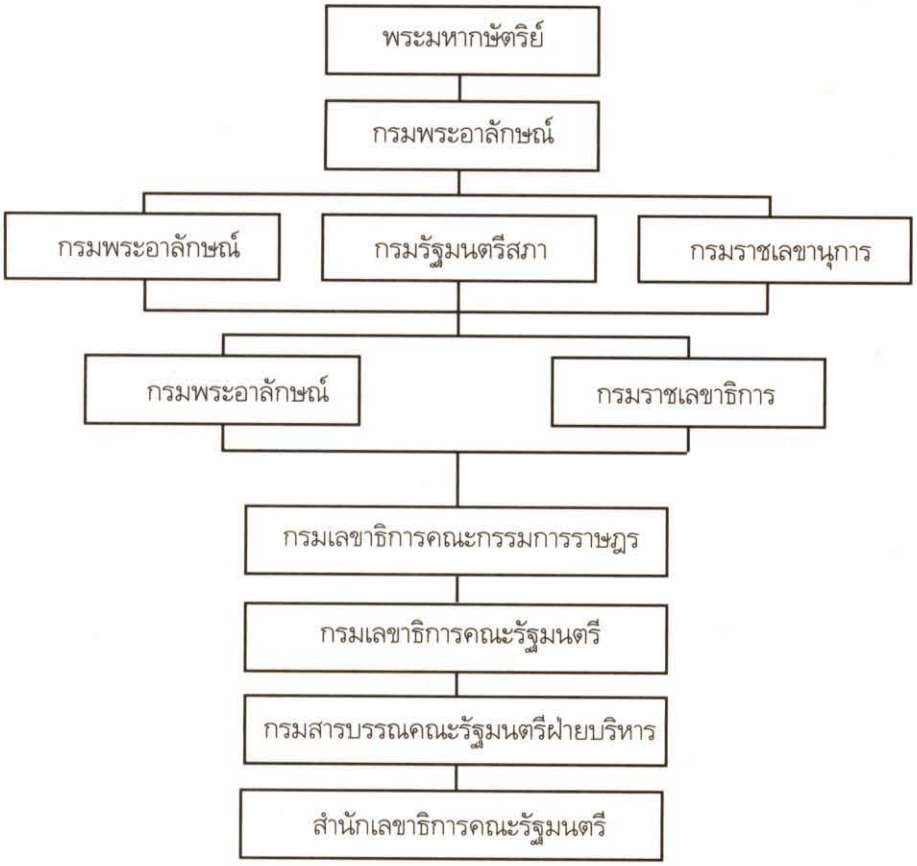
สรุป

๑. การเปลี่ยนแปลงของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในช่วงก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ นั้น ส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงตามพระราชประสงค์ขององค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงเฉพาะชื่อและฐานะของหน่วยงานเป็นสำคัญ ส่วนการจัดโครงสร้างองค์กรนั้น ยังคงดำรงอยู่ในรูปแบบที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนนัก ด้านภารกิจซึ่งยังคงเน้นการทำหน้าที่เลขานุการขององค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งรวมงานทั้งด้านการเมืองและการบริหารราชการแผ่นดินเข้าไว้ด้วยกันตามลักษณะของระบบการปกครองที่อำนาจการเมืองการบริหาร รวมศูนย์อยู่ที่องค์พระมหากษัตริย์

๒. การเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างชัดเจนเกิดขึ้นภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ทั้งนี้เพราะเกิดโครงสร้างของระบบคณะรัฐมนตรีใหม่ อำนาจการเมือง - การบริหาร แยกจากองค์พระมหากษัตริย์มาอยู่ที่คณะกรรมการราษฎรหรือคณะรัฐมนตรี ภารกิจเดิมของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงแยกออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นภารกิจส่วนตัวนายกรัฐมนตรี และภารกิจในส่วนของคณะรัฐมนตรี

๓. อย่างไรก็ดี นับแต่ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๘ อำนาจหน้าที่ ภารกิจ โครงสร้างองค์กร และบุคลากรของหน่วยงานก็ยังคงดำรงอยู่ในรูปแบบที่มิได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก แม้มีการจำแนกภารกิจออกเป็น ๔ ด้าน แต่ก็เป็นภารกิจที่มีรากฐานมาจากภารกิจเดิมในระบอบเก่า ดังจะเห็นได้จากการจัดโครงสร้างของหน่วยงานที่มีอยู่เพียง ๕ กอง ๑๘ กลุ่มงาน คือ กองกลาง กองการประชุม กองนิติธรรม กองประกาศิต และกองโรงพิมพ์

แผนผังแสดงความเป็นมาของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี



เลขาธิการ		*ผู้อำนวยการกองการประชุมคณะรัฐมนตรี*	
นายบดี จุณณานนท์	๒๘๑ - ๐๐๓๐	นายจุลยุทธ หิรัณยะวสิต	๒๘๒ - ๙๙๖๑
รองเลขาธิการ		*ผู้อำนวยการกองกองนิติธรรม*	
นายนพดล เฮงเจริญ	๒๘๐ - ๐๗๓๑	นายสุรชัย ภู่ประเสริฐ	๒๘๐ - ๐๔๙๕
รองเลขาธิการ		*ผู้อำนวยการกองประกาศิต*	
นายวิษณุ เครืองาม	๒๘๐ - ๓๕๔๔	นายโกศล วิชิตธนาฤกษ์	๒๘๑ - ๙๐๐๖
ผู้ช่วยเลขาธิการ		*ผู้อำนวยการกองประมวลและติดตามผลมติคณะรัฐมนตรี*	
นายกำธร จันทรแสง	๒๘๒ - ๗๑๙๒	นางโฉมศรี อารยะศิริ	๒๘๒ - ๗๑๙๔
ผู้ช่วยเลขาธิการ		*ผู้อำนวยการกองประสานนโยบายและแผน*	
นางอาภา สมัครการ	๒๘๒ - ๑๘๐๘	นางสาวปราณี ศรีศรากร	๒๘๒ - ๘๖๕๐
ผู้ช่วยเลขาธิการ		*ผู้อำนวยการศูนย์ข้อมูลคณะรัฐมนตรี*	
นายสุรินทร์ ศรีวิทยา	๒๘๐ - ๔๒๒๒	นางธนนุช ตรีทิพยบุตร	๒๘๒ - ๘๑๔๘
ผู้อำนวยการกองกลาง		*ผู้อำนวยการกองโรงพิมพ์*	
นายนัที เปรมรัศมี	๒๘๒ - ๙๕๕๖	นายธไนวัล เภาพิจิตร	๒๔๓ - ๐๖๑๔

อำนาจหน้าที่และภารกิจ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นส่วนราชการระดับกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีฐานะเทียบเท่าปลัดกระทรวง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับงานบริหารราชการของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งงานที่นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้ปฏิบัติ เป็นศูนย์รวมเรื่องที่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เสนอมาเพื่อนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการ และมีคำสั่งให้ถือปฏิบัติตลอดจนทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะรัฐมนตรีในการติดต่อประสานงานระหว่างรัฐบาลกับส่วนราชการในพระองค์ รัฐสภา และกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ซึ่งจำแนกเป็น ๔ ด้าน คือ

๑. ภารกิจเกี่ยวกับการประสานงานกับส่วนราชการในพระองค์

๒.ภารกิจเกี่ยวกับคณะรัฐมนตรี

๓.ภารกิจเกี่ยวกับสถาบันนิติบัญญัติ และการตรากฎหมาย

๔.ภารกิจเกี่ยวกับประชาชน

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ภารกิจเกี่ยวกับการประสานงานกับส่วนราชการในพระองค์

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานฝ่ายบริหารของรัฐบาล ที่จะเชื่อมต่อประสานการดำเนินการต่าง ๆ กับส่วนราชการในพระองค์ ภารกิจใดที่ฝ่ายบริหารต้องดำเนินการโดยความเห็นชอบของส่วนราชการในพระองค์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้ดำเนินการ ภารกิจดังกล่าวมีดังนี้

๑.๑ ขอพระราชทานพระกรุณาธิคุณในเรื่องต่าง ๆ

๑.๒ ขอพระราชทานยศ ฐานันดรศักดิ์ สมณศักดิ์ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และการยกฐานะวัด

๑.๓ ปฏิบัติงานหน้าพระที่นั่ง

๑.๔ การแต่งตั้งทูต กงสุล และความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

๑.๕ ประสานงานระหว่างคณะรัฐมนตรี กับส่วนราชการในพระองค์

๑.๖ การจัดทำทะเบียนฐานันดร

๑.๗ การสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญราชการ

๒.ภารกิจเกี่ยวกับคณะรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ปฏิบัติภารกิจด้านการบริหารงานทั่วไปของคณะรัฐมนตรี โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเสนอเรื่องของกระทรวง หรือทบวงต่าง ๆ และโดยที่เรื่องที่กระทรวงหรือทบวงเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นเรื่องสำคัญ เรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี เรื่องที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เสนอคณะรัฐมนตรี หรือเรื่องที่เป็นนโยบาย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงมีหน้าที่ต่อคณะรัฐมนตรีใน ๕ ฐานะ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ในฐานะผู้วิเคราะห์ข้อมูล และเสริมข้อมูล

๒.๒ ในฐานะผู้ประสานงาน และติดตามผลตามมติคณะรัฐมนตรี กับกระทรวงหรือทบวงเจ้าของเรื่องและส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ ในฐานะผู้เสนอข้อพิจารณา หรือความเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี

๒.๔ ในฐานะเลขานุการการประชุมของคณะรัฐมนตรี

๒.๕ ในฐานะผู้ช่วยให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ นำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผล

๓. ภารกิจเกี่ยวกับสถาบันนิติบัญญัติ และการตรากฎหมาย

ประกอบด้วย

๓.๑ ภารกิจเกี่ยวกับสถาบันนิติบัญญัติ

๓.๒ พิจารณาตรวจสอบ วิเคราะห์ สรุป เสนอความเห็น และติดตามการตรากฎหมายทั้งกระบวนการ

๔. ภารกิจเกี่ยวกับประชาชน

ประกอบด้วย

๔.๑ การจัดพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา

๔.๒ การกลั่นกรอง และตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่ใช้ประกอบการเสนอขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการ และลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ และประชาชนผู้ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน

๔.๓ การขอพระราชทานอภัยโทษให้นักโทษในโอกาสต่าง ๆ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๗ กอง ๑ ศูนย์ และแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานในฐานะเทียบเท่ากอง คือ สำนักงานราชกิจจานุเบกษา นอกจากนี้ ยังจัดตั้งกลุ่มงานช่วยนักบริหารซึ่งปฏิบัติภารกิจตามที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรี รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมอบหมายหน้าที่ ดังมีรายละเอียดและความรับผิดชอบ ดังนี้

๑. กองกลาง มีหน้าที่ปฏิบัติงานเลขานุการและประชาสัมพันธ์ งานการเงิน การงบประมาณ พัสดุครุภัณฑ์ พัสดุเครื่องราชอิสริยาภรณ์ งานบริหารทั่วไป งานบริหารงานบุคคล สวัสดิการต่าง ๆ การขอพระราชทานความเป็นธรรม การแต่งตั้งและถอดถอนข้าราชการ การแต่งตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ นอกเหนือจากการแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมาย

๒. กองการประชุมคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน โครงการ การเงินการคลัง และงบประมาณของส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ เพื่อประกอบการพิจารณาของนายกรัฐมนตรี

และคณะรัฐมนตรี การจัดทำวาระการประชุม การจัดทำรายงานการประชุม และการยืนยันมติคณะรัฐมนตรี

๓. กองนิติธรรม มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของร่างกฎหมายที่นำเสนอคณะรัฐมนตรี การให้ความเห็นเกี่ยวกับกฎหมาย การประสานงานกับสถาบันนิติบัญญัติ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ การจัดทำร่างกฎหมายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมิได้มี กระทรวง ทบวง กรมใดเป็นเจ้าของเรื่องโดยเฉพาะ การขอพระราชทานอภัยโทษ การขอพระบรมราชานุญาตแปลงสัญชาติ การขอแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมาย และการดำเนินการเกี่ยวกับความตกลงระหว่างประเทศหรืออนุสัญญาต่าง ๆ

๔. กองประกาศิต มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการกราบบังคับทูล หรือขอพระราชทานในเรื่องต่าง ๆ เช่น การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การขอพระราชทานยศ และสมณศักดิ์ การเก็บรักษาพระราช-ลัญฉกร ฯลฯ ตลอดจนการดำเนินงานทะเบียนฐานันดร การปฏิบัติงานในพระราชพิธีต่าง ๆ การประสานงานของคณะรัฐมนตรีกับส่วนราชการในพระองค์ การดำเนินการแต่งตั้งทูต กงสุล และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๕. กองประมวลและติดตามผลมติคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่ดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบแยกหมวดหมู่มติคณะรัฐมนตรี เผยแพร่แก่ส่วนราชการเพื่อยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ และตอบข้อหารือมติคณะรัฐมนตรีตามที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจหารือมา รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์มติคณะรัฐมนตรีที่ไม่ทันสมัย ขัดแย้งและไม่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล เพื่อเสนอขอปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิก ตลอดจนมีหน้าที่ติดตาม และรายงานผลการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีที่มีมติมอบหมาย

๖. กองประสานนโยบายและแผน มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการรวบรวมนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา ประสานงาน ติดตามนโยบายและผลการปฏิบัติของส่วนราชการต่าง ๆ รวบรวมนโยบายและผลงานที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้กำหนดหรือแถลงไว้ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร และความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนนโยบายและแผนของรัฐบาลและกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ รวมทั้งประสานกับกระทรวง ทบวง กรม ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลงานและข้อมูลที่สมบูรณ์ และถูกต้องตลอดเวลา

๗. กองโรงพิมพ์ มีหน้าที่ดำเนินการด้านการพิมพ์หนังสือราชกิจจานุเบกษาและรับพิมพ์แบบพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของทางราชการ เช่น เอกสาร รายงาน แถลงการณ์ต่าง ๆ และรับพิมพ์งานทั่วไปของเอกชนด้วย นอกจากนี้ มีหน้าที่ควบคุมงานพัสดุ งานบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับลูกจ้างประจำของโรงพิมพ์ และงานการเงินของเงินทุนหมุนเวียนของโรงพิมพ์

๘. ศูนย์ข้อมูลคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่ดำเนินการงานระบบข้อมูล และข่าวสาร เพื่อการบริหารสำหรับประกอบการวินิจฉัยสั่งการของนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี รวมทั้งการให้บริการงานคอมพิวเตอร์และข้อมูลแก่กองต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการประชุมคณะรัฐมนตรี และการปฏิบัติงานของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๙. สำนักงานราชกิจจานุเบกษา มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการออกประกาศราชกิจจานุเบกษา การเก็บรักษาหนังสือราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้เป็นเอกสารทางราชการสำหรับบริการส่วนราชการ และประชาชน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์เรื่องที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาทางสื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ และสื่อมวลชนต่าง ๆ

รายนามนายกรัฐมนตรี ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
และวันแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	นาม	คณะที่	ดำรงตำแหน่ง	พ้นตำแหน่ง	วันแถลงนโยบาย
๑	พระยามโนปกรณนิติธาดา	๑	๒๘ มิ.ย. ๒๔๗๕	๙ ธ.ค. ๒๔๗๕	-
		๒	๑๐ ธ.ค. ๒๔๗๕	๑ เม.ย. ๒๔๗๖	๒๐ ธ.ค. ๒๔๗๕
		๓	๑ เม.ย. ๒๔๗๖	๒๑ มิ.ย. ๒๔๗๖	๑ เม.ย. ๒๔๗๖
๒	นายพันเอก พระยาพหล	๔	๒๑ มิ.ย. ๒๔๗๖	๑๖ ธ.ค. ๒๔๗๖	๒๖ มิ.ย. ๒๔๗๖
	พลพยุหเสนา	๕	๑๖ ธ.ค. ๒๔๗๖	๒๒ ก.ย. ๒๔๗๗	๒๕ ธ.ค. ๒๔๗๖
		๖	๒๒ ก.ย. ๒๔๗๗	๒๘ ก.ค. ๒๔๘๐	๒๔ ก.ย. ๒๔๗๗
		๗	๙ ส.ค. ๒๔๘๐	๒๑ ธ.ค. ๒๔๘๐	๑๑ ส.ค. ๒๔๘๐
		๘	๒๑ ธ.ค. ๒๔๘๐	๑๖ ธ.ค. ๒๔๘๑	๒๓ ธ.ค. ๒๔๘๐
๓	นายพันเอก	๙	๑๖ ธ.ค. ๒๔๘๑	๖ มี.ค. ๒๔๘๕	๒๖ ธ.ค. ๒๔๘๑
	หลวงพิบูลสงคราม				
	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	๑๐	๗ มี.ค. ๒๔๘๕	๑ ส.ค. ๒๔๘๗	๑๖ มี.ค. ๒๔๘๕
๔	พันตรี ควง อภัยวงศ์	๑๑	๑ ส.ค. ๒๔๘๗	๓๑ ส.ค. ๒๔๘๘	๓ ส.ค. ๒๔๘๗
๕	นายทวี บุณยเกตุ	๑๒	๓๑ ส.ค. ๒๔๘๘	๑๗ ก.ย. ๒๔๘๘	๑ ก.ย. ๒๔๘๘
๖	หม่อมราชวงศ์เสนีย์	๑๓	๑๗ ก.ย. ๒๔๘๘	๓๑ ม.ค. ๒๔๘๙	๑๙ ก.ย. ๒๔๘๘
	ปราโมช				
	พันตรี ควง อภัยวงศ์	๑๔	๓๑ ม.ค. ๒๔๘๙	๑๘ มี.ค. ๒๔๘๙	๗ ก.พ. ๒๔๘๙
๗	นายปรีดี พนมยงค์	๑๕	๒๔ มี.ค. ๒๔๘๙	๑ มิ.ย. ๒๔๘๙	๒๕ มี.ค. ๒๔๘๙
		๑๖	๑๑ มิ.ย. ๒๔๘๙	๒๑ ส.ค. ๒๔๘๙	๑๓ มิ.ย. ๒๔๘๙
๘	พลเรือตรี ถวัลย์	๑๗	๒๓ ส.ค. ๒๔๘๙	๓๐ พ.ค. ๒๔๙๐	๒๖ ส.ค. ๒๔๘๙
	ธำรงนาวาสวัสดิ์				
		๑๘	๓๐ พ.ค. ๒๔๙๐	๘ พ.ย. ๒๔๙๐	๕ มิ.ย. ๒๔๙๐
	นายควง อภัยวงศ์	๑๙	๑๐ พ.ย. ๒๔๙๐	๖ ก.พ. ๒๔๙๑	๒๗ พ.ย. ๒๔๙๐
		๒๐	๒๑ ก.พ. ๒๔๙๑	๘ เม.ย. ๒๔๙๑	๑ มี.ค. ๒๔๙๑
	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	๒๑	๘ เม.ย. ๒๔๙๑	๒๔ มิ.ย. ๒๔๙๒	๒๑ เม.ย. ๒๔๙๑
		๒๒	๒๕ มิ.ย. ๒๔๙๒	๒๙ พ.ย. ๒๔๙๔	๖ ก.ค. ๒๔๙๒
		๒๓	๒๙ พ.ย. ๒๔๙๔	๖ ธ.ค. ๒๔๙๔	-
		๒๔	๖ ธ.ค. ๒๔๙๔	๒๓ มี.ค. ๒๔๙๕	๑๑ ธ.ค. ๒๔๙๔
		๒๕	๒๔ มี.ค. ๒๔๙๕	๒๖ ก.พ. ๒๕๐๐	๓ เม.ย. ๒๔๙๕
		๒๖	๒๑ มี.ค. ๒๕๐๐	๑๖ ก.ย. ๒๕๐๐	๑ เม.ย. ๒๕๐๐

๙	นายพจน์ สารสิน	๒๗	๒๑ ก.ย. ๒๕๐๐	๒๖ ธ.ค. ๒๕๐๐	๒๔ ก.ย. ๒๕๐๐
๑๐	พลโท ถนอม กิตติขจร	๒๘	๑ ม.ค. ๒๕๐๑	๒๐ ต.ค. ๒๕๐๑	๙ ม.ค. ๒๕๐๑
๑๑	จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์	๒๙	๙ ก.พ. ๒๕๐๒	๘ ธ.ค. ๒๕๐๖	๑๒ ก.พ. ๒๕๐๒
	พลเอก ถนอม กิตติขจร	๓๐	๙ ธ.ค. ๒๕๐๖	๗ มี.ค. ๒๕๑๒	๑๙ ธ.ค. ๒๕๐๖
	จอมพล ถนอม กิตติขจร	๓๑	๗ มี.ค. ๒๕๑๒	๑๗ พ.ย. ๒๕๑๔	๒๕ มี.ค. ๒๕๑๒
		๓๒	๑๘ ธ.ค. ๒๕๑๕	๑๔ ต.ค. ๒๕๑๖	๒๒ ธ.ค. ๒๕๑๕
๑๒	นายสัญญา ธรรมศักดิ์	๓๓	๑๔ ต.ค. ๒๕๑๖	๒๒ พ.ค. ๒๕๑๗	๒๕ ต.ค. ๒๕๑๖
		๓๔	๒๗ พ.ค. ๒๕๑๗	๑๔ ก.พ. ๒๕๑๘	๗ มิ.ย. ๒๕๑๗
	หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	๓๕	๑๕ ก.พ. ๒๕๑๘	๑๓ มี.ค. ๒๕๑๘	๖ มี.ค. ๒๕๑๘
๑๓	หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช	๓๖	๑๔ มี.ค. ๒๕๑๘	๑๒ ม.ค. ๒๕๑๙	๑๙ มี.ค. ๒๕๑๘
	หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	๓๗	๒๐ เม.ย. ๒๕๑๙	๒๓ ก.ย. ๒๕๑๙	๓๐ เม.ย. ๒๕๑๙
		๓๘	๒๕ ก.ย. ๒๕๑๙	๖ ต.ค. ๒๕๑๙	-
๑๔	นายธานินทร์ กรัยวิเชียร	๓๙	๘ ต.ค. ๒๕๑๙	๑๙ ต.ค. ๒๕๒๐	๒๙ ต.ค. ๒๕๑๙
๑๕	พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	๔๐	๑๑ พ.ย. ๒๕๒๐	๒๑ ธ.ค. ๒๕๒๑	๑ ธ.ค. ๒๕๒๐
		๔๑	๑๒ พ.ค. ๒๕๒๒	๓ มี.ค. ๒๕๒๓	๗ มิ.ย. ๒๕๒๒
๑๖	พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	๔๒	๓ มี.ค. ๒๕๒๓	๑๙ มี.ค. ๒๕๒๖	๒๘ มี.ค. ๒๕๒๕
		๔๓	๓๐ เม.ย. ๒๕๒๖	๕ ส.ค. ๒๕๒๙	๒๐ พ.ค. ๒๕๒๖
		๔๔	๕ ส.ค. ๒๕๒๙	๓ ส.ค. ๒๕๓๑	๒๗ ส.ค. ๒๕๒๙
๑๗	พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ	๔๕	๔ ส.ค. ๒๕๓๑	๙ ธ.ค. ๒๕๓๓	๒๕ ส.ค. ๒๕๓๑
		๔๖	๙ ธ.ค. ๒๕๓๓	๒๓ ก.ย. ๒๕๓๔	๙ ม.ค. ๒๕๓๔
๑๘	นายอานันท์ ปันยารชุน	๔๗	๒ มี.ค. ๒๕๓๔	๒๒ มี.ค. ๒๕๓๕	๔ เม.ย. ๒๕๓๔
๑๙	พลเอก สุจินดา คราประยูร	๔๘	๗ เม.ย. ๒๕๓๕	๙ มิ.ย. ๒๕๓๕	๖ พ.ค. ๒๕๓๕
	นายอานันท์ ปันยารชุน	๔๙	๑๐ มิ.ย. ๒๕๓๕	๒๒ ก.ย. ๒๕๓๕	๒๒ มิ.ย. ๒๕๓๕
๒๐	นายชวน หลีกภัย	๕๐	๒๓ ก.ย. ๒๕๓๕	-	-

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี



นายประยูร ภมรมนตรี

๑๔ กันยายน ๒๔๗๕ - ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๗๖



พลเรือเอก หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์

๑๑ กรกฎาคม ๒๔๗๖ - ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๘



นายดิเรก ชัยนาม

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๘ - ๒๔ พฤษภาคม ๒๔๘๓



นายทวี บุณยเกตุ
๒๕ พฤษภาคม ๒๔๘๓ - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๖



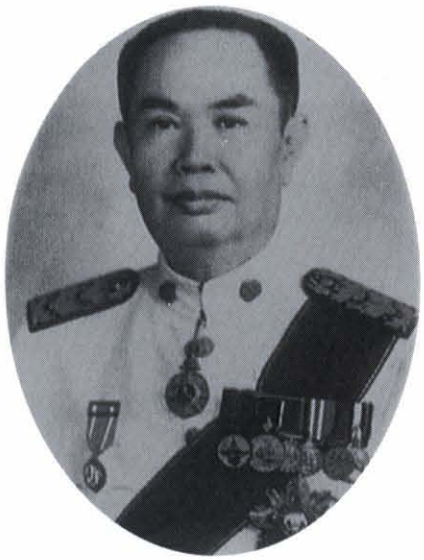
พลตรี ไชย ประทีปะเสน
๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๖ - ๕ สิงหาคม ๒๔๘๗



นายชม จารุรัตน์
๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๙ - ๒๗ มีนาคม ๒๔๘๙



หลวงชำนาญอักษร
๒๘ มีนาคม ๒๔๙๘ - ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒



นายมนูญ บริสุทธิ์
๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ - ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๒

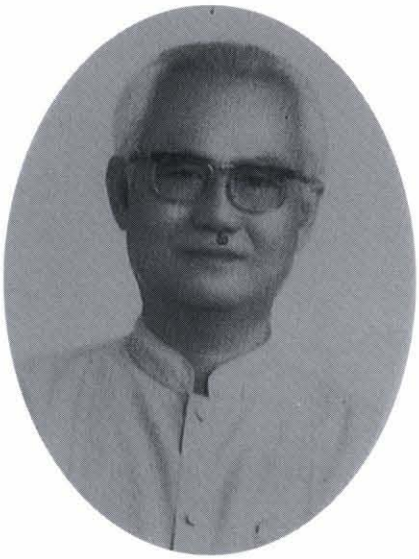


พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร
๑๑ มีนาคม ๒๕๑๒ - ๗ ตุลาคม ๒๕๑๔



พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์

๘ ตุลาคม ๒๕๑๔ - ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๑๗



นายปลั่ง มีจุล

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๑๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๒๘



นายอนันต์ อนันตกูล

๑ ตุลาคม ๒๕๒๘ - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓



นายอภิลาศ โอสถานนท์
๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๓๓



พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ
๑ ตุลาคม ๒๕๓๓ - ๔ มีนาคม ๒๕๓๔



นาวาอากาศเอก โสภณ สุวรรณะรุจิ
๕ มีนาคม ๒๕๓๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๓๕



นายบดี จุณณานนท์
๑ ตุลาคม ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน

หนังสืออ้างอิง

กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง. **"เทศาภิบาล ฉบับพิเศษ" เลือกตั้ง ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๓๕.

คณะหนังสือพิมพ์รัฐสภาสาร. **สมุดภาพสมาชิกรัฐสภา ๒๔๗๕ – ๒๕๐๒**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๐๒.

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำสมุดภาพทำเนียบรัฐบาล. **สมุดภาพทำเนียบรัฐบาลและนายกรัฐมนตรี**. กรุงเทพฯ : บริษัท วิคตอรี่เพาเวอร์พอยท์ จำกัด, ๒๕๓๒.

ไทยน้อย. **๑๐ นายกรัฐมนตรี**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดแพร่พิทยา, ๒๕๐๒.

นรนิติ เศรษฐบุตร และ ดร.โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์. **เมืองไทยในระบบรัฐสภา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพร่พิทยา, ๒๕๑๗.

เมธี บริสุทธิ์. **หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายมนูญ บริสุทธิ์ ม.ป.ช.,ม.ว.ม.,ท.จ.ว.**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ๒๕๒๑.

ละออง ศรีสุคนธ์. **ชีวประวัติบุคคลตัวอย่างของไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๓ พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๐๔.

ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า. **รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาล และรายชื่อคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑ – ๔๓**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, ๒๕๒๖.

สิงห์โต สุริยาอารักษ์. **ประวัติและดวงชาตา ๑๑ นายกรัฐมนตรีเมืองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๑ พระนคร : รวมสาส์น, ๒๕๑๕.

อนันต์ แจ้งกลีบ. **การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท ทางรัฐศาสตร์ ภาค ๒ ลักษณะ-วิชาประวัติการปกครอง / คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

● สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสครบรอบการสถาปนา ๖๐ ปี
๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๕

ที่ปรึกษา

นายบดี จุณณานนท์	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
นายนพดล เฮงเจริญ	รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
นายวิษณุ เครืองาม	รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
นายกำธร จันทรแสง	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะผู้จัดทำ

บรรณาธิการอำนวยการ	นายนัที เปรมรัศมี
บรรณาธิการบริหาร	นายจิรวัชร์ สิงห์ดี
กองบรรณาธิการ	นางภิรมย์ ธรรมศิริ
	นางอรุณรัศมิ์ โพธิอ๊ะ
	นายวิเชียร กรอุไรวัฒนา
ศิลปกรรม/ภาพประกอบ	นายอภินันท์ แก้วลาย
ธุรการ	นางอังคณา ดาวเรือง
	นางอุทุมพร ฐาปนะดิลก
	นางสมลักษณ์ ธีรานุตร์

ผู้ให้การสนับสนุนการจัดทำ

นายสนธิ ลิ้มทองกุล	กรรมการผู้จัดการ บริษัท ผู้จัดการ จำกัด
นายกนก อภิรดี	รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท ผู้จัดการ จำกัด
นาย สุวัฒน์ ทองธนากุล	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ บริษัท ผู้จัดการ จำกัด
นายอำนาจ มงคลแก้วสกุล	ผู้อำนวยการโครงการพิเศษ บริษัท ผู้จัดการ จำกัด



